הארץ

ש"ח יום ג' ה' סיון תשמ"ז, 2 ביוני 1987 VOL. 68/20699 JUNE 2 1987

איוורור זה... Venta

ועדת החקירה בענין השב"כ תחל בעבודתה בעוד כחודש

חופי, יריב ושגיא מוזכרים כמועמדים לכהן בוועדה • שמגר עשוי למנות 2 שופטים לוועדה • הצוות המשטרתי קיים ישיבה ראשונה

מאת גדעון אלון וראובן שפירא, כתבי "הארץ"

נשיא ביהמ"ש העליון השופט מאיר שמגר יקבע תוך ימים ספורים את הרכב ועדת החקירה הממלכתית-משפטית לחקירת השי-טות ונוהלי החקירה של השב"כ. השופט שמגר עומד לקיים שורה של התייעצויות ובירורים לפני שי-גבש את החלטתו לגבי הרכב הוועדה. אתמול שיגר ראש הממשלה יצחק שמיר לשופט שמגר מכתב בו פירט את החלטת הממשלה משלשום ואת נוסח כתב

(סוף בעמוד 10)

ההחלטות היה מטה, ... יועץ לביטחון לאומי, שתהיה אמונה על הנושא. "בגין ראה במקלאי התפקידים את המטה שלו ושל הממשלה. לפי תפיסת בגין, ראש אמ"ן הוא היועץ לענייני מו-דיעין שלו ושל הממשלה — וזה לא נכון", הדגיש ברמאיר, שהסביר כי ראש אגף מודיעין במטכ"ל אינו יכול להיות יועץ סטטוטורי עצמאי לראש הממשלה. הדובר גילה כי ראש אמ"ן והנהגה על-ידי שר הבי-טחון דאז, אריאל שרון, לפני שהיה נושא דבריו בפרסומים השונים: "שר הביטחון היה לוחש לאוזנו — לא שמענו מה. אך כל הממשלה היתה מתוכה", סיפר. הדגיש: "כך זה לא עובד".

"בגין היה חסר הבנה במשמעות המילה 'בירוקרטיה'", קבע ברמאיר. הסביר כי בגין היה פורמליסט גדול, וייחס חשיבות מועטה לטכניקות של הערכת מדיניות ות-כנון מדיני. הוא עסק כל ימיו בסו-גיות של מדיניות אידיאולוגיות, אמר.

האלוף (מיל') אמיר ... אלוף ...

להם להתקום, וכשניתנו האישורים היה זה מאוחר מדי, והביצוע נעשה קשה יותר. לדבריו, על נושא 40 הק"מ שמע לראשונה רק ביום חמישי (המלחמה החלה ביום ראשון).

מרדכי ציפורי, שהיה שר במהלך המלחמה, האשים גם את אנשי הצבא הבכירים בכך שחסרו אומץ לב אזרחי. לדבריו, לפני המלחמה, במהלכה ואחריה, לא הציג צה"ל בפני הממשלה את האופציות השונות הקיימות לטוב ולרע.

"העיתונות לא שתקה"

זאב שיף, חבר מערכת "הארץ", הציג את התקשורת במלחמת לבנון, הדגיש כי היתה שונה מאחרות גם בדרך שבה היא הסתיימה וביחס העיתונות אליה. "הדמוקרטיה אינה מפסיקה לפעול בזמן המלחמה" אמר שיף, והדגיש את הייחוד... התקשורת...

רשות

דיון דחוף בש... בגלל הבדיקות

מאת זוהר בלומנקרנץ

שר התחבורה חיים קורפו ... אתמול לדיון דחוף בלישכתו מנכ"לי רשות שדות התעופה ... "אל על", כדי למצוא ... להתגבר על השיבושים בלוח ... סות. בשל העיכובים ה... מהבדיקות הביטחוניות ... התעופה בן-גוריון בלוד.

בעקבות הפגישה ביו... השתתפו גם קצין ... המשרד ...

אחר?

חה":

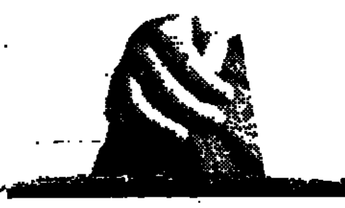

ערב חג עם הארץ

עמ' 13
בלי היסטריה — יואל מרקוס
הכה את המוחה — עוזי בנזימן

כסאות לוהטים — אברהם טל
גורדיש: האיש ושברו — הדה בושס
עמ' 14
"מייק-אפ" לדוד המלך — מאיר שלו
הפנתר שהתמסד: ימין סוויסה — לילי גלילי
חופי הכנרת סביב סביב — אלי אלעד
עמ' 15
בין הפטיש והשולחן — רומן פריסטר
הפריצה לבית הכנסת — רן כסלו
זהב פוליטי — צבי בראל
מבוכה בנאט"ו — דניאל דגן
עמ' 16
מלים ומולי"ם — מיכאל הנדלזלץ
עמ' 17
קומוניסטים מזן שונה בסינגפור — ניו-יורק טיימס

הגלאסנוסט בנסיגה — ניו-יורק טיימס
הספרדים הולכים לבחור — לה-מונד
הכשרה מקצועית באירופה — ניוזוויק
עמ' 24
הדרמה של מגילת רות — הרב שלמה גורן

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית עד בהיר עם ירידה בטמפ-רטורה. תקפיד ליום רביעי: נאה.

הטמפרטורות:
- ירושלים: 16-23
- תל-אביב: 19-24
- טבריה: 18-31
- חיפה: 20-26
- באר-שבע: 17-30
- אילת: 23-35

זכו בלוטו

בהגרלה שנערכה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 7, 9, 13, 15, 32, 38. המספר הנוסף: 11.

אתה צריך מזגן? אל תתרוצץ קרא ליועץ!
תל-אביב 03-9630303 • חיפה 04-671416 • ירושלים 02-718910 • באר-שבע 057-72317 • אילת 059-72933
אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6048	0.0032
[illegible]	1.9074	0.0038
שחור	1.5900	—

שער הסל

יציג	1.6737	0.0017

בגליון זה 24 עמודים

ראש ממשלת לבנון המוסלמי-סוני בן ה-66 טס אתמול בבוקר במסוק צבאי מטריפולי לביירות, כאשר לפתע התפוצצה פצצה מתחת למושבו • הטייס נפגע באחת מעיניו — אך הצליח לטוס עוד 25 קילומטרים ולנחות; כראמה מת מפצעיו בבית-החולים

חשש להתלקחות בלבנון בעקבות רצח כראמה בטיסת-מסוק

היום ההלוויה בטריפולי • דמשק: ישראל אחראית • שמיר: הרצח — חלק מהמציאות היום-יומית בלבנון

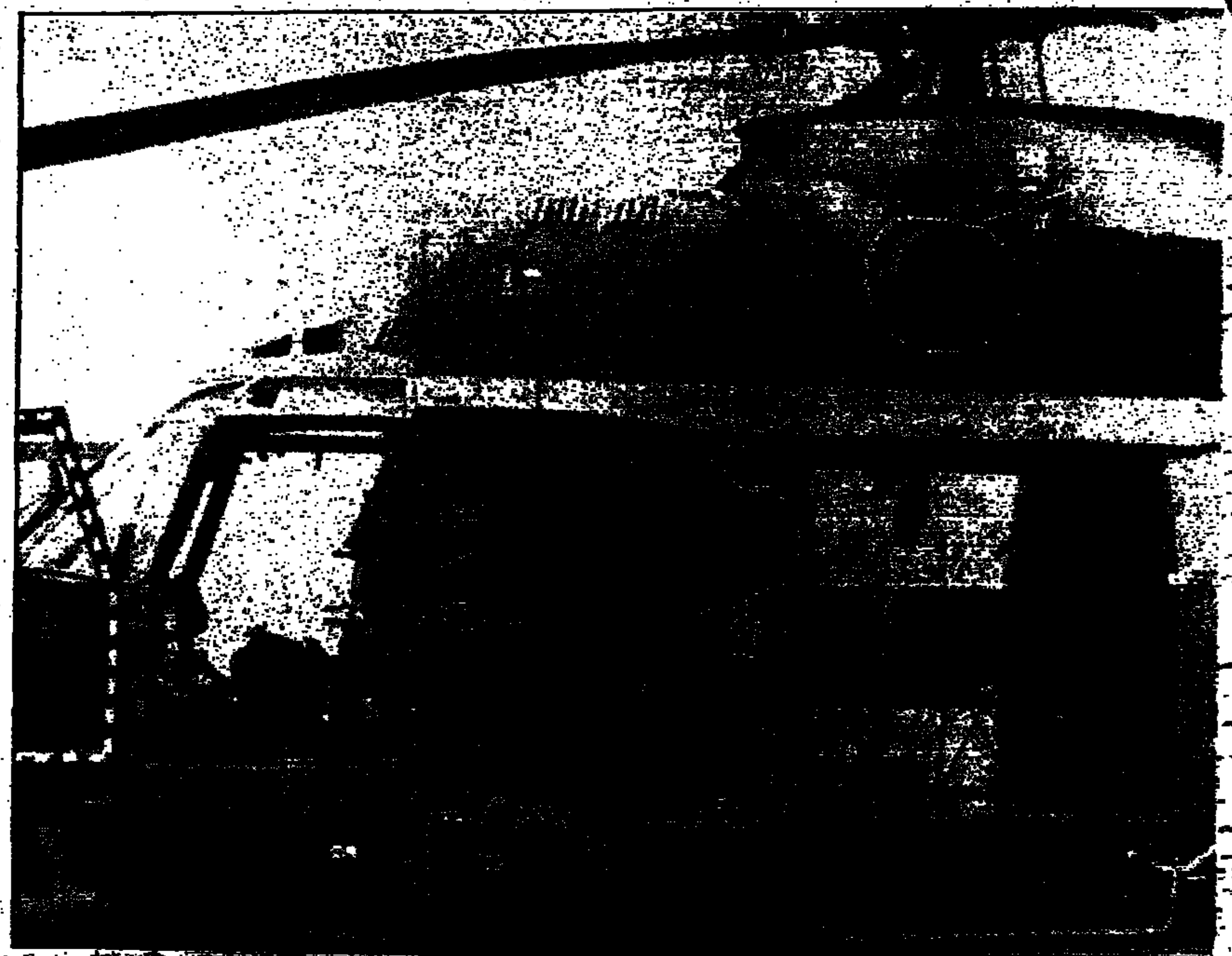

מאת כתבי "הארץ" לעניינים ערביים

החוששים גם מהתערבות סורית אפשרית.

בינתיים הוליטו המנהיגים המוס-למיים במערב ביירות אמש, כי יו"ר הפרלמנט חוסין אל-חוסייני בהת-ייעצות עם הנשיא ג'מייל ימלא את החלל שנוצר בעקבות מות ראש הממשלה, וזאת עד לסיום ימי האבל הרשמיים.

במקביל כבר החל אמש במגעים ראשונים לבדיקת מועמדותם של אישים סונים ממערב ביירות ל-ראשות הממשלה. סוריה הכריזה אתמול רשמית על שלושה ימי אבל לזכרו של כראמה ואש"ף פירסם

(סוף בעמוד 10)

פרשנות / עודד זראי

אבידה קשה לסוריה ולאש"ף

הסורים יהיו מעורבים בקביעת היורש אך לא יוכלו למצוא דומה לכראמה באמונתו להם

הלוויתו של רשיד (אפנדי) כראמה היום בעיר הולדתו טריפולי תהווה פרק אפל בהיסטוריה של לבנון העצמאית. האיש (66) שעמד מאז 1955 יותר מכל עמיתיו האחרים בראש 9 ממשלות לבנוניות, היווה אסכולה בפני עצמה, בניגוד לאנשי המוסלמי הסוני

(סוף בעמוד 10)

בקבוק תבערה בירושלים

נהג אגד בקו 23 נפצע קל בראשו

מאת נדב שרגאי

בקבוק תבערה הושלך אמש סמוך לשעה 9 על אוטובוס אגד בקו 23 שעשה את דרכו מהר הצופים לואדי ג'וז בירושלים. הבקבוק הושלך לעבר האוטובוס שעה שעשה את דרכו באזור שכונת שייך ג'ראח במזרח העיר.

שמשת האוטובוס נופצה והנהג נפצע קל מרסיסי זכוכית בראשו, הועבר לבית החולים "הדסה" הר הצופים.

זה בקבוק התבערה השני שנזרק בתוך שבוע על אוטובוס קו 23 בירושלים. בפעם הקודמת נזרק הבקבוק על האוטובוס בשעה שנסע ברח' צאלח א-דין ליד משרד המשפטים.

מועמד חדש לשגריר בארה"ב: יריב

בלשכת ראש הממשלה אומרים: מינוי השגריר קרוב • שמיר לא פוסל את מועמדותו רבינוביץ

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

המחלוקת סביב מינוי שגריר בארה"ב תמצא את פתרונה כבר בי-מים הקרובים — אמרו אתמול בלשכת ראש הממשלה.

בימים האחרונים הוזכר שמו של אלוף (מיל') אהרן יריב, ראש המרכז למחקרים אסטרטגיים, כמועמד לשגריר בוואשינגטון.

עם זאת נודע כי ראש הממשלה יצחק שמיר לא פסל את מועמדותו של פרופ' איתמר רבינוביץ, האפשר שהוא יתבקש לחזור בו מהחלטתו להסיר את המועמדות.

שמיר אמר אתמול כי בקרוב ימונה שגריר לארה"ב. הוא הביע צער על שפרס דוחה את הצעתו למנות לתפקיד את חנן בר-און, לשעבר המשנה למנכ"ל משרד החוץ.

לטענתו מחה פרס על ששמיר דוחה עד כה תשעה מועמדים שהוצעו לו במרוצת החודשים האחרונים.

מכשיר האזנה התגלה במשרד וועדה לשמירת השבת הפועלת בבני-ברק

חוקרים פרטיים שישבו במכונית עם לוחיות-זיהוי לא-מקוריות נעצרו לתשאול • גורמים בוועדה: יתכן שמישהו ניסה לבדוק כיצד מגיע אלינו מידע פנימי על היתרי עבודה בשבת

מאת נדב שרגאי, סופר "הארץ"

מכשיר האזנה התגלה לפני מספר ימים במשרדי הוועדה למען השבת בבני ברק. ראשי הוועדה, הפועלת בדרכים משפטיות ואחרות נגד מפעלים הפתוחים בשבת, חושדים, כי מאחורי המעשה עומדים גופים שלהם אינטרס להתיר עבודה בשבת למפעלים שונים. הנושא הועבר למשטרה.

מכשיר ההאזנה חובר לקו הטלפון בקיר החיצוני של הבניין והוסווה על ידי ליפוף מרש סביבו. למחרת הסרת המכשיר עצרה המשטרה כמה אנשים שישבו בתוך מכונית, בסמוך למקום. אנשי הוועדה למען השבת אומרים, כי מבירור שערכו הבהר, שהמדובר בחוקרים פרטיים, שנשכרו על ידי הגורם שהתקין את מכשיר ההאזנה. לוחית הזיהוי של המכונית שישבו בה החוקרים אינה מקורית.

בוועדה לשמירת השבת אומרים, כי תוכן שיחות במשרד יכול לעניין גורמים כלכליים ואחרים, בהם מטפלת הוועדה. בוועדה בטוחים, כי גורמים שונים ביקשו לבדוק באיזו דרך מגיעה אל הוועדה אינפורמציה פנימית של משרד העבודה והרווחה על ההיתרים השונים שמעניק משרד זה למפעלים שונים לעבוד בשבת. רשימה מלאה של מאות המפעלים הנהנים מהיתר עבודה בשבת פורסמה לפני מספר חודשים בעיתונות החרדית. הרשימה עוררה רעש רב במשרד העבודה והרווחה, שכן היא שימשה את הוועדים החרדיים ובראשם סגן שר העבודה והרווחה, איש ש"ס, רפאל פנחסי, בלחציהם על צמרת המשרד.

בקו הטלפון אליו הוצמדה ההאזנה נעשה שימוש גם על ידי הוועדה לחלוקת כספים לישיבות, הכספים אותם עתיד לתרום איל ההון היהודי, רייכמן. יתכן לכן כי ההאזנה קשורה דווקא לענין זה.

ערך את העמוד: בועז שפירא

שוק ההון

עליות שערים

מאת יהודה שרוני

הבורסה יוצאת היום לפגרת חג בת יומיים. המסחר בניירות הערך השונים יתחדש ביום ה'. סניפי הבנקים יהיו היום פתוחים עד שעות הצהרים המוקדמות. המסחר בבורסה עמד אתמול בסימן של עליות שערים סלקטיביות. קרנות הנאמנות צברו 8 מיליון דולר. ובסיכום שני ימי המסחר האחרונים הם צברו 18 מיליון דולר. הורדת ריבית החובה בבנקים נכנסה אתמול לתוקפה.

מופיעים היום בעמודים
10, 11, 16, 17, 18
19, 20, 21, 22, 23

בדוק את השורה התחתונה-בבאדג'ט אין סודות

בבאדג'ט תוכל לקבל תמונה מלאה וברורה על עלויות שכירת רכב בחו"ל. הסבר מפורט על מרכיבי המחיר והצירוף שיוזיל לך את המחיר המשתלם ביותר.

באדג'ט היא החברה היחידה המאפשרת לך להינות ממחירים המוזלים גם כאשר הנך משלם במטבע המדינה. מקדמה של 20% בלבד, והיתרה בחו"ל.

ונוסף ביותר, מכוניות שעושות לך את המיל - והשירות של באדג'ט.

בדוק את השורה התחתונה והזולה - בבאדג'ט תקבל את העיסקה הכדאית ביותר להשכרת רכב בחו"ל.

לדוגמא טבלת מחירים* להשוואה (המתבססת על תשלום של רק 20% בארץ):

מדינה	מטבע	באדג'ט	חברה א'	חברה ב'
גרמניה	מרק גרמני	219	294	294
צרפת	פרנק צרפתי	875	1,148	1,260
איטליה	לירות איטלקיות	210,000	301,700	280,000
אוסטריה	שילינג אוסטרי	1,600	2,240	2,240
אנגליה	ליש"ט	95	112	105

*המחירים לרכב סוג A, לשבוע, ללא הגבלת ק"מ. לא כולל מיסים וביטוח.

לפרטים נוספים פנה אל סוכן הנסיעות שלך או לבאדג'ט - מרכז ההזמנות, דרך פתח תקווה 74, תל אביב, טל' 03-335171

Budget באדג'ט rent a car השכרת רכב

هكذا منه الأصل

שיחת היום / ירח טל

עם: שולה כהן־קישיק, לשעבר סוכנת המוסד הישראלי בטריפולי
על: היכרותה האישית עם ראשיד כראמה

לא צריך להצטער במיוחד על מותו

באילו נסיבות פגשת לראשונה את ראשיד כראמה?
בין השנים 1937—1967 שהיתי בלבנון יחד עם בעלי, שהוא בן למשפחה יהודית מביירות, ודי יגלתי למען ישראל. שם הצופן שלי היה "הפנינה". במסגרת יצירת הקשרים שלי עם צמרת הממשל יצא לי גם להיפגש עם ראשיד כראמה במספר אירועים חברתיים בטריפולי — עיר הולדתו ובסיסו האלקטוראלי.

אילו תפקידים מילא כראמה כשפגשת אותו?
כבר אז הוא היה האיש החזק בטריפולי, נציג האזור בפרלמנט.

הצלחת להוציא ממנו מידע חיוני?
למעשה לא הייתי זקוקה לו, כי היו לי קשרים טובים עם אישים אחרים, בכירים ממנו בביירות, לרבות המשפחה הנשיאותית. אני עצמי ישבתי בביירות, ואם היה לי צורך במידע מטריפולי — הייתי מפעילה אנשים.

כיצד הצגת עצמך בפניו?
פגשתי בו באירוע חברתי בטריפולי ויצא לנו לשוחח במסגרת זו. אני לא זוכרת שהצגתי את עצמי בכלל. הוא ודאי הבין שאני מקומית.

איזה טיפוס הוא היה?
איש די אינטלקטואלי, שקט מטבעו, מיושב בניגוד לרבים אחרים. אבל מים שקטים כידוע הם לא תמיד כליבך טובים.

במה היה לא טוב ביחסו ליהודים?
בטריפולי היתה קהילה יהודית שחיה במעין גטו. היהודים שילמו הרבה כסף כדי שיהיה להם קצת טוב. לפני בחירות תמיד היה יחס טוב ליהודים. אבל כפרלמנטרי, כראמה לא יכול היה להיות טוב ליהודים. אם כי לעיתים ניסה להראות כטוב. מרבית היהודים נמלטו לביירות, רבים מהם היגרו לחו"ל ומקצתם עלו לישראל. באשר ליחסו לישראל — הוא ניסה לעיתים להיראות כלפי חוץ כמי שאינו מחזיק בעמדות אנטי־ישראליות במיוחד. אבל אם הייתי היה בשנים האחרונות בלבנון לא הייתי סומכת עליה.

אומרים שכראמה היה הומוסקסואל.
בלבנון אם רוצים ללעוג על מישהו אומרים שהוא מטרבלוס, שהיא טריפולי בלבנונית, והכוונה היא בדרך־כלל להומוסקסואל. היה ידוע שבטריפולי בקרב המוסלמים תופעת ההומוסקסואליות נפוצה מאוד, ודיברו גם על כראמה בקטגוריה זו.

דווח כי ייתכן שרוצחו של כראמה בא מטריפולי עצמה. האם מכיר שכראמה, בן למשפחה שהיתה מקבלת ושלטה כליבך הרבה שנים בטריפולי, נפל קורבן מידי אויבים מבפנים?
מאוד יתכן. כבר בתקופתי היו לכראמה מתנגדים ושונאים. במיוחד רבו השונאים שלו כשהתחבר עם סוריה. לרבים הדבר היה לצנינים.

רצח כראמה הוא טוב או רע ליהודים?
לבנון היא כמו הדרקון מרובה הראשים. כשכורתים ראש אחד — צומח מיד אחר. לא תמיד התחליף טוב מהמקור. עם זאת, אני לא חושבת שאנו צריכים להצטער במיוחד על מותו.

כיצד הסתיימה שליחותך בלבנון?
נתפשתי בתחילת שנות ה־60, הועמדתי למשפט באשמת ריגול לטובת ישראל ודנו אותי למוות. 7 שנים ישבתי בכלא. בעלי ישב שנה. בחילופי השבויים אחרי מלחמת ששת הימים חזרתי לארץ.

יצא לך לבקר בלבנון מאז?
בחודש הראשון למלחמת של"ג נכנסתי ללבנון והגעתי עד ג'וניה. אבל לא רציתי להיכנס יותר מדי ללוע הארי ולראות את לבנון הרוסה.

האירועים בלבנון מכאיבים לך?
כמי שהעביר חלק ניכר מחייו בלבנון, ודאי שבאישיותי מקום זה מכאיב. אבל לשמחתי הרבה כל משפחתנו עזבה את המדינה השסועה הבוערת, וכיום היא נמצאת על אדמת מבטחים, בארץ או בחו"ל.

מה את צופה שיקרה עכשיו בלבנון?
יתכן מאוד שהסורים ינסו להרחיב את שליטתם בלבנון. אמין ג'ומאייל החלש בוודאי לא יוכל לעמוד להם למכשול.

בכינוס בירושלים לציון 100 שנה להולדת מבקר המדינה הראשון ד"ר זיגפריד מוזס ז"ל

טוניק מזהיר ממגמת הרשות המבצעת לצמצם את סמכויות מבקר המדינה

מאת סופר "הארץ"

על מגמה מסוכנת של הרשות המבצעת לצמצם את סמכויותיו של מבקר המדינה הצביע אתמול מי שהיה מבקר המדינה השלישי עו"ד יצחק טוניק בכינוס בירושלים שהיה מוקדש לציון 100 שנה להולדתו של מבקר המדינה הראשון ד"ר זיגפריד מוזס ז"ל.

בישראל אמר יצחק טוניק: "לעיתים נדמה שאנו חיים בתקופה של ליקוי מאורות. הנה קמו עוררים על מעמדו הקונסטיטוציוני, על היקף סמכויותיו של מבקר המדינה. ועדת השרים לענייני חקיקה ושר המשפטים הקודם אישרו הצעת חוק, המכרסמת בסמכויותיו של המבקר [...] למשרדי הממשלה בלבד. הצעת חוק זאת שאושרה על ידי הכנסת בקריאה ראשונה מבטלת את מעמדו הקונסטיטוציוני של מבקר המדינה כמוסד האחראי בפני הכנסת בלבד."

מר טוניק הוסיף כי נאבק נגד הצעת חוק זאת בוועדות הכנסת לענייני ביקורת המדינה ובוועדת חוקה חוק ומשפט. שתי ועדות כנסת אלה קיבלו את דעתו של מבקר המדינה וגם היועץ המשפטי הנוכחי, מר יוסף חריש, הצהיר בפני ועדת חוקה חוק ומשפט, שהיום אין כל כוונה למשרד המשפטים לגרוע אף תג אחד מסמכויותיו של מבקר המדינה".

אחרי מר טוניק הארכיב גם מבקר המדינה הנוכחי מר יעקב מלץ את פועלו של ז. מוזס. לפני כן הרצה חבר מערכת "הארץ" ד"ר ש. גרוס על דרכו של זיגפריד מוזס כמנהיג ציוני בגרמניה לפני עלותו ארצה.

בגופים הספרותיים של ימי העלייה השנייה ומלחמת העולם הראשונה, נופים ארץ־ישראליים שעדיין אינם מוכרים דיים, אני מגלה עכשיו, אם כי בפאתוס, כמו צבת פרא, את אהרן ראובני. ראובני הוא סופר חשוב ומעניין מאין כמוהו, שמשום מה לקח לו זמן ניכר עד שהגיע, בדרך התחתית, לשורשות הספרותית־הביקורתית ואל הקוראים. אותו הסיבות נעוצה כנראה באישיותו הקשה של הסופר, שהיה תמיד מעין סופר בעיקר, לא השר[...] הדרך חייו רצופה הרפתקאות [...] חרות. למרות הרקע [...] שלו, בבית הדיו [...] מאס בהשכלה [...] לגמרי באופיו [...] יצחק בן־[...]

אנלוגיה בין [...] ערביי ישראל, בנוגע לנכונותם לתבוע אוטונומיה לעצמם, ודומו לפתרון שהושג שם על ידי גירושם [...] המלחמה לגרמניה. אולם הללו [...] שיתוף פעולה עם [...] מלחמה על העולם. [...] כפשעים נגד

כיצד לנהוג בטייס; [...]תה פעולה פוחזת

[...] הארוטה. הבציג, ראש המחלקה המשפטית הקונסולרית של השגרירות גרהארד שרומגנס, שסירב למסור פרטים כלשהם על השיחה, אמר שמצבו של רוסט טוב, והוא אופטימי בקשר לאפשרות לשיחרורו מהכלא הסובייטי. הבציג גם שוחח על הפרשה עם החוקר הסובייטי הראשי המטפל בה.

דובר משרד החוץ הסובייטי לא יכול היה עם זאת לאשר הצהרה של ראש סוכנות הידיעות "נובוסטי" ואלנטין פאלין, המקורב לגורבצ'וב, כי רוסט ישוחרר בקרוב.

מן ההצהרות הסובייטיות הסותרות ניתן להבין, כי בקרמלין עדיין יש חילוקי דיעות כיצד לנהוג בטייס הגרמני שחשף את אוזלת היד של מערכת ההגנה האנטי־אווירית הסובייטית. על הירידה לטריטוריה סובייטית, מוטל בדרך כלל עונש מאסר של שנה עד 10 שנים או קנס עד 1,500 דולר.

עתה מתברר, כי רוסט ערך הכנות קפדניות לקראת טיסתו למוסקווה. התקין במטוס ה"ססנה" הזכור מיכל דלק רזרבי. הרוסים מבקשים לדעת אם מישהו הדריך את רוסט וסייע לו, או שהצעיר הנועז פעל מתוך יוזמה אישית בלבד.

במערב־גרמניה עדיין אין בהירות בקשר למניעיו של רוסט. ההנחה הכללית היא שהוא פעל מתוך יצר הרפתקנות; אך לא מן הנמנע שרוסט גם ביקש להוכיח שמערכות נשק מודרניות, מתוחכמות ככל שיהיו, אינן יכולות להבטיח הגנה מוחלטת.

מערב־גרמניה מגנה את רוסט

בון (עי"ת). מערב־גרמניה גינתה אתמול רשמית את טיסתו של רוסט למוסקווה, והגדירה אותה "פעולה פוחזת שהיתה עלולה להסתיים בתוצאות טראגיות".

בתגובה הרשמית הראשונה של בון על הנחיתה הסנסציונית, ציין דובר של משרד החוץ: "הממשלה מגנה את פגיעתו של רוסט בטריטוריה הסובייטית. פעולתו הפוחזת יכלה, למרות כישורים בתור טייס, לגרום לתוצאות גרועות ביותר לעצמו ולהתפתחויות הפוליטיות".

הדובר אמר כי מערב־גרמניה מקווה שהממשלה הסובייטית תגלה סלחנות כלפי הטייס העצור בכלא לפרסומו במוסקווה.

העיתון המערב־גרמני השמרני "די ולט" כתב אתמול כי גורבצ'וב "הגיב בצורה מהירה ועל־פי קריטריונים מערביים" על כשלון ההגנה האווירית, שנחשף עם נחיתתו של רוסט בכיכר האדומה.

העיתון "גנרל אנציינר" המקורב למשרד החוץ הגרמני, מצביע על "התגובה המרוסנת במידה מפתיעה" כלפי הצעיר הגרמני. בהזכירו את התגובה הסובייטית בפרשת מטוס הנוסעים של דרום־קוריאה, שהופל על־ידי מטוסי־קרב סובייטיים, העריך העיתון כי יתכן שתוקרית סרגית זו "מילאה תפקיד, בין גורמים אחרים, כדי להסביר את הסירוב הסובייטי להשתמש בכוח".

[...]ית חקירה

[...] הפרק חקירת פרשת [...]ש: "אני נגד חקירת [...] להקים ועדת חקירה"

[...]יש: אין הכרח שעלי לפעול כפרופ' [...]ר לחקירת משטרה. [...]ויה: צריך להסתפק בבירור היחסים [...]'כ שהביאו לתלונה נגד אברהם [...]ן להקים ועדת חקירה. [...]ם ברלב לאור התגובות: נחיה ונראה [...] תחקור, אינני רואה שום תועלת [...]

[...]ידה: מבחינה אישית אין לי חששות [...]ג עד כמה שאפשר מחקירה מסוג זה. [...]של הנשיא אמיצה ומפריעה. [...]ם: אני מוכן להיחקר. ניסיתי ללא [...] לבו של של שמיר שיסכים לבדיקה

[...]יש במכתב לשמיר: חייבת שתקום [...]תיכון עפ"י חוק ועדת חקירה. [...]ב של 14 נגד 11 דחתה הממשלה את [...] ועדת חקירה; ברלב: מה שהציבור [...]: יותר טוב לביטחון. [...]ם משפטי בכיר: יש טעם בהמשך [...] הדרג המדיני ייחקר במשטרה. [...]ה השב"כ: שמיר לא הינחה להרוג [...] הוקירה: עדות אברהם שלום כי [...]ישות לא נמצאה אמינה.

רבין: אולמרט משקר; חריש לא העביר לי פרוטוקולים

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

שר הבטחון יצחק רבין הכחיש אתמול את טענותיו של ח"כ אהוד אולמרט לפיהן העביר אליו חבר ועדת המשנה למודיעין מיכה חריש פרוטוקולים מדיוני הוועדה בפרשת פולארד. בתשובה לשאלה אמר רבין, כי האשמתו של אולמרט, כאילו חריש מסר לשר הבטחון סטנוגרמה מישיבת הוועדה, היא דבר שקר. רבין זוכה בכינוי דומה גם את דברי אולמרט בעניין פגישה ביניהם במסעדה תל אביבית, שבמהלכה סיפר לו רבין, שחריש גילה באוזניו את תוכנם של דיוני הוועדה.

שינוי בחיפה מגנה החלטת גוראל לסגור מדרחוב בשבת

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

סניף "שינוי" בחיפה גינה אתמול את החלטתו של ראש העיר אריה גוראל "לשתק את מדרחוב נורדאו בשבתות וחגים על ידי מניעה מבעלי העסקים לתת שירות לציבור גם בתחום המדרחוב עצמו".

סניף "שינוי" בחיפה הודיע כי יזום את חידוש פעילותו של "הוועד למניעת כפייה דתית" בחיפה כדי להביא לפתיחתו המלאה של המדרחוב גם בשבתות ובחגים.

מחיר המים עולה ב־16%

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ" לענייני כלכלה

מחירי המים לצריכה ביתית והחקלאות יעלו ב־16%. הוועדה למחירי מים שליד ועדת הכספים בראשות ח"כ אפרים שלום אישרה אתמול העלאת מחירי המים לחקלאות מ־15 ל־17.5 אגורות למ"ק. תעריפי המים החדשים לצריכה ביתית ינועו בין 0.65 ל־1.70 שקלים למ"ק.

התעריף עבור 8 מ"ק ראשונים יהיה 65 אגורות. עבור כל 8 מ"ק נוספים 1.00 שקל. עבור כל מ"ק נוסף יגבה סכום של 1.70 ש"ק. התעריף לגינון נוי דירתי יהיה 45 אגורות.

תעריפי המים החדשים יכנסו לתוקף עם פרסומם ב"רשומות".

ראיתי שמעתי

פרו מתנערת מהחלטת האו"ם המגנה את הציונות

במשרד החוץ קיבלו אתמול בסיפוק את החלטת בית הנבחרים של פרו להתנער מהחלטת האו"ם 3379, החלטה הרואה בציונות תנועה גזענית. את ההצעה הביא קילום רוקה, יו"ר ועדת החוץ של מפלגת השלטון "אפרה", שבראשה עומד הנשיא אלן גרסיה. רוקה, אשר ביקר לא מכבר בישראל, עמד על זכותה של ישראל לגבולות בטוחים ומוכרים בצד זכויותיהם הלגיטימיות של הפלשתינאים. חברי הגוש המרכסיסטי התנגדו להצעה ויצאו במחאה את אולם בית הנבחרים. פרו הלכה בכך בעקבות אוסטרליה, אשר קיבלה לפני פחות כשנה החלטה דומה.

ועוד בענייני דרום אמריקה: אתמול התמנו בירושלים שר החוץ של הונדורס לופז קונטררס ושר החוץ שמעון פרס על הסכם לשיתוף פעולה בתחומי התיירות והטכנולוגיה.

א. לם

גם מנכ"ל בנק החקלאות אינו מסתפק בקטנות

בנק החקלאות, שבבעלות הממשלה, הוא מהמוסדות הבנקאיים הקטנים בארץ. הבנק סבל לאחרונה מהפסדים בשל שורה של הלוואות מפוקפקות שהעניק ואשר הציבו סימני שאלה על המשך פעילותו. בראש הבנק עומד ישראל רויך, שהיה בעבר מנכ"ל משותף בבנק לאומי. שלא כדומה לעמיתיו עבר מנכ"ל בנק החקלאות בפני לחץ הציבור והתקשורת ונמנע, עד כה, מלגלות את גובה השכר שלו. עתה מתברר גובה שכרו מתוך דו"ח שהגיש הבנק על פי חוק ניירות ערך. המנכ"ל ישראל רויך השתכר בתשעת החודשים האחרונים של שנת 1986 סכום כולל של 58,873 שקל, שהם כ־6,541 שקל לחודש.

אריה לביא

סירוב נוסף ליודי פיסקין

שיחת טלפון נרגשת בין ד"ר דבוסיה פיסקינה, בת ה־86, ובין בנה, מסורב העליה יודי פיסקין, התקיימה אתמול בלשכת יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, אריה דולצין, בירושלים.

בשיחה, שנערכה ביוזמת המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ לרגל "יום הילד הבינלאומי", הודיע יודי לאמו כי שעות מספר קודם לכן קיבל הודעת סירוב נוספת במשרדי "אוביר". יודי פיסקין אמר כי אינו יכול להבין מה היא הסיבה האמיתית לכך שהשלטונות הסובייטיים אינם מאפשרים, מזה תשע וחצי שנים, את יציאתו לישראל שבה חיים אמו, בתו ונכדיה. השלטונות הסובייטיים טוענים שידועים לו "סודות" ממפעל שבו עבד לפני יותר מ־15 שנה.

יו"ר הנהלת הסוכנות אריה דולצין הודיע לפיסקין כי המאבק למען שחרורו ימשך ללא לאות והביע תקוה כי יודי אכן יזכה במהרה להתאחד עם משפחתו.

ב. אורם

היכן ביתו של ראש הממשלה?

שולמית שמיר הזמינה אתמול לביתה, לקפה של בוקר, כעשר נשים, בהן רעיית שר החוץ הצרפתי, מדאם ריימון, אשת שגריר צרפת בישראל, דקלין פיירה, רעיית סופר, שהיא אשתו של שגריר ישראל בפריס, אוילה זקס אברמוב ו[...]

שר החוץ הצ[...] אנו בעד וע[...]

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

צרפת תומכת ברעיון הוועידה הבינלאומית לשלום במזרח התיכון — אמר אתמול שר החוץ הצרפתי ז'אן ברנרד ריימון בפגישה עם עמיתו הישראלי שמעון פרס. ריימון, המבקר בישראל כאורח שר החוץ, הוסיף, כי קיפאון מדיני יסכן את המזרח התיכון ועל כן יש להמשיך במאמצי השלום. הוא דיווח לפרס על השיחות שקיים ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק במוסקווה.

לדבריו, תומכת בריה"מ בוועידה בינ"ל שלא תכפה פתרונות על הצדדים ולא תהווה תחליף לשיחות ישירות ביניהם.

תמונות מרשימות, [...] נפלא, אורי לוי - ראש ממשלה כובש כבי[...]
מירי פז (דבר)
[...]דלץ (הארץ) [...]מגוין, סימה [...] קול ישראל

ניתן להשתמש בכרטיס מס' 5 ו־6
בירושלים בתיאטרון ירושלים. הצגות ערב, בשעה 20.00
חיפה אודיטוריום. ערב בשעה 21.00

[...] "ברנצ'וק הוא אחר, שכל שי[...] לו למורת רוח, וקשה עליו התקרבות לאנשים חדשים, וקל לו להיפרד מישנים. הוא חש ביטול לרגש העדה. רגשות כעס ונקמה מושלים ברוחו, ובעומק נפשו, זוהי תאווה כמה גולמית, תאוות חורבן" — "בקרבו מתרוצצים שני אנשים, הד[...]

[...] מוסיף לראות בתה[...] ליד השלום נושא מרדכי ועל כן יעשה כל מאמץ לקדמו. מעבר לכל שיקול מפלגתי, אישי או פוליטי.

● באודיטוריום רבקה קראון "אלה מטראגור" בביצוע תיאטרון ל'אאמור מצרפת. בשפה שהמצאה לצורך ההצגה. אין תרגום, וגם לא נחוץ. שעה וחצי. 15:00.
● באולם הבד קראון "אמאמפנדו" מדרום אפריקה". 15:00.
● בתיאטרון החאן "מעשה בחייל" בביצוע תיאטרון הקרון. 14:30.

מוצאי חג בפסטיוואל

● ב"בימה על בימה" — "ג'ובאנה של הרוחות" בביצוע תיאטרון פוסלאן. 22:00
● באודיטוריום רבקה קראון "אלה מטראגור" בביצוע תיאטרון ל'אאמור מצרפת. 20:30.
● בתיאטרון הקטן "שפה סגור" בביצוע סנדרה שדה. בעברית. 22:30.
● באולם ז'ראר בכר הופעתו של הפנטומימאי סמי מולכו. 21:30.
● בתיאטרון החאן "מעשה בחייל" בביצוע תיאטרון הקרון. 20:30.
● בבנייני האומה הופעת הגיטריסטים ג'ון מקלפלין ופאקו דה לוסיה. 21:30
● בכנסיית הדורמיציון "הקנטורי מקלך" בתכנית מיצירות של שיץ ובוקסטהודה. 20:30.
● בעין כרם בהשתתפות מירה זכאי, אבנר בירון, מיכאל הרן ויונתן זק, בתכנית מיצירות הנדל, רוול, ג'. קראב, פורה, רוסל אלברט ואלה לוזר.

משפט ואנונו יחל באוגוסט

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

משפטו של מרדכי ואנונו ייפתח ב־30 באוגוסט. בכוונת התביעה לקיים את המשפט ברציפות מדי יום ולשם כך יועבר ואנונו לתא מעצר מיוחד בירושלים.

בין עדי ההגנה יהיו פוליטיקאים בכירים ויתכן כי עורך הדין אביגדור פלדמן יבקשו להזמין אף את ראש הממשלה לשעבר פרס, שכיהן בזמן חשיפתו של מרדכי ואנונו. עוד תיתכן הזמנת ראש השב"כ ואישים בכירים בשירות הביטחון בצד מדענים ידועי שם מחו"ל. עורכי הדין של ואנונו ינסו קו הגנה לפיו פעל ואנונו מטעמים אידיאולוגיים.

פורטרט של שאגאל נמכר במכירה פומבית בת"א ב־285 אלף ש"ח

"נוף לאור ירח" של מרדכי ארדון נמכר ב־65 אלף ש"ח; ציור שמן של יוסף זריצקי — ב־29 אלף ש"ח

מאת אור ברנר
סופר "הארץ"

פורטרט כפול עם כוס יין, ציור פסטל של מארק שאגאל משנת 1919, נמכר אמש תמורת 285 אלף ש"ח, במהלך המכירה הפומבית ה־20 של גלריה גורדון, שנערכה בבית סוקולוב, בתל־אביב. בציור — 21.5x35 ס"מ — מצייר שאגאל את עצמו נישא על כתפי בלה, אשתו. [...]

"נוף לאור ירח" תמונה גדולה בצבע בהוק של מרדכי ארדון ב־65 אלף ש"ח, ציור שמן של יוסף זריצקי ב־29 אלף ש"ח ויציקת ברונזה מולקו העליון של "נמרוד", פסלו של יצחק דנציגר, ב־22 אלף ש"ח.

פריטים רבים לא השיגו את המחירים כפי שהוערכו בקטלוג המכירה. כמה מן המאוכזבים בתחום זה היו עבודות של אגם שנמכרו במושב הראשון של המכירה, בשעות אחה"צ ואחר־כך גם עבודות של בק וכמה מהדפסיו של ראובן רובין ועבודות של יגאל תומרקין.

לעומת זאת זכו כמה אלבומי הדפסים וספרי אומנות במהדורות מיוחדות במחירים גבוהים במיוחד ביחס להערכות הקטלוג. כך נמכר "זכרונותיהם והיקצרתיהם של אומנים", אלבום המכיל 25 הדפסים מקוריים מתוך מהדורה ממוספרת בת 600 עותקים ב־1,000 שקל לאחר שהוערך במקסימום של 600 בלבד.

רוב באי המכירה והקונים היו ישראלים, אם כי במקרים מסוימים עברה המכירה לאנגלית לנוחיותם של מתורים מחו"ל, שנכחו גם הם ובמקרים אחרים אף רכשו את היצירות היותר יקרות.

בר-מצוה ל-סלעית

ירחון לבני הנעורים של החברה להגנת הטבע

בואו להשתתף
בחגיגת הבר־מצוה לירחון "סלעית"
שתתקיים ביום חמישי, ז' בסיון תשמ"ז 4.6.87
האירוע יחל בפארק הירקון בשעה 12.00 בצהרים בטיולים סיורים מודרכים ומשחקי טבע
נוסף לכך תוכלו לשלב בילויים המוצעים ע"י פארק הירקון
כגון: **רכבת, גן אקזוטי, שיט באגם ועוד.**
הסיורים בפארק חינם
לסיום יהיה מופע חגיגי עם
דליק וטוליפ (מ"שמיניות באויר")
בשעה 17.00 באמפיתיאטרון "וואהל" בפארק.
המופע בתשלום של־ 6. ש"ח. כרטיסים במקום
המופע בחסות "עלית"
האירועים מתאימים לכל המשפחה

החברה להגנת הטבע

קול המפרסם

הטמפרטורות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	10	15	מ"ח	9	14
אתונה	15	20	מ"ה	16	26
בוקרשט	12	15	גשום	—	—
בריסל	8	18	מ"ח	8	18
וינה	8	15	מ"ה	12	17
ז'נבה	10	19	מ"ח	8	21
לונדון	11	16	מ"ה	12	20
ליסבון	20	25	מ"ח	15	28
מדריד	18	26	מ"ח	13	31
ניו־יורק	20	30	מ"ח	24	35
פאריס	10	18	מ"ח	11	19
פרנקפורט	10	15	גשום	11	18
ציריך	8	15	מ"ה	—	—
קהיר	22	32	מ"ה	23	31
קופנהאגן	7	12	מ"ה	6	14
רומא	14	22	מ"ח	14	26
שטוקהולם	6	14	מעונן	7	13

EL AL אל על

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו הפתאומית של חברנו
אביתר ברג
ממיסדי הקיבוץ

ההלויה תתקיים היום יום שלישי ה' בסיון תשמ"ז 2.6.87
בשעה 15.00 בקיבוץ דברת.

משפחות: ברג, כפיר רוזנבליט
ובית דברת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבי, אחינו וסבנו היקר
צבי בר' יצחק גיל
ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול יום שני ד' סיון תשמ"ז 1/6/87 בבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים: אשתו זהבה
בנו וכלתו: יורם וורדה וב"ב
אחותו: רבקה גבירצמן
אחיו: שמואל גיל וב"ב — לונדון
ומשפחות: שיניצקי, מוזס, קמחי וצרניצקי

ביום העיון שנערך אתמול באוניברסיטת ת"א מטעם המכון ללימודים אסטרטגיים על לקחי מלחמת לבנון נכחו כשומעים חברי פורום המטה הכללי. בתמונה, מימין לשמאל: אלוף יצחק מרדכי, אלוף יוסי פלד, רב־אלוף דן שומרון ואלוף אברהם בן־שושן (צילום: ישראל סאן)

בגין הבטיח לאלוף בן גל ב־1981:

"נגיע לבונקר של ערפאת בביירות ונוציא אותו כמו שהוציאו את היטלר"

מי שהיה אלוף פיקוד צפון, דיבר ביום עיון באוניברסיטת ת"א וטען, כי בגין ידע כבר שנה לפני המלחמה ששרון וצה"ל מתכוונים לחרוג הרבה מעבר למה שאחר כך החליטה הממשלה: תכנית 40 הק"מ

מאת ראובן פדהצור ונורית אמיתי
סופרי "הארץ"

"בספטמבר 1981, בעת שנפגשנו במלון וולדורף אסטוריה בניו־יורק, אמר לי בגין כי להערכתו תהיה מלחמה ואנחנו נגיע לבונקר של ערפאת בביירות ונוציא אותו משם כפי שהוציאו את היטלר". על השיחה הזאת סיפר אתמול אלוף (מיל') אביגדור בן גל בהרצאה במסגרת יום עיון על מלחמת לבנון, מטעם המרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל אביב.

אלוף בן גל, ששימש עד יולי 1981 כאלוף פיקוד הצפון, ובמלחמת לבנון היה מפקד כוח על־עוצבתי, אמר את הדברים כדי להבהיר את דעתו, לפיה ידע בגין זמן רב לפני המלחמה כי בכוונת שרון ובתכנתיו להגיע עד לביירות ולא להסתפק בפלישה לעומק 40 הק"מ.

לדבריו של אלוף בן גל, נכשלה מלחמת לבנון כתוצאה מדרך ניהולה על ידי הדרג הצבאי הבכיר, על ידי שר הביטחון, אריאל שרון, ועל ידי הממשלה. בעוד צה"ל נערך במשך שנה שלמה למלחמה לפי קווי תכנית אורנים הגדולה, הממשלה קיבלה החלטה ליציאה למלחמה לפי תוכנית 40 הק"מ. כך קרה שמטרות המלחמה לא היו נהירות לממשלה, אלא רק לשר הביטחון ולרמטכ"ל. מפקדי השדה לא ידעו במהלך ניהול הקרב מהם היעדים אותם הם אמורים להשיג.

המטה הכללי שימש כמטה של יועצים לשר הביטחון, בעוד אריאל שרון עצמו תיפקד כרמטכ"ל־על. בין שרון לרפאל איתן היו אי הסכמות בשני נושאים עיקריים: השמדת טילי הקרקע־אוויר וכיבוש ביירות. שרון שאף לתקוף את הטילים מיד, ואיתן רצה להשהות את התקיפה, מתוך מחשבה נאיווית כי ניתן יהיה להתעסק רק עם אש"ף, ולהימנע מלחימה נגד הסורים. שרון רצה גם לכבוש את ביירות, ואילו הרמטכ"ל חשש מפעולה זו, ולא הביע התלהבות לבצעה.

בן מאיר: ניהול המלחמה כאישיות בגין

מי שהיה סגן שר החוץ בזמן המלחמה, יהודה בן־מאיר, ניתח בהרצאתו את תהליך קבלת ההחלטות בתקופת בגין ומלחמת לבנון. הדובר הדגיש כי מהלך המלחמה ותהליך קבלת ההחלטות שיקף את אישיותו ואת סגנון עבודתו של בגין. "בגין העניק אמון מוחלט בשרים, והוא הפך תלוי בהם. זה מה שקרה בלבנון, על כל המשמעויות של הדבר הזה", אמר בן מאיר, תוך שהוא מדגיש כי "גם שרים הם בני אדם".

סגן שר החוץ לשעבר, שסיפר על קבלת ההחלטות במלחמת לבנון, ציין כי מה שחסר בכל תהליך קבלת ההחלטות היה מטה, דוגמת לשכת "ייעוץ לביטחון לאומי", שהיתה אמונה על הנושא. "בגין ראה בממלאי התפקידים את המטה שלו ושל הממשלה. לפי תפיסת בגין, ראש אמ"ן הוא היועץ לענייני מודיעין שלו ושל הממשלה — וזה לא נכון", הדגיש בן־מאיר, שהסביר כי ראש אגף מודיעין במטכ"ל אינו יכול להיות יועץ סטטוטורי עצמאי לראש הממשלה. הדבר גילה כי ראש אמ"ן הונחה על־ידי שר הביטחון דאז, אריאל שרון, לפני שהיה נושא דבריו בפורומים השונים: "שר הביטחון היה לוחש לאותו — לא שמענו מה, אך כל הממשלה היתה מחכה", סיפר, והדגיש: "כך זה לא עובד".

"בגין היה חסר הבנה במשמעות המילה 'ביורוקרטיה'", קבע בן־מאיר, והסביר כי בגין היה פורמליסט גדול, וייחס חשיבות מועטה לטכניקות של הערכת מדיניות ותכנון מדיני. הוא עסק כל ימיו בסוגיות של מדיניות אידיאולוגית, אמר.

האלוף (מיל') אמיר דרורי, שהיה אלוף פיקוד הצפון במלחמת לבנון, טען כי הסיבה לאי ההצלחות הצבאיות במלחמה מקורן בכך שהרמטכ"ל עיכב את הכוחות ולא איפשר למפקדים להתקדם כשביקשו. למרות שהכוחות היו מוכנים לביצוע המשימות, לא ניתן להם להתקדם, וכשניתנו האישורים היה זה מאוחר מדי, והביצוע נעשה קשה יותר. לדבריו, על נושא 40 הק"מ שמע לראשונה רק ביום חמישי (המלחמה החלה ביום ראשון).

מרדכי ציפורי, שהיה שר במהלך המלחמה, האשים גם את אנשי הצבא הבכירים בכך שחסרו אומץ לב אזרחי. לדבריו, לפני המלחמה, במהלכה ואחריה, לא הציג צה"ל בפני הממשלה את האופציות השונות הקיימות לטוב ולרע.

"העיתונות לא שתקה"

זאב שיף, חבר מערכת "הארץ", הציג את התקשורת במלחמת לבנון, והדגיש כי היתה שונה מאחרות גם בדרך שבה היא הסתייגה וביחס העיתונות אליה. "הדמוקרטיה אינה מפסיקה לפעול בזמן המלחמה" אמר שיף, והדגיש את הייחוד שביחס התקשורת למלחמה: "אין זה נכון שהעיתונות תמיד שתקה כשהתותחים רעמו".

ערך את העמוד: יצחק לאור

פוליטיקה
עתון פוליטי ישראלי
מה שרואים מכאן

בלשכת קורפו כונסו מנכ"ל "אל על" ומנכ"ל רשות שדות התעופה

דיון דחוף בשיבושי לוח הטיסות בגלל הבדיקות הבטחוניות בנתב"ג

מאת זהר בלומנקרנץ

שר התחבורה חיים קורפו זימן אתמול לדיון דחוף בלישכתו את מנכ"לי רשות שדות התעופה וחברת "אל על", כדי למצוא דרכים להתגבר על השיבושים בלוח הטיסות, בשל העיכובים הנגרמים מהבדיקות הביטחוניות בנמל התעופה בן־גוריון בלוד.

בעקבות הפגישה בירושלים, בה השתתפו גם קצין הביטחון של המשרד הממשלתי וגורמי ביטחון מרכזיים, הועברו הנחיות חדשות לבודקי המזוודות, על־ידי מנכ"ל הרשות צבי גוברארי. על־פיהן, כמחצית השעה לפני מועד הטיסה המתוכנן יועברו הממתינים לבדיקות הבטחוניות לקידמת התור, לפני נוסעים אחרים שיתכן כי מועד טיסתם מאוחר יותר, או שייפתח דלפק בדיקה נוסף לממתינים האחרונים לפני מועד הטיסה.

כן תיבדק האפשרות לפנות לקהל הרחב, כדי שיקדים את הגעתו לנמל התעופה, ודלפקי הבדיקות הביטחוניות ייפתחו לפעילות זמן ארוך יותר לפני המועד המתוכנן של הטיסה. כיום נדרשים הנוסעים להתייצב בנמל, כשעתיים לפני מועד הטיסה. במקביל תימשך הפעילות המוגברת לגיוס כח־אדם נוסף הדרוש למערכת בדיקת המזוודות.

בלשכת דובר משרד התחבורה נמסר כי "בדיון הושם דגש שרמת הביטחון המושגת כיום על־ידי הבדיקות הבטחוניות לא תיפגע, והיא תימשך בצורה הקפדנית ביותר. יינקטו אמצעים אירגוניים שיאפשרו את ביטול האיחורים ביציאת מטוסי 'אל על' וחברות תעופה אחרות".

בכנסת

ועדת החוץ והביטחון לא פרסמה הודעת תמיכה ליו"ר, אבא אבן

אבן, דיניץ וחריש קובעים כי ביקורת "ניוזוויק" על פרס היא הגרסה השקרית של ח"כי הליכוד בוועדת המשנה ● קולאס הודח מהנהלת סיעתו בגלל נסיעה סודית לחו"ל

בוועדות ובסיעות /
דן מרגלית

ועדת החוץ והביטחון של הכנסת לא השכילה אתמול לפרסם הודעה המגינה על היו"ר שלה, אבא אבן, כפני התקפותיהם של ראשי מפלגתו בעקבות הדו"ח על פרשת הריגול של ג'ונתן פולארד.

ח"כ יוסי שריד הציע לדחות את ההתקפות על אבן ולהדגיש את הגינותו ואחריותו. לעמדתו הצטרפו ח"כי הליכוד פנחס גולדשטיין, פסח גרופר ואהוד אולמרט, ולא התקבלה דעת אמנון לין (כעורך) שאין זה הזמן הנאות לדיון. גם ח"כי המערך האחרים, הרב מנחם הכהן ומיכה חריש תמכו בקיום דיון זה. ואבן עצמו אמר כי ייעדר בעת שידברו בו.

ח"כ שבח וייס מהמערך ראה בהצעה תרגיל בשותף של שריד מרצ ושל הליכוד, תרגיל שמטרתו להביך את המערך. בהזדמנות זו גינה גם "חברים שהשמיצו את שמעון פרס". (ח"כ אליהו בן אלישר מהליכוד האשים אותו במתן גרסת־שקר לוועדה על פרשת פולארד בראשיתה). נושא זה החריף את יחסי המערך והליכוד גם מחוץ לוועדה.

כשנודע כי "ניוזוויק" ייחס לפרס מסירת גירסה שקרית למזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ, הודיעו אבן, שמחה דיניץ וחריש כי זו גרסה שקרית של ח"כי הליכוד בוועדת המשנה.

"המידע שנמסר לשולץ באותו מועד היה המידע היחיד שהיה בידי ראש הממשלה דאז. הוא זהה למה שמסר ראש הממשלה גם לוועדת החוץ והביטחון... דברים אלה הובהרו על־ידינו בצורה חד־משמעית כבר בעת הדיונים בוועדה... חברי הליכוד בוועדה אינם מהססים באמצעות גירסה כוזבת לפגוע במדינת ישראל, מתוך שיקולים מפלגתיים צרים".

ח"כ אהוד אולמרט הגיב כי הטענה שפורסמה ב"ניוזוויק" מצויה בדו"ח הגלוי של ועדת אבן. לדבריו, "כוונת ההאשמה כי הליכוד מסר זאת לשבועון האמריקאי... כשפרס מתלונן על הדלפות בחו"ל זה נשמע מצחיק, על כך כבר נאמר — ראו מי מדבר", אמר אולמרט.

ללא החלטה

בוועדה נמשך הדיון בהצעה לגנון על אבן. וח"כ חריש מהמערך אמר כי הצעת שריד מעמידה את סיעתו (המערך) במצב קשה. ח"כי המערך שקיימו התייעצות בנושא, הגישו נוסח משלהם, המביע צער על האווירה העכורה שנוצרה. יש בה הערכה אישית לאבן, וגינוי של כל פגיעה בדרג המדיני.

הוחל מיקוח שבסופו נדחתה "כל השמצה אישית אחרת", נוסף לגינוי לאבן. אך ח"כ וייס עמד על דעתו להצביע על הנוסח המקורי של ח"כי המערך, עד שפקעה סבלנותם של הנוכחים, שהחליטו להתפזר מבלי לקבל החלטה.

ח"כ בני שליטא מהליכוד האשים אתמול את אבן כי לא עמד בהתחייבותו להביא את דו"ח פולארד למליאת ועדתו, בגלל מירוצו אחר התקשורת. במהלך הדיונים קיבל היו"ר אבן את הצעת ח"כ גולדשטיין לזמן לדיון את ראש השב"כ. "יש למנוע את כרסום מעמד השב"כ בעיני דעת הקהל", הסביר.

הנהלת סיעת הליכוד קראה אתמול לחדול מהחקירה המשטרתית נגד השב"כ.

קולס הודח

● יו"ר ועדת החוקה אלי קולס (ליכוד) הודח אתמול מהנהלת סיעתו, משום שנסע לחו"ל בלי היתר ובהיחבא. מצליף הסיעה יהושע מצא הצליח ליצור עימו קשר טלפוני בנמל התעופה בן־גוריון וביקש ממנו לחזור, אך קולס אמר כי הוא מבוגר דיו להחליט, ולא ימלא אחרי ההוראה. מצא אמר אתמול כי בנוסף לכך יוצע להדיח את קולס גם מתפקידו כיו"ר ועדת החוקה. בליכוד אמרו כי לא ידוע לאן נסע קולס ולכמה זמן.

ח"כ אוריאל לין (ליכוד) קיבל אתמול הודעה מוסמכת כי משרד המשפטים יבדוק קיום נהלים פסולים בהליכים הנוגעים לחנינות. זאת, לאחר שנהג במשרד המשפטים קיבל במשך שנים שוחד מפושעים שונים כדי להבטיח סיוע בהשגת חנינה. בקשותיו הודפסו בלשכת היועץ המשפטי לממשלה.

ח"כ מאיר כהנא (כך) גורש מחמש ישיבות של הכנסת בשל דברים שהטיח ביו"ר הכנסת שלמה הלל ב־18 במארס 87'. הדבר נעשה לאחר שסירב לחזור בו מן הביטויים הפוגעים שהשמיע.

הימין האשים את רבין ברוך והשמאל — בנוקשות מופרזת

גוש אופוזיציוני בן 13 ח"כים — מפ"ם, רצ ו"שינוי" — הגיש לראשונה הצעה משותפת

באולם המליאה /
עמוס בדרורד

גינוי מקיר אל קיר — מן התחיה ועד חד"ש — של רצח הילד רמי הבה ז"ל נשמע אתמול בדיוני הכנסת בנושא מעשי הטרור בגדה וברצועה, שאותו פתח שר הביטחון יצחק רבין.

אולם הפתרונות שהוצעו למצב היו מכל גוני הקשת, החל בדרישה להכבדה גדולה יותר והטלת עונש מוות, וכלה בשלילה נחרצת של צעדים כאלה.

אתמול נראה לראשונה שינוי בגוף הפרלמנטרי: סיעות מפ"ם, רצ ושינוי הגישו הצעת־החלטה משותפת. זו תוצאה של פרישת שינוי מן הממשלה והקואליציה. יחד יש לגוש זה 13 ח"כים (כולל וידאן עטשי, שעדיין לא החליט סופית על עתידו), וזו האופוזיציה המלוכדת הגדולה ביותר שידעה הכנסת ה־11.

רבין, שפתח בשם הממשלה את הדיון, מסר הודעת השתתפות הממשלה בצער המשפחות האבלות הבה, מוס וג'דוסי, שיקיריהן "נרצחו על־ידי חיות־אדם באשר הם יהודים וישראלים". הוא אמר כי כשם שיש ויכוח ביחס לפתרון הקבע בשטחים — יש הסכמה לאומית רחבה בצורך המיידי לקיים את הביטחון ולשמור על הסדר הציבורי לכל התושבים החיים בשטחים.

האמצעי הראשון למלחמה בטרור הוא מניעת הכנסתם של אמצעי־לוחימה מן החוץ, ציין עוד רבין. לדבריו, מרבית הפיגועים בשנה האחרונה היו בנויים על חומר מקומי מאולתר, ולכן נזקם היה מוגבל. מיקומם בוצע בעזרת חומרים שנגנבו מישראלים, כולל צה"ל. למעט הפיגוע האחד, בג'ד־וסי, לא היו בשנה האחרונה נפגעים מכלי־נשק יורים. ההצלחות בחשיפתם של מבצעי־פיגועים היו מרשימות. השב"כ הצליח גם לסכל, טרם ביצוע, מספר גדול מאד של פיגועים. ורבין חזר והביע הערכה עמוקה לאנשי שירות הביטחון.

הוא הדגיש כי מאז 1 בינואר נחשפו 108 חוליות — 58 מתוכן בטרם הצליחו לבצע את הפיגועים. בשלוש השנים האחרונות נחשפו מבצעיהם של 80% ממעשי הפיגוע.

לנדאו: מסרים סותרים

רבין הופסק תכופות, בקריאות ביניים מימין ומשמאל. על אחת מהן הגיב, כי את עמדתו נגד עונש־מוות הוא מבכר להשמיע בפורום סגור יותר. דוברי הסיעות שהשתתפו בדיון תקפו את רבין על שהוא רך מדי (הימין), ונוקשה מדי (השמאל). הוא עצמו הודה שבאחרונה הכביד יותר בעונשים כגון גירוש ומעצר מינהלי.

● עוזי לנדאו (ליכוד־חרות) קשר את אי השקט בגדה עם הנסיגה מלבנון. בשנתיים מאז נסוג צה"ל משם, אמר, הולך וגדל הטרור. לדבריו, היוזמות המדיניות של פרס יוצרות תחושה של ארעיות בקרב הערבים, כאילו שלטון ישראל בגדה הוא שלטון מעבר; יוזמת הוועידה הבינלאומית ממרכזת מחדש את אש"ף בזירה זו, וגורמת למעורבות של אירופים, אמריקאים ועוד גורמים, שכולם מביאים אתם את המסר שישראל עשויה לעזוב.

גם במדיניות הביטחונית, אמר לנדאו, יש מסרים סותרים: יש מלחמה באש"ף, אך באורח לא רשמי ניתנת יד חופשית לכל הפעילות הלא־צבאית של אש"ף, וכגבולות שמעבר לקו הירוק פורחת התשתית של ארגון זה יותר מאשר בכל בירה ערבית. הוא תבע לסגור לצמיתות את האוניברסיטאות שבהן מסיתים נגד ישראל, וכן להפסיק את הזרמת הכספים לארגונים בגדה המקדמים את ענייני אש"ף.

● גאולה כהן (התחיה) וכן מאיר כהן־אבידב (ליכוד־חרות) תבעו ליישם עונש־מוות, והכבדת היד על כל תופעה של פעילות נגד ישראל. "את הידרדרות ההרתעה הצה"לית אין למדוד רק על־פי מספר הנרצחים, אלא גם על־סמך הגידול במספר הנסיונות לרצח, להרמת הראש, יידוי האבנים ובקבוקי התבערה על־ידי מחבלים", אמרה כהן. ואילו כהן־אבידב הציע: "יש מקום להחזיר לירדן את אזרחיה, ובמיוחד את אלה המזדהים עם ארגון טרור ערבי".

"המאבק המתמיד משחית"

● מרדכי וירשובסקי (שינוי) טען, לעומתם, שעצם הדרישה לחדש את עונש המוות שבא כתגובה לסיעה, אמנון רובינשטיין, מראה עד כמה משחית המאבק המתמיד את מידותינו ומשנה את תמונת העולם שלנו. "אם נמשיך לקיים משטר כיבוש, לא ייסגר חשבון השלום; יהיו עוד קורבנות, עוד דם ועוד צער", הזהיר.

● דדי צוקר (רצ) ביקר את שר הביטחון, באמרו כי גם הוא מאמץ את גישת הכוח. הוא מסתכן באשליה המופרכת שגירושים, ענישה קולקטיווית, מעצרים מינהליים, סגירת אוניברסיטאות, וכו' ימנעו אסונות. לדבריו, אין זה כך.

● חייקה גרוסמן (מפ"ם) שעל רקע קריאות־ביניים נזעמות מספסלי חרות הצהירה: "אני מבחינה בין טרור לבין לוחמה". קראה לפלשתינאים להניח לטרור נגד אזרחים, להכיר בישראל ולהיות שותף במו"מ על שלום. "עדיין אין ביטחון שרצח הילד בן ה־8 הוא מעשה על רקע חבלני", אמרה. "אך כבר מתעורר המיתוס, ונקבע הקשר הוודאי לחבלה ולטרור".

● מתי פלד (המתקדמת) ציין מקרה של חקירת אזרח ערבי — האזם מוחמד קואסמה — בעזרת מקלחות קרות בלתי־פוסקות ביום חורף, העמדתו מיד אחרי המקלחת מול מזגן־אוויר, ועוד. לדבריו, שופטי בית המשפט הצבאי פסלו את הודאתו, אולם נגד החוקרים לא ננקטו כל צעדים שהם.

● צ'רלי ביטון (חד"ש) גינה את "שפיכות הדמים הנמשכת, וקיפוח חייהם של יהודים וערבים, המתרחשים בכיבוש הנמשך זה 20 שנה". גינויו העיקרי הופנה כלפי "מדיניות הדיכוי".

לבסוף רשמה הכנסת לפניה את הודעת שר הביטחון, בקולות הקואליציה בתוספת סיעת־יחד־פא"י־מורשה.

בוא ותראה איך כספך מוגן טוב יותר:

הגן על כספך מהיום ועד נובמבר מעליית מדד או פיחות

משתחרר לך באוקטובר כסף מהמניות הבנקאיות שבהסדר או ממקור אחר?
מתלבט עכשיו באיזו תכנית לחסוך?
לבחירתך שתי אפשרויות בלעדיות לחסכון במסגרת "אופציה בטוחה":

אופציה בטוחה מסלול א'

פתח עכשיו תכנית חסכון צמודה למדד או לדולר, וכך תבטיח לעצמך זכות להכנס עד אמצע נובמבר לתכנית חסכון נוספת, בסכום מקביל. על החסכון הנוסף שלך תקבל את הגבוה מבין שיעור עליית המדד או שינוי שער הדולר, החל מהיום ועד ל־15.11.87 - וזאת ללא עמלה.

אופציה בטוחה מסלול ב'

תמורת עמלה בשיעור של 4% מהסכום שאותו תרצה להפקיד בתכנית חסכון עד אמצע נובמבר, תוכל לקנות לעצמך זכות להכנס לתכנית צמודה למדד או לדולר - לפי בחירתך. כך תבטיח לעצמך את הגבוה מבין שיעור עליית המדד או שינוי שער הדולר, החל מהיום ועד 15.11.87.

הבנק רשאי להפסיק את התכנית בכל עת.
לקבלת פרטים הכנס עוד היום לסניף בנק הפועלים הקרוב אליך.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר
בנק הפועלים בעמ

صكنا من الاصل

مطابقة للأصل

ארנס בבית ג'אן, שמיר בכפר ירכא

ארנס: בבחירה בין טבע לאדם – אני בוחר באדם, דרוזי או יהודי

שמיר לדרוזים: התאזרו בסבלנות, יש לכם עניין עם אחים וידידים

מאת נורית כהנא
יונתן שרמן וכתב עתי"ם

"אני מעריך מאד את ערכי הטבע, אך כשיש בעיה לבחור בינם לבין האדם – בעיני האדם הוא הקודם, ואין זה משנה כמה אם הוא יהודי או דרוזי," אמר אתמול השר משה ארנס בעצרת בבית ג'אן. ראש הממשלה יצחק שמיר התקבל על ידי מפגינים בצד אחר של הגליל, בכפר ירכא.

דבריו של ארנס התייחסו להחלטת המועצה הארצית לתכנון ובניה לאשר את תכנית המיתאר של הכפר.

השר ארנס קרא לתושבים להפסיק את השביתה, הנמשכת כבר יותר מ־40 יום. לדבריו, חלק מן הפתרון לבעיית בית ג'אן כבר נמצא בהשג יד. "הבקשתי אליכם היא, לא להמשיך בכבל של השביתה. שכן בידיכם האפשרות ליישם מיידית את הפרוייקטים של בניית בית הספר, תחילת בניית השיכון למשוחררי הצבא, ובניית פרוייקט הביוב". כל אלו בעקבות החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה האמורה להדיב את תכנית המיתאר של בית ג'אן.

"אני מבטיח לעמוד לצידכם, במאבקכם, עד שיושג הפתרון לבעיותיכם הנוספות," אמר ארנס.

ראש מועצת בית ג'אן שפיק אסעד (הנמנה על הליכוד) אמר בתום הפגישה עם השר ארנס, כי התרשם שהוא בעל רצון טוב. אך אין בו את הכוח לחולל שינוי שיצדיק את הפסקת השביתה. לכן, לדבריו, סרב להצעתו זו.

אסעד אמר כי השר ארנס הבטיח לו לקיים שיחה שתוביל לתוצאות בעניני הכפר עם ראש הממשלה. אתמול גם נפגש השר ארנס עם מנהיגה הרוחני של העדה הדרוזית, השייח' אמין טריף בכפרו, בעניין הכפר בית ג'אן.

כאמור, הפגנה של ראשי העדה הדרוזית קידמה את פני ראש הממשלה יצחק שמיר, בעת ביקורו במפעל קרמאן בירכא שבגליל.

הדרוזים הפגינו נגד כוונת הממשלה לפנות את תושבי בית ג'אן משמורת הטבע הגובלת עם כפרם. ראש הממשלה הרגיע בדבריו את המפגינים, כי הוא דורש שכל הצדדים המעורבים בסכסוך לנהוג על פי החוק והוא הבטיח כי הדרוזים יקבלו את מלוא הזכויות המגיעות להם על פי החלטת הממשלה.

בביקורו במפעל המתכת אמר שמיר, כי "החלטת הממשלה בנושא מתן שוויון מלא לעדה הדרוזית בישראל היתה תהליך כבעי של ביטוי פורמלי. למה שהרגשנו כל הזמן".

ראש הממשלה אמר עוד, כי "העדה הדרוזית היא חלק בלתי נפרד במדינה הישראלית כולה וההחלטה תבוצע במלואה. אם בגלל קשיים תקציביים זה יקח קצת זמן, אל לדרוזים בישראל לגלות חוסר סבלנות; יש לכם עניין עם אחים וידידים". הוסיף שמיר.

בהתייחסו למאבק אותו מנהלים עתה תושבי הכפר הדרוזי בית ג'אן, אמר ראש הממשלה: "במדינה דמוקרטית אפשר להגיע להסדר מתוך רצון. אבל בסבלנות, בלי אלימות, דרך החוק ועל ידי הידברות".

בתוך כך נמסר כי שרי האנרגיה והחקלאות, משה שחל ואריה נחמקין, התחייבו במסמך שעיבדו אתמול להוצאה באמצעות הצעת חוק פרטית משותפת לח"כ שבח וייס (מערך) והיידאן עטשי (שינוי) את קרקעות אנשי בית ג'אן מתחום שמורת הטבע בהר מירון. את המסמך עיבדו, בלא נוכחותו של ראש מועצת בית ג'אן שפיק אסעד, אבל בהשתתפות ראש מועצת ג'וליס, סלח טריף, השייח' של הכפר בית ג'אן, ראג'ח קבלאן ושלושה חברי מועצה.

בעיבוד המסמך נוצר שיתוף פעולה בין היידאן עטשי ואנשי "העבודה" העשוי לסכן את הבצור פיתור המחלוקת בקרוב.

ראש מועצת בית ג'אן, שפיק אסעד, הנמנה על הליכוד, הגיב אמש בחריפות ובזעם על המסמך ועל הופעת השר במקום ב"מבצר". "הוא משקר לעם ישראל, כשהוא אומר שכל חברי המועצה מלבדי קיבלו את הצעתו". לדבריו מנסה השר במקום לתקוע טריז בין תושבי בית ג'אן על ידי זה שהוא מסבב דברים תוך התעלמות מהנוף הבוער.

יפאן תורמת 1.5 מ' ד' להרחבת המוזיאון לאמנות יפאנית בחיפה

מאת ירדן בל
סופר "הארץ" בחיפה

ממשלת יפאן תתרום לעיריית חיפה מליון וחצי דולרים לבניית אגף חדש במוזיאון לאמנות יפאנית שעל הכרמל. על כך הודיע אתמול שגריר יפאן בישראל קואיצ'י צוצומי, לראש עיריית חיפה אריה גוראל.

השגריר מסר כי התרומה, שהיא הגדולה ביותר שניתנה אי־פעם לחיפה, תבוא מקרן מטעם תעשיית המספנות ביפאן.

האגף החדש במוזיאון לאמנות יפאן יתפרש על שטח של 1,800 מ"ר. הוא יכלול אולם תצוגות חדש שיכפיל את שטח התצוגה הקיים, אולם הופעות לכ־250 איש, ספריה וחדרי עבודה.

אוצר המוזיאון היפאני בחיפה אלי לנצמן ציין כי אנשי הקרן היפאנית התרשמו מפעילותו של המוזיאון ומאוספי האמנות שלו. המבנה תוכנן בידי ארכיטקט יפאני, פרופ' יושימורה. בניינו של האגף החדש תושלם בעוד כשנה וחצי והוא ייקרא על־שמו של מייסד הקרן, המולטימיליונר ריואיצ'י ססקווה.

מנכ"ל תנובה: עד מחצית מהתוצרת החקלאית הנמכרת בשווקים מוברחת

לדבריו, תנובה שולטת רק על רבע מכמות הירקות והפירות המשווקים; חקלאים המוכרים ישירות לשווקים מתחמקים מתשלום מס

מאת אברים צחר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

כ־40 עד 50 אחוז מהפירות והירקות הנמכרים בארץ מגיעות לשווקים דרך עקיפת צינורות השיווק המקובלים וללא תשלום מסים. כך אמר מנכ"ל תנובה, יצחק לנרסמן בשיחה עם "הארץ".

לדבריו לתנובה יש כיום שליטה על כ־25% בלבד בענף הירקות. כ־35% אחוז נוספים נמכרים באמצעות סיטונאי הירקות הפרטיים השונים, כולל חברות השיווק העצמאיות של קו־אופ (חברת "יהודיה") ושל הגלפרסל (חברת "קטיף").

לדברי לנרסמן, פער התיווך של תנובה הוא נמוך יחסית, ואינו עולה על 9% מהמחיר לצרכן. בחודש האחרון, כאשר מחירי הפירות והירקות הרקיעו למעלה, פחת פער התיווך הסיטונאי והגיע לרמה של 5.5 אחוז בלבד ממחיר הפירות. יצויין כי פער התיווך הסיטונאי המקובל אצל הסיטונאים הפרטיים השונים הוא בין 10 ל־12 אחוזים מהמחיר.

לדברי מנכ"ל תנובה, חקלאים רבים מוכרים את תוצרתם לבעלי דוכנים בשווקים הפתוחים ובכך הם פוטרים לא רק על פער התיווך אלא גם מתשלום מיסים כחוק, מאחר והעיסקאות נעשות במזומן ללא כל רישום ודיווח לשלטונות המס.

משרד הפנים דחה בקשת עיריית תל אביב להעלות שעור הארנונה

(עת"ם). משרד הפנים דחה את בקשתה של עיריית תל־אביב להעלאת שיעורי הארנונה בשנת הכספים 1987 מעבר ל־22% לעומת שיעורי הארנונה שנגבו כדין בשנת הכספים 1986.

בפגישה שהתקיימה אצל מנכ"ל משרד הפנים, הודיע המנכ"ל לנציגי העיריה כי לאחר בדיקת הבקשה החליט המשרד, על דעת משרד האוצר, לדחות את בקשתה.

בהתאם לחוק יציבות המשק (הוראות שונות) תשמ"ז־1987 חייבת העיריה בהחזרת תשלומי היתר על־פי חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה תש"ם־1980).

את ההודעה מסר דובר משרד הפנים.

ויויאן אבוחצירה הורשעה בגרימת מות ברשלנות

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

אשתו של ברוך אבוחצירה, ה"באבא ברוך", הורשעה אתמול בבית המשפט לתעבורה בגרימת מות ברשלנות לאחר שהודתה בעבירות המיוחסות לה בכתב האישום.

בכתב האישום שהוגש לבית המשפט השלום לתעבורה בבאר שבע נאמר כי ויויאן אבוחצירה נהגה באשדוד בסוף שנת 1985 ברכב פרטי מסוג פיז'ו. בהגיעה לצומת, לא עצרה האשמת בהתאם לתמרור עצור, ופגעה באוטובוס שהיה נהוג בידי אמנון שוריא.

כתוצאה מהתאונה נהרגו הרבנית מרים אבו חצירה, בת 63, אמו של הבאבא ברוך, ואדם נוסף בן 55, ונפצעו מספר אנשים.

אתמול, לאחר מספר ישיבות, הודיע סניגורה של האשמת כי היא מודה בעובדות שבכתב האישום.

בעל המועדון הסתיר האקדח בתחתוניו

(ע). בעל מועדון "אמצע הדרך" ביפו, נעצר אתמול לחמישה ימים, כחשוד בירית טווח סמוך למועדון. הרקע לירית הוא סירובם של שלושה לקוחות שהיו במועדון לשלם עבור האוכל והשתיה.

בא כוח המשטרה רס"ל נסים מגשה אמר בבית המשפט כי בעל המועדון, חיים אהרוני מחולון, דלק אחרי שלושת הלקוחות שסירבו לשלם לו. בשלב זה נשמעו מספר יריות בחוץ. השוטרים שהגיעו למקום עצרו את בעל המועדון בקרבת מקום, כשהוא מתאבק עם [illegible]. בתוך תחתוניו מצאו השוטרים אקדח מדגם "וולטר", בקוטר 22 מ"מ.

בחקירתו במשטרה טען אהרוני כי שלושה סרבני התשלום הם שירו עליו ולאחר שזרקו את האקדח נטל אותו ושם אותו בתחתוניו.

השופטת חיה [illegible] ציינה בהחלטתה, כי קיימים סימני שאלה בתיק זה, ולכן הורתה על המשך מעצרו של החשוד כדי לאפשר למשטרה להמשיך בחקירה.

ערך את העמוד: ישראל קמרני

המימשל האמריקאי לקונגרס: נמכור לסעודיה 1,600 טילי "מאווריק די".

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). המימשל האמריקאי הודיע לקונגרס על כוונתו למכור לסעודיה 1,600 טילי אוויר־קרקע מסוג "מאווריק די".

לדברי מקורות, במימשל מדובר בעיסקה שאושרה כבר ב־1984, ועתה מבקש המימשל להעביר את הטילים לסעודיה. עם זאת, מקורות במימשל מסרו כי מדובר בדגם משוכלל מזה שמכירתו אושרה ב־'84.

לדברי מקורות בקונגרס ובאיפא"ק, יתנגד הקונגרס לעסקת מכירה זו משום שקיים רוגז רב על שסעודיה מסרבת להשתתף בהגנת המיכליות הכוויתיות המשייטות במפרץ הפרסי, ועל כך שטייסים סעודיים סרבו ליירט את המטוס העיראקי שפגע בפריגאטה האמריקאית "סטארק" כ־17 במאי.

המקורות הוסיפו כי עד כה לא הוכיחה סעודיה כי היא אמנם מוכנה להגן על אינטרסים אמריקאיים, ועתה נאלצת ארה"ב לתגבר את כוחותיה במפרץ הפרסי. במימשל אין מוצאים מכלל אפשרות שבעקבות התנגדות זו "יעכב" המימשל את הבקשה, כפי שעשה עם בקשתו למכור לסעודיה 12 מטוסי "אף 15".

בוועידת האיידס: פסימיות לגבי גילוי תרופה

ואשינגטון (ע"ר וע"צ). ועידה בין־לאומית, הגדולה ביותר עד כה, בנושא מחלת האיידס, נפתחה אתמול בבירת ארה"ב, תוך הסכמה כמעט כללית של המשתתפים שפיתוח תרופה נגד המחלה הוא עדיין עניין של שנים רבות.

המומחים למחלה סבורים כי פיתוח של חיסון נגד המחלה, שעד כה ניספו בה 50,000 בני־אדם ברחבי העולם, והיא מאיימת על מליונים נוספים, אינו צפוי אלא באמצע שנות ה־90, בעוד שתרופה נגד המחלה תימצא רק שנים רבות לאחר מכן.

אולם ד"ר סמואל ברודר, אחד מראשי החוקרים של המחלה במרכז הסרטן הלאומי בארה"ב, אומר במחקר שהגיש לוועידה כי תוצאות של כמה ניסויים בתכשיר רפואי לחולי איידס נותן יסוד מסוים של תקווה להשגת תוצאות ממשיות יותר בעתיד.

קרוב ל־6,000 חוקרים, אנשי מדע ופקידי רפואה ציבורית מ־50 מדינות התכנסו בוואשינגטון, והמטרה של כולם היא למצוא בין 1,000 ניירות העבודה והמחקר שהוגש לוועידה משהו שניתן להיתלות בו לצורך טיפול בחולים.

כמה מחקרים מבין אלה שהוגשו, מלמדים שאנשים המשתייכים לקבוצות סיכון של הידבקות במחלה לא שינו את מינהגיהם המיניים כדי להימנע מהידבקות. מדענים מאוניברסיטת מיסיסיפי מסרו כי במחקר שנעשה בקבוצה של גברים הומוסקסואלים, נמצא שארבעה מתוך כל חמישה ממשיכים בפעילות מינית בעלת סיכון גבוה, מבלי להתחשב בסיכון הרב שבהתנהגות זו.

"התופעה שנתגלתה, מצאה כי יש להכפיל את המאמצים להדרכתם של אנשים, בעיקר אלה המשתייכים לקבוצות סיכון", אומרים חוקרי אוניברסיטת [illegible].

סקוקי: שוב צלבי קרס

צלבי־קרס וכתובות אנטישמיות רוססו אתמול על אנדרטה שהוקמה לזכר קרבנות השואה בפרוור סקוקי שליד שיקאגו. רבים מתושבי סקוקי הם יהודים, והתנועה הניאו־נאצית ניסתה לפני מספר שנים לערוך בו מצעד, אשר המאבק נגדו הפך גולת כותרת במאבק יהודי ארה"ב נגד האנטישמיות. האנדרטה הושחתה אתמול בוואנדאליות. בין השאר רוססה עליה המילה "שקרנים". תחילה נשלחו פועלי ניקיון כדי להסיר את כתובות הנאצה, אולם תושבים רבים ביקשו להשאיר את הכתובות ואת צלבי הקרס על הפסל, עד שתתקבל תגובה בנושא בישיבת המועצה. בתמונה: שתי ילדות יהודיות, נחמה שילר בת ה־8 (משמאל) ואחותה רבקה (11) מתבוננות באנדרטה שהושחתה. (צילום: איי־פי)

ג'פרי האו הפסיק מסע הבחירות בגלל חטיפת הדיפלומט הבריטי

בריטניה עשויה לגרש את כל 23 הדיפלומטים האיראניים

למרות שחרורו של צ'אפלין הודיע המשטר האיראני על כוונה להעמידו לדין "על גניבה שחיתות וריגול"

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בריטניה שוקלת לנתק את יחסיה הדיפלומטיים עם איראן בשל המתיחות המתפתחת בין שתי המדינות לאחר מעצרו של הדיפלומט הבריטי בטהראן.

שר החוץ ג'פרי האו הפסיק את מסע הבחירות שלו ושב ללשכתו כדי לקבל את העידכונים האחרונים מאנשיו בבירה האיראנית, וראש הממשלה מרגרט תאצ'ר אמרה כי זו תהיה שערוריה אם האיראנים ימשו את איומם ויעמידו את הדיפלומט לדין.

אדוארד צ'אפלין (36) נעצר ביום חמישי על־ידי המשמרות המהפכניים באיראן, תוך כדי התכתשות שהותירה סימנים על גופו, ושוחרר רק כעבור 24 שעות. אולם למרות מה שסברו משקיפים מדיניים — התקרית לא הסתיימה בכך, שכן משטרו של חומייני הודיע בסוף השבוע שהוא מתכוון להעמיד את צ'אפלין למשפט על גניבה, שחיתות וריגול. עבירות שאם יורשע בביצוען — יביאו להוצאתו להורג.

הבריטים משוכנעים שהאיראנים החליטו להתעלל באחד מנציגיהם כדי לנקום בהם על שמשטרת מנצ'סטר עצרה לפני שלושה שבועות את סגן הקונסול האיראני (שאינו זכאי לחסינות דיפלומטית) בגלל גניבת חמישה זוגות גרביים מחנות כלי־בו. האיש סירב להתייצב בשבוע שעבר בתחנת המשטרה, נמלט משוטרים ונקלע לקרב אגרופים עמם. למרות זאת הוא שוחרר בערבות, ככל הנראה לאחר שמאיראן הגיע איום להרוג את הדיפלומט הבריטי.

ג'פרי האו, עליו נאמר כי קיבל כבר את החלטותיו אתמול, עשוי להודיע על גירושם של כל 23 הדיפלומטים האיראניים העושים בבריטניה, ועל ניתוק מוחלט של קשרי שתי המדינות. הוא כבר הודיע כי ינקוט אמצעים חריפים אם לא יקבל מטהראן הסברים והתנצלות.

בריטניה הורידה את דרג יחסיה עם איראן ב־1980 לאחר ההשתלטות על השגרירות האמריקאית בטהראן, ולשתי המדינות יש נציגות מדרגה שניה.

בון נכנעת ללחץ אמריקאי־רוסי בעניין סילוק טילי פרשינג איי

החלטת מפלגות הקואליציה במערב גרמניה התפרשה במטה נאט"ו בבריסל כבכניעה של קוהל ללחצי רייגן

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). המפלגות השותפות לקואליציה הממשלתית במערב־גרמניה החליטו אמש, לאחר לבטים קשים, לקבל את ההצעות הסובייטיות־אמריקאיות האחרונות לסילוקם מאדמת אירופה של כל הטילים הגרעיניים בעלי טווח של 500 קילומטרים ויותר.

בתום ישיבה מיוחדת הן גם דרשו שמערב־גרמניה תוכל להשאיר ברשותה עשרות טילי "פרשינג איי". טילי ה"פרשינג איי" הם קונבנציונליים, אך ניתנים לחימוש בראשי חץ גרעיניים, המצויים במחנות צבא אמריקאיים הסמוכים למקום הימצאם של הטילים שבידי צבא מערב־גרמניה.

ההחלטה של שותפות הקואליציה הממשלתית בבון התפרשה במטה נאט"ו בבריסל ככניעה של הקאנצלר הלמוט קוהל ללחצים של הנשיא רייגן, התומך בצעד מרחיק לכת לקראת פירוק החימוש. בבון היו עד כה שרייגן מעוניין בצעד דרמטי כזה כדי לשקם את נשיאותו, ולהשכיח את המשבר סביב מכירות הנשק לאיראן.

עם זאת כוללת החלטת הקואליציה בבון מוקש מסוכן, העלול לפוצץ את היוזמה לפינוי הטילים מאירופה. ככל הידוע, דורשת מוסקווה לכלול בהסדר של פינוי הטילים גם את טילי ה"פרשינג איי" של הצבא המערב־גרמני, למרות שאין הם חמושים בראשי־חץ גרעיניים. לדעת מוסקווה, יש לכלול את הטילים האלה במאגר הגרעיני של נאט"ו באירופה, משום שכאמור ניתן לחמש אותם בכל רגע בראשי־חץ גרעיניים.

"אין הוכחות מוצקות לפשעים שביצע ואלדהיים נגד יהודים"

הצהיר טוביה פרידמן במסיבת עיתונאים שכינס במלאת 25 שנים לתליית אייכמן ● "רפי איתן הציע לי לכתוב ספר על לכידת אייכמן כיוון שספרו שאיסר הראל העלים חלקם של אחרים"

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). אין הוכחות מוצקות שקורט ואלדהיים היה מעורב ישירות במעשי הרג ואכזריות נגד יהודים — אמר חוקר הנאצים, טוביה פרידמן, במסיבת עיתונאים שנערכה בניו־יורק לציון 25 שנה לתלייתו של אדולף אייכמן.

פרידמן סיפר כי בדק מסמכים בארכיונים אמריקאיים שונים, ולא מצא מסמך המאשים ישירות את ואלדהיים במעורבות לגירוש יהודים, ולכן אינו יכול להצטרף לאלה המאשימים את ואלדהיים. פרידמן הציג מכתבים שקיבל מואלדהיים, בהם נשיא אוסטריה מזמין אותו לפגישה בוינה, כדי להסביר לו כי אין בסיס להאשמות נגדו.

פרידמן אמר כי יסע לפגישה עם ואלדהיים רק אם יקבל רשות ממשלת ישראל. להערכתו יש בארה"ב כ־2,000 יהודים ששימשו כקאפו במחנות ריכוז ושיתפו פעולה עם הנאצים. הוא ציין כי אסור לתת לאמריקאים לטפל בנושא זה, אלא יש להעבירו לגורם יהודי או ישראלי.

פרידמן סיפר כי רפי איתן, שלכד את אייכמן, פנה אליו בהצעה לכתוב במשותף ספר על לכידת הפושע הנאצי, מאחר שספרו של איסר הראל בנושא זה מעלים, לדבריו, את חלקם של אחרים שסייעו בלכידת אייכמן. פרידמן סיפר כי בדיוק אז נתמנה איתן יועץ לעניני טרור, וההצעה לא יצאה אל הפועל.

(ע"צ). שר הפנים האוסטרי קארל בלכה הודיע אתמול כי הוצאה פקודת מעצר למטרות גירוש נגד האמריקאי מרטין בארטש, שהיה שומר אס־אס במחנה הריכוז מאטהאוזן שבאוסטריה, וכנראה נמלט מארה"ב לאוסטריה.

סגן שר איראני: קונים נשק מכולם, חוץ מעיראק וישראל

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). סגן שר החוץ האיראני טוען כי ארצו קונה נשק מכל מדינה שמוכנה למכור לה נשק, להוציא את עיראק וישראל.

שייח' אול אסלאם, העורך עתה ביקור — שהיה אמור להיות חשאי — בסין, לצורך קניית טילים, הודה בעקיפין בשיחה עם עיתונאים [illegible] בסין, לאחר שדבר ביקורו התגלה, כי איראן קונה גם נשק ממקורות אמריקאיים.

"הוא הודה כי "במדינות רבות קיימים חוקים האוסרים על מכירת נשק לאיראן, אך הן מתעלמות מהם בכוונה".

סין הפכה להיות לאחת מספקיות הנשק העיקריות לאיראן, ובמערב סבורים רבים כי היא העבירה בעבר לחומייני נשק שרכשה ממקורות ישראליים.

ביקורו של סגן השר נועד לרכישת טילים, שיעניקו לאיראן את האפשרות לפגוע במכליות המשייטות במפרץ הפרסי. מדובר בטילים הקרויים במערב "סילקוורם" המיוצרים על־פי מודל סובייטי. יש להם טווח של כ־60 ק"מ.

ערך את העמוד: יצחק לאור

סולן-פון
לניהול ורישום שיחות
חסכון עד 50%
בחשבון הטלפון
מדריך סולן לחסכון בטלפון
ישלח חינם לכל פונה
סולן תקשורת ומחשבים בע"מ
תל-אביב: הרכבת 36, טל. 9-8-7-372346(03)
ירושלים: מרכז כלל, טל. 8-7-6-234115(02)
חיפה: ק. אליעזר, טל. 6-5-4-3-520202(04)
באר-שבע: סמילנסקי 45, טל. 9-77218(057)
הישגים

אפשר להציע לך חברות?
אם נופי הארץ מרגשים אותך והטבע קרוב לליבך - מקומך איתנו!
טבע וארץ - עיתון החברה להגנת הטבע - מעכשיו 12 פעמים בשנה!
המורת 30 ש"ח בלבד אתה ובני משפחתך זכאים לשורה של הנאות והטבות במשך שנה.
הצטרף גם אתה לעשרות אלפי החברים בחברה להגנת הטבע ותכיר את הארץ מזוית אחרת.
★ תקבל לביתך אחד מעיתוני החברה להגנת הטבע לפי בחירתך, (טבע וארץ - למבוגרים, סלעית - לבני הנעורים, פשוש - לילדים), שיעדכן אותך מידי חודש על הנעשה בתחום הטבע וידיעת הארץ.
★ לכל אחד מהעיתונים מצורף עלון טיולים המפרט את כל פעילויות החברה - טיולים, נופשים, קייטנות, סמינרים, סיורים ללא תשלום (סלתיים), פרסומים חדשים ועוד.
★ מחירים מוזלים לקייטנות, סמינרים וטיולים לכל סוגי המטיילים - מגיל הזהב ומשפחות ועד מטיבי לכת.
★ הנחות בנופשים, למשפחות וליחידים בבתי ספר שדה, בכל רחבי הארץ, (טיולים עם הדרכה צמודה, חדרים משפחתיים עם שרותים צמודים, כלכלה מלאה).
★ הנחות בכניסה לרוב האתרים ושמורות הטבע.
★ הנחות ברכישת פרסומים בנושאי טבע וידיעת הארץ. מפות סימון שבילים, ציוד לטיולים ועוד במרכזים למטייל של החברה להגנת הטבע.
הצטרף אלינו וביחד נשמור על הטבע והנוף בישראל.

לכ' החברה להגנת הטבע מחי' מנויים, רח' השפלה 4 ת"א 66183
רשמו אותי כמנוי חברה להגנת הטבע וזכו אותי בכל ההטבות המגיעות לחברים; אבקש לקבל העיתון הבא בחינם: ☐ טבע וארץ - למבוגרים ולנוער. ☐ סלעית - לילדים בכיתות גבוהות. ☐ פשוש - לילדים בכיתות נמוכות. רצ"ב המחאה ע"ס 30 ש"ח.
שם ______ כתובת ______
מיקוד ______ מס' תעודת זהות ______
לחיוב טלפוני באמצעות ויזה/ישראכרט טל. 03-375063.
במרכז האדמי למטייל של החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 3 ת"א וכן בסניפי החברה: פרסומים בנושאי טבע וידיעת הארץ, מפלילי טיולים, מפות סימון שבילים וציוד טיולים ומחנאות.
החברה להגנת הטבע
קול ומוסמס

משה יוסף הפקות בשיתוף פסטיבל ישראל ירושלים מציגים את:
המחזמר AMERICA
מאת: יורם פורת
מוסיקה: שלמה גרוניך
מחווה לפרנץ קפקא
משתתפים: אלי גורנשטיין, אריה מוסקונה, יהונתן סגל, מיקי קם, עדי לב, דורית לוברני, שמואל אייזר, רומי הלחמי, עמנואל חבון, אלברט עמר.
במאי: דוד אולין. ניהול מוסיקלי: רפי קדישזון. עיצוב תפאורה: דני זרון. עיצוב תלבושות: יובל כספין. בליווי תזמורת בת 9 נגנים בניצוחו של רפי קדישזון. כוריאוגרפיה: חיים גרינשטיין
לוח הצגות חודש יוני
30/5 בשעה 21:00 - כפר מנחם • הצגת הרצה
2/6 בשעה 21:00 - אמפיתאטרון שפיים
3/6 בשעה 21:00 - אמפיתאטרון שפיים
במסגרת פסטיבל שפיים
6/6 ★ בשעה 21:00 - תאטרון ירושלים
7/6 ★ בשעה 21:00 - תאטרון ע"ש הנרי קראון
8/6 בשעה 21:00 - תאטרון ע"ש הנרי קראון
9/6 בשעה 21:00 - אודיטוריום חיפה
10/6 בשעה 21:00 - בית החייל ת"א
11/6 בשעה 21:00 - בית החייל ת"א
12/6 בשעה 21:00 - בית החייל ת"א
20/6 בשעה 21:00 - כינרות עין גב
★ ההצגות בכנס האומה העוברו לתאטרון ירושלים לאולם הנרי קראון, רוכשי הכרטיסים מתבקשים להחליפם בתאטרון ירושלים ובכל משרדי הכרטיסים בירושלים
הקופה הראשית: הדרן 03-248787, קסטל 03-447678
"לאן" דיזנגוף 101 טל. 03-247375, 232398
חיפה "קופת חיפה" טל. 04-662244, 668296
ירושלים "בימות" טל. 02-234061, 240896
באר־שבע "כל מופע" טל. 057-451883, 433883
עין גב טל. 06-758030
ובכל המשרדים ברחבי המדינה
להזמנות ולקבוצות: הדרן קסטל 03-223167

That's it!
כך אומרים בעולם כולו!
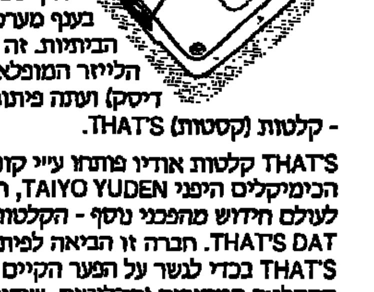
THAT'S - פריצת דרך טכנולוגית נוספת בענף מערכות האודיו הביתיות. זה החל בתקליטור הלייזר המופלאים (קומפקט דיסק) ועתה פיתוח מהפכני נוסף - קלטות (קסטות) THAT'S.
קלטות אודיו פותחו ע"י קונצרן הכימיקלים היפני TAIYO YUDEN, חברה שהביאה לעולם חידוש מהפכני נוסף - הקלטות הדיגיטליות - THAT'S DAT. חברה זו הביאה לפיתוח קלטות THAT'S בכדי לגשר על הפער הקיים היום בין ההקלטה המקורית (תקליטים, שידורי רדיו, קומפקט דיסק) לבין ההקלטה על הקלטות (קסטות) הקיימות בשוק, הפחותה באיכותה בהרבה מההקלטה המקורית.
קלטות THAT'S - עידן חדש בהקלטה הביתית והמקצועית כאחד. ל-THAT'S מבנה מכני (מבנה הדלתא) שנחשב למבנה המכני הטוב בעולם! גם הסרט המגנטי שונה לחלוטין ועולה באיכותו על יתר סרטי ההקלטה האחרים - בכל הרמות! לסרט ציפוי מיוחד השומר על ההקלטה לאורך שנים ומאפשר לנו לתת לך אחריות על כל קלטת.
הצטרף גם אתה לרבים שכבר ניסו ודרוש קלטות THAT'S. קלטות THAT'S גם בירידי אדם ומעט בבני התערוכה בביתן חשמל ואלקטרוניקה.
יבוא ושיווק בלעדי -אלמור בע"מ
ככר המדינה ה' באייר 26 תל-אביב
טל- 250023, 250542

מהשוואת נתוני חודש מאי לנתוני אפריל והתקופה המקבילה אשתקד:

למרות עלייה משמעותית בייבוא יורדות הכנסות האוצר ממסים

הכנסות המדינה במאי: 1.664 מיליארד ש"ח, 2.2% פחות ממאי אשתקד

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

הכנסות המדינה ממסים בחודש מאי 1987 הסתכמו ב־1.664 מיליארד שקלים – ירידה ריאלית של 2.2% בהשוואה למאי אשתקד.

הכנסות אגף מס הכנסה הסתכמו ב־850 מיליון שקלים, ירידה של 4.4% לעומת מאי אשתקד. ההכנסות ממס ערך מוסף הסתכמו ב־423 מיליון שקלים, ירידה של 2.3%.

הירידה בהכנסות המדינה בחודש החולף היא תוצאה של הפחתות בגל המס מאז אפריל על חברות, עצמאים ושכירים; ביטול היטל הרכב בפברואר השנה; ירידה במס על חלק סיגריות; ביטול היטל בו"ס טיסה ושירותי קרקע וביטול מס קנייה על מוצרים מתוצרת מקומית.

לעומת הירידה בהכנסות המדינה ממסים ותשלומי חובה, חל במאי 1987 גידול ריאלי של 12.8% בהכנסות ממסי יבוא לעומת החודש המקביל אשתקד – ההכנסות מהם הסתכמו ב־236 מיליון שקלים.

בחודש מאי יובאו 2,110 מקררים, גידול של 97% לעומת אפריל, וגידול של 243% לעומת מאי אשתקד. יובאו לארץ 6,333 כלי רכב, גידול של 7% לעומת אפריל ו־23% לעומת מאי אשתקד. יבוא מכשירי טלוויזיה, וידיאו ומכונות כביסה גדל ב־19%–25%. יבוא מוצרי כלים ירד ב־6% לעומת אפריל.

סגן הממונה על הכנסות המדינה, יורם גבאי, אמר ל"הארץ" כי למרות הירידה הכללית בהכנסות ממסים, עומד מנהל הכנסות המדינה במסגרות התקציביות של אגף מס הכנסה ואגף המכס.

גבאי קובע כי התחזית, שלפיה תתמתן מגמת היבוא של מוצרים בני־קיימא, אינה מתממשת. הוא ציין כי קשה להסביר את המגמה של ירידה בהכנסות מתשלומי מע"מ וכי קיימת אפשרות שהיא נובעת מירידה ברמת הציות מצד העוסקים החייבים בתשלום המס.

ראש הממשלה יצחק שמיר בביקורו אתמול במפעל "דלתא" בכרמיאל. (צילום: מגי אילן, לע"מ)

האוצר מבקש להכפיל נפח המק"מ לאור הביקוש הרב לנכסים נומינליים

אמוראי: הציבור מעדיף השקעות לא־צמודות לאור המדדים נמוכים

האוצר ספג במאי 333 מיליון דולר באמצעות מק"מ ● מאז הפיחות המיר הציבור מט"ח בשווי מיליארד דולר

מאת עדנה ארידור

ועדת שרים לכלכלה תדון היום בבקשת האוצר ובנק ישראל להגדיל את נפח המק"מ (מלווה קצר מועד) ממיליארד שקלים לשני מיליארד שקלים. האוצר, שיביא תקנה בנושא לאישור השרים, מבקש כי תוספת הנפח של מיליארד שקלים תיועד למק"מ לתקופה של שישה חודשים.

לדברי סגן שר האוצר עדי אמוראי, ההחלטה להגדיל את נפח המק"מ נובעת מהגידול בביקוש לאפיק השקעה זה לטווח קצר של שלושה עד ארבעה חודשים. הגידול נובע מתוצאה מהציפיות למדדים נמוכים. הציבור, באווירה זו, מעדיף השקעה בנכסים נומינליים על פני נכסים צמודים, לאור העובדה כי הריבית שקבלו המשקיעים במק"מ בתקופה האחרונה היתה גבוהה יותר מהשקעות צמודות.

אמוראי הוסיף כי בחודש מאי ספגה הממשלה באמצעות המק"מ 333 מיליון שקלים. הספיגה היא תוצאה של המרות מט"ח על־ידי הסקטור הפרטי והעסקי. מאז הפיחות האחרון המיר הסקטור הפרטי והעסקי מטבע חוץ בסכום של מיליארד דולרים בקרוב.

בחודש מאי ספגה הממשלה מהציבור 335.5 מיליון שקלים. על היקף הספיגה השפיעו תשלומי מס ערך מוסף על קניות ערב חג הפסח בחודש אפריל. הוצאות הממשלה גדלו בחודש מאי ב־18 אחוז. עקב ביצוע הוצאות שנידחו מחודש אפריל. גיוס ההון נטו היה שלילי והסתכם בהזרמה של 34.5 מיליון שקלים. בחודש שעבר רכשה המדינה מניות הסדר בסכום של 31 מיליון שקלים.

ארקיע חכרה לשנתיים מטוס קנדי תמורת 60 אלף דולר בחודש

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

חברת התעופה ארקיע חכרה מטוס נוסעים נוסף מסוג "דאש" 7 מחברת האווילנד בקנדה, לשנתיים, עם אופציה להמשך החכירה או קנייה. זהו המטוס השלישי שארקיע חוכרת מהחברה הקנדית.

סמנכ"ל ארקיע דדי בורוביץ מסר אתמול כי ארקיע תשלם כ־60 אלף דולר לחודש עבור החכירה.

המטוס נמצא עתה בשלבי שיפוץ לפני מסירתו לארקיע. על־פי התחזית, הכוונה להטיסו בשירות החברה כבר מתחילת החודש הבא.

מטוס ה"דאש" אמור להחליף את מטוס "הפוקר", שהופעל על־ידי החברה באופן זמני לתקופה של שלושה חודשים, באמצעות צוות טייסים זר.

הדולר הפתיע בטוקיו — 145.15 ין

טוקיו (ע"ד). התחזקותו של הדולר הפתיעה אתמול את הסוחרים בשוקי הכספים של אסיה ואירופה. ביקושים רבים זרמו לבורסות, בעיקר ממוסדות פיננסים.

שער הדולר, שכיוונו בינתיים אינו ברור, גרם להפתעה גדולה כאשר בבורסה של טוקיו שבר את מה שנחשב "מחסום אסטרטגי", של 144.50 ין, ואחר כך נסגר בשער של 145.15 ין, השער הגבוה ביותר בטוקיו מאז ה־9 באפריל.

כמה סוחרים אמרו כי נוכח הביקושים שהמשיכו לזרום הם צפים כי הדולר יעלה ל־146 ין. אם כי יש הסבורים כי הוא יוחזר ויורד לקראת מועד התכנסות ועידת הפסגה הכלכלית של מדינות התעשייה הגדולות.

בקרב הסוחרים גוברת ההכרה שגם וושינגטון וגם בון מעוניינות בדולר חזק יותר.

"בזק" מתכננת להתקין 160 אלף טלפונים חדשים עד אפריל 1988

בשנה החולפת הותקנו 145 אלף ● היו"ר אלסטר: עלות התקנת קו – 2,200 דולר ● החיוב בעתיד יבוסס על שיטת הצלילים

מאת מיכאל גרמי
סופר "הארץ"

חברת הטלפונים בזק מתכננת להתקין בשנת 1987/8 160 אלף טלפונים חדשים, והחברה צופה שלקראת סוף השנה הבאה יקטן מספר הממתינים מ־130 אלף עכשיו ל־80 אלף. עם זאת, ייוותרו גם בסוף השנה הבאה אזורים שבהם תהיה ההמתנה ארוכה יותר: גוש דן והגליל.

לדברי יו"ר מועצת המנהלים של בזק, יורם אלסטר, מחיר התקנת קו למנוי חדש הוא 2,200 דולר (התשלום עבור ההתקנה הוא 200 דולר בלבד). המשך חיסול תור הטלפונים מותנה בגיוס הון מהציבור בישראל ובבורסה בניו יורק.

הדו"חות הכספיים של בזק, הנמצאים עדיין בביקורת רואי החשבון, מורים על תשואה נמוכה למדי על ההון – כ־3.5 אחוזים. לדברי אלסטר, כדי שההנפקה תצליח, יש להגיע לרווחיות של יותר מ־14 אחוזים. זה מותנה, לדבריו, באישור להעלאת תעריפים בשיעור של כ־10 אחוזים ההתייקרות שתביא לשיפור נוסף.

בשנת העבודה שהסתיימה לפני כחודש היה גידול של כחמישה אחוזים במספר ההתקנות לעומת התכנון, ובסך הכל הותקנו 145 אלף טלפונים חדשים. העיכוב נבע בעיקר מתקלות הרבות בעקבות הגשמים העזים בתחילת החורף.

בזק החלה במכירת טלפונים לחצנים למנויים באשראי, ותוך כמה חודשים יוחל במכירת הטלפונים החדשים (שמחירם כ־70 ש"ח) בכל הארץ. לדברי אלסטר, חלק מהמנויים מעדיפים עדיין את טלפון החוגה הישן – בעיקר מכיוון שאפשר לנעול אותו. אך תוך כמה שנים יוחלפו כל הטלפונים בארץ לטלפונים לחצנים לקראת הנהגת "חיוג הצלילים", שיטת החיוג המהירה שאינה משגרת פעימות לאורך הקו אלא מבטאת את הספרות הנדרשות באמצעות צלילים בתדרים שונים.

רקנאטי את ברקוביץ ייצרו וישווקו מוצרי ספורט "פוינט 9"

הבנקאי והכדורסלן רכשו כבר מבנה לפעילותם המשותפת

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אודי רקנאטי מנכ"ל חברת אי־די־בי, בעלת השליטה בבנק דיסקונט, נכנס לתחום פעילות חדש: מסחר בציוד ספורט בשותפות עם הכדורסלן מיקי ברקוביץ.

בשלב ראשון מתכננים השניים ליבא לישראל בגדי ספורט, נעלי התעמלות וציוד ספורט אחר שישאו את הסמל "פוינט 9", הסמל המסחרי של ברקוביץ, המפעיל מזה כמה שנים חנויות ספורט ברחבי הארץ.

בשלב השני מתכננים רקנאטי וברקוביץ גם לייצר בישראל חלק מציוד הספורט ואף לייצא אותו לחו"ל, תוך ניצול המוניטין של ברקוביץ. לצורך כך הם שכרו בתל אביב מבנה שישמש את פעילותם החדשה.

אודי רקנאטי אמר אתמול ל"הארץ", כי הפעילות בתחום הספורט אינה קשורה לחברת אי־די־בי, בראשה הוא עומד. לדבריו, הוא מייצג קבוצת משקיעים, המבקשת להישאר בעילום שם, ובשמם נכנס לשותפות עם ברקוביץ, שיהיה גם השליט על החברה החדשה.

רשת מלונות דן שוקלת לכבוש את "השרון" ולהפכו למלון דירות

בעליו, חברת הכשרת היישוב, מפסידה ממנו כחצי מיליון דולר לשנה

מאת אריה לביא

מנהלי רשת המלונות "דן" בודקים לאחרונה את האפשרות לרכוש את מלון "השרון" שבהרצליה פיתוח. חברת הכשרת הישוב, שבבעלותה נמצא המלון, מנסה כבר זמן רב למכור את המלון הסובל מהפסדים של כחצי מיליון דולר בשנה.

מאחר ולרשת דן יש מלון בסמוך למלון השרון, נבדקת האפשרות להפוך את מלון השרון למלון דירות, על מנת שלא יתחרה במלון הקיים. אולם מנהלי רשת "דן" אינם אופטימיים לגבי סיכויי הצלחת הרכישה, בגלל התנגדות ראש עיריית הרצליה אלי לנדאו, להקמת מלון דירות, המנוגד לדבריו לפיתוח העיר.

חברת הכשרת הישוב מנהלת מו"מ למכירת מלון השרון גם עם איש העסקים ליאון תמן, שהוא הבעלים של מלון סונסטה הסמוך. תמן הציע עבור המלון, הזקוק לשיפוצים בהיקף נרחב, 4.2 מיליון דולר. במקביל מתנהל מו"מ עם הקבלן אלברט בן דוד.

כפי שפורסם ב"הארץ", מתגבר המיעוט בין בעלי המניות של מלון השרון למכירתו לתמן, ונבדקת האפשרות להתארגן ולהקים קבוצה שתרכוש את המלון. חברת הכשרת הישוב עומדת לקבל הכרעה בנושא מכירת המלון בימים הקרובים.

התק"מ אישר הנפקה לגיוס 50 מיליון ש"ח

מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

תשקיף ההנפקה הראשון של איגרות חוב של התק"ם בסך 50 מיליון ש"ח כבר אושר, ותוך כעשרה ימים תבוצע ההנפקה. על כך מסר אתמול אייבי רוז, ראש אגף הכלכלה של התק"ם, בישיבת מרכז התק"ם באפעל.

המרכז בחר את עקיבא לוינסקי כמועמד לתפקיד יו"ר המזכירות היהודית במסגרת מפלגת העבודה. לוינסקי נבחר במרכז ברוב של 124 חברים לעומת 20 מתנגדים.

בישיבת המרכז אתמול נבחרו גם מספר אישים לתפקידי מפתח כלכליים. ד"ר יורם קרול, מרצה לכלכלה מקיבוץ שפיים, נבחר לתפקיד קרן התק"ם במקומו של קובי בן ישי, שסיים את תפקידו.

כץ־עוז להונגריה — לפיתוח קשרי הסחר

מאת אברהם צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משלחת של הקואופרציה הישראלית, בראשות סגן שר החקלאות אברהם כץ עוז, יצאה אתמול לביקור רשמי בן שבוע להונגריה לדיונים על שיתוף פעולה בתחום הקואופרציה החקלאית והקואופרציה בתחום הסחר.

המשלחת הישראלית, בה משתתפים מנכ"ל חברת תנובה, מנכ"ל המרכז החקלאי ונציג המשביר המרכזי, הוזמנה לביקור על ידי המועצה ההונגרית לקואופרציה.

ההונגרים מעוניינים לרכוש מישראל ידע וציוד השקיה וכן לקשור קשרי מסחר בענפי הבקר. הונגריה קנתה כבר כיום מישראל כמויות גדולות של זרעות פרים להשבחת משק הבקר ההונגרי.

טארום מבקשת להוסיף 2־3 טיסות שבועיות לרומניה

זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

טארום, חברת התעופה הלאומית של רומניה, תגדיל את מספר טיסותיה לישראל וממנה, כדי להתגבר על הביקוש הרב בטיסות לרומניה. החברה ביקשה ממינהל התעופה האזרחית בארץ אישור לביצוע שתיים־שלוש טיסות מיוחדות בשבוע, בנוסף על הארבע שכבר אושרו לה. מועד התחלת הטיסות המתוכננות הוא ה־10 ביוני.

חברת אל על תגדיל גם היא את מערך הטיסות שלה הלוך ושוב מבוקרשט החל מה־15 ביוני. הן יעמדו על שלוש טיסות בשבוע. החברה הודיעה כי היא שומרת לעצמה את הזכות להגדיל את מספר הטיסות השבועיות במשך חודשי הקיץ.

עוד נמסר כי כבר עתה אין להשיג מקומות למספר טיסות של חברת התעופה הרומנית. אשתקד היו ימים בהם הפעילה החברה שניים עד ארבע טיסות ליום במשך שלוש פעמים בשבוע.

פקר פלדה מקווה להרוויח 1.6 מיליון ש"ח מהנפקת נגב קרמיקה

מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"פקר פלדה" צופה רווח הון מינימאלי של 1.6 מיליון שקלים מהנפקת חברת הבת "נגב קרמיקה", שטיוטת התשקיף שלה הוגשה אתמול לבורסה לניירות ערך.

רווח ההון עשוי להיות גדול יותר אם המניות יימכרו במכרז במחיר הגבוה ממחיר המינימום, כפי שאכן קרה בהנפקות האחרונות בבורסה.

בהנפקת "נגב קרמיקה" אמורה החברה לגייס סכום של 4.2 מיליון שקלים לאחר ההוצאות, תמורת 25 אחוזים ממניות החברה. התמורה נועדה בעיקר למימון הרחבת המפעל בירוחם.

"נגב קרמיקה" היתה עד עתה בבעלות מלאה של "פקר פלדה".

שעות גמישות לעובדי שדות התעופה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

רשות שדות התעופה הנהיגה מאתמול לראשונה זמן עבודה גמיש לעובדיה. על פי השיטה החדשה, יוכל עובד הרשות להגיע לעבודתו בין השעות 6 ל־9 בבוקר ולהשלים את מכסת 8 השעות מעבר לשעה 4 כפי שהיה מקובל עד כה.

ערך את העמוד: ישראל עמורי

צוות תמ"ת מיוחד להצלת מפעל הגלאים של תדיראן

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר יורם בליזובסקי מינה אתמול צוות מיוחד כדי לבחון את הדרכים למניעת סגירתו של מפעל הגלאים בירושלים, בבעלות קונצרן תדיראן.

המנכ"ל, שסייר אתמול במפעל בלווית פקידים בכירים מהנהלת הקונצרן, קבע כי יש לעשות הכל כדי לסייע למפעל, שהושקעו בו עד כה יותר מ־17 מיליון דולר.

בראש הצוות המיוחד, המשותף למשרדי התעשייה והמסחר והאוצר, תעמוד סמנכ"ל המימון של המשרד, צביה דורי. הצוות יבחן את הדרכים לגיבוש המלצות שיונחו על שולחנו של בליזובסקי.

מפעל הגלאים מעסיק 70 עובדים, חלקם ישראלים שחזרו ארצה לאחר שהות של שנים בארה"ב. המפעל סובל בין השאר מקיצוצים בתקציב מערכת הביטחון. כוונת משרד המסחר והתעשייה היא למצוא את הדרכים להבטחת המשך קיומו.

למה דווקא מגבעת סביון מגיעים מהר יותר לכל מקום?

מהירות התנועה בין שני מקומות מושפעת מ-3 גורמים עקריים: - המרחק הגאוגרפי, עומס התנועה ונוחות הנסיעה.
המרחק מלב תל אביב לגבעת סביון דומה, למשל, למרחק מלב-תל-אביב לרמת-אביב, אך ההבדל בעומס התנועה ובנוחות הנסיעה הופכות את הנסיעה לגבעת סביון או ממנה לקצרה ונעימה לאין ערוך.
זה עשוי להשמע מפתיע אבל במרבית שעות היום, ובמיוחד בשעות העומס ואורך הנסיעה מגבעת סביון למרכז ת"א כ-15 דקות בלבד. מומלץ להכנס למכונית ולבדוק - אם עדיין לא בקרתם בגבעת סביון - זה הזמן.

גבעת סביון ממוקמת במרכז גוש דן, בצמוד לסביון. השכונה אינה מקרית - אפריקה ישראל להשקעות בע"מ - האנשים שבנו את סביון תכננו ובונים את גבעת סביון. היא נבנית בתכנון סביבתי קפדני ומקיף עפ"י מיטב המסורת של אפריקה להשקעות: שרותים קהילתיים מפותחים, מרכזים מסחריים חדישים, שטחי ירק נרחבים לצד קוטג'ים ובניינים מטופחים להפליא עם דירות מרווחות ומוצלחות במיוחד, אלה, בנוסף למיקומה הגאוגרפי המצויין של גבעת סביון - קרוב לאוניברסיטת בר-אילן, למרכז הרפואי ע"ש שיבא, לתעשיה האוירית, לתדיראן ולעיר הגדולה, משכו אליה רופאים, מהנדסים ובעלי מקצועות חפשיים יותר מלמקומות אחרים. אין זה פלא, איפוא, שערך הדירות בגבעת סביון עולה בהתמדה וזהו מקום טוב מאין כמוהו להשקיע ולהשתקע בו.

אם זמנכם יקר ואתם יודעים להעריך איכויות אמיתיות, אם אינכם מוכנים להתפשר ומעדיפים להתקשר לחברת בניה כמו אפריקה ישראל להשקעות, אם אתם מעוניינים באוירה ההולמת את הציפיות שלכם ואם חשובה לכם רווחה במובנה הרחב - אז דווקא גבעת-סביון -
כי אין עוד מקום כזה באיזור המרכז!

לפרטים נוספים:
התקשרו אלינו עוד היום - נשמח להיפגש אתכם ולבחון ביחד אם גם הכתובת הבאה שלכם תהיה כתובת של הצלחה.

במשרד הראשי - אחד העם 13, ת"א
טל. 03-650281 ימים א'-ה' 08:00-17:00

בסביון - מרכז מסחרי סביון טל. 03-357191
ימים א'-ה' 16:00-18:00 ביום ו' 08:00-12:30.

גבעת סביון
כתובת של הצלחה!

אפריקה ישראל להשקעות בע"מ מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ.

طبق الأصل

כלכלה ועסקים

פיחות עדיף על היטל

כשהציע נגיד בנק ישראל בפעם הראשונה היטל של 3% על יבוא הון מחו"ל, הוא הוסיף ואמר שאם יכרסמו בהצעתו בוועדת הכספים — הוא ימשוך אותה בחזרה. בדיון בוועדה כמעט וכימט ברונו את איומו, אך נמנע מכך ברגע האחרון.

ברונו: יש יתרונות לשער יציב

יומן כלכלי

נחמיה שטרסלר

הרעיון מאחורי ההיטל היה ייקור הריבית על ההון המיובא מחו"ל מול הורדת הריבית על החח"ד — כדי להקטין במשהו את הפער הגדול ביניהם. בוועדת הכספים הצליחו לסחוט הסכמה מבנק ישראל — לאחר "סחר סוסים" קצר — שלא להטיל את ההיטל על הלוואות שתקופת ההחזר הממוצעת שלהן גבוהה מ־39 חודש. כמו כן הסכים הבנק לתת פטור על אשראי למימון משלוחי יצוא ועל אשראי למימון דלק ויהלומים — כך שההיטל לא יחול על חלק הארי של האשראי המגיע מחו"ל.

ויותר מכך: כמעט כל מי שיאלץ לשלם, ימצא את הדרך להתחמק — כי בנושאים כאלה לעולם יהיו אנשי העסקים מתוחכמים יותר מהפקידים: אצל אנשי העסקים הרווח הולך ישר לכיס.

ברור גם שהריבית על האשראי החופשי במטבע חוץ לא תשתנה. הרי על כמות זו של 500 מיליון דולר משולמת ממילא הריבית המרבית האפשרית, הנגזרת ממחיר החח"ד, כך שהיא אינה יכולה לעלות יותר.

ביום א', עם הצגת דו"ח בנק ישראל, אמר ברונו שהבעיה המוניטרית המרכזית היא גישור על פערי הריבית. אך הדרך שהבנק בחר בה לא תוביל למטרה.

ואם לא היטל, אז מה במקום? יש לנו הצעה: פיחות קטן של 2%־3%, תוך כדי ביצוע מדיניות תקציבית מרסנת. הפיחות הקטן שיבוצע לפתע פתאום, בלי דיונים איך סופיים עם התעשיינים, ובלי שאף אחד חוץ מברונו ונסים יידע עליו מראש, יכניס אי־ודאות למחיר ההון המיובא.

אלה שייבאו עד כה קרוב למיליארד דולר מחו"ל. כאז הפיחות בינואר, יבינו שכללי המשחק השתנו. הם צריכים להביא בחשבון פיחותים לא צפויים — אולי גבוהים יותר, אולי נמוכים יותר — שיעלו להם בדיליה את מחיר ההון. זו המשמעות האמיתית והיחידה של עלייה בריבית הריאלית.

יבוא ההון מחו"ל יירד פלאים. פער הריביות הריאליות יצומצם, ואפשר יהיה להוריד את הריבית השקלית — בלי לחשוש מהמשך השיטפון המוניטרי.

לפתרון זה יש יתרון נוסף. הפיחות יעלה את רווחיות היצוא ויוריד את כדאיות היבוא המציף את המשק, וכך יעזור בהקטנת הגירעון המדאיג בעודף היבוא.

למי שחוששים מהשפעת הפיחות על המחירים, ולאלה שכתבו עבודות מחקר המוכיחות שאי אפשר לבצע פיחותים מוצלחים במשק פתוח, וגם לאלה במחלקת המחקר של בנק ישראל שהאמינו כי פיחות מתגלגל תמיד בעליית מחירים — נא לימדו את השיעור מהפיחות המוצלח האחרון בינואר.

לדעת מיכאל ברונו, ההיטל הוא המחיר שיש לשלם בעבור המשך קיומו של שער יציב לתקופה מסוימת. אך לדעתנו, אין לקדש את השער. החזקתו קבוע זמן ארוך מדי יוצר בעיות במאזן התשלומים, יוצר ציפיות לפיחות גדול, ציפיות המגשימות בסופו של דבר את עצמן.

מלחמת המרגרינה בשער

"זיטה" תשווק מרגרינה בכל רשתות השיווק ● בקו־אופ תשווק המרגרינה תחת המותג של הרשת ● "כור" נערכת לתגובה

מאת יונתן שרמן

מלחמת המרגרינה החלה השבוע עם תחילת שיווק מרגרינה תוצרת "זיטה" בכל רשתות השיווק למעט השופרסל. מרגרינה זו מיוצרת על ידי חברת "טית בית", אך משווקת על ידי חברת "זיטה", שבבעלות "טית בית".

המרגרינה זכתה במכרז של הקו־אופ ולכן היא תימכר ברשת השיווק תחת המותג של הקו־אופ. על המכרז התחרו גם החברות של "כור": "מטע" ו"תלמה בלו בנד", אך הוא נמסר בסיכומו של דבר ל"זיטה".

בימים הקרובים יחול השיווק גם ברשת השופרסל, כך ש"זיטה" תתחרה במפעלי המזון של "כור" בכל נקודות המכירה העיקריות בארץ.

כניסתה של "זיטה" לשוק המרגרינה מרחיבה את פריסת "טית בית" בשוק זה. כיום משווקת "טית בית" מרגרינה רגילה רק למוסדות, כך שהמרגרינה של "זיטה" תשלים את קו המוצרים גם למרגרינה צרכנית רב שימושית.

כידוע, שלטה "כור" עד כה על מרבית שוק המרגרינה באמצעות "מטע" ו"תלמה בלו בנד", כך שכניסתה של "זיטה" לשוק עשויה להקטין את פלח השוק שלה בצורה מהותית. ל"הארץ" נודע, כי כבר עתה נערכת כור לקראת המאבק על השוק.

"זיטה" מצדה מתכוונת להתחיל בימים הקרובים במסע פרסום מאסיבי להחדרת המוצר החדש לשוק ובתחילת השבוע היא ערכה כנס של מערך השיווק שלה בכפר המכביה על מנת להדריך את אנשיו בתוכנית השיווק החדשה של המרגרינה.

יצוין, כי לפני כשלוש שנים זכתה "טית בית" במכרז הקו־אופ לשיווק שמן סויה תחת המותג של הרשת ומאז הגיעו מכירותיה ברשת הקו־אופ לכ־80 אחוזים מכלל מכירותיה במוצר זה.

"פרנץ לוי" מרחיבה פעילותה לשוק האזרחי

פיתחה תמיסת גומי לאיטום גגות

מאת יונתן שרמן

מפנה מסתמן בימים אלה בחברת "פרנץ לוי". החברה שכ־90 אחוזים מפעילותה היו מכירות לשוק הצבאי. היא החלה בהרחבת פעילותה בשוק האזרחי על־ידי מכירת תמיסת גומי לאיטום גגות.

התמיסה פותחה על בסיס ידע שנרכש מאחת מהחברות הענק האמריקאיות, וייחודה בכך שהיא עמידה בפני שמש ומים ואורך חייה הוא 15 שנים. שימוש בחומר איטום זה מונע את הצורך בזיפות ובבידוד הגג לכל תקופת החיים של החומר.

"פרנץ לוי" עוסקת בעיקר בתחום ייצור מצנחים ולפני יותר משנה נקלעה למשבר בגלל הקטנת ההזמנות ממשרד הביטחון וקשיי יצוא לצבא האמריקאי.

החברה נשלטת על־ידי "כלל תעשיות", אשר הכתיבה ל"פרנץ לוי" את הצורך בהסבת חלק מפעילותה מהשוק הצבאי לשוק האזרחי.

כור מזון רוצה לבנות מפעל בפולין

חברת ה.ל.ם. של "כור מזון" מתמודדת בימים אלה על מכרז בינלאומי לבניית מפעל שמן בפולין ולא במדינות אחרות בגוש המזרחי באירופה, כפי שפורסם בזמנו.

ה.ל.ם ניגשה למכרז זה יחד עם עוד 11 חברות מארצות שונות וההערכה היא, כי מבחינה מקצועית סיכוייה טובים יותר מהחברות המשתתפות במכרז אך מאחר והיא חברה ישראלית עלולה המציאות הפוליטית להקטין את סיכוייה לזכות בו.

יצוין, כי ה.ל.ם ניגשה למכרז כשהיא מיוצגת על ידי חברה אמריקאית אך לפולנים ידוע על הקשר הישראלי של אותה חברה.

חברת ה.ל.ם מתמחה בהקמת מפעלי שמנים בעולם. היא הקימה את מתקני השמנים החדשים של חברת "שמן" וביצעה שורה של פרוייקטים בחו"ל ובכלל זה בארה"ב, אוסטרליה וסין. פעילותה במזרח הרחוק ובכלל זה בסין היתה באמצעות חברה צרפתית של קבוצת אייזנברג.

יונתן שרמן

מחזור המכירות הקמעוניות של תנובה הגיע ל־220 מיליון דולר ב־1986

לנדסמן: המטרה של תנובה היא להשיג הכנסה מרבית בעבור החקלאים המשווקים באמצעותה את תוצרתם, בעוד שהאינטרס של קו־אופ הוא לשלם לחקלאים כמה שפחות

מאת אבנר צור

מחזור המכירות הקמעוניות של תנובה הגיע בשנת 1986 ל־220 מיליון דולר, מתוך מחזור כללי של כ־1.5 מיליארד דולר.

חברת תנובה, שעיקר עיסוקה הוא בשיווק סיטוני של תוצרת חקלאית, הקימה בשנים האחרונות רשת של מרכולים היפר־שווקים ורשת מקבילה של כ־40 חנויות "מזון מן הקיבוץ והמושב", שעיסוקן הבלעדי הוא שיווק קמעוני, תוך מלחמה ברשתות השיווק האחרות (קו־אופ, שופרסל, שקם) הנאלצות לרכוש חלק ניכר ממוצריהן מהחטיבה הסיטונית של תנובה עצמה.

על־פי הערכת חוגים מסחריים, חלקה של תנובה במכירת מוצרי מזון ותוצרת חקלאית טרייה נאמד כיום ב־15% מסך כל המכירות הקמעוניות של הענף.

לדברי מנכ"ל תנובה, יצחק לנדסמן, בשנה הנוכחית צופה החברה עלייה ריאלית של כ־3% עד 4% במחזור המכירות הכללי (סיטוני וקמעוני כאחד), ועלייה של יותר מ־20% במחזור המכירות הקמעוני, גם כן ריאלית.

לנדסמן מודה, שחדירת החברה לענף הקמעוני גרמה לשיבוש היחסים עם רשת קו־אופ הריבוע הכחול. לעומת זה, חדירת תנובה לענף המכירות הקמעוניות לא פגעה ביחסים עם שופרסל וביחסים עם שקם. לדברי לנדסמן, מהרעת היחסים עם קו־אופ יוצאת נשכרת רשת שופרסל דווקא, והיא זוכה, במקרים רבים, לתנאים עדיפים ברכישות הסיטוניות שהיא מבצעת מתנובה.

לנדסמן אינו מוטרד ממצב זה. לדבריו, המטרה המוצהרת של תנובה היא להשיג הכנסה מרבית בעבור החקלאים המשווקים באמצעותה את תוצרתם. האינטרס של קו־אופ — טוען לנדסמן — הוא לשלם לחקלאים כמה שפחות.

בניגוד לראשי קו־אופ, אנשי שופרסל מודעים לעובדה זו, ועל כן לא חלה הרעה ביחסים האישיים שבין ראשיה לראשי תנובה, טוען עוד המנכ"ל.

במקביל למאמצים להגדיל את היקף השיווק הקמעוני, שוקדת תנובה גם על שמירת חלקה בתחום הסיטוני. על־פי הנתונים, יש כיום לתנובה שליטה על 92% בענף החלב הניגר במדינה וכ־80% בענף תוצרת החלב. היא שולטת גם על 65% מהמכירות הסיטוניות של ענף הביצים ועל כ־80% מהמכירות הסיטוניות של ענף הפטימים.

העורך: נחמיה שטרסלר

מעבר לשיא

באו ל"טפחות גמל" לקבל תשואה ריאלית משמעותית... כמו תמיד.

גם בשנת 86' נתנה הקופה לחבריה 6.1% תשואה ריאלית -

גבוה בהרבה מהמקובל בענף.

"טפחות גמל" - הקופה שהיא סיפור הצלחה רצוף כבר תשע שנים.

בנק טפחות

האגודה לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן־ישראל

רח' דיזנגוף 105, תל־אביב 03-5461529, 03-440287

יפן והמזרח הרחוק

השבוע יום ה' ה־4.6.87 תתקיים הרצאתו של אדריכל קרן (בליווי שקופיות)

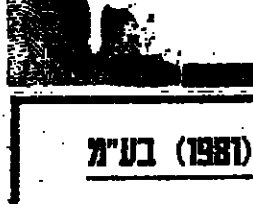

על יפן — אמנות וטבע

ההרצאה תתקיים בבית העתונאים רח' קפלן 4 ת"א בשעה 20.30

הציבור מוזמן

ההרצאה מהווה פתיחה למחזור לכל שמעוניין לנסוע או לטייל במזרח הרחוק

ב.ל.ת. מימון והנפקות (1981) בע"מ

אגרות חוב 1989—1985 (סדרה 1)

בסכום כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב

הודעה בדבר קביעת שער הריבית

הנאמנים של מחזיקי אגרות החוב קבעו כי שער הריבית שתישאנה אגרות החוב הנ"ל שטרם נפדו לתקופה מיום 1.6.87 ועד ליום 1987. תהיה 7.875% לשנה

האוניברסיטה העברית בירושלים

לימודי קיץ בכלכלה

המחלקה לכלכלה תקיים לימודי קיץ במקצועות הבאים בתופסת הקיץ של שנת הלימודים תשמ"ז

א. מבוא לכלכלה א'
מבוא לסטטיסטיקה לכלכלנים א'
הכרת המחשב
מכינה במתמטיקה

ב. תורת המחירים ב'
מקרו־כלכלה ב'

הלימודים יתחילו ב־26.7.87 וימשכו עד ה־10.9.87 (7 שבועות). הבחינות תתקיימנה בשבוע שלאחר מכן. הקורסים בקבוצה (א) פתוחים לתלמידים שהתקבלו לפקולטה למדעי החברה לשנת הלימודים תשמ"ח. הקורסים בקבוצה (ב) פתוחים לתלמידים העומדים בתנאי הכניסה הרגילים לקורסים אלה. תלמידים ותיקים החוזרים על לימודיהם, יתקבלו לקורסים בשתי הקבוצות בכפוף לאפשרויות מקומות בכיתות ובהתאם לציונים שהשיגו בקורסים אלה בעבר.

ההרשמה תפתח ביום א' ה־14 ביוני, ותסתיים ביום ג' ה־30 ביוני. ניתן להרשם באמצעות הדואר, או במזכירות לענייני תלמידים, בנין 7 מדעי החברה, הר־הצופים בין השעות 11.00 ל־13.00.

לקבלת פרוספקט מפורט יש לפנות בכתב למזכירות המחלקה לכלכלה, האוניברסיטה העברית, הר־הצופים ירושלים, או בטלפון 883067 (02), בין השעות 8.30 ל־10.30 בבקר ואחרי 16.00 אחה"צ (מזכירה אלקטרונית).

פז־חן PAZ-CHEN ייצור תכשיטים
MANUFACTURING OF JEWELLERY

דרושים

1) מינהלן — מנהל אדמיניסטרטיבי
מקצועי בעל כישורים ונסיון בניהול צוות ייצור ושיווק של כ־100 איש.

2) מזכירה בכירה
— בעלת נסיון בניהול משרד
— ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין כולל הדפסות (שפות נוספות יתרון)
— ידע בהנה"ח

המעוניינים יפנו בכתב עם תאור קורות חיים ונסיון לת.ד. 11212 ת"א מיקוד 61111

אנשים ועסקים

ד"ר מאיר חת והפרופ' אירווינג קריסטול מאוניברסיטת ניו־יורק, ממשתתפי הכנס

גם ההסתדרות רוצה בבימה רעיונית משלה

ההסתדרות והתק"ם החליטו להקים "במה למדיניות חברתית כלכלית" שתעסוק במציאות הישראלית על רקע "התפיסה הליברלית הקיצונית", שבאה לידי ביטוי בעשור האחרון. לדעת המארגנים גרמה תפיסה זו לקפאון בצמיחה, אי שיוויון כלכלי הולך וגובר וסכנה לקיום סביר של שרותי הרווחה והחינוך. המפגש הראשון של הבימה יהיה בתחילת הסתיו.

"רעות" זקוקה לכסף

כשחבורת צעירים הקימה ב־1983 תנועת נוער לדו־שיח בין יהודים וערבים, הם לא נתקלו בבעיות כלכליות מיוחדות, בגלל הסיבה הפשוטה שלא רבים הגיעו למפגשים.

הבעייה החלה כאשר לאחרונה התרחבה הפעילות. המפגשים המנוהלים על־ידי מדריכים יהודים וערבים, החלו לכלול גם ימי עיון ומחנות עבודה.

עתה מחפש יזם הרעיון, חנן סלר ת.ד. 571, עזרה בציוד משרדי, במדריכים ובתרומות, כדי לקדם את הנושא.

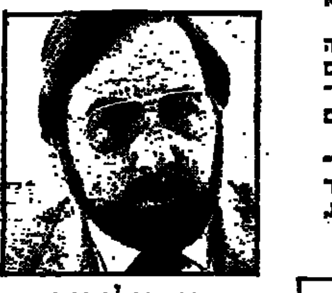

אבי פילוסוף עובר מהתעשיה לעריכת דין

אבי פילוסוף שכיהן כמנכ"ל ושותף ב"עלית" ועבר לעסקים פרטיים עם פרישתו מקונצרן השוקולד, יתחיל בקרוב בקריירה חדשה.

לצורך זה ינצל את הכשרתו כעורך־דין ויתחיל לעסוק במקצוע, בדומה לרעיתו דליה רבין העובדת בפרקליטות מחוז תל־אביב. פילוסוף מצטרף כשותף למשרדו של עו"ד מיכאל צלרמאייר הפועל בתל־אביב ובניו־יורק.

הרעיון לפעול כעורך־דין נולד לאחר שפילוסוף ניסה למכור ידע להקמת מפעלים בחו"ל ואחר כך החל לייצג בארץ משקיעים מארה"ב. הוא למד שנוח יותר לפעול באמצעות משרד לעריכת דין.

פילוסוף מתכוון להמשיך ולהחזיק במניותיו בחברת "ידי אבי" המשותפת לו ולאיש העסקים רוני קליימן.

איילה לביא

השופטים החליטו לשלם עבור הכנס בדן כרמל

120 מוזמנים "השתלטו" בסוף השבוע שעבר על מלון דן כרמל. הם הגיעו לחיפה כדי להשתתף בכנס בנושא הקשר שבין החוקה האמריקאית, חופש כלכלי וחופש פוליטי.

בכנס שאורגן על־ידי דניאל דורון, מנהל המרכז הישראלי לקידום חברתי וכלכלי, השתתפו בין השאר השופט העליון אהרן ברק, חברי הכנסת אריאל ויינשטיין, חיים קופמן, אוריאל לין ושבח וייס, נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ, המנהל החדש על שרות המדינה מאיר גבאי, מנהל מחלקת המחקר בבנק ישראל מרדכי פרנקל. אנשי משרד המשפטים ועשרות אנשי אקדמיה ותקשורת. רק מעטים לא הגיעו, וביניהם הסופרים א.ב. יהושע, אהרן מגד, ועמוס קינן.

השופטים הוכיחו שהם בעלי עקרונות. הם היו היחידים שמיהרו והודיעו שהם יממנו מכיסם את השהות במלון, ואף הקדימו לשלוח את דמי השהות. כששמעו על כך אנשי משרד המשפטים החליטו מיד שהם לא יפגרו אחר השופטים, והודיעו למארגנים שגם הם ישלמו.

המשתתפים האמריקאים כבר נם היו על טהרת חסידי ה"לסה פר", כאשר המרצה הבולט היה השופט הפדראלי ריצ'רד פוזנר, שטען שלא החוקה האמריקאית היא שאפשרה את החופש והשגשוג הכלכלי בארצות־הברית. והתפתחות החקיקה מאז, בדיני חוזים וקניין, היא שאפשרה, לדעתו, לפרט האמריקאי ליזום, להצליח ולהתעשר.

נחמיה שטרסלר

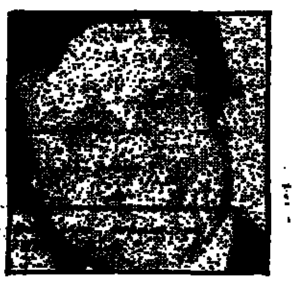

פרישת דוד פרדמן תזעזע את הנהלת "עלית"

שינויים פרסונאליים צפויים ב"עלית" עם פרישתו של דוד פרדמן מניהול החברה בסוף חודש אוגוסט. פרדמן אשר החל בתפקידו בחודש ינואר, בנה מערכת ניהולית חדשה, עם שלושה ממקורביו המכהנים כ־משנים למנכ"ל: שמואל פרנקל בנושא שיווק, נתן ניסני בנושא הייצור ועופר נאמן, שעבד בעבר בקבוצת פרדמן באגף הכספים.

חוגים בכירים ב"עלית" מציינים כי ספק אם שלושת בעלי התפקידים הללו ימשיכו בתפקידם עם כניסתו של מאיר שני לתפקיד מנכ"ל "עלית", במיוחד בשל העובדה, שלחלק מהמנהלים היו שאיפות להתמנות לתפקיד מנכ"ל "עלית".

יונתן שרמן

בנק הפועלים ממנה דירקטורים חיצוניים לוועדות ההשקעה

בנק הפועלים מינה דירקטורים חיצוניים למועצות המנהלים ולוועדות ההשקעות של קרנות הנאמנות. למועצת המנהלים של "הפועלים" לניהול קרנות נאמנות הצטרפו פרופ' דן גלאי וחיים בן דור מבית־הספר למינהל עסקים באוניברסיטה העברית, נעמן גוד מאוניברסיטת תל־אביב ונחמיה חסיד מהתעשיה האווירית. שלושת הראשונים גם מונו כחברי ועדת ההשקעות של הבנק.

למועצת המנהלים של קופת הגמל של הבנק מונו נפתלי ויסמן מנהל אוניברסיטת חיפה, נחמיה יוסט מנהל כספים במשביר לצרכן, יעקב פלמן, חיים רוזנברג סמנכ"ל בוק ונחמיה חסיד.

לוועדת ההשקעות של קופת הגמל וקרנות ההשתלמות מונו יצחק אהרן גזבר עיריית תל־אביב, תא"ל שליט ראש מת"ש בצה"ל, חיים רוזנברג מבוק, אלי שפניץ גזבר קופת חולים, נחמיה יוסט מהמשביר לצרכן ושלום זבכמן מחברת כור.

קורס הסבה לעורכי דין ביוהנסבורג

לשכת עורכי הדין נענתה לבקשת קבוצה של 80 עורכי דין מדרום אפריקה, השוקלים לעלות לישראל והחליטה לערוך בעיר מגוריהם, ביוהנסבורג שבדרום אפריקה, קורס בדיני מדינת ישראל ואף בחינה במקצועות אלה.

במסגרת הקורס ירצו חמישה עורכי דין מישראל מטעם ועדת הקליטה של לשכת עורכי הדין בראשותו של עו"ד דוד פדיה.

לובי של עובדי כי"ל למען רפי איתן

רפי איתן, גיבור פרשת פולארד זוכה לאחרונה לסיוע מוסרי דווקא מצד עובדי "כימיקלים לישראל", אשר בעבר התנגדו למינויו כיו"ר מועצת המנהלים של הקונצרן.

בשיחות פרטיות הצהירו מספר עובדים בכירים בכי"ל, כי לדעתם איתן שילם על מעשיו בפרישתו מהלק"ם ואין לדרוש את פיטוריו גם מ"כימיקלים לישראל".

עמדה זו של העובדים הבכירים בכי"ל התגבשה במהלך השנה האחרונה, כאשר התברר להם כי איתן פועל נמרצות לטובת כי"ל ואינו מקדם את האינטרסים של השר אריאל שרון בקונצרן, כפי שחששו תחילה.

יונתן שרמן

צדיק בינו חוזר הבוקר מחופשה בחו"ל

מנכ"ל בנק לאומי, צדיק בינו, החליט לחגוג בחופשה את סיום מאה הימים הראשונים לכהונתו החדשה. בינו בילה את חופשתו בחו"ל, אך הקפיד להיות בקשר טלפוני עם הבנק כמעט מדי יום, ולעתים יותר מפעם אחת.

לבינו ממתינות כמה החלטות קשות. שאחת מהן היא הטיפול באולטימטום שנתן לעובדי אגף המחשבים של בל"ל בעניין העברת האגף ללוד. האולטימטום חלף ובינתיים אין הסכם, כך שמנכ"ל בל"ל יצטרך להכריע אם להוציא למכירה את המבנה שנבנה בלוד בהשקעה של יותר מ־25 מיליון דולר.

איילה לביא

● אברהם יסקי חתן פרס ישראל באדריכלות נבחר לנשיא לשכת המהנדסים והאדריכלים. ליו"ר הנהלת הלשכה נבחר יצחק רז העומד בראש הסתדרות המהנדסים.

להשכרה בשכ"ח

משרדים 230 מ"ר בבני־ברק

ליד קוקה־קולה
טלפונים + חניה.
קומה ב' ג'.
03-741271

"אלתא" תמכור השנה פחות מהתחזית

"אלתא", מקבוצת התעשייה האווירית, עידכנה את תקציב המכירות שלה לשנת 87/8' והתחזית המעודכנת כיום נמוכה ב־10 אחוזים מהתחזית שנמסרה בתשקיף המר"פ של החברה לפני שנה וחצי.

"אלתא" צופה מכירות של 200 מיליון דולר בשנת הכספים הנוכחית, בהשוואה לתחזית של 220 מיליון דולר שנכללה בתשקיף המר"פ של החברה.

ב"אלתא" הסבירו את עדכון תקציב המכירות של החברה בקיצוצים המתבצעים בתקציב הביטחון ובקשיים הנגרמים ל־חברה עקב התייקרות הדולרית של מרכיבי העבודה.

"אלתא" נחשבת אחד ממרכזי הרווח העיקריים של התעשייה האווירית ויחודה, בין השאר, בעבודה שתלותה בפרויקט הלביא אינה מכרעת.

יונתן שרמן

הלוח הארצי "הארץ" חדשות

שערי מטבע חוץ

1.6.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5936	1.6134	1.56	1.63	1.5936	1.6134	1.56	1.63	1.5950	1.6151	1.6048	0.0032
1 לישי"ט	2.52	2.63	2.5769	2.6089	2.53	2.65	2.5760	2.6081	2.54	2.66	2.5839	2.6164	2.5982	−0.0044
1 מארק גרמני	0.85	0.89	0.8663	0.8771	0.85	0.89	0.8680	0.8789	0.85	0.89	0.8682	0.8792	0.8734	−0.0052
1 פרנק צרפתי	0.25	0.25	0.2599	0.2631	0.25	0.27	0.2603	0.2635	0.25	0.27	0.2600	0.2633	0.2620	−0.0016
1 גולדן הולנדי	0.75	0.79	0.7693	0.7789	0.75	0.79	0.7702	0.7798	0.75	0.79	0.7696	0.7793	0.7750	−0.0051
1 פרנק שווייצרי	1.02	1.07	1.0429	1.0559	1.03	1.08	1.0456	1.0587	1.02	1.08	1.0459	1.0590	1.0509	−0.0070
1 כתר שוודי	0.24	0.26	0.2496	0.2527	0.25	0.26	0.2497	0.2528	0.24	0.26	0.2498	0.2530	0.2512	−0.0008
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2344	0.2373	0.23	0.24	0.2345	0.2374	0.23	0.24	0.2344	0.2374	0.2361	−0.0009
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2306	0.2335	0.23	0.24	0.2305	0.2334	0.22	0.24	0.2304	0.2333	0.2321	−0.0012
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3582	0.3627	0.35	0.37	0.3584	0.3629	0.35	0.37	0.3583	0.3628	0.3607	−0.0012
1 דולר קנדי	1.17	1.22	1.1901	1.2049	1.17	1.23	1.1913	1.2062	1.17	1.23	1.1909	1.2059	1.1994	0.0042
1 דולר אוסטרלי	1.06	1.17	1.1370	1.1512	1.09	1.18	1.1346	1.1488	1.10	1.18	1.1372	1.1515	1.1445	0.0015
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7888	0.7986	0.47	0.80	0.7856	0.7954	0.50	0.70	0.7890	0.7989	0.7922	0.0012
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4194	0.4246	–	–	0.4190	0.4243	–	–	0.4194	0.4246	0.4218	−0.0022
10 שילינג אוסטריים	1.21	1.26	1.2339	1.2492	1.21	1.27	1.2353	1.2507	1.21	1.27	1.2369	1.2525	1.2431	−0.0061
1000 לירות איטלקיות	1.17	1.24	1.2027	1.2177	1.18	1.25	1.2031	1.2181	1.17	1.25	1.2018	1.2169	0.2098	−1.0064
100 יינים יפאניים	1.07	1.12	1.0949	1.1085	1.07	1.12	1.0924	1.1061	1.07	1.13	1.0955	1.1092	1.1037	−0.0074

תבל TEVEL
שרותי יבוא ויצוא בע"מ
import export services ltd.

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 25 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968 כי החברה מציעה ניירות ערך לציבור כדלקמן:

240,000 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע"נ רשומות על שם המוצעות לציבור ע"י החברה במחיר 0.5 ש"ח המניה (500%)

רישום המניות בבורסה מותנה בפיזור מינימלי של המניות בציבור (כמוגדר בתשקיף).
אם לא יושג פיזור מינימלי כאמור, תתבטל ההנפקה (ראה עמ' 5 לתשקיף).

נתונים מותאמים לשה"ח של ספטמבר 1986

הון, קרנות ועודפים (גרעון בהון) של החברה: ליום 31.3.1985 היה (162.109) ש"ח; ליום 31.3.1986 היה (54.886) ש"ח; וליום 30.9.1986 היה 77.396 ש"ח.

ההפסד לשנה שהסתיימה ביום 31.3.1985 היה: (5.296) ש"ח;
הרווח לשנה שהסתיימה ביום 31.3.1986 היה: 107.223 ש"ח;
הרווח לתקופת 6 החודשים שהסתיימה ביום 30.9.1986 היה: 132.282 ש"ח.

מר רב נימן ערב לחלק (כ־40%) מהתחייבויות החברה. לתאריך 31.1.1987 הסתכם היקף ערבויותיו בכ־2.65 מיליון ש"ח. מר רב נימן הסכים כי בשנתיים שלאחר תאריך התשקיף, יעמיד לחברה ערבויותיו הנ"ל. התחייבות זו לא תחול לאחר תקופת השנתיים הנזכרת (ראה עמ' 33 לתשקיף).

מחיר ההנפקה בשער 500% נקבע בהתחשב ברווחיות החברה, בהונה העצמי, בהיקף הפעילות שלה ובתנאי השוק. ראה עמוד ד בתמצית בקשר למחיר ולפרמיה נוספים בגין ערך החברה בסך של כ־3.6 מיליון ש"ח.

לאחר הרישום, תסחרנה מניות החברה בבורסה במסגרת "הרשימה המקבילה" (ראה עמודים 5־6 לתשקיף).

סה"כ ההוצאות הכרוכות בהנפקה ע"י החברה, הבנתה והבצעה, יעלה לכ־20% מתמורת ההנפקה ברוטו. מתוכן, תשלם החברה עמלת חיתום, הפצה, ניהול וריכוז בשיעור של כ־7.5%. כמו כן, הקצתה החברה ערב התשקיף לקרדן השקעות בע"מ 16.200 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח תמורת 37.000 ש"ח, דהיינו, במחיר 2.28 ש"ח המניה (228%).

הנפקה זו הינה הנפקה ראשונה לציבור על ידי החברה.

החתמים: קרדן השקעות בע"מ, מנהל הקונסורציום (חברה רשומה בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ)
בנק כללי לישראל בע"מ (הבנק המרכז)
בנק הספנות לישראל בע"מ
"אינל" אנגלו־ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
איי.בי.איי — שרותי בורסה השקעות בישראל בע"מ
דנבאר בע"מ
נשואה סהר השקעות בע"מ
סהר ניירות ערך בע"מ
צמיחה ניירות ערך השקעות בע"מ
שחק עוז ניירות ערך השקעות בע"מ

רשימת החתימות למניות המוצעות לציבור ע"י החברה, תיפתח ביום שלישי, 2 ביוני 1987 שעה 8.30 ותסגר ביום חמישי, 4 ביוני 1987 בשעה 12.30

תאריך התשקיף: 26.5.1987

כלכלה עולמית

מטבעות / יונתן שרמן

עליה תלולה בשער הדולר

הדולר המשיך בשבוע שעבר להתחזק, בקצב מהיר הרבה יותר מבשבוע הקודם.

הדולר התחזק לעומת כל המטבעות העיקריים, חוץ מן הדולר הקנדי. לפני שבועיים, התחזק רק ביחס למקצת המטבעות.

להתחזקות הדולר ב־2 — 3 אחוזים כמה הסברים, ובהם: הודעת ממשלת יפאן על תכנית צמיחה עסקית, וציפיות להסכם חדש בין המדינות המתועשות החשובות בוונציה, בתחילת השבוע הבא.

ממשלת יפאן הודיעה בסוף השבוע שעבר, כי תקצה 6 טריליון יאנים (כ־40 מיליארד דולר) לתכנית צמיחה מקפת, שתביא לידי הגברת הצריכה במשק היפאני, ותפתח שוק זה ליבוא גדול מבעבר מארה"ב ומאירופה.

ההכנות לוועידת ונציה, בתחילת שבוע הבא, נמשכות. ועידה זו, כקודמתה בפאריס לפני כחודשיים, נועדה לגבש מדיניות משותפת לשבע המדינות המתועשות החשובות, בתחומי הריבית ושערי החליפין.

צופים כי ייעשה עוד ניסיון לגבש מדיניות שתביא לידי ייצוב שער של הדולר, לאחר שהחלטה קודמת בנושא זה לא עמדה בפני כוחות הביקוש וההיצע של השוק העולמי.

ראוי לציין שהתחזקות הדולר בשבוע שעבר אירעה בעיקר ביום מסחר אחד — יום רביעי. על פי רוב, הפעילות העיקרית מתרכזת דווקא בימים האחרונים של השבוע.

שער הלישט"ג התערער בשבוע שעבר, בעיקר בגלל הערכות שונות על התוצאות הצפויות בבחירות הכלליות שיהיו בשבוע הבא בבריטניה.

בסוף השבוע עלה השער עקב פירסום סקר דעת קהל של "גאלופ", ועל פיו — עדיין יש למפלגה השמרנית עדיין עמדת בראש ביתרון בולט.

המארק הגרמני כמעט לא הושפע מהפרסומים על הצטמקות העודף המסחרי באפריל, ל־5.8 מיליארד מארק, לעומת 8.2 מיליארד מארק במארס. השער ירד רק בשיעור דומה לשיעור הירידה של יתר המטבעות האירופאים.

התחזקות או החלשות ביחס לדולר (בשבוע שעבר ב־%)

לישט"ג	−2.60
דולר קנדי	+0.67
פלורין הולנדי	−2.51
פרנק בלגי	−2.44
מרק גרמני	−2.59
פזטה ספרדית	−1.97
לירטה איטלקית	−2.25
פרנק צרפתי	−2.36
יאן יפני	−2.14
פרנק שווייצי	−3.56

ריבית / יונתן שרמן

ירידות מתונות

שערי הריבית בבריטניה ובארה"ב נטו בשבוע שעבר לרדת, בשיעורים מתונים יחסית.

הריבית בארה"ב החלה לרדת בניגוד למגמה ששררה בשוק בחודשים שחלפו, בעיקר בגלל התחזקות הדולר באמצע השבוע שעבר. שער ריבית הפריים עלה בארה"ב בחודשים האלה בשלושה רבעי האחוז, בעיקר בגלל חולשת הדולר, וכעת, כשנראה כי שער הדולר מתייצב, נבלמה מגמה זו ובשבוע שעבר אף התהפכה.

בבריטניה נטתה הריבית לרדת בעיקר בגלל הפרסומים על התחזקות המגמה בסקרי דעת הקהל האחרונים. סקרים אלה הצביעו על יתרון גדול יחסית למפלגה השמרנית בבחירות הכלליות שיהיו בשבוע הבא. יתרון זה ייצב את שער הלישט"ג, והאמור הביא לידי ירידה מסויימת בשערי הריבית בבריטניה.

ביפאן הודיע נגיד הבנק המרכזי, כי הממשלה תסכים לדון בשערי הריבית בוועידת ונציה בשבוע הבא, אבל תסרב בכל תוקף לכל לחץ מחוץ להורדת שער הריבית הבסיסית. שער זה בבנק המרכזי של יפאן, על הלוואות לבנקים המסחריים, הוא כעת 2.5% בלבד.

שערי ריבית ארה"ב

פריים רייט	8.25
טרז'רי בילס (שטרי האוצר)	
לחודש	— %
לשלושה חודשים	5.84%
לששה חודשים	6.52%
לשנה	6.92%

שערי ריבית בריטניה

לייבור (דולר) —	
3 חודשים (הלוואות)	7.37%
(הפקדות)	7.25%
6 חודשים (הלוואות)	7.63%
(הפקדות)	7.50%

וול סטריט / אבנר מרגלית

תסמונת החזרה מחופשה

בשוק המניות האמריקאי התגלתה השבוע תסמונת המוכרת מתופעה, לפיה מיד עם סיום חופשת סוף שבוע ארוכה חלים בשווקים הפיננסים תנודות מחירים חריפות. ההסבר לכך נעוץ אולי יותר בתחום הפסיכולוגיה מאשר במדע הכלכלה. מנהלי השקעות רבים הולכים ומעדיפים שלא לפתוח עמדות השקעה לפני חופשה ארוכה. המצב צובר כח קניה (או מכירה) שמשתחרר עם פתיחת המסחר. כך קרה שביום ג', יום המסחר הראשון השבוע, נרשמה עליית תלולות לדולר, לאגרות החוב ולמניות, וירידות חריפות במחירי המתכות היקרות. היתה זו תפנית גדולה ביחס למגמות ששלטו בשווקים אלו בשבועות האחרונים. ביסוד התפנית הזו עומדת הכרה בכך שפחדי האינפלציה של המשקיעים היו מוגזמים, והאינפלציה הדו־ספרתית אינה עומדת בשער. שינוי זה בצפיות האינפלציוניות הביא לתהליך התאמה מהיר מאוד בערכם של הנכסים הפיננסיים השונים, שגרם לתנודות המחירים שהוזכרו. מדד הדאו־ג'ונס רשם ביום ג' את העלייה השלישית בעוצמתה אי־פעם, ושאר מדדי שוק המניות לא פיגרו אחריו. מעניין שכל זה התרחש תוך מחזור מסחר מצומצם של כ־152 מיליון מניות בלבד. חלק מהמומחים טען שמשקיעים רבים לא הספיקו להבין את שאירע. קצב ההתרחשויות היה כה מהיר, שכח הקנייה לא הספיק להתממש. אחרים ראו במחזור הנמוך עדות לכך שעליית יום ג' אינן מבשרות גל קניות חדש שישא את השוק לגבהים חדשים, אלא כתגובה טכנית לירידות המתמשכות של החודש האחרון.

ויכוח זה לא הוכרע בבירור במשך השבוע שבו התנודד השוק ללא כיוון ברור. אין ספק שקיימת עצבנות רבה. ביום ה', למשל, נרשמו ירידות מחירים פתאומיות בתגובה לשמועות שמינוי של נגיד הבנק המרכזי, פול וולקר, לא יחודש. וולקר הוא אחת הדמויות הבודדות ואולי היחידה בוואשינגטון הרשמית, הזוכה לאמון השווקים הפיננסים, ושמועה זו פגעה ישירות במקור. הדרדרות של וול סטריט, השמועה הוכחשה מאוחר יותר והשוק שב והתאושש. אך הדירה מצבי משבר פיננסי רחב היקף אם בגלל נפילת הדולר, חובות העולם השלישי או סיבה אחרת, ממשיכה לרחוף.

שערי המניות בבורסת ניו יורק ביום ו'
(השינויים לעומת השבוע הקודם)

מדד דאו ג'ונס	2291.56	+48.36
מדד תחבורה	976.68	+42.88
מדד שרותים	196.86	+1.85
מחזור שבועי בע.נ.	594,000,000	
זהב	448.60	−15.40
כסף	7.62	−0.59

מניות ישראליות בארה"ב

ביגר והרה	27	+1⅝
אליאנס	2	—
אלק. לישראל	5⅜	+⅛
אלרון	7⅞	—
אלסינט	1⅞	—
עץ לבוד	9⅛	+¼
אינטליגנט סיס.	4⅛	−⅛
אינטרפארם	4¼	—
ת. לייזר	12½	+⅛
אופטרוטק	8¾	+¼
סייטקס	3⅞	+¼
תארוביט	1¾	−⅛
עושפ טכ.	3¼	−½
ראדא	2⅞	—
מ.ת.כ.	2⅞	−¼
ארית	7⅞	+⅛
כרמל	7¾	−⅛
אמפל	1¾	—
בנק לאומי	23	—
אלביט	10½	+⅛
פיברוניקס	7¼	+½
אי. די. בי	52	+1
טבע־פארם	9¾	+¼

מניות הדאו־ג'ונס

אלייד סיגנל	40½	+¼
אלומיניום אמ.	48⅜	+1
אמ. אקספרס	33¾	+⅜
אמ. טי־טי	25¾	+⅜
בתלהם סטיל	14¼	+½
בואינג	45¼	+2
שברון	58⅜	/
קוקה קולה	42	+2⅛
דו פונט	112¾	+3¾
א. קודאק	79¾	+¾
אקסון	87	+¼
ג'נרל אלקטריק	52	+2
ג'נרל מוטורס	85¼	+1
גודייר	66¾	+4¾
אי.בי.אם.	160	+3⅜
אינט' פייפר	45⅜	+⅝
מקדונלדס	78¾	+⅛
מרק	158⅜	+5⅝
מינסוטה מ.	127⅞	+1
נויסטאר	8⅛	—
פיליפ מוריס	85⅝	+2⅝
פרימריקה	40	+2
פרוקטור ג.	91½	+3½
סירס	51	+⅛
טקסקו	37¾	+½
י.אס.סטיל	30	−¾
יוניון קרביד	28¾	+1⅞
יונייטד טכ.	45½	+1½
וסטינגהאוס	59⅝	+¾
וולוורס	47½	+1¾

הנתונים נמסרו באדיבות משרד ד"ר בעוז ברוק וחברת אוסקר גרוס ובנו.

תנודות המסחר

יום ב'	חופשה		
יום ג'	סגירה	2297.94	+54.74
יום ד'	סגירה	2295.81	−2.13
יום ה'	סגירה	2310.68	+14.87
יום ו'	סגירה	2291.57	−19.11

סחורות / יונתן שרמן

נפילה במתכות היקרות

הירידה החדה של מחירי המתכות היקרות בלטה במסחר בשבוע שעבר, בייחוד של מחיר הכסף אל מתחת ל־600 פני האונקיה.

מגמה זו החלה באמצע מאי, ונמשכה בשבוע שעבר בעיקר בגלל התייצבות הדולר והתמעטות החששות להאצת האינפלציה בארה"ב.

בחודשים שחלפו עלו מחירי המתכות היקרות עליה תלולה, אבל נראה שהמגמה התהפכה.

כמה מדינות מנצלות את רמת המחירים הגבוהה כדי לממש רווחים. לדוגמה, ברזיל. היא מכרה שליש מרזרבות הזהב שלה כדי להגדיל את יתרות מטבע החוץ, וגרמה עודף מסויים של זהב בשוקי הסחורות.

התחזקות הדולר גם הביאה לידי ירידת מחירים של כמה סחורות אחרות, הנסחרות בדולרים, ובעיקר הגרעינים והסוכר. גם מחיר הקפה נטה לרדת מסיבה זו, אך בשבוע שעבר נשמעו ידיעות על אפשרות לקרה בברזיל. ידיעות אלו ייצבו את מחירי הקפה, ואף הביאו לידי עליה קלה בסיכום השבועי.

מחיר הכותנה ממשיך לעלות עקב חששות למחסור בכותנה השנה. חששות אלו נובעים מפרסומים בארה"ב כי כמויות הכותנה המוחזקות במלאים בסיכון קטנות בהרבה מן התחזית ב־1986.

	מחיר סגירה	שינוי שבועי	1986/7 גבוה	נמוך
אלומיניום (לישט"ג לטונה)	881	+38	890	656
נחושת (לישט"ג לטונה)	921	+2.5	1028.5	862.25
בדיל (לישט"ג לטונה)	4170	+55	5900	3760
עופרת (לישט"ג לטונה)	409	+11.5	443.5	233.5
אבץ (לישט"ג לטונה)	496.50	+1	632.5	409
זהב (דולר לאונקיה)	451.75	−13.5	472	327.5
פלטיניום (דולר לאונקיה)	577.5	−25.5	673.75	342.5
כסף (פני לאונקיה)	472.75	−62.20	554.45	317.70
קקאו (לישט"ג לטונה,עתידי)	1260.5	+1.5	1804.5	1264.5
סוכר גולמי (דולר לטונה)	169.5	−9	222.5	116
קפה (לישט"ג לטונה,עתידי)	1366.5	+4	3007.5	1246
גומי (פני לק"ג)	64.25	+1.50	68	54
גרעיני סויה (דולר לטונה)	153	+3.5	229.8	133.5
כותנה (סנט לליברה)	79.95	+0.25	80.60	36.55

אבטלה והוצאה ציבורית במוקד הבחירות בבריטניה

סקרי דעת הקהל מנבאים כעת נצחון לשמרנים בבחירות בשבוע הבא; אם תתממש תחזית זו, תידחה הרפורמה במערכות החינוך והבריאות, והאבטלה בבריטניה תרד בשיעורים מתונים יחסית

מאת יונתן שרמן

הסקרים צופים לה ניצחון. מרגרט תאצ'ר ובעלה דניס נחו ביום א' השבוע ממערכת הבחירות. בתמונה: "תה של חמש". (תצלום: אי — פי)

הבחירות בבריטניה מתמקדות בשני נושאים עיקריים בתחום הכלכלי — האבטלה, וההוצאה הציבורית הגבוהה של ממשלת בריטניה.

שיעור האבטלה בבריטניה נמצא כעת בירידה, אך עדיין הוא מסתכם ב־11% מכוח העבודה.

ממשלת השמרנים, בראשות מרגרט תאצ'ר, נאלצה לעמוד בשנים שחלפו בביקורת רבה בגלל מדיניותה בתחום זה, שלא זו בלבד שהפכה את המובטלים לכלי־מלחמה באינפלציה, אלא יצרה מצב שסיכויים לחזור למעגל התעסוקה פחתו והלכו.

כעת המצב הכלכלי בבריטניה נוח הרבה יותר, והממשלה יכולה להתפנות להילחם גם בנגע האבטלה. אך הנושא נשאר אחד מסלעי המחלוקת העיקריים בין המפלגה השמרנית למפלגת הלייבור.

הלייבור טוען נגד יצירת מעמד נחות של מחוסרי־עבודה בבריטניה, ואילו הממשלה השמרנית נקטה, פעם אחר פעם, מדיניות של פיטורים ויצירת מוקדי אבטלה כדי להבריא את המשק.

אחת הדוגמאות המפורסמות: החלטת תאצ'ר לסגור מכרות פחם ממשלתיים שאינם כדאיים מבחינה כלכלית. החלטה זו הביאה לידי אחת השביתות הממושכות והכואבות ביותר בבריטניה.

לאחר הבחירות, תצטרך המפלגה המנצחת להתמודד לא רק עם שיעור האבטלה, אלא גם עם הברירה בין אבטלה למשרות בשכר מינימאלי.

התחזית בבריטניה היא שבשנים הקרובות יצמח המשק בכ־3% בשנה, וייווצרו משרות חלקיות רבות, או משרות בשכר נמוך. משרות אלה יוכלו לפתור חלק מבעיית האבטלה, במחיר חברתי כבד. לעומת זה, אם ייקבע חוק שכר מינימום, ייהפכו משרות אלו לבלתי־כלכליות, ותימשך האבטלה הגבוהה־יחסית.

הממשלה השמרנית דוגלת בגישה הראשונה, ואילו הלייבור מעדיף חוק שכר מינימום ופעולה יזומה ליצירת תעסוקה בבריטניה.

הנושא השני במערכת הבחירות הוא ההוצאה הציבורית. הוצאה זו תפחה מראשית העשור ב־14% במונחים ריאליים, אך בכל זאת לא הצליחה להגדיל את השוויוניות בבריטניה. נתונים מלמדים כי על־אף הגידול בהוצאה על מערכות החינוך והרפואה, הנהנים העיקריים מהתוספת לתקציב היו דווקא בעלי האמצעים, ולא בני המעמד הנמוך.

חולה באיזור מבוסס בלונדון עובר בממוצע תקופת אישפוז ארוכה יותר מחולה מקביל בשכונת עוני, ומקבל טיפול טוב יותר. כך גם פועלת מערכת ההוראה: מיטב המורים מעדיפים להתרכז באיזורים המבוססים יותר, ולא ללמד בבתי ספר באזורי מצוקה, שבהם הם נתקלים בבעיות יום־יומיות קשות בלא כל תוספת שכר.

הדעה הרווחת בבריטניה היא כי נדרשת רפורמה מקיפה בתחומי הבריאות והחינוך, שתתבטא ביצירת מערכת של בדיקת עלות ותועלת, ותמנע את האוטונומיה המוחלטת של מערכות אלו כעת.

רפורמה כזאת נתמכת בעיקר בידי הלייבור. מפלגה זו סבורה כי יש לפעול ביתר־שוויוניות בתחום הקצאת המשאבים הציבוריים, על פי הדוגמה של שוודיה.

סקרי דעת הקהל האחרונים מנבאים למפלגה השמרנית נצחון בבחירות הכלליות, שייערכו בשבוע הבא. וניתן לשער, שאם אכן תתממש תחזית זו, תידחה הרפורמה במערכות החינוך והבריאות, ושיעורי האבטלה בבריטניה ימשיכו לרדת בשיעורים מתונים יחסית.

אין צפויות יוזמות חדשות של רייגן בפסגה הקרובה בוונציה

מאת אבי גנאור

רייגן: בלי בשורות חדשות

ניו יורק

התפשטות מחלת האיידס, כגורם המאיים על יציבות הכלכלה העולמית, ועל היציבות הפוליטית העולמית, יועלה בפסגה הכלכלית שתהיה בשבוע הבא בוונציה.

כך דיווח עוזרו של אלאן וליס, תת־מזכיר המדינה האמריקאי לענייני כלכלה. הם ציינו שמנהיגי המערב אמורים להצהיר בוועידה שהאיידס הוא "בעיית בריאות עולמית", ויקראו לשיתוף פעולה בין לאומי מקיף יותר מאשר כעת במלחמה במגיפה.

"ניו־יורק טיימס" דיווח שלשום בהרחבה על התפתחות זו, וציין כי מנהיגי המערב יקראו מהוועידה לכינוס בין־לאומי של שרי הבריאות לדון באמצעי ההסברה והחינוך שיש לנקוט.

העלאת הסכנה הנשקפת מהאיידס לכלכלת העולם וליציבות בו היא התפתחות חשובה המלמדת על הרצינות שבה החלו מנהיגי העולם המערבי להתייחס למגיפה. בוואשינגטון ציינו בסוף השבוע שעבר כי אפילו ישוחחו המנהיגים עליה עשר או חמש עשרה דקות בלבד, עדיין מדובר בצעד משמעותי העשוי להוביל למאמץ של מדינות רבות להידברות ולשתף ביניהן פעולה להדביר את המחלה.

מגיפת האיידס מאיימת ללא ספק גם על הכלכלה העולמית ומדינות רבות באפריקה שם שכיחות המחלה גדולה יותר מבמערב כבר סובלות מירידה חדה בהכנסות התיירות שלהן בשל החשש מהמחלה. "כיום קשה עדיין לצפות את כל ההשלכות הכלכליות הנובעות מהתפשטות המגיפה" מצטט הטיימס את עוזר שר הכלכלה האמריקאי "אבל כולם מאמינים שההשלכות תהיינה חמורות ביותר".

ברור שהאיידס לא יהיה נושא עיקרי בוועידת ונציה שתתקיים מ־6 עד 10 ביוני. בארה"ב סבורים שאין הנשיא רייגן מתכוון להעלות בוועידה יוזמות כלכליות חדשות. בנוסף על רייגן, שיעמוד בראש הוועידה, ישתתפו בה גם ראשי המדינות של קנדה, יפאן, מערב גרמניה, בריטניה, צרפת ואיטליה.

פרשנים כלכליים ומדיניים בוואשינגטון ציינו כי אין תולים תקוות גדולות בוועידה ובתוצאותיה, בין היתר בשל הבעיות שיש לרייגן מבית ובשל היחלשותה של הכלכלה האמריקאית.

לגבי רייגן, מדובר באחת ההופעות הבין־לאומיות החשובות ביותר שלו מאז הפסגה הכלכלית בשנה שעברה בטוקיו.

"ארה"ב היתה רוצה להופיע בוונציה עם הצהרות שישקפו את הלקח שנלמד ב־40 השנים שחלפו מאז תכנית מרשל", אמר השבוע אחד מיועציו הבכירים של רייגן ל"ניו־יורק טיימס" אבל לאמיתו של דבר, הנשיא האמריקאי יבוא לוונציה בלי בשורות חדשות של ממש, ובעיקר בנושאים הכלכליים. בנושא המדיני, צופים שרייגן ידון בעיקר בהתפתחויות במפרץ הפרסי. נושא הוועידה הבין־לאומית לשלום במזה"ת לא הוזכר כלל בפי עוזריו.

ועידת ונציה נערכת גם על רקע בעיות פוליטיות של מנהיגים מערביים אחרים כגון ראש ממשלת בריטניה, מארגרט ת'אצר, המתמודדת בבחירות על תקופת כהונה שלישית, ראש ממשלת יפאן, יאסוהירו נקסונה, העומד לסיים את תפקידו באוקטובר, ובעיות פנימיות נוספות המאיימות על השקט באיטליה ועל ממשלתו של הלמוט קוהל במערב גרמניה.

צעדו של "סיטיקורפ" — השלמה עם מציאות האשראי לעולם ה־3

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

"בהחליטו על הגדלת ההפרשות לחובות מסופקים ב־3 מיליארד דולר, הראה הבנק האמריקאי אצבע משולשת למדינות חייבות; כאילו אמר: נסו לא לשלם חובות, אנו נוכל להחזיק מעמד"

שנים חששו בנקים אמריקאים גדולים מהשפעת ההלוואות שנתנו למדינות בעולם השלישי.

היה ברור שחובות בבילי־ארדי דולרים יירדו באחד הימים לטמיון, אך הבנקאים לא רצו לאמוד את הפסדיהם ולמחוק אותם מייד, מחשש שהסכומים יהיו בה מהממים עד כי לא זו בלבד שיערערו את יציבות הבנקים, אלא יציתו משבר אשראי עולמי.

אולם בשבוע שעבר החליט הבנק האמריקאי רב ההשפעה ביותר כי בא הזמן להשלים עם המציאות. ביוזמת יושב הראש שלו, ג'ון ריד, הגדיל "סיטיקורפ" את סעיף החשבונות המסופקים שלו ב־3 מיליארד דולר, ובכך הודיע, למעשה, כי יתכן שכ־25% מההלוואות שנתן למדינות מתפתחות — לא יוחזרו לעולם.

בשל מודעתו למשקל שיהיה להחלטתו, הודיע עליה ריד מראש לשר האוצר, ג'יימס בייקר, לוועדה לניירות הערך ולפדראל רזרב בורד, וכן שיגר פקידי בנק בכירים למסור מכתבים, שתוכנם לא פורסם, לנשיאי מכסיקו, ברזיל, ארגנטינה והפיליפינים, בעת שפורסמה ההודעה.

תחילה עורר גילוי־הלב של "סיטיקורפ" בדיוק את סוג הזעזועים בשווקים הפיננסים, שמהם חששו הבנקאים זה כבר. אך לאחר הזעזועים הראשונים התברר במהרה כי, ככלות הכל, הנהלת ספרים ישרה היא הבנקאות הטובה ביותר. מניותיו של "סיטיקורפ" זינקו ב־9%, ומשקיעים החלו לראות בצעדו הנועז צעד חיובי לעתיד הבנקאות שלו.

לא ברור מה תהיה השפעת פעולתו של ריד על הבנקאים הממושכים של הבנקים ושל המדינות המתפתחות לשאת ולתת מחדש על ההלוואות הבעייתיות.

מאז השעתה בראזיל את תשלומי הפרעון של 68 מיליארד מחובות החוץ שלה, בפברואר, המתח בשיחות גדל והלך.

בקונגרס הוצע חוק שהיה מאלץ בנקים להרחיב את ההפרשות לחובות מסופקים ואחרים כדי שיהיה משקל נגד להלוואות שלהם לדרום אמריקה, אך שר האוצר בייקר ויו"ר הפדראל רזרב בורד, פול וולקר, יצאו למאבק נגדו, בטענה כי יחזיע הזרמות הון חדש לעולם השלישי.

עמדה קשוחה בשיחות עלולה לפעול כבומרנג כלפי הבנקים. המדינות המתפתחות פשוט יאבדו תקווה וישבתו ה־25% מחובותיהן.

מבית נראה בתחילה שלצעדו של "סיטיקורפ" השלכות מבשרות רע על בנקים אמריקאים אחרים. ההחלטה להגדיל את ההפרשות של סיטיקורפ לחובות מסופקים יותר מפי שניים וחצי, לכ־5 מיליארד דולר. הכסף ינוכה מרווחי הבנק, ויגרום ברבע השני של השנה הפסד שיסתכם ב־2.5 מיליארד דולר, ההפסד הרבעוני הגדול ביותר שהיה בבנק.

לדעת "סיטיקורפ", יפסיד בכל 1987 כמיליארד דולר. אם יגדילו בנקים אחרים את ההפרשות, יהיו התוצאות מעורבות. לדברי מומחים, "ג'יי. פי. מורגאן" ו"בנקרס טראסט" חזקים די הצורך לעשות כה שעשה ריד, בלי שייפגע מבנם הפיננסי, פגיעה חמורה. אולם אחרים, בעיקר "בנק אמריקה" ו"מנופקצ'רס האנובר", מבנם הפיננסי חלש יותר.

לשניהם יש הלוואות בעייתיות בבית ובחו"ל, הם לא יוכלו לספוג הפסדים ולסבול את שוויים בהירות כה רבה כ"סיטיקורפ".

מומחים בנקאיים הוליכו כמעט מיד שהחלטת "סיטיקורפ" על ההפרשות היתה ממולחת. היא מאפשרת לבנק להפסיק מכסה כהלוואות הלא־רווחיות. היא מתכוונת כעת להיפטר מניירותיו בעולם השלישי, בשווי עד חמישה מיליארד דולר, באמצעות מכירתם למשקיעים אחרים.

אין זו פעם ראשונה שריד ניסה להוביל את מרותו על לקוחותיו בעולם השלישי. מאז קיבל את תפקיד יו"ר "סיטיקורפ", לפני שלוש שנים, הדריך אסטאס את הבנק ממעמדו כספק הלוואות לנוו־מים חדים, כפי שעוצב בידי קודמו, וולטר ריסטון. ריסטון הוא שקרא לבנקים אחרים לתת מילוות לחו"ל, שכן מדינות זרות לעולם אינן פושטות את הרגל.

אך לפעמים הן אינן מסוגלות לפרוע את חובותיהן, כפי שגילו ריסטון וריד כאחד. ובאחרונה ניסה ריד לאלץ מדינות מתפתחות להנהיג צעד פיסקאלי תמורת הסבות הקלות בנושא ההלוואות. הצלחתו בתחום זה לא האירה לו פנים, ואפשר כי הוא מקווה שפרסום הספסים המפחידים יטלטל את העניינים ליד שולחן הדיונים.

"סיטיקורפ הראה אצבע משולשת למדינות בעלות החוב", אומר דייוויד אנדרוס, מנהל "אי־ביס־אי בנקינג אנאליסיס" בלונדון. "זהו הקף את אחיזת העניים שלה, באומרו: נסו לא לשלם חובות, אנחנו יכולים להחזיק מעמד".

יפאן — גדול הנושים

יפאן היא הנושה הגדולה ביותר בעולם. עודף הנכסים על ההתחייבויות מסתכם ב־50.5 מיליארד דולר. כך מתברר מפרסום של ממשלת יפאן, ועל פיו סכום הנכסים הזרים שבבעלות יפאנית הגיע לשיא של 180 מיליארד דולר, לעומת 130 מיליארד לפני שנה.

לעומתה, כמעט הכפילה ארה"ב את חובות החוץ שלה, ל־200 מיליארד דולר, לעומת 107 מיליארד בלבד בסוף '85.

למערב גרמניה נכסים במטבע חוץ ב־116 מיליארד דולר — גידול של כ־100 מיליארד בשנת '86, ולבריטניה נכסים ב־65 מיליארד דולר — בלא שינוי לעומת '85.

בנק אמריקה מבקש לגייס כספים ממשקיעים יפאנים

בנק אמריקה, הקבוצה הבנקאית השלישית בגודלה בארה"ב, מנהל בימים אלה מגעים עם קבוצות משקיעים מיפאן, להקצות להם מניות תמורת הזרמת הון.

הקבוצה מבקשת למצוא דרכים לגייס כמיליארד דולר להגדיל את הונה העצמי, שנשחק בשנתיים שחלפו שחיקה של ממש עקב 855 מיליון דולר הפסד.

הבנק גייס עד כה 100 מיליון דולר בלבד בהנפקת אגרות חוב. ניסיונותיו להנפיק מניות לא עלו יפה בגלל החשש של משקיעים מארה"ב להשקיע כספים בבנק זה.

בנק אמריקה הודיע כי אינו מתכוון להגדיל את הפרשותיו לחובות מסופקים, כפי שעשה "סיטיקורפ". הבנק היה צריך להפריש מיליארד דולר למטרה זו, ופירוש הדבר עוד הקטנה של הונו העצמי.

ירידה חדה באבטלה בצרפת

ירידה תלולה נרשמה באפריל בשיעור המובטלים בצרפת, לאחר 5 חודשים של עליה רצופה.

שיעור הירידה באפריל היה 0.6%, ל־11% מכוח העבודה במשק הצרפתי.

ירידה זו הפתיעה את ממשלתו של ז'אק שיראק, שבימים אלה החלה להפעיל תוכניות ליצירת מקומות עבודה חדשים ולקליטת עובדים צעירים במרכזים להכוונה מקצועית.

מספר המובטלים בצרפת כעת גדול מ־2.6 מיליון.

12 מיליון מכוניות יימכרו ב־87' באירופה

12 מיליון מכוניות חדשות יימכרו השנה, על פי התחזית, באירופה, לעומת 11.5 מיליון ב־86'. תחזית זו, המסתמכת על נתונים שליקטה תעשיית הרכב, היא תפנית לעומת התחזיות הקודמות של היצרנים באירופה.

בתחילת השנה צפו כי המכירות השנה יסתכמו ב־11.2 מיליון כלי־רכב בלבד. אולם מנתונים ראשונים על המכירות השנה התברר כי בצרפת, באיטליה ובספרד גדלו המכירות של מכוניות חדשות הרבה מעבר לתחזיות הללו.

חלקן של החברות היפאניות במכירת מכוניות חדשות ירד ברבע הראשון של השנה, מ־11.4% משוק המכוניות החדשות, ל־10.3% בלבד, בעיקר בגלל החלטת ממשלת יפאן למנוע יצוא של מכוניות יפאניות לאירופה כדי להימנע מהטלת סנקציות של השוק האירופאי על היצוא היפאני.

"מאדאם טוסו" — אתר תיירות מועדף בבריטניה

מוזיאון השעווה של מאדאם טוסו היה אתר התיירות, בתשלום, המועדף בבריטניה בשנת '86. ביקרו בו 2.4 מיליון נפש, ב־78 אלף יותר מבשנה הקודמת.

במקום השני ברשימת האתרים החביבים על התיירים: "טאואר אוף לונדון". ביקרו בו 2 מיליון, ב־400 אלף פחות מב־1985.

האתר המועדף, בלא תשלום, היה המוזיאון הבריטי. ביקרו בו 3.6 מיליון. אחריו "נשיונל גאלרי" — 3.2 מיליון מבקרים.

ממשלת סינגפור מבקשת להקפיא השכר עוד שנה

ממשלת סינגפור החליטה לפנות אל האיגודים המקצועיים ולבקשם להקפיא את השכר עוד שנה אחת, ואפילו להסכים לקיצוצי שכר בתנאים מסויימים.

החלטה זו נתקבלה על אף הצמיחה המואצת של המשק הסינגפורי. התל"ג גדל בה ברבע הראשון של השנה ב־6.5%, וצפוים שיגדל ב־4% לפחות, בכל שנת '87.

השכר בסינגפור מוקפא זה שנתיים, עקב מיתון שהיה שם ב־1985. ממשלת סינגפור מבקשת לשמור על רווחיות היצוא ועל המשך הצמיחה, באמצעות שמירה על רמת השכר הנמוכה שהוחלט עליה בעת ההתמודדות עם המיתון באותה שנה.

בסינגפור ציינו כי 86% מכלל החברות במדינה נענו לקריאת הממשלה והקפיאו כליל את השכר ב־1986.

בואינג תשלם 80% מהפיצוי על תאונת הג'אמבו ביפאן

חברת בואינג הסכימה לכסות 80 אחוז מהפיצויים שתידרש לשלם למשפחות 520 הנוסעים בתאונת מטוס הג'אמבו ביפאן לפני שנתיים. את יתרת הפיצוי תכסה חברת התעופה היפאנית, בעלת המטוס.

הסכם זה הושג בתום דיונים בין שתי החברות, ובין חברות הביטוח שלהן.

סכום הפיצויים שנתבע עדיין לא ידוע, שכן לא כל תביעות הפיצויים הוגשו במרוכז — מקצתן ידונו ביפאן, והאחרות בארה"ב.

בדיקות שנעשו לאחר התאונה העלו כי חברת "בואינג" התרשלה בתיקון המטוס, שנפגע בעת הנחיתה, כשנה לפני התאונה.

שיא במכירות נשק מגרמניה לארה"ב

התעשיה הגרמנית רשמה לעצמה ב־1986 הישג נכבד בהגדילה את מכירות הנשק לארה"ב לשיא: 460 מיליון דולר. באותה שנה מכרו האמריקאים לגרמניה נשק ב־890 מיליון דולר.

בגרמניה רואים בכך הישג, שכן זו פעם ראשונה שיחס מכירות הנשק בין שתי המדינות קטן מ־1:2. זאת לעומת 1:5 בשנת '85. אז הסתכם יצוא הנשק מארה"ב לגרמניה ב־1.9 מיליארד דולר.

גרמניה מבקשת לשמור על היחס 1:2, בעיקר באמצעות הגדלת המכירות לצבא האמריקאי המוצב בתחומה.

הבנקים בדנמרק יוזמים ביטוח לתוכניות חסכון

איגוד הבנקים בדנמרק יזם הנהגת תוכנית ביטוח לכל המערכת הבנקאית, שתבטיח את כספם של החוסכים בתוכניות החסכון בעת התמוטטות של בנק מסחרי.

הכוונה היא להקים מערכת משותפת לכל הבנקים המסחריים, שתתחייב להחזיר לכל לקוח של בנק שהתמוטט, את הכסף שהשקיע בתוכניות חסכון, עד 32 אלף דולר.

המערכת תוקם בהשקעה ראשונה של כ־300 אלף דולר. סכום זה יותאם לפי הצרכים, וישמש בעיקר להשלים את הכספים הדרושים להחזר כספי הלקוחות בתוכניות חסכון שבהן לא תכסה הרזרווה של הבנק את מלוא ההפקדה.

היוזמה להקמת המערכת נולדה לאחר שבנק מסחרי קטן שהתמוטט בקופנהגן לא היה מסוגל לעמוד בכל התחייבויותיו לציבור החוסכים.

חוף השנהב חדלה לפרוע את חובות החוץ שלה

ממשלת חוף השנהב הודיעה, כי אינה יכולה עוד לעמוד בתשלומים של חובות החוץ, והיא מבקשת מנושיה הצעות לפרוס אותם מחדש.

חוף השנהב שימשה עד כה דגם של הצלחה כלכלית באפריקה השחורה, אך נקלעה לקשיים בגלל ירידת מחירי הקקאו והקפה, המסתכמים ב־60% מהיצוא שלה.

ממשלת חוף השנהב הודיעה כי לא תוכל לפרוע השנה חובות בסך 1.2 מיליארד דולר, מפני שבשנה שעברה הפסידה 1.8 מיליארד דולר מירידת מחירי הקקאו והקפה.

חובות החוץ של חוף השנהב נאמדים כעת בכ־8.3 מיליארד דולר.

הנושים של חוף השנהב הודיעו כי ימתינו לדו"ח של קרן המטבע הבין־לאומית קודם שיגבשו את עמדתם בנושא זה. משלחת הקרן שוהה בימים אלה בחוף השנהב.

هكذا من الأصل

שערי המניות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי ש"ח ע"נ	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	23280		2	-300	-1.3	-2
הספנות 0.1	2385		2785	-20	-0.8	-2759
הספנות א 0.5	1410		4751	-70	-4.7	-7584
הספנות אפ 2	1960		1690	-60	-3	-1541
כללי לא בהסדר	27700		77	-300	-1.1	-43
בנק מזאבר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק מזאבר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פ.יב.י 0.5	9900		4014			-2147
בנק בינלאומי 05	7830		568	+52	+0.7	+1025
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אדיבי רג 100.0	94785		218	+5		+183
אדיבי ב 100.0	94210		4			-4
אדיבי בב א	573900		3	-800	-0.1	-3
אמד 0.1	70400		61			-61
דיסקונט ב	120000		32	-600	-0.5	-33
דיסקונט א	121100		609	+1100	+0.9	+1811
דיסקונט יה ב	14085		105	+85	+0.6	+55
המזרחי ש	39290		528	+300	+0.8	+556
המזרחי ב	40071		5	+1100	+2.8	+5
המזרחי יה 9			—	הפסקת	מסחר	—
הפועלים בבב	96000					
הפועלים ש	64440		2172	+600	+0.9	+4148
הפועלים ב	64200		23			
כללי א 1.0	165400		10	+850	+0.5	+44
כללי יה 7	7925		101	+5	+0.1	+4
כלל 0.1	41020		2616	+300	+0.7	+4232
כלל יה 11	15190		119	+170	+1.1	+1924
כימן והמר 1.0	53850		20			+2
כימן והמר 5.0	27900	שב				
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	29950		14	+600	+2	+49
לאומיסכנ ש	10440		428	+400	+4	+733
לאומיסכנ ם	10570		115	+520	+5.2	+102
כרמל ש	7115		685	+100	+1.4	+924
כרמל יה 1	3986		179			-129
בנין ב 5.0	15582		126.3	-318	-2	-180.3
פת כנכנ ש	4011		438			+571
כנכן ב ש	3850		1041			-113
עצמאות 0.1	22000		33	-1100	-4.8	-28
טפחות כנכנ ש	25350		13			-3
טפחות רג ש	26700		132	+950	+3.7	+207
טפחות יה 1	10220		20			+20
טפחות יה 2	5010		800			
יעמד 1.0	2300		465	+13	+0.6	+429
יעמד 5.0	1250		195	-1	-0.1	-275
בידע 1.0	8920		55			+245
מוסדות מימון						
פלמן אס	917		17086			-12997
הקלאות כנבב א	181913	לג				
הקלאות כנבב ב	195250	לג				
לאומי תעש א ש	14701		137	+500	+3.5	+515
פתוח תעש בבב	183739	לג				
פת תעש בב ג	330000	לג				
פת תעש בב גג	208000	לג				
פת תעש בב גג1	200000	לג				
פת תעש בב ד	230000	לג				
פת תעש בב דד	68529	לג				
ברכו קבלנים 5.0	1383	תב	4740	+110	+8.6	+14365
תיירות בב	197050	לג				
כלל ליסינג 0.1א	26470	שב				
כלל ליסינג ב0.5	22800		112			+59
כלל ליסינג אגוח	19850		47			-47
ביטוח						
איתן	257		960	-8	-3	-610
אדום 0.1	1490		200	-52	-3.4	-412
אדום א 0.5	935		1505	+20	+2.2	+445
בטוח מקצה 0.1	728	תב	2617	-70	-8.8	-4433
בטוח מקצה 0.5	325		5947	-4	-1.2	-5390
הדר 1.0	293		11356			-6648
הדר 5.0	242		16641			-13123
הדר אפ סר 2	299		19567	+3	+1	+20367
הפניקס 0.1	750		6722	+1	+0.1	+60
הפניקס 0.5	695		876	-25	-3.5	-1190
המסנה-הראל 1.0	6910		85			+55
המסנה-הראל 5.0	4840		297			-15
מנורה 1.0	3160		60			-140
מנורה 5.0	1615		1100	-25	-1.5	-501
סהר ג 1.0	8295		678	-5	-0.1	-680
סקוריטס 0.1	1433		447			-647
צור ש	430		23094			
ציון החזקות 1.0	10700		18	+400	+3.9	+8
ציון החזקות 5.0	3060		195	+1		+39
הסנה ש	422		6795	+7	+1.7	+3627
מסחר						
אינטר גאבא 1 ש	8810		105			-109
אינטר גאבא 5 ש	5710		468			
כאור עורא 1.0	1005		1876	-43	-4.1	-4713
כאור עורא אפ	730		586			
כלל סחר	540		37618			+15273
אפ 4	444		40176			-20324
אגח 2	190.5		26085			-30675
קרסטל 1.0	1125		34200	+36	+3.3	+39405
רפק 0.1	24387		6.4	+987	+4.2	+4.1
רפק 0.5	13704		8			-8
שופרסל א 2.0	15657		153	-39	-0.3	-20
שופרסל ב 10.0	12876		257	-32	-0.3	+136
שירותים						
הראל 1.0	2335		110			-76
ספנות הספקה 0.1	29424		20	-2		-68
ספנות הספקה 0.5	12616		315			-332
קידוד 0.1	1450		1974			
קידוד 1.0	385		35792			-28032
כאני ערכה 0.1	3610	תב	1112	-200	-5.3	-1783
כאני ערכה 0.5	1695		6068	-10	-0.6	-9617
קנמורטים 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
קנמורטים 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
דלק ג ש	6293		980	-48	-0.8	+227
גלי זהר 1.0	5300	תב	30	-465	-8.1	-19.3
גלי זהר 5.0	4000		56.6	-200	-4.8	-56.6
מלונות דן 1.0	2210		318			-75
מלונות דן 5.0	1715		576			-312
חוף האלמוג 1.0	8820		159	-90	-1	-187
כנב גר 1 ש	3156	תב	466.2	+287	+10	+3043.4
מלונות הירדן	2688		440			-94
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	1490		468	-29	-1.9	-427
הנה מחשן 1.0	13149		180	-550	-4	-249
תי.ג.ב 1.0	23910		285	+400	+1.7	+95
יפנא 1.0	7951	בח	54	-80	-1	-104
כלל מחשבים 1.0	13080	תב	42	-1000	-7.1	-70
מ.ל.ל. 1.0	16877	בב		-888	-5	-555
מ.ל.ל. 5.0	8100		546	-80	-1	-334
משכב מחשבים 1.0	666		563	-13	-1.9	-1333
משכב אפ	513		468	-25	-4.7	-648
ניקוב מחשבים 1	2491		565	+1		+211
ניקוב מחש 5	1287		1536	+38	+3	+1227
ניקוב אפ סר 2	5930		402			-74
תים מחשבים 1.0	930		1432	-15	-1.6	-2626
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אברהם בינוי רג			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם בינוי בב			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 1.0	770	תב	2857	+70	+10	+2715
אורן 5.0	347		2665			-2215
אזורים 1.0	1526		23061			-21500
אזורים אפ	1193		8683	+48	+4.2	+12433
אזורים אגח	192		50331			-11901
אילון 1.0	450		2784	-3	-0.7	-9480
אל-רוב 1.0	2059		416	+98	+5	+665
אמבנים 1.0	7245	קב		+345	+5	+1975
אפריקה 0.1	59100		75			+69
אפריקה 1.0	48101		976	+600	+1.3	+794
אפריקה אפ	40700		44			-27
ארזים	3100		983	-50	-1.6	-983
אירלון 0.1	5140		722			-192
אירלון 0.5	3400		772	-100	-2.9	-3686
בי-יקר גנ 1.0	9201		212	+200	+2.2	+83
בתנורן 1.0	3451		192	-150	-4.2	-413
בתנורן 5.0	2707		138	-10	-0.4	-287
דניבר 1.0	7860		348	+180	+2.3	+497
ווקר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
ווקר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
ודיפר 0.1	268		5000			-1080
ודיפר 0.5	182		12430	-4	-2.2	-16333

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי ש"ח ע"נ	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
המגלל 1.0	1799		430			-495
המגלל 5.0	1250	בח	200	-14	-1.1	-216
ת.ל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ת.ל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	351		28132			-46145
ירושלים אפ	224		17045	-5	-2.2	-90649
גבים 0.1	6195		735			+612
גבים 0.5	5110		1140			
ישראלום 1.0	1888		1833			-976
ישרס 10.0	23950	תב	132	+1350	+6	+669
כון פיתוח 1.0	10610		133	+310	+3	+432
לוכוד 1.0	5910		3146			-3062
לוכוד 5.0	3135		1301			-223
מ.ת.מ. 1.0	587		9297	-5	-0.5	-12886
מ.ת.מ. אפ 2	405		2266	-13	-3.1	-2266
מ.ת.מ. אגח	134.5		10600			+5261
מגשי בניה 1.0	985		3488			-1298
מיבנאל 5.0	407		6139			-4601
מרב 5.0	2680		785	+30	+1.1	+2336
מרלו 1.0	940	בב	888	+50	+5.6	+2191
לוינשטין 1.0	539		1000	-1	-0.2	-3174
לוינשטין 5.0	270		14314	+4	+1.5	+15760
ליפשיץ 1.0	2130		1328	-40	-1.8	-1936
ליפשיץ 5.0	1693		3082	-37	-2.1	-2766
נאות אביב 0.5	14880		366	+400	+2.8	+418
נכסי אזורים	366		11365			
סהר החזקות 1.0	26650		34	+1100	+4.3	+52
סהר החזקות 5.0	25260		61			-61
סולל 1.0	7080		102	+150	+2.2	+95
סולל 5.0	4600		192			-35
עמר וסלע סר 1 ש	690		3755			-2175
עדר 3.0	2800	תב	4020	+210	+8.1	+8914
קיסריה 0.1	5300		242	-100	-1.9	-748
קיסריה 0.5	2185		1486	+5	+0.2	+775
רמבגן 1.0	475		2580	-5	-1	-2330
רמבגן 5.0	250		7428			-761
רמבגן אפ	1342		1166	+72	+5.7	+2384
רמבגן אג"ח	133		24701			
רסקו מסוב	5000	תב	184	+340	+7.5	+1025
רסקו רג	4300		554			-214
נכסים ובנין	4140		834	-21	-0.5	-692
הכשרת הישוב ש	93348		73	-234	-0.3	-41
ישפרו 0.1	4836		297	+94	+2	+259
כלל נדל ן	830		5255	-15	-1.8	+2686
חקלאות						
כנעני הדר 0.1	3799		570	-21	-0.6	-754
כנעני הדר 0.5	3600		112	+40	+1.1	+112
מהדרין 0.1	7001		485	+1		+773
מהדרין אפ	4830		396			-401
נכסי הדרים 1.0	1875		230	-5	-0.3	-530
פרי אור 0.5	2648		200			-200
שנור 5.0	2910		1694	+40	+1.4	+1246
שנור אפ	2134	בח	141	+21	+1	+38
מזון וטבק						
אסאס	1470	תב	488	-109	-6.9	-1408
גולדפרוסט 1.0	3580	תב	795	+230	+6.9	+513
גולדפרוסט 5.0	2500		448	-121	-4.6	-1303
גולדפרוסט אפ 1	1619					-125
חבק מב ש	6620		1060			
חבק מב מ	6600		685			-591
זגלכל 1.0	1000		1499	+30	+3.1	+467
זגלכל 5.0	795		776	-4	-0.5	-776
פרי-הי 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-הי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	36700		26	+400	+1.1	+4
טמפו בירה 5.0	33400		57			-4
יכוור 1.0	1530		169	+5	+0.5	+93
יכוור א 5.0	940		1611	+46	+5.2	+1560
יכוור אפ 2	679		1390	-1	-0.2	-2560
מן 1.0	840	תב	1255	+42	+5.3	+1375
מן 5.0	500		400	-12	-2.3	-434
נטפרוסט 1.0	17350		220	-600	-3.5	-272
עסיס ב 0.5	510		15577	+4	+0.8	+625
עגל שקל 1	3201		381	+51	+1.6	+64
שמן מבב א	6300		1905	+120	+1.9	+1738
עלית	21952		374	-448	-2	-501
טכסטיל והלבשה						
אונגר סר 1 ש	812		2558	-2	-0.3	-2450
אופים 1.0	1022		4038			
אופנת כרוך 1.0	710		1333	-10	-1.4	-1038
אופנת כרוך 5.0	577		2680			-625
אפ א	519		6274	-10	-1.9	-4956
ארגמן רג ש	20001		270			+6
דלתא-גליל א 3.0	4400		719	-100	-2.2	-1755
מטויות מאוחד 1	2600	תב	955	-150	-5.5	-444
מטויות מאוחד 5	1140		440	-60	-5	-416.7
ויטלנ 1.0	2420		1352	+59	+2.5	+1522
ויטלנ 5.0	1735		1081	+42	+2.5	+1144
ודרגון 1.0	7610		255	+250	+3.4	+426
דקית 1.0	2680		1313	+100	+3.9	+1369
דקית 5.0	2000		2487	-100	-4.8	-3243
לודזיה 0.1	3350	תב	473	-240	-6.7	-665
לודזיה 0.4	2805		932	+5	+0.2	+428
ליגת 1.0	384		3675	+3	+0.8	+2101
מיפ גליק	1200	תב	1848	-79	-6.2	-1405
מקס 0.1	5610		401	+90	+1.6	+286
מקס 0.5	3719		404	-1		-306
עיט 1.0	733		2694	-10	-1.4	-5612
עיט 5.0	537		15293	+7	+2.1	+12171
עמק מרינה 1 ש	370		14593			-3485
עמק אפ	227		26463	+6	+2.7	+65421
פולגת א 1	2290		1037	+48	+1.8	+929
פולגת ב 4	1512		4299			+976
פוליגון א 0.5	12349		188			-10
פרגוד	5652		120	+2		+239
גיבור ספרינה	15800		129			+11
תעש רוגוזין 1.0	2510		697			
דלתא-גליל 1.0	5740		660	-60	-1	-660
מתכת ומוצריה						
אוקמנן 5.0	3000		120	+51	+1.7	+54
אורדן 0.1	10760	תב	902	-600	-5.3	-1305
אורדן 0.5	9520	תב	611	-600	-5.9	-721
אלומית 1.0	7530		85	-100	-1.3	-85
אלומית 5.0	7100		115			
כבלים ש	75500		67	-1500	-2	-101
התכוף 1.0	9250	בח	142	+449	+5.1	+137
התכוף 5.0	5900	בח	316	+100	+1.7	+805
התכוף אפ	5561		120	+1		+120
דיקה 1.0	5250	תב	75.9	+379	+7.8	+63.9
דיקה 5.0	2279		131	-11	-0.5	-209.2
קופספות פח 1.0	5610		1758			-79
קופספות פח 5.0	5100		319			-111
מתכת טרום 1.0	335		4405	-1	-0.3	-6445
כבלי ציון 1.0	3760		693			-38
כבלי ציון 5.0	2130		1985	+70	+3.4	+1475
כבלי ציון אפ	1254		2048	-1	-0.1	-3309
מודגן 1.0	1325		668	-40	-2.9	-724
קרטני 1.0	363	בח	6695	+19	+5.5	+21069
קרטני 5.0	218		8949	+7	+3.3	+29674
נחושתן 0.1	44990		19	-10		-34
נחושתן 0.5	16355		95			-13
פקר פלדה 1.0	20949		250	-451	-2.1	-228
קונג 1.0	1251		900			-145
קונג 5.0	774		992	-6	-0.8	-288
קליל 1.0	2730		705	-20	-0.7	-782
קליל 5.0	2470		1111	-30	-1.2	-1091
קליל אפ	1275		950	-10	-0.8	-1962
קליל אגח	121.5		9000	+2.5	+2.1	+18797
שלמת 5.0	14000		147	+92	+0.7	+60
תעשיות לכיש 1.0	1180	תב	1130	-100	-7.8	-1490
תעשיות לכיש 5.0	885	תב	2653	-80	-8.3	-3262
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	594000		32			-30
אלקו 0.1	11740		100	-10	-0.1	-150
אלקו 0.25 ש	5776		807	+150	+2.7	+320
אלקו 0.25 ב	6000		123	+117	+2	+111
אלקטרה 0.1	2503		1174	+30	+1.2	+964
אלקטרה א 0.5	1810		3967	+40	+2.3	+7167
אפ 5	1540		2926			-196
אגח 3	174.5		37680	+1.5	+0.9	+20180
אלרון 3.0	444000		39			+15
אריק 1.0	28900		184	-400	-1.4	-227
כלל תעש אלק	3300		6077			-2730
ספקטרוניקס 1.0	1674		1792			-1768
ספקטרוניקס 5.0	1297		921			-209
פרינטגר 1.0	789		1118			-318
פרינטגר 5.0	720		2147			-2147
ציקלון 1.0	2820	בח	231	+256	+10	+168
ציקלון 5.0	1415		303	-40	-2.8	-394
קוצמסן אילד 1.	9700		85	-446	-4.4	-290
קוצמסן אילד 5.	6480	תב	203	-350	-5.1	-340
ת.א.ת. 1.0	1795		702	-75	-4	-1885
ת.א.ת. 5.0	921		3371	-1	-0.1	-1261
ת.א.ת. אפ 1	25335		16	-900	-3.4	-32
תדאה	875		4696			-4323
מוצרי בניה						
א.מ. תעשיות 1.	254		37219	-2	-0.8	-34012

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי ש"ח ע"נ	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.מ. אופ	975		14501			-17153
א.מ. אגח	150		75294	-1.5	-1	-105174
אלקול 5.0	586	תב	6415	-34	-5.5	-5807
אקרשטיין 1.0	1420		3121	+35	+2.4	+3628
אקרשטיין 5.0	949		5032			
אקרשטיין אפ	660		6152			-1557
אקרשטיין אגח	143		66224			-61246
בי-סן 1.0	1333	תב	391	-80	-5.7	-916
בי-סן 5.0	628		1535			+140
פרומאכסמס 1.0	9600		55	-200	-2	-55
פרומאכסמס 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כ.ל.ב. 1.0	1250		1730	+20	+1.6	+540
כ.ל.ב. 5.0	821	תב	180	-60	-6.8	-680
מודול השק בתעש	831		350	+11	+1.3	+182
מתאיקה ולפמן 1	23000	לג				-5
מתאיקה ולפמן 5	19636		5	-1034	-5	-10
כימיה, גומי ופלסטיק						
אליאנס ב	3575		178	+45	+1.5	+63
גל תעשיות 1.0	26300		15	-400	-1.5	-106
גל תעשיות 5.0	19300		112	-400	-2	-278
דקסטר 1.0	3339		296	-11	-0.3	-269
דשנים 0.1	5250		191	+251	+5	+420
דשנים 0.5	2150		336			-139
חיפה כמי 10.0	1080		6849	-28	-2.5	-10633
ליפסקי 1.0	3150		764	+100	+3.3	+498
מקסימה 1.0	9100		46	+390	+4.5	+108
מקסימה 5.0	7000		57			-229
סקה כימיקל 1.0	9300		507	-40	-0.4	-804
מנו 1.0	27557		155			-110
מנו 5.0	23800		69			-19
פריקלאס	613		22524	-5	-0.8	-22610
פריקלאס אפ	246		11227	-5	-2	-13895
קים כימיקל 1.0	7550		157	-350	-4.4	-302
ת.ג.ל. 1.0	3520		81			
ת.ג.ל. 5.0	2860	בח		-30	-1	-11
תיא 5.0	15500		273	-500	-3.1	-335
פרוטאום 10.0	44250		161	+845	+2	+101
תור א 5.0	11169		35	-1		-32
אגן 5.0	2162		361	-1	-0.1	-166
מבע ש	14100		603	+16	+0.1	+675
ים המלח	3218		2192	-24	-0.7	-415
פטרוכימיים 10.0	836		6616	-19	-2.2	-6385
עץ, נייר ודפוס						
כתר	262		15670	-2	-0.8	-17102
רפוזן 1.0	9650		50	-50	-0.5	-44
רפוזן 5.0	6550		15	-50	-0.8	-15
תמב. 1.0	12000		164			
יאה 1.0	5800		91	-200	-3.3	-214
לבידי אשקלון 1	752		2322	-8	-1.1	-3886
מולט ב 0.5	57000		87	+1500	+2.7	+81
סקאבריה 1.0	3860		97	+119	+3.2	+749
רים 0.1	2527		190	-3	-0.1	-182
רים 0.4	2000		278	-22	-1.1	-278
תעל ב 0.2	20900		212	-400	-1.9	-204
מפעלי נייר 10.0	456225		17	-5775	-1.3	-20
תעשיות שונות						
אבירן 1.0	14550		80	+351	+2.5	+51
אבירן 5.0	7960		37	-30	-0.4	-84
המשמה יור	3860		155	+50	+1.3	+42
הגפלק 1.0	2310		362	+21	+0.9	+572
הגפלק 5.0	2020		735			-415

שף נאמנות
בטוחה
קבוצת כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי ש"ח ע"נ	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
השקעות בתעשיה						
כור בכ ש	19390		2340	+191	+1	+1718
מאיר טכנולוגיה	508		1158			
מרכזית ב 0.1	13719		205	-280	-2	-96
כלל תעש 1.0	278		28428	-4	-1.4	
חברות השקעה						
אוניקו ש	10001		150	+201	+2.1	+297
אינקנה 0.1	98		42735			-55640
אלגר ש	18350		140	-151	-0.8	-257
אלגר מ	18400		50	-100	-0.5	-30
אלון מ	7752	תב	257	+502	+6.9	+266
אמישר בכ	1649		660	-12	-0.7	-40
אפיק 1.0	424		38673			
אפיק 5.0	330	תב	9156	+30	+10	+90132
גולת 1.0	1690		690	-26	-1.5	-620
דנבאר 1.0	840		3910	-35	-4	-5212
דנבאר 5.0	564		3190			+1357
חברה לישראל 1.0	5090		4908	+60	+1.2	+1360
חברה לישראל 5.0	4850		1858	+90	+1.9	+604
ולפמן 0.1	141080			+1080	+0.7	+8
ולפמן 1.0 ש	38433		91			-89
אמפא א 0.5	27900		45	+549	+2	+144
פועלים השק ש	12380		503			-324
מזרחי השק ש	37950		30	-50	-0.1	-30
מר השקעגוח124	13760	שב				
דיזין 1.0	3400		659	-100	-2.9	-809
דיזין 5.0	1940		549			
ישום החזקות	283		7791	-8	-2.8	-28839
יצוא ש	16150		140	-50	-0.3	-158
ירדן א 0.1	2490		425	-108	-4	-621
כלל 58.0	1550		4255	+24	+1.6	+3807
לנדק 0.1	2429		200	-1		-127
לנדק 0.1	1185		1079	-25	-2.1	-736
מגדל 0.1	770	תב	1778	+70	+10	+2039
מגדל א 0.5	482	בח	1000	+30	+6.6	+1399
מגדל אפ	365		2000	+15	+4.3	+1620
אגח 1	143.5	תב	5708	+8	+5.9	+2708
עו השק ב 0.1	4500		174	+48	+0.9	+177
עו השק ג 0.5	3400		97	-50	-1.5	-56
פמה א 0.1	10160		64	-500	-4.7	-64
פמה 0.5	8720		1019	-230	-2.6	-1909
פריון ב 2.5	16800		299	+402	+2.5	+55
קרדן 1.0	200		27104	+4	+2	+12516
קרדן 5.0	170.5		34576	-2.5	-1.5	-17692
אדיבי פתוח 2.0	11501		345	+90	+0.8	+297
אלרן ש	6750		362	-53	-0.5	+121
דיסקונט השק ש	7208		754	-32	-0.4	+253
כלל 10.0	1544		5035	-20	-1.3	-5218
פז השק ש	3874		368	-19	-0.5	-134
נסחרות במט"ח						
בית מ	189	תב	300	-21	-10	-2675
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	5335	בח	655	+485	+10	+1413
דלק נפט 5	2961		568	+100	+3.5	+610
דלק חיפ אפ 2	2270		600	+90	+4.1	+622
מו חיפושי נפט	41300		40			-23
יואל 5.0	1040		41040	+39	+3.9	+19135
מ.ג.ג. 1.0	7300		437			-144
מ.ג.ג. 5.0	3600		1022	+100	+2.9	+1154
פראל ב 0.5	7661		110			-130
נפטא ש	2791949	קב	32950		+5	+23

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 1.6.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	לי"ש שטרלינג	1.6190/1.6200
מרקים גרמניים	ל-$1 ארה"ב	1.8370/1.8380
פלורינים הולנדיים	"	2.0715/2.0725
פרנקים שוויצריים	"	1.5250/1.5260
פרנקים בלגיים	"	38.03/38.06
פרנקים צרפתיים	"	6.1300/6.1330
לירטות איטלקיות	"	1326.20/1327.20
ינים יפאניים	"	145.60/145.70
$ ארצות הברית	ליס.ד.ר.	1.2596/1.2601

שער הזהב $ 443.40 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה באחרית (פורוורד)

	$/לי"ש	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.6165/1.6178	1.5211/1.5224	1.8321/1.8336
3 ח'	1.6125/1.6138	1.5127/1.5140	1.8216/1.8228
6 ח'	1.6083/1.6098	1.4990/1.5005	1.8058/1.8073

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה/יהודה שרוני

עליות שערים במחזורים נמוכים

יום המסחר האחרון לפני פגרת החג עמד בסימן של עליות שערים מתונות בענפי המסחר השונים. עליות אלה התקבלו בהפתעה מסויימת משום שבקצת הגורמים העריכו כי בעקבות הפגרה צפויה להסתמן מגמה מסויימת של מימוש רווחים. עם זאת, היקפי הפעילות המשיכו גם אתמול להיות נמוכים, עובדה המצביעה על כך שמרבית הגופים המוסדיים הגדולים, ובכלל זה מקצת קרנות הנאמנות, מצויים מחוץ למעגל המשקיעים הפעיל.

בבורסה אין מוציאים מכלל אפשרות שהמגמה המסתמנת בימים האחרונים תמשך גם לאחר פגרת החג ובשבוע הבא. עוד סבורים בבורסה כי אם מגמת ההצטרפות לקרנות הנאמנות (שצברו אתמול 8 מיליוני דולרים נוספים), תמשך בקצב הנוכחי, לא תהיה למנהלי הקרנות ברירה, והם יצטרכו לפעול ביתר ערנות בשוק.

מחזור המסחר במניות המופשיות ובכלל זה במשתנים הסתכם ב-17 מיליון שקל. היום יוצאת הבורסה לפגרה בת יומיים. המסחר יתחדש ביום ה'.

תיקונים טכניים

במניות קרמני ואפיק נרשמו אתמול ביקושים, זאת כתיקון טכני לירידות השערים מאתמול. למניות החברה הכלכלית נרשמו היצעים.

לעומת זאת, לאחר ששלשום עלה שערה, פעילות יוצאת דופן הורגשה גם במניות הבאות: קריסטל — ביקוש גדול על רקע זהותם ההסכם העקרוני לרכישת החברה על ידי כלל סחר. נפטא — ביקוש גדול בעקבות פרסום המאזן והודעה על חלוקת 434 אלף אחוז מניות הטבה. עוד — ביקוש גדול על רקע העברת חבילת מניות גדולה. היצע במניות אזורים נחסף במהירות וללא שינוי שער.

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	132.62	+0.25
כללי ללא בנקים	161.71	-0.16
מדד אג"ח כללי	109.16	+0.22
אג"ח צמוד מדד	108.37	+0.17
אג"ח צמוד מט"ח	114.03	+0.56

נמשכות העליות בבנקאיות

מגמת עליות השערים במניות הבנקים שבהסדר, המורגשת בימים האחרונים, נמשכה גם אתמול. הקונים אתמול היו בעיקר קרנות הנאמנות. אגב, גם באפיקי ההשקעה הסולידיים האחרים, ובכלל זה אגרות החוב, נמשכו הרכישות.

פעילות ערה בחלק הדיסקונט השקעות

המסחר במשתנים עמד אתמול בסימן ירידות שערים מתונות. פעילות ערה במיוחד הורגשה במניות דלק ודיסקונט השקעות, ושם גם נרשמו היקפי הפעילות הגדולים ביותר. הפעילים העיקריים במניות אלה היו אתמול קרנות "אילנות דיסקונט".

ירדו התשואות במק"מ

רמות התשואה לפדיון במלוות קצרי המועד ירדו אתמול, בשל הורדת הריבית. היקף הפעילות במלוות היה 19.2 מיליון שקל. גם אתמול, כמו שלשום, נערך מסחר פומבי בחלק מהסדרות, וזאת משום שאזל המלאי שבידי נציג בנק ישראל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
617	2	99.90	1.53
627	8	99.58	1.61
637	15	99.22	1.60
647	22	98.92	1.51
717	29	98.63	1.46
727	36	98.38	1.39
737	43	98.01	1.43
747	50	97.65	1.46

תשואה שנתית דולרית ב-%	
בל"ל 0.1	15.23
הפועלים ש	15.39
אי.די.בי. רג	15.44
דיסקונט א	15.36
המזרחי ש	14.86

הודעות בבורסה

● אי.פי. הגישה לבורסה טיוטת תשקיף לגיוס 9.5 מיליוני שקלים בדרך של זכויות.

● דירקטוריון חברות אלגר האלוזן החליט להפוך את מניות המוכ"ז שבחברות האלה למניות ע"ש.

חסכון+מהירות+יעילות = (X)+(Y)+(Z)
לייאילת אוברסיז"
הנוסחה לפתרון הנכון
אילת אוברסיז
אילת אוברסיז בע"מ
רח' ביאליק 131, רמת גן טל' 7519161-2, 7510810
אילת אוברסיז - שיטות חסכון בהובלת מטענים בינלאומיים

אינטר ישראל
סוכנות לנכסים בע"מ
להשכרה או למכירה
משרדים
בבנייני משרדים ובמקומות מרכזיים
כניסה מיידית!
בית מגדלור ת"א בן-יהודה 1 (ק'14)
03-5103030-5

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	38604	-18
3602	35556	-17
3603	33037	-16
3604	29735	+250
3605	27117	+233
3606	25525	+225
3607	23630	-302
3608	22316	-115
3609	21305	+89
3610	19463	-106
3611	18981	-71
3612	18797	-132
3613	17835	+10
3614	17405	+12
3615	16052	-34
3616	14617	+28
3617	13818	-197
3618	13189	+174
3619	12134	+163
3620	11396	+116
3621	10825	+112
3622	9761	+103
3623	9071	+6
3624	8541	+6
3625	7725	+5
3626	7289	+5
3627	6758	+5
3628	6189	+5
3629	5796	+4
3630	5477	+4
3631	5023	+3
3632	4730	+3
3633	4466	+3
3634	3912	+3
3635	3697	+2
3636	3559	+2
3637	3342	+2
3638	3176	+2
3639	2906	+2
3640	2391	+2
3641	2071	+1
3642	1834	+2
3643	1590	+1
3644	1455	+43
3645	1312	+39
3701	1045	+15
3702	798.7	+6.4
3703	736.2	+15.7
3704	630.2	+13.6
3751	328.8	+0.2
3752	131.7	+1.5
3753	126.4	+1.4
3901	121.5	+0.1
3902	115.6	+0.1
3903	114.7	+0.1
3904	112.7	+0.1
3754	113.3	+0.7
3755	109	+0.8
3756	105.1	+0.7
3757	103	+0.8
3758	100.2	— —
3759	103	+0.1
3760	101.5	+0.1
3761	99.2	+0.1
3762	96.5	+0.1
3763	93.5	+0.1
3764	91.6	— —
3765	89.4	+0.1
3766	88.2	— —
3791	94.6	-1
3792	92.8	-1
3826	115.2	+1.1
3827	113	+1.1
3828	109	+1.1
3829	106.8	+1.2
3830	104.3	+0.7
3831	107.1	+0.8
3832	105.5	+0.7
3833	103.2	+0.8
3834	100.4	+0.7

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	355.4	+1.9
4102	142.8	-0.3
4103	137.1	-0.3
4104	132.6	-0.5
4301	132.6	-0.3
4302	126	+0.1
4303	125	+0.1
4304	122.9	+0.1
4105	108.4	+0.2
4106	105.5	+0.2
4107	102.2	+0.2
4108	100.3	+0.2
4109	97.9	+0.1
4110	96.7	+0.1
4201	121.6	+0.5
4204	112.8	+0.5
4205	110.6	+0.6
4206	108.2	— —
4207	111	+0.1
4208	109.4	+0.1
4209	106.9	— —
4210	104	— —
4211	100.8	+0.1
4212	98.8	+0.1

סדרה	שער	שינוי
4213	96.3	— —
3212	203100	— —
3213	193100	— —
3214	184300	— —
3501	184000	— —
3502	182700	— —
3503	168774	— —
3504	166500	+3000
3505	159251	— —
3521	154200	+300
3522	147800	+500
3523	139600	+600
3524	139300	— —
3525	139700	+1700
3526	139640	+3000
3527	134700	+1500
3528	137200	+1300
3529	138300	— —
3530	133400	— —
3531	132500	+500
3532	128200	+100
3533	127700	— —
3534	120800	— —
3535	120600	+100
3536	120790	+500
3537	120200	— —
3538	113160	+200
3539	113500	— —
3540	113000	+300
3541	109290	— —
3542	109190	— —
3543	104100	+400
3544	104000	— —
3545	101121	+71
3549	95459	+67
3552	87553	+61
3554	87337	+61
3555	87337	+61
3546	101332	+236
3547	101243	+237
3548	101098	+237
3550	95851	+230
3551	95374	+231
3553	86915	+62
3556	83264	+59
3558	83121	+59
3559	80154	+48
3560	75838	+46
3557	84266	+214
3572	79929	+210
3561	79446	+266
3571	79167	+267
3573	79365	+133
3574	73170	+122
3577	73107	+125
3578	67496	+116
3575	72933	+340
3576	72675	+340
3579	67042	+325
3580	62547	+43
3581	56870	+40
3582	52418	+37
3583	48614	-163
3584	46221	-162
3585	43792	-159
3586	39717	+27
3588	39658	+28
3589	36204	+25
3587	39727	-153
3591	36183	-145
3592	36132	-144
3593	36055	-145
3590	36016	+26
3595	34298	+20
3594	34454	-27

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	150100	— —
2002	151400	— —
2003	145700	— —
2004	147500	— —
2005	136600	— —
2006	136100	— —
2007	133800	— —
2008	132800	— —
2009	156000	+2000
2010	135100	+1200
2011	130800	— —
2012	131771	— —
2013	129650	— —
2014	132000	— —
2015	132100	— —
2016	134600	+2900
2017	128600	— —
2018	129150	+1000
2019	127100	— —
2020	123100	— —
2021	123880	— —
2022	118200	— —
2023	117000	— —
2024	110000	— —
2025	109600	— —
2026	108700	— —
2027	107050	— —
2028	105500	— —
2029	100000	— —
2030	101000	-1000
2031	97900	-1900
2032	101456	+1709
2034	95865	+1685
2033	94559	+64
2035	86793	+59
2036	87905	+374
2038	83721	+369
2040	80614	+362
2037	83200	+1418
2039	80178	+1417
2041	75706	+120
2052	71937	+121
2051	78308	+53
2053	71409	+49
2055	65929	+46
2054	66454	-1842
2056	61498	-1772
2057	60840	+42
2059	55278	+38
2058	57864	+1667
2060	53438	+1593
2061	38673	-292
2062	35287	-275
2063	35616	-273

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	257.8	+5.2
7002	249.9	+5.1
7003	240.9	+4.2
7004	222.1	+4
7005	213.9	+6.7
7006	195.6	+4.5
7007	182.3	+4.7
7008	173.3	+4.6
7009	165.6	-3.7
7010	155.7	+1.5
7011	145.5	+0.3
7012	140.3	+0.3
7013	133.7	+1.7
7014	117.3	+2.4
7015	100	+0.2
7016	99.2	+0.2
7017	98.3	+0.2
7018	98.1	+0.2
7019	98.5	+0.2
7020	98.8	+0.2
7021	98.4	+0.2
7201	98.5	+0.3

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13327	+32
6102	7995	+6
6103	7268	+140
6104	6579	+28
6105	6254	+27
6106	6033	+44
6107	5827	+32
6108	4209	+47
6109	4004	+46
6110	3935	+45
6111	3255	+56
6112	3158	+60
6113	2100	+8
6151	828.1	+23.8
6152	793.1	+22.9
6153	672.9	+2.6
6154	662.2	+2.5
6155	436.2	+0.2
6156	352.6	+6.3
6157	260.8	+3.7
6158	247.3	+3.5
6159	207.5	+2
6160	199.4	+2.8
6161	192.7	+2.8
6162	172.8	+2.5
6163	161.1	+1.2
6164	154.9	+1.2
6165	146.2	+3.8
6166	135	+0.1
6167	132.1	+0.1
6168	130.2	+0.1
6169	123.4	+0.1
6170	116.8	+0.2
6171	82.5	— —
6172	81.4	+0.2
6801	89.5	-1.5

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2506	153	— —
2507	148.8	— —
2508	112	+0.5

צמודות זהב

	שער	שינוי
5 יזר	126.3	-2.7

100% מט"ח

	שער	שינוי
אל אופ	1249	— —
אלביט	225.5	+3.1
אלתא	1230	+14
אלסינט	2125	-40
סאיטקס	804	+4
תדר 84	97.4	— —
תדר 85	362	-11
הב הים	231.1	-0.3
דים הש	175.2	+4.9
כור	156.4	— —
כלל	433	— —
מיצג ד	208	— —
מיצג מ	288.6	— —
מיצג י	335	— —
רן	115	-1
סל בנ	155.6	— —
תיעש	215	— —

מודד/מט"ח

	שער	שינוי
ב.ל.ת.	133.8	— —
דים הש	138.7	— —
סור	134.3	— —
כלל	172.8	— —
כנ ריס	137.2	— —
בנקא מ	133.2	— —
בנקא מ	119.2	+0.5
בנקא מ	121.2	-0.1
לאומי	118	-1

שערי קרנות הנאמנות

אב	6082.09	5997.54
אטקה	624.95	613.00
אביב	-	-
אגוד	246.75	242.01
אדיר	1616.40	1584.69
אדם	5264.54	5203.14
אשד	1835.28	1821.34
אור	428.04	419.08
אורין	153.58	150.29
אורלי	271.42	269.48
אמן	797.33	781.99
איל	3819.87	3765.17
אירים	5517.65	5396.80
אונג	-	-
אלון	586.19	574.15
אלמוג	-	-
ארץ	-	-
אש	217.62	212.89
אשל	177.68	174.20
אתגר	242.83	240.57
בוללה	5102.82	5043.15
ברוש	574.91	564.87
ברק	600.85	589.23
בריח	294.45	288.62
גבים	1528.95	1518.54
גבע	1066.88	1051.47
גורן	-	-
גיא	9868.84	9722.78
גיל	3404.19	3341.85
גלית	615.51	608.00
הדגם	-	-
הכפת	-	-
הלב	234.17	229.25
הורן	1474.40	1445.97
הזמן	261.01	255.92
דליה	590.48	580.52
דן	-	-
רנית	-	-
דרור	458.47	450.28
דקל	519.77	509.97
הדס	479.58	475.48
הדר	528.82	519.82
הגבית	2901.51	2841.58
הדר	20406.74	20189.25
הד	18843.94	18569.96
אמיר	-	-
חוחית	-	-
חליפו	129.70	129.15
חלמיש	207.55	205.57
חן	-	-
חוסן	1394.56	1362.80
טל	6061.53	5991.26
יובל	-	-
יהלום	2919.18	2864.09
יסודות	449.31	445.13
יעה	-	-
כוכב	-	-
כחל	-	-
כלנית	648.37	639.69
כנפית	251.04	248.60
כרמל	150.82	147.77
כתר	1183.36	1160.07
להב	4823.77	4753.53
למשקיע	120415.24	118357.21
לפיד	501.89	499.76
לשם	1742.47	1707.53
לשם	524.28	518.01
מגור	1270.03	1245.58
מגמה	3686.94	3635.30
מגן	250.23	246.61
מעון	3786.75	3751.21
מגל	-	-
מור	2360.69	2327.42
מורן	1018.06	1008.71
משה	28033.00	27576.60
מיתר	976.29	957.87
מישוף	5108.29	5005.72
מעיין	767.63	753.86
מקשה	337.26	330.71
מרגלית	1715.38	1682.14
מרום	119.45	119.07
מידם	1278.15	1245.86
מנה	29082.63	28504.94
נוף	392.53	385.10
נוע	567.44	556.41
ניל	7935.66	7822.44
נכון	699.69	686.72
נגולה	132.83	129.40
סלע	334.69	328.16
סנונית	-	-
סער	-	-
סדר	182.57	181.67
עדיף	-	-
עדית	978.77	968.24
עדן	492.27	485.57
עמר	1278.10	1262.08
עמת	3046.15	3021.48
עמדי	-	-
ערמון	136.67	134.85
פרא	1772.77	1760.70
פזר	-	-
צופית	-	-
צוק	117.34	116.08
צמר	1029.03	1007.78
צמיח	590.80	582.50
צמרת	1809.18	1773.62
קלע	2484.46	2472.07
קונית	21516.99	21537.04
רימון	122.56	122.31
רקפת	834.83	811.14
רעי	-	-
רקיע	-	-
שחם	320.78	318.75
שדה	475.75	472.42
שמיר	365.52	362.75
שגב	1100.87	1085.07
שסק	1121.09	1094.16
שקד	176.55	173.88
תאנה	276.87	276.48
תרזה	647.48	644.26
תדהר	510.49	506.39
תמר	217.92	213.86
תפוח	185.57	184.33
תרשיש	1382.31	1372.09
תשרי	501.20	494.34

בנק אגוד
אישי · מקצועי · מיוחד
יחס אישי, ידע מקצועי ושרות מיוחד. זה היחוד של בנק אגוד
הנך מוזמן להכנס אל כל אחד מסניפי הבנק. להתראות!

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

מיהליץ': הפער גבוה מדי אך לא איבדנו העשתונות

המאמן סילבה: אני מסיר בפניכם את הכובע

מה הם אמרו

מאת משה הר־גבש ואילן מיש, כתבי "ספורט הארץ"

● קרלוס אלברטו סילבה, מאמן בראזיל: אני מסיר את הכובע בפני נבחרת ישראל, שלמרות התוצאה הגבוהה, לא הגיבה בחוסר־פות. אני מקווה לחזור לישראל עוד פעמים רבות, ואני מאחל לכם הצלחה במשחקים הבאים.

● מילינקו מיהליץ', מאמן ישראל: הפער גבוה מדי. ישראל היתה ראויה לתוצאה חיובית יותר. לא איבדנו את העשתונות למרות התוצאה, תיסינו להיות מאורגנים במשך 90 דקות. לולא ההחטאות בפתיחה, היה הכל שונה. הסרתם על מלמיליאן, אחוזה ובריילובסקי השפיע. יחד איתם ייתכן שהיה אחרת. היה זה משחק עשיר בכ־דורגל טוב. בראזיל נבחרת מעולה עם מצב רוח טוב למישחק.

● אברהם בכרת, מנהל הנבחרת: ציפיתי ליותר מהשחקנים שלנו. היתה נסיגה במחצית השנייה וזה התבטא בתוצאה.

● הכלם בראזילה: מישחק טוב. היינו עייפים במחצית השנייה וזה הכריע את המישחק.

● ראי: במחצית הראשונה התקשינו מול השמירה של ישראל. במחצית השנייה פתחו הישראלים את המערך וזה הקל עלינו.

● אלון בתנה: קשה לשחק מולם. הם מתפשים שתנועות, ואז קל להם לפתוח את המישחק. הם ניצלו זאת בצורה מאכסימלית.

● מנשה שמעונוב: היה קשה מאד. שיחקנו מול נבחרת ברמה עולמית העולה עלינו בשתי דרגות לפחות. השליטה בכדור והוריות שלהם הכריעה את המישחק.

● דוד פיזנטי: לבראזיל כושר גופני טוב ומישחק צוות. עדיף הבדל זה התבטא היטב במגרש. הרגשתי בהדר אחרי תקופה קשה.

24 שנים אחרי הפסד 0–5 שוב תבוסה ישראלית ברמת גן

4־0, אבל רק קורטוב של בראזיל

בהילוך שני ובהברקות חולפות הלהיבו האשפים מדרום אמריקה רבבות צופים שראו כיצד רוקדים מסביב לכדור ועושים בו מה שרוצים ● צוות ישראלי חסר החמיץ בפתיחה וחטף בהמשך

בין ארצי

מאת יחיאל ארזי

ראיתי כבר כדורגלים וטובים מהם. ראיתי גם מפורסמים הבעלי יכולת וירטואוזית יותר. אבל ל־45 אלף הצופים שבחזו אמש ביציעי אצטדיון רמת־גן הספיקה בחולם גם מהדורת 1987 של נבחרת בראזיל, כדי להתמגנג אחרי תקופה ארוכה ממישחק כדורגל בינלאומי — גם אם הסתכמת בשיעור 0–4 היתה נבחרת ישראל, ולמרות שהיה זה רק אירוע ידידותי.

שורות חשוב ומועיל

בראזיל הצעירה, עם הרבה כר כבים אלמונים ופנים חדשות, הביאה עימה גם משב רוח מרענן ומועל לכל אוירה — הרבה אהדים מריעים, שירים ורוקדים בקצב הסאמבה, מנופפים בדגלים ובתופים מכל רגע — אותם סממנים החסרים לנו כל־כך, על הקע הישראלי הקודר. מסיבה זו, לפחות, אם לא מטעמים אחרים, יישאר מישחק זה בגדר תחייה לאורך ימים — גם אם לא היה בו תמיד כדי להוציא את הצופים מהכלים. מי שהגה את רעיון הזמנתה של נבחרת בראזיל לישראל, לקינוח סיורה האירופי — במסגרת טכס הכתרת אורי מלמיליאן לכדורגלן־העונה מטעם העי־תון ידיעות אחרונות — עשה שרות חשוב ומועיל לכדורגל הישראלי.

מנקודת מבט ישראלית, בדיוק שבועיים אחרי האכזבה הגדולה בבראגז, לא השתנה הרבה מאז ההפסד 0–1 לשוויץ. אמנם השוד קנים שלנו השתולו ולחמו יותר, ולפחות בדקות הפתיחה הטובות שלהם, וגם אחרי כן, עורר תקוות מסויימות; אבל בסיכומו של דבר לא רק נותרו שוב בידיים ריקות, וגם הפעם בלי שער זכות, אלא אף התקשו להתמיד בקצב.

ישראל היתה יכולה בהחלט להשיג יותר, אילו ניצלה את הזד־למות ואת נקודות התורפה של היריב בשלבים הראשונים של המערכה, אבל כיוון שנכשלה בזה היה ברור שאין לה סיכוי למנוע תבוסה. אכן, בראזיל התחממה כדרכה לאט, והגיעה לנקודת־רתיחה ברגעים המלהיבים שלה במחצית השנייה, כאשר לישראלים העייפים שוב לא היתה תשובה וגם לא יכולת תגובה.

בראזיל פתחה באיפוק

בלעדי שלושה משחקניה הבול־טים שנעדרו מחמת פציעה (מלמי־ליאן, אלי אוחנה, דניאל ברייי־לובסקי), היטר המאמן הלאומי מילינקו מיהליץ' על מחליפים צעירים ופחות מנוסים מתוך ידיעה ברורה, כי ההכרעה כלאו הכי אינה תלויה בנו אלא בכושרו של היריב הערוך. לעולם לא ברע כיצד היה מתפתח מהלך המישחק, אילמלא סיים שלום תקווה התקפה מתוכננת היטב בבעיטה חסרת־מזל לקורה בדקה הרביעית, ואילמלא שלח רוני רוזנטל את הכדור החוזר ברשלנות מעל המשקוף.

דווקא מול בראזיל, המעוררת תמיד יראת־כבוד, היה יתרון ישראלי עשוי להולל נפלאות ולשמש כוח מדרבן בהמשך. אבל משהוחמצה הזדמנות זו, היה זה אך טבעי שבראזיל השיגה בדקה ה־14 את יתרונה הראשון: מסירה מדוייקת של האלדו מהאגף הימני הניצול יעיל של הסטנת בהגנה שלנו על ידי רומאריו, שהבקיע בבעיטת־הזרה את אבי רן.

בשלבים אלה של ההתמודדות עדיין הוסיפה בראזיל לשחק בצורה מאופקת, ומה שהכביד מדי פעם את נוכחותה באיצטדיון הרמת־גני היו השורדים הקולניים מבראזיל, שישבו מתחתינו בתאי־העיתונות ותיארו בקלניות כל פרט — למרות שכמעט לא קרה דבר במיגרש עצמו. גם כאשר השיגה בראזיל בעיטת 11 מטרים בדקה ה־24, אחרי שראי גבה הקומה (אחיו של ד"ר סוקראטס) בתוך ההפל ברחבה הישראלית, ניתן היווק נוסף להרגשה שהנבחרת האורחת מוסיפה לשחק להנאתה בצורה משעשעת. הבלם ג'ראלדו רץ, עצר וכאשר החליט סופית לבעוט מהנקודה הלבנה, עשה זאת בצורה רשלנית ושלח את הכדור החוצה, שאלה מוקורה.

מבצעים מלהיבים

המחצית הראשונה הסתיימה בת־חושה מעורבת: מצד אחד לא היה ה"שד הבראזילאי" נורא כלל ועיקר, אבל מנגד שיחקה ישראל כ־30 דקות כמעט ללא שום ניסיון ממשי לשנות את העובדות. ההגנה לחמה הקשרים ניסו להחזיק בכדור, אבל בגלל תולשתם הבולטת של הדתנטל הדריקס בתוך הזי הגיזות שלנו מעטות ובלתי יעילות. ישראל גם לא ניצלה את היעורים של כמה שוד־קני מפתח מצוינים אצל בראזיל, בהם השוער קארלוס, סילאס, מיר־אנדיניה וקאריקה, ולמעשה נכפה עליה מה שחששנו כי יקרה: היא הד־תירה את היוזמה רובה ככולה אצל בראזיל, והיותה נתונה לחסדיה, בלי יכולת לעצור את ההתמוטטות ההדרגתית הבלתי נמנעת.

הדקה ה־52 הוכידה לצפים, אחרי שער נפלא של המצוקה המחליף דונגה בכדור עונשין אויר, כי ברא־זיל מבקשת לסיים את מסעה בניצחון משכנע. ביתרון 0–2 היו לפתע כמה דקות גדולות ומיבצעים מרהיבים של בראזיל, שכאשר מהם מתח אבי רן תשואות אחרי שאיגרף החוצה כדור שנות, בעוד שרוע על הקרקע, בסיומה של פריצה בה חלף על פני רומאריו המוצק והזריז. אבל לאחר שמונה דקות נוספות הותיר רומאריו את השוער הישראלי הבעם וחסר אונים כשפרץ בכדור מהיר על־פני שלושה־ארבעה שחקנים בתבלת וסיים בהבוקת הכדור לרשת. איזו מלאכת־מחשבת!

זו היתה התחלת הסוף שלנו. אשר חשפה מרגע לרגע, יותר ויותר, את ההבדל המהותי ואת הפער המקצועי האיכותי בין שתי הנבחרות. הם שהמישחק איבד בשלב זה מערכו, בגלל חילופים הדדיים בלתי פוס־קים, העלתה בראזיל את יתרונה בשער רביעי בדקה ה־81: תרגיל מתוחכם של הסטת כדור־עונשין, שהוסתיים בבעיטה אלכסונית מרהיבה של המחליף ז'ואן פאולו.

לפני 24 שנה, במאי 1963, הפסידה 0–5 לבראזיל ברמת־גן. מעט מאד השתנה מאז מבחינתה של ישראל. אין בזה, כמובן, כדי לנחם איש — אבל הלקח ברור והוא חומר למחשבה.

אשר לבראזיל, היא סיימה אתמול את מסעה בניצחון שלישי, עם תיקו והפסד, וחוזרת הביתה עם לקחים משלה. כמה משחקניה בראה, בעוד שלוש שנים, בגמר העולמי של 1990 באיטליה? כל אחד רשאי להשיב על כך כטבעו. אבל כדאי בהחלט לזכור כמה משמות השוד־קנים, שהופיעו אתמול ברמת־גן, מפני שכמוקדם או במאוחר ידבר לדבר בהם בעולם הכדורגל.

בראזיל — ישראל
0–4 (0–1)
השערים: רומאריו (14, 72), דונגה (52), ז'ואן־פאולו (81).
★ המצטיין: רומאריו
● בראזיל: קרלוס, ז'וסימאר, ג'ראלדו, ריקארדו, נלסיניו, דונגה, ראי, אדה, מילר, רומאריו, ואלדו (כן שותפו: דונגה, קארלוסארד, ז'ואן־פאולו).
● ישראל: רן, אבי כהן, שמעונוב, אבי כהן, דוידי (פרי־טנס), קלינגר, א. עובדיה, סיני (ראבי), תקווה, דריקס (אלון בתנה), רוזנטל.
שפט אספיראטה (ספרד) שהסתייע בקוונים בני ארצו. 45 אלף צופים, באיצטדיון ברמת גן.

אורי מלמיליאן, שהוכתר אתמול כדורגלן־העונה של העיתון "ידיעות אחרונות", בצילום למזכרת עם הבראזילאי מילר עם הגביע שקיבל. (צילום: עוזי קרן)

אבי כהן הירושלמי (מימין) מכשיל את הבראזילאי ראי (משמאל). ההכשלה גררה בעיטת 11 לזכות בראזיל הוחמצה על ידי ג'ראלדו. (צילום: עוזי קרן)

הבראזילאי דונגה (משמאל) כובש את השער השלישי במישחק בו הביסה אתמול בראזיל את ישראל 0–4 באיצטדיון ברמת גן. (צילום: עוזי קרן)

ברוריד

ישראל הובסה ע"י בריה"מ 13–23

באליפות העולם לסטודנטים ברומניה

יאסי, רומניה (שרות "ספורט הארץ"). נבחרת אס"א ישראל בכ־דוריד נחלה אמש הפסד מידי בר־יה"מ, 13–25 (7–13), באליפות העולם לסטודנטים הנערכת כאן. את השערים לאס"א הבקיעו: אלינב 5, אוסלנדר 4, שיני 2, בלדר 2.

נבחרת אס"א תתמודד הערב עם יפאן, שניצחה אתמול את ארה"ב 19–22.

● נאפולי האלופה בראזיל סך פאולו נפרדו בתיקו 2–2 באנפולי. קאריקה, שישחק בעונה הבאה בנ־אפולי, הבקיע את השער הראשון לקבוצה הבראזילית.

ליגה ארצית

מחר ברמת גן מבחני העליה

מאת כתבי "ספורט הארץ"

מחר יחלו באיצטדיון רמת גן משחקי המבחן לעליה לליגה הארצית בכדורגל. במשחקי המבחן משתתפות 4 קבוצות: הפועל רמת־גן הפועל כרמיאל כסיימו במקו־מות 12,11 בליגה הארצית וכן שתי אלופות המחוזות בליגה א' — הפועל בת־ים ומכבי הרצה. משחקי המבחן יהיו בשיטת ליגה בת סיבוב אחד.

במחזור הראשון מחר יתמודדו בהצגה כפולה מכבי הרצה — הפועל בת־ים (בשעה 16.00); הפועל כרמיאל — הפועל הרצה (בשעה 18.00).

נבחרת הכדורסל יוצאת היום ליוון במוראל גבוה

ניצחון משכנע על צרפת

המאמן שרף שבע רצון: הניצחון 83–71 מוכיח שאנו מצויים בכושר טוב ושהנבחרת מוכנה. אני מקווה שנוכל לשחק כך גם מחר בבוקר נגד הצ'כים באתונה

מאת מיכאל קרנון

נבחרת ישראל תמריא הבוקר לאתונה במוראל גבוה, אחרי שניצחה אתמול אחד הצהריים בצורה משכנעת את צרפת 83–71 (52–31). בכך הושוה מאזן הניצ־חונות בין שתי הנבחרות ל־11 לכל נבחרת.

היה זה ניצחון ישראלי שני בתוך 10 ימים על הצרפתים והוא הושג למרות שהמאמן צבי שרף הותיר על הספסל לפרקי זמן ארוכים שחקני מפתח כג'מצ'י, מרסר ואחרים.

שרף היה שבע רצון מתיפקוד שחקניו, אבל שמר על איפוק בסיום: "הניצחון הזה לא נותן לנו שום דבר באליפות אירופה. אבל מר־כיון שהשחקנים מצויים בכושר טוב והשנבחרת מוכנה, אני מקווה שנוכל לשחק גם נגד הצ'כים מחר בבוקר, כפי ששיחקנו במחצית הראשונה נגד הצרפתים".

ואכן המחצית הראשונה היתה אחת הטובות שהציגה נבחרת ישר־אלית בשנים האחרונות. שרף פתח עם עם ג'מצ'י, שפע, מרסר, לאסוף, גורדון. הרכב הזיפאי נמוך הקומה ניווט היטב את מישחק הנבחרת והד־זין את הגויר במסירות מצויינות. אבל דווקא אחרי יציאתם של גור־דון, ג'מצ'י, שפע ומרסר והחלפתם בליפין, דניאל, רוזנברג ואיציק כהן הצעיר, באה המיתקפה הגדולה וישראל עלתה בתוך כמה דקות ל־17–33. מרסר חזר וגם נדב הנפלד שותף בדקות האחרונות, כאשר ישראל עלתה עד להפסקה לפער של 21 נקודות.

מה שאפיין מחצית זו היה מישחק הגנה מצוין, אחוז קליעה גבוה בהתקפה ועבודת צוות. בהפסקה אמר לי שרף: "זו היתה מחצית טובה מדי". ואכן בפתיחת המחצית השנייה איבדה ישראל מהתנופה ואחוז הקליעה ירד. צרפת ניצלה זו כדי לקלוע 19 נקודות לעומת 7, וישראל הובילה רק 59–50.

כניסתם של חן ליפין ומוטי דניאל הביאה להתאוששות והנבחרת שלנו הובילה שוב 67–52. אבל שוב היו כמה דקות של ניפיון וצרפת סגרה את הפער ל־64–69 למרות הופעתו של הקפטן שלה פר־ליפ ואביאל שנקעו את קרסולו וקו־לול להחמיץ את אליפות אירופה.

עתה נראה היה שהניצחון הישראלי מוטל בספק. אבל שוב באה התעוררות עם חמישיה צעירה מאוד שכללה את ליפין, כהן, הנפלד, שפע, לאסוף. חמישיה זו העלתה את היתרון ל־66–79 ובסיום שלחה גם פליישר ושטיינהאואר.

הפתעת המישחק היה איציק כהן בן ה־19 ששיחק היטב בעמדת שחקן הגנה, קלע 8 נקודות וקטף 7 כדורים חוזרים, אחד יותר מלאחן מרסר. בסיכום קטפו הישראלים 23 ריבאונדים (לעומת 26 של הצרפתים).

ישראל — צרפת
83–71 (52–31)
★ המצטיין: מוטי דניאל
● לישראל קלעו: ג'מצ'י 17, דניאל 15, מרסר 12, שפע 10, כהן 8, לאסוף 7, הנפלד 7, ליפין 4, רוזנברג 3.
● לצרפת קלעו: דאניאל 10, בכין 10, שאם 8, אוסטר־בסקי 8, ריביסון 8, דמורי 7, ווסטריס 6, ראאוורי 5, השמאגל 4, ברסוליז 2, ורסן 2, דובאי 1.
שפטו: טוד הרליק ומנשה הרמן, 400 צופים, מתנ"ס דמת השרון.

תוכנית אליפות אירופה בכדורסל		
יום רביעי 3.6.87		
10.00	ישראל — צ'כיה	(בית ב')
12.00	פולין — הולנד	(בית ב')
14.30	ספרד — צרפת	(בית א')
16.30	איטליה — גרמניה	(בית ב')
19.15	טכס הפתיחה	
20.00	רומניה — יוון	(בית א')
22.00	יוגוסלביה — בריה"מ	(בית א')

המטרה: לא לרדת לדרג ב'

נבחרת הכדורסל הצעירה והגבוהה ביותר יוצאת היום לאליפות אירופה ביוון עם צוות חדש: עוזר המאמן והמנהל התחלפו ונותני הטון הוותיקים פרשו ● מחר בבוקר ב־10 נגד צ'כיה

מאת מיכאל קרנון

נבחרת הכדורסל של ישראל ממריאה הבוקר לאתונה, שם תחל מחר ב"היכל השלום והידידות" בפיראוס, האליפות ה־25 של איר־ופה בכדורסל שתימשך עד ל־14 בחודש. זו האליפות האחרונה הנערכת במתכונת שהיתה מקובלת עד כה, בה נוטלות חלק 12 נבחרות. באליפות הבאה שתהיה ב־1989, ישתתפו רק שמונה נבחרות שיקבעו אחרי תחרויות מוקדמות שיערכו בבתים בשיטת מישחקי בית וחוץ.

המטרה הראשונה של מרבית הנבחרות תהיה איפוא להבטיח את מקומן בין שמונה הראשונות באלי־פות ה־25, כדי להימנע מהשתתפות בטורנירים לנבחרות מדרג ב' ר"ל כבר בספטמבר הקרוב. בטורנירים אלה יטלו חלק ארבעה הנבחרות האחרונות באליפות אירופה וכל יתר הנבחרות האירופיות. שמונה הטובות ביותר יצרפו לשמונה הראשונות באליפות הנוכחית ויחולקו לארבעה בתים בני ארבע נבחרות כ"א שישחקו החל מפברואר 1988 בשיטת בית חוץ. שתי נבחרות מכל בית יופיעו באליפות 1989.

כדי "לברוח" מתחרויות דרג ב' בספטמבר, תצטרך נבחרת ישראל לסיים לפחות בבקום הרביעי בבית ב' בפיראוס שם משחקות גם צ'כוס־לובקיה, הולנד, מערב־גרמניה, איט־ליה ופולין. שלושה ניצחונות יב־טיחו לפחות מקום רביעי ויתכן שאפילו שניים יספיקו. לאחר מכן יהיה שלב רבע הגמר בשיטת נוק אאוט, כאשר הראשונה מבית א' תתמודד עם הרביעית מבית ב', השניה נגד השלישית וכו'. ארבע המנצחות בשלב זה ישחקו על המקומות 1–4 וארבע המפסידות על המקומות 5–8.

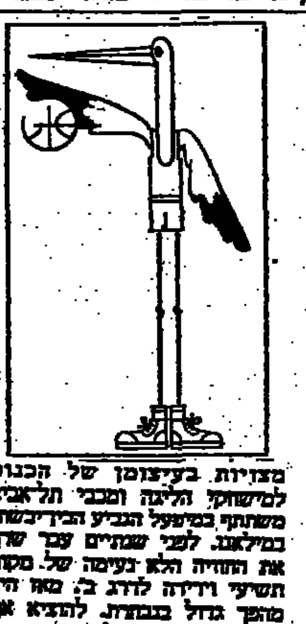

מצדירת. בעיצומן של הכנות למישחקי הליגה ומכבי תל־אביב משתתף במיפעל הגביע הבין־יבשתי במילאנו. לפני שנתיים עבר שרף את התחויה הלא נעימה של, מקום תשיעי וירידה לדרג ב', מאז היה מהפך גדול בנבחרת. להוציא את שרף נותרו רק שלושה שחקנים שהופיעו בלודרקזון ושטוטגארט 1985 — הורן ג'מצ'י, מוטי דניאל וחן ליפין. לנבחרת לא רק שחקנים חדשים, אלא עוזר מאמן חדש (בהבא במקום וייבקנרן) ומנהל חדש (לפרוזין במקום שפירא).

הנבחרת הממריאה הבוקר היא הצעירה והגבוהה ביותר שייצגה את ישראל עד היום באליפויות אירופה עם שלושה שחקנים בגובה 2.09 מ' ועוד שניים בגובה של יותר משני מטרים ועם שחקן צעיר (מרסר) שלא היה לישראל עד היום. מרסר היה שותף אשחקר לשני הישגים נאים של הצוות הזה־ש — המקום השלישי בטורניר דרגה ב' שהחזיר את ישראל לעילית האירופית והמקום השביעי באליפות העולם. גם האוסף השתלב בצורה יוצאת מן הכלל. הבעיה היא שהעומס על שני שחקנים אלה גדול מאוד מאחר ש"הגבוהים" האחרים נופלים מהם בהרבה.

מרבית השחקנים רכשו נסיון בשני הטורנירים אשתקד להוציא את פליישר, כהן והנפלד שצורפו לנבחרת רק לאחרונה. לרשותו של שרף כמה שחקני חוץ טובים בר־אשותו של הקפטן הורן ג'מצ'י שהו האליפות הרביעית שלו. הסרתם של שחקנים מנוסים כמו בוקובצ'יק ואר־אסטי יורגש היטב מאחר שלהם גם תכונות של מנהיגות. אבל הם החליטו לפרוש ויש לכבד את רצונם.

יוון: פתיחה טובה

פתיחה טובה היא הכרח אם חושבים על מיקום בין ארבע הראשונים בבית. כולנו זוכרים מה קרה לפני שנתיים כאשר נוצחנו בשלושת המישחקים הראשונים ע"י בולגריה, צ'כוסלובקיה והולנד. שתי האחרונות יהיו היריבות הראשונות שלנו הפעם.

למעשה קבוצת התכנית שישראל וצ'כוסלובקיה יפתחו את האליפות מחר ב־10.00 (האליפות תתנהל באולם אחד וכל יום יהיו 6 מישחקים מ־10 בבוקר עד הצות).

עם הצ'כים התמודדנו עד היום 18 פעמים וניצחנו ב־6 מישחקים בלבד. האחרון ביד־אליהו בפברואר אשתקד הניצחון 92–90. אפשר לנבחרתנו לשחק באליפות העולם בספרד. מרבית המישחקים היו שקו־לים והוכרעו על חודן של נקודות, ארבע פעמים רק לאחר הארכה.

הצ'כים, שהגיעו לגמר האליפות האחרונה, ממשיכים להתבסס על שחקנים הוותיקים בראבנץ (37), סקאלה (33), קרופילאק ואיטיאוק (32). יש להם עריפות בדורה בנסיון ובשחקנים גבוהים הבחור שצפוי לנבחרת שלנו מישחק קשה מאוד.

בית ב' נראה על הנייר קל יותר אבל לאור ההולשתה של נבחרת איטליה, הכל כאן אפשרי אם כי האיטלקים והגרמנים נראים והנוער דים המציינים ביותר לנבחרה.

נבחרת צעירה והגבוהה

המאמן צבי שרף, שזו האליפות האירופית השלישית שלו (ב־1981 כעוזר מאמן וב־1985 כמאמן), אומר שירוצ במקומות 8־5 יספק אותו. גם הוא יודע כמה זה לא להיתקע במקומות 9־12 בתחרויות דרג ב' בספטמבר, כאשר הקבוצות

קונסול ישראל בברזיל התקשר בטלפון למנכ"ל רשות השידור ומחה על עיצומי העובדים:

"ביטול שידור הכדורגל לברזיל הוריד לטימיון שנים של עבודה דיפלומטית"

בשל אי הצעימות הבין לאומית דאגה מחלקת הספורט לשכור נידת שידור פרטית ב־25 אלף דולר אולם הנידת נתקעה בפקקי תנועה ואיחרה למגרש וכשהגיעה לא הצליחה לשדר

מאת לילי גלילי, סופרת "הארץ"

העיצומים, שנקטו אתמול העוב־דים המינהליים של רשות השידור, ובעקיין בטל השידור הישיר של משחק הכדורגל בין נבחרות ישראל וברזיל, גרמו לכמעט תקרית דיפ־לומטית בין שתי המדינות. בשיחת טלפון למנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, טען קונסול ישראל בברזיל, כי בשל התקלה בהעברת המשחק, "ירדו לטמיון שנים של עבודה דיפ־לומטית שהושקעו בברזיל". עוד סיפר, כי במשך כל שעות היום, מאז הוזל לשדר בטלוויזיה הברזילאית ידיעות תכופות על שידורים בט־לוויזיה הישראלית המאיימים על שידור המשחק. הצופי באיומים ועשרות טלפנים של זעם על ישראל.

שימו לב ליותר עם 12 אלף אוהדים קולניים, שיעודדו אותה ערב ערב ועם סופר־קלפי כמו ניקי באלים, היא מסוגלת להגיע רחוק מאוד.

בעקבות פניותו של הקונסול שלה פורת בברק למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, והודיע. כי "לאור שהשערוריה לה גרמו העובדים הרגה כבר מגבולות המדינה, השנה ללעג ולקלס את המדינה כולה. אין בכוונתו להצביך בכל מגע ומתן עם העובדים, עד אשר תודיע ההסתדרות אלו אמצעים נקטה נגד העובדים שגרמו לשביתה פראית". בג"ג ההסתדרות כעת, כי ההסתדרות נתנה איחוד לאסיפת עובדים בין 12–10 בלבד, ולא לי"ל שעות כפי שהיה.

נידות שידור פרטית

על פי ההסכם עם ברזיל, עמדה הטלוויזיה הישראלית להעביר את המשחק בשידור חי לברזיל, תמורת 8 אלפים דולר. ליום הערבית הש־דור, הגיעו כבר ארזה שדרים מפאריס. ברגע האחרון, כשביטו הר־כביות השידור, עקב עיצומים שנקטו העובדים המנהלים ברשות השידור, בתביעה לתשלום רטרו אקטיבי של תוספת השכר לשנים 85־86. בכל עיצומים אלה, לא יצאו העובדים כמוסכם לסקר את המשחק. בשל אי הצעימות הבין לאומית, דאגה מחלקת הספורט בת־מיכת המנכ"ל לשכור נידות שידור מוזכרת טלוויזיה פרטית, בסכום שאמור היה לעלות לברזילאים 25 אלף דולר. אולם, גם נידת שידור זו, שהוזמנה ברגע האחרון, נתקעה בפקקי תנועה, לא הספיקה להגיע למגרש בזמן, וכשהגיעה לא הצ־ליחה לפתוח בשידור.

לנדל השלים ניצחונו הדרמטי על ניסטרום בדרך לרבע הגמר

גם בקר, קונורס, וילאנדר ונואה עלו בפאריס

טניס

פאריס (א־פי). איוואן לנדל התאושש מהלום־בלהות, כדי להש־לים אתמול בניצחון את מישחקו נגד יריבו השוודי יואכים ניסטרום, שהופסק ערב קודם לכן בגלל חשיכה באליפות הפתוחה של צרפת ברולאן־גארוס. הטניסאי הצ'כי מנצח אשתקד, זכה בנקל במערכה הרביעית ואחרי כן גם בחמישית. והתוצאה הסופית, שהעלתה אותו לרבע הגמר: 2–6, 6–1, 5–7, 6–0, 6–2.

מאטס וילאנדר שמר על כבודה של שוודיה, כשעלה לרבע הגמר בניצחון 7–5, 6–1, 6–3, 6–3 על הצרפתי סאוריק בנהאביבלט. אלוף ווימבלדון בוריס בקר ממערב גרמניה גבר באותו שלב על ג'ימי אריאס מארה"ב 7–5, 6–3, 6–2, 6–0, ואילו האמריקאי ג'ימי קונורס הכניע את ריקי אוסטרוזן ממערב גרמניה 6–4, 7–5, 6–0, 6–3. הצרפתי יאניק נואה ניצח את השוודי קנט קארלסון 7–6, 6–7, 6–3, 7–5.

שתי צעירות בנות 17 עלו לחצי הגמר בטורניר הנשים: רפאלה סאב־אטיני מארגנטינה שניצחה את ארנטקסה סאנצ'ס מספרד 6–4, 6–0 ושטפי גראף ממערב גרמניה שה־דיחה את מנואלה מאלייבה מבולגריה 6–4, 6–1.

● גורדון מקווין, כדורגלן מנצ'סטר יונייטד לשעבר, מונה כמנהלה של הקבוצה הסקוטית איירדרי.

● המפורד זכתה בטורניר "החומה הגדולה" שנערך בבייג'ינג כשניצחה בגמר את נבחרת סין 2–0 אחרי הארכה.

אבלים על פטירת ידידתנו

גוגה רג'ואן ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

עובדי סוויסאיר ירושלים

במלאת שלשים לפטירתה של אשתי, אמנו, וסבתנו היקרה

רבקה סגלוביץ ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום חמישי, ז' סיון תשמ"ז (4 ליוני 1987) בשעה 3:30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המשתתפים ליד בית סגלוביץ, רחוב בן־יהודה 191 א', תל־אביב, בשעה 2:45

בעלה: יוסף סגלוביץ
בנה וכלתה: אורי וזיוה סגלוביץ
בתה וחתנה: עפרה וערגד יעקובי
הנכדים והנינים

ת.נ.צ.ב.ה

ביום ראשון י' בסיון תשמ"ז 7.6.87 נתייחד עם זכרם של בנינו וחברינו היקרים

גדעון (גידי) נתנזון ז"ל
יעקב (קוקו) שוורץ ז"ל

נפגש בהר־הרצל בשעה 15.30

לאחר העליה לקברם נקיים סיור מודרך בירושלים עד שעות הערב.

המשפחות
וקבוץ בית־ניר

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

משה (מוסיה) לנגוצקי ז"ל

החלוץ העברי הראשון בתבל ימ־המלח

נתייחד עם זכרו בבית העלמין שבקבוץ עין־גדי, ביום רביעי, י"ג סיון תשמ"ז, 10 יוני 1987, בשעה 15.00

אוטובוסים: מת"א בשעה 12.00 ("בית הבימה") מירושלים בשעה 13.30 ("בנייני האומה")

המשפחה

על פטירתו בלא עת של

יצחק סינואני

אבלים וכואבים ומביעים תנחומים למשפחה

סונול ישראל בע"מ
ההנהלה והעובדים

ליהודה גוטמן

אתך באבלך על מות

אימך

חבריך במחלקות פרמקולוגיה וביוכימיה קלינית

לד"ר יהודה פרידנברג

אתך באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

חברות לאומי — פיא ומאגר
ההנהלה והעובדים

صحيفة من الارشيف

هكذا من الأصل

שילנה
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ
לעבודה אצל אחד מלקוחותינו
בצפון הארץ, אנו מחפשים
אדם אשר ימלא תפקיד של

מתאם משלוחים

הגדרת התפקיד:
★ תיאום ועריכת משלוחי יצוא
★ תיאום משלוחים פנים ארציים
★ גיבוי למחלקת יבוא
★ תיאום משלוחי בלדרות לחו"ל ולארץ

כישורים:
★ אדם דינמי המוכן להשקיע יום עבודה ארוך
★ בעל נסיון קודם ביבוא/יצוא – יתרון
★ ידע סביר של השפה האנגלית

לפנות בכתב־יד לת.ד. 619 מגדל־העמק
10556 עבור "מתאם משלוחים"
החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

המועצה המקומית הוד־השרון
ועדת בנין ערים "הדרום"
טל. 052-24121/3
ת.ד. 4
דרך השרון 39

28.5.1987
כ"ט בסיון תשמ"ח
מס' 2-42-1
מס' 2-2

מכרז 1/87

בהתאם לסעיף 10 בצו המועצות המקומיות (נוהל קבלת עובדים לעבודה) תשל"ז 1976, מכריזה בזה הרשות המקומית הוד־השרון על משרה פנויה כדלקמן:

דרוש

אדריכל בניין ערים

תיאור המשרה: מלאה 100%
דרגה: בהתאם לכשורים
תיאור התפקיד: בדיקת תכניות מוגשות והכנתן לאישור הועדה. הכנת תכניות מפורטות והשתתפות בישיבות הועדה המחוזית. ניהול המחלקה, עריכה ובדיקת למה הטכנית.
דרישות המשרה: א. אדריכל בעל תעודה
ב. נסיון של 5 שנים לפחות
ג. ניסיון בתכנון תכניות מתאר
ד. ידיעת חוק התכנון והבניה וכן ידיעת התקנונים
טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג אצל דוד אריאל או אצל מזכיר המועצה ת.ד. 4 הוד השרון
לשאלון המועצה יש לצרף המלצות, תעודות הסמכה וקורות חיים בכתב־יד.
בקשות למכרז יש להגיש להנהלת הרשות עד 9.6.87 שעה 12.00.
א. שמעוני, יו"ר הועדה

המדור החם
ההצעות הכי לוהטות בעיר

מעבדות תמלילים
א"ב, וורדמיל, איינשטיין, וואנג, לאניר.

מזכירות
עברית/אנגלית
שליטה טובה בע"פ ובכתב, באנגלית ובעברית
נסיון הכרחי.

כתבניות
עברית, עברית/אנגלית

חרטים
קונבנציונאליים
עצמאיים, בוגרי בית־ספר מקצועי
לעבודה ברמת דיוק גבוהה
לייצור מיוחד בסדרות קטנות
פרופיל 72 (לפחות).

רתכים מעולים
(שריון) בוגרי בי"ס מקצועי
4 שנות נסיון, פרופיל 72 (לפחות)

כרסמים
קונבנציונאליים
עצמאיים, בוגרי בי"ס מקצועי,
פרופיל 72 (לפחות).

רתכי ארגון
בעלי
תעודת הסמכה

חרטי C.N.C.
כרסמי C.N.C.

למועמדים המתאימים:
שכר גבוה, תנאי העסקה מצויינים
ומלוא התנאים הסוציאליים- כחוק.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

רח' בן יהודה 12, ת"א, טל. 284128, 298877, ימים: א'-ה' 8.00-14.00
יותר טוב מנפאואר.
ADMARK

חשש להתלקחות בלבנון

(סוף מעמוד 1)

הודעת אבל כיוהרת.

מצצה במסוק הצבאי

יצ"ד וע"צ). ראש ממשלת לבנון, ראשיד כראמה, נרצח אתמול כאשר מצצה התפוצצה במסוקו הצבאי. הירצחו עורר חששות מפני הסלמה הנוראה במלחמת האזרחים.

כראמה התייצב לימין סוריה, ולמרות התנגדותו של הנשיא ג'מייל הזמין בפברואר השנה את דמשק להכניס כוחות צבא למערב ביירות המוסלמית, כדי לשים קץ לקרבות בין מיליציות יריבות. בעבר הודיע כראמה על התפטרותו, מתוך תיסכול על שממשלתו בת עשרה החברים איננה מסוגלת להעביר רפורמות שנעשו בתבונת סוריה, ונועדו לשים קץ למלחמת האזרחים. ג'מייל לא קיבל את ההתפטרות. כראמה היה המנהיג הלבנוני הבכיר שנרצח מאז התלקחה מלחמת האזרחים ב־1975: המנהיג הדרוזי השמאלני כמאל ג'נבלאט נרצח ב־1977, והנשיא הנבחר הנוצרי באשיר ג'מייל נרצח ב־1982.

המנהיג המוסלמי הסוני בן ה־66 מת בבית חולים לאחר שהמצצה התפוצצה מתחת למושבו, אתמול בבוקר, בשעה שטס לביירות אחרי היפגשה בעיר מגוריו טריפולי, בצפון המדינה.

חיפוש לפני ההמראה

עדי ראיה מסרו כי התפוצצות גרמה פצע ענק בגבו של כראמה, באזור הלב, ודימום פנימי עז. נפצעו גם 13 האנשים האחרים שהיו במסוק בהם "פומה", כולל שר השנים עבדאללה עלדראסי. הטייס, אנטואן בוסטאני, נפגע באחת מעיניו. ולמרות פציעתו הצליח להטיס 25 קילומטרים ולהנחית את המסוק הפגוע בשדה תעופה צבאי בקרבת ג'בייל, במחצית הדרך בין ביירות וטריפולי.

מקורות ריטכיים אמרו כי הנשיא ג'מייל ישב בראש ישיבת חירום של שרי הממשלה הנוצריים, בה השתתף גם מפקד הצבא, מישל עאון. נמסר כי מפקד חיל האוויר, בריגדיר גנראל פאהים עלחאג', אמר לג'מייל כי במסוק נערך חיפוש בטרם המריא וכי המסוק נבחר למשימה מבין חבריו האחרים, 15 דקות בלבד בטרם טס לטריפולי. לטייס ולסגנו נמסר על המשימה רק 10 דקות לפני ההמראה.

אדם שקרא לעצמו "קפטן חמד" טילפן לסוכנות ידיעות בין־לאומית בביירות ואמר כי קבוצה בלתי ידועה עד כה של קציני צבא הקוראת לעצמה "הצבא הלבנוני החשאי" הרגה את כראמה. לא היתה אפשרות לאמת את הטענה, ודובר של צבא לבנון דחה אותה כ"שטות".

דמשק: ישראל וסוכניה

יריבו הפוליטי הראשי של כראמה, הנשיא הנוצרי אמין ג'מייל הכריז על שבוע של אבל לאומי והורה לפתוח בחקירה צבאית מלאה. הצבא הודיע על מצב כוננות ברחבי המדינה. מקור צבאי אמר כי זהו צעד שיגרתי.

מנהיגים פוליטיים ודתיים מוסלמיים שהתכנסו במערב ביירות קראו לשביתה ארצית היום ומקורות פוליטיים אמרו כי הם רוצים ששר החינוך הסוני סלים חוס יתמנה כראש ממשלה בפועל.

מנהיג הדרוזים ואליד ג'ומבלאט האשים את ג'מייל, את הצבא הלבנוני ואת המיליציה הנוצרית "הכוחות הלבנוניים" בהריגת כראמה.

המיליציה הנוצרית, המתנגדת בתוקף לנוכחות הצבאית הסורית בלבנון ולתפקידה הפוליטי של סוריה, הכריזה כי הרצח הוא מהלומה לדמוקרטיה.

מנהיגים נוצריים ומוסלמיים מיהרו לפרסם הצהרות בגנות הרצח. רדיו דמשק הכריז כי ישראל "וסוכניה בלבנון" גרמו לרצח. מצרים וירדן הביעו צער על רציחתו של האדם שכיהן תשע פעמים כראש ממשלת לבנון תוך 30 שנה.

בביירות אגרו מזון

בטריפולי שבצפון לבנון מילאו אלפים את הרחובות כדי לצפות בארונו של כראמה. נשמעו קריאות "אנו מוכנים להקריב את חיינו למענך, ראשיד". הונפו צילומים של כראמה ונורו יריות באוויר. חיילים סורים שסיירו באיזור כדי לשמור על הסדר, הצדיעו למסע ההלוויה.

כאשר נודע על מותו של כראמה, התרוקנו רחובות ביירות. תושבים רבים אגרו לחם, ירקות וחלב, מחשש שמא יילכדו בבתיהם ללא מזון, במהלך התלקחות חדשה כלשהי של הקרבות בין המיליציות.

זמן קצר לאחר מותו של כראמה הרעידו שלושה פיצוצים את מערב ביירות המוסלמית, ובשכונות אחרות נשמעו יריות.

פרס ושמיר מגיבים

ירושלים (עד"ד וע"צ). ראש הממשלה יצחק שמיר הגיב: "זהו חלק מהמציאות היום־יומית בלבנון. אין אני סבור כי יש לזה משמעות לגבי הקשרים שלנו עם לבנון". שר החוץ שמעון פרס אמר אתמול כי רצח כראמה הוא טרגדיה ללבנון.

צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב מוסר: דובר מחלקת המדינה גינה אתמול בחריפות את הרצח והביע תנחומים למשפחתו ולעם הלבנוני. הוא הדגיש כי "מעשי רצח כאלה מצביעים פעם נוספת על הצורך להחזיר בטחון הדדי בין ישראל לירדן כדי להשיב את הבטחון והיציבות באיזור". ארה"ב ממשיכה לתמוך באחדותה של לבנון, בסוברניות שלה על כל לבנון ובנסיגת כל הכוחות הזרים ממנה.

פיצויים לנהג שנפגע על־ידי הדיליז'אנס הראשון בת"א

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

קואופרטיב דן שילם באחרונה פיצויים לבעל מכונית פרטית שניזוקה בעת התנגשות עם הדיליז'אנס הראשון של תל אביב.

התאונה אירעה לפני שבועות אחדים כאשר חברת דן העבירה את הדיליז'אנס שלה למוזיאון הארץ. אוטובוס זה שופץ במשך זמן רב, ואת טקס העברתו למוזיאון החליטו לפתוח בנסיעה למוזיאון כשבו נוסעים שלמה להט, רחבעם זאבי, יוסף הורביץ, כראשי "דן" ונכבדים אחרים. את הדיליז'אנס נהג בן ציון אפשטיין, מראשוני הנהגים של דן, שזה מכבר יצא לגמלאות.

פרשנות: אבידה לסוריה

(סוף מעמוד 1)

הביירותי, כפר רשיד כראמה, מנהיג האגף הסוני הצפוני. בייחודה הקצבאי של ארצו וראה בה תמיד חלק אינטגראלי של סוריה. במקביל ראה באש"ף את צבא המוסלמים בלבנון שיש להעדיפו על פני צבא לבנון.

היה זה כראמה שגרם באפריל 1969 למשבר ממשלתי שנמשך 6 חודשים ואשר בסופו אילץ את הנשיא דאז שארל אלחלו לקבל את הסכם קהיר המפורסם שהעניק לאש"ף לגיטימיות לבנונית. היה זה כראמה שגרם להתרחבותה ולהמשכה של המלחמה מאז אפריל 1975 כאשר הכשיל כל נסיון להפעיל את הצבא נגד התקפות אש"ף על האוכלוסיה — דבר שהביא בשלב מאוחר יותר להתפרקות הצבא. בתפקידו האחרון כראש הממשלה שנמשך מאפריל 1984 הצליח כראמה לשתק היטב את מה שנותר מהמימסד הממלכתי. מאז ינואר 1986 החרים כראמה את הנשיא אמין ג'מייל ושיתק את ישיבות הממשלה משום שהמנהיגות הנוצרית סירבה לקבל את הסכם דמשק המפורסם.

בחזרה לאגף הביירותי

עם אבידה זו של האפנדי נסתם היום הגולל בטריפולי. עתה גוברים הסיכויים כי ראשות הממשלה, השריון לסונים על פי אמנת 1943, תשוב לאגף הסוני הביירותי. מכאן רבים הניחושים אודות הגורם או הגורמים שעמדו מאחורי ההתנקשות האווירית אתמול. אין ספק כי כראמה היה היריב של המחנה הנוצרי. אך באותה מידה היה שנוא על גורמים שיעיים בשל התייצבותו לימין אש"ף במלחמת המחנות בביירות ובדרום. ראשיו שבעבר איטום לרוקות, היו גם יריבויות אישיות.

אמנם נבדק המסוק הפומה כאשר המריא מבסיסו בביירות. אך נחיתתו בצורתא ובטריפולי והעלאת 17 נוסעים והמזוודות, איפשרה למתנקשים לפעול בעירות. צריך לזכור שסדרי ביטחון השגרתיים של כראמה בדרכו בין טריפולי לביירות הקלו על התכנון והביצוע של ההתנקשות. עתה עם הסתלקותו של האפנדי ימלאו יו"ר הפרלמנט חוסין אלחוסייני והנשיא ג'מייל את החלל שנוצר עד שאפשר יהיה להגיע להסכם על מועמד חדש לראשות הממשלה. בענין זה יש לסורים, הניצבים במערב ביירות, חלק לא מבוטל בקביעת המועמד, שלא ישווה לכראמה בנאמנותו לדמשק, יהיה האיש אשר יהיה.

ועדת החקירה

(סוף מעמוד 1)

הסמכות של ועדת החקירה.

גורמים משפטיים בכירים העריכו אמש, כי ועדת החקירה, שבראשה יעמוד כנראה נשיא ביהמ"ש העליון מאיר שמגר עצמו, תכלול שלושה אנשים. לצד יו"ר הוועדה יכהנו בה איש בטחון ותיק המכיר מקרוב את פעילות השב"כ. בהקשר זה מוזכרים שמותיהם של האלופים במיל' יצחק חופי, ראש המוסד לשעבר, אהרון יריב ויהושע שגיא, ראשי אמ"ן לשעבר. להערכת גורם משפטי בכיר, לא מן הנמנע שהשופט שמגר יחליט למנות שני שופטים של ביהמ"ש העליון בוועדת החקירה לאור חשיבות הנושא, כפי שנהג מנו נשיא ביהמ"ש העליון יצחק כהן, כשצירף אליו בוועדת החקירה בנושא הטבח במחנות הפליטים את השופט אהרון ברק. כן קיימת אפשרות ששמגר יצרף לוועדה את שני חברי צוות הבדיקה שהוקם ע"י הממשלה יצחק טוניק וצבי זמיר.

סידורים טכניים

גורמים משפטיים מעריכים כי ועדת החקירה תחל בעבודתה בעוד כחודש עד חודשיים, משום שיש להשלים את כל הסידורים הטכניים: גיבוש צוות של משפטנים שישמשו כאוספי חומר וגובי עדויות, אבטחה, השכרת מבנה מתאים, הקלטות של הפרוטוקולים וכד'. הסידורים הטכניים יוחלו רק אחרי מינוי חברי הוועדה. הנהלת בתי־המ"ש עדיין לא נתבקשה לאתר אולם מתאים לקיום דיוני ועדת החקירה. מנהל בתי־המ"ש השופט אריה הגר אמר אמש כי "רק אחרי שתעשה אלינו פניה, נשתדל לסייע בפתרון כל הבעיות הטכניות".

להערכת גורמים משפטיים, תוזמן הוועדה למתן עדות עשרות עדים, ביניהם כל ראשי השב"כ, לרבות ראש השב"כ לשעבר אברהם שלום, יוסי גינוסר וכל החוקרים האחרים שהיו מעורבים במתן עדות שקר במשפטו של עיזאת נאפסו. כן יוזמנו קציני צה"ל שקיימו קשרי עבודה יומיומיים עם אנשי השב"כ, הפרקליט הצבאי הראשי תא"ל אמנון גבע. ייתכן שגם עורכי דין שייצגו מחבלים בפני בתי־הדין הצבאיים יוזמנו להעיד בפני הוועדה.

פגישה ראשונה

צוות החקירה המשטרתי המיוחד לחקירת החשדות נגד חוקרי השב"כ בפרשת נאפסו שבו חברים סגן ראש אגף החקירות במשטרה תנ"צ זכריה בנאי, מפקד מרחב איילון המשפטן יהודה וילק והמשפטנית רפ"ק שרה מרחיים התכנס אתמול לישיבת עבודה ראשונה. בישיבה דנו החוקרים בנוהלי העבודה והחלו לעיין בחומר החקירה בפרשה, שהועבר למשטרה על ידי היועץ המשפטי לממשלה.

אף שצוות החקירה המשטרתי החל רשמית בעבודתו, הדגישו גורמים משטרתיים בכירים, כי החקירה המעשית הממשית של המשטרה בפרשת נאפסו עשויה להדחות למשך כמה שבועות לפחות, עד שתסיים עבודתה ועדת החקירה המשפטית שמינתה הממשלה. לדברי גורמים בקיאים אין זה מקובל ששתי רשויות ממלכתיות יחקרו בעת ובעונה אחת אותם חשודים ואותם חשדות. לכן נראה שהמשטרה תעדיף להמתין עם זימון הנחקרים לחקירה במשטרה, לפחות עד שיסתיים שלב חקירת העדים והמעורבים בפרשת נאפסו על ידי ועדת החקירה המשפטית. במשטרה מדגישים כי אין שום סיבה להתחיל בחקירת פרשת נאפסו וגם לא להכנס ל"תחרות" עם ועדת החקירה המשפטית. מה גם שזהות החשודים והעדים שיש לחקור אותם ידועה, חומר החקירה מצוי ברובו בידי המשטרה ומדובר בפרשה שהתרחשה לפני זמן רב.

צוות שזכה בשבחים

צוות החקירה המיוחד שמינה המפכ"ל קראוס בהתייעצות עם ראש אגף החקירות ניצב יגאל מרקוס, מורכב ברובו מאותם חוקרים שנמנו על צוות החקירה המשטרתי הקודם בעניין השב"כ בפרשת אוטובוס 300. הצוות הזה זכה בשעתו לשבחים מהיועץ המשפטי לממשלה ומהפרקליטות על עבודתו ועל הסודיות ששמר בחקירת פרשת אוטובוס 300.

גם מההודעה הרשמית שפרסמה המשטרה שלשום עם מינוי צוות החקירה, ניתן להסיק כי יעבור עוד זמן עד שיזומנו ראשוני הנחקרים לחקירה במשטרה. על פי הודעת דובר המשטרה: "צוות החקירה יעסוק בשלב זה באיסוף ובלימוד כל החומר הרלבנטי לענין, לרבות הפרוטוקולים של בתי הדין הצבאיים". שלב זה מותיר בידי המשטרה מירווח זמן — כראות עיניה — עד להתחלת החקירה המעשית וגביית העדויות מהעדים והחשודים. אי אפשר גם יהיה לבוא בטענות למשטרה על התמשכות החקירה, מאחר שהמשטרה מסבירה שהיא פועלת "על פי שיקולים מקצועיים ועל פי סדרי עדיפויות" שהיא קובעת אותם.

תעשה כמיטב יכולתה

גורמים מקצועיים במשטרה הדגישו, כי המשטרה תעשה כמיטב יכולתה להגיע לממצאים בחקירת אנשי השב"כ. מביעים עם זאת ספקות לגבי האפשרות להגיע לחקר האמת בפרשת החשדות לחקירה בלתי הולמת של עיזאת נאפסו על ידי אנשי השב"כ ומתן עדויות שקר על ידם בבתי הדין הצבאיים. זאת בגלל העובדה שזו משטרה מוגבלת בחקירה באמצעים ובשיטות שהיא יכולה להפעיל בגלל אופיים וזהותם של הנחקרים ומהות החקירה. בעיקר תתבסס החקירה על גביית עדויות, עיון במסמכים ונסיון למצוא סתירות בין עדויות החשודים. גם חקירת המעורבים בפוליגראף אינה יכולה לסייע הרבה, מאחר שממצאי בדיקת פוליגראף אינם קבילים בבתי המשפט ואי אפשר לבסס עליהם כתב אישום. אם יתמידו כל החשודים בגירסאות זהות ויכחישו את טענות נאפסו נגדם, ולעומתם תהיה רק גירסה של המתלונן, יהיה קושי לחוקרים לגבש עמדה בפרשה. מה גם שחלפו כשבע שנים מאז הארועים.

ככל הנראה יתמקדו חוקרי המשטרה באיסוף הראיות, העדויות והממצאים, ויגבשו סיכומי חקירה. אך את חוות הדעת הסופית אם להעמיד את חוקרי השב"כ לדין הם ישאירו בידי היועץ המשפטי לממשלה. המשטרה אף לא תצרף המלצות משלה לתיק החקירה.

שילנה
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ
דרושים
בתל־אביב
★ מבקר/ת מסמכים
בעל/ת תעודת "פקיד רשוי" מטעם המכס:
★ מסווג מכס
★ מרכזנית
הדפסה
★ קלדנות
לעבודה במשמרות
בנתב"ג
★ מסווג מכס - מבקר
כישורים הכרחיים לכל המשרות הנ"ל:
בגרות, לאחר שרות צבאי
טלפון: 03-430333
החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

"אלפא" שרותי כוח אדם
יפו 97 מרכז כלל 312 ב' ירושלים
אם אתה מחפש
★ השתחררת עכשיו מצה"ל—ועדיין לא השגת עבודה
★ סיימת לימודיך—והאופציות לא ימוזהירות"
★ נמאס לך ממקום העבודה שלך—והמשכורת...
★ חיפשת קריירה אמיתית—ועדיין לא מצאת
"אלפא" שרותי כח אדם
ת"ד 23847 ירושלים.
שם פרטי ___ שם משפחה ___ טלפון ___
רחוב ___ מספר ___ עיר ___ מיקוד ___

כתבנית עברית
מעולה
מקבלת עבודות הדפסה בביתה
הדפסה דייקנית ואחראית
טל: 03-283858 – דיתה

לכפר סירקין
דרוש
מזכיר מרכז
תושב האיזור
בהצעות לפנות בכתב:
מזכירות כפר סירקין
מיקוד 49935

מלון נהר הירדן
למועדון הבריאות
שייפתח בחודש יוני בטבריה
דרושות:
★ מדריכת חוגים
מנוסה (אירוביק, סטרצ'ינג וכו')
★ מלצריות
★ פקידת קבלה
לקביעת ראיון טל: 06-792065/6
לדודו או יואב
למי שתעמוד בתנאים כרטיס טיסה לאירופה

מרכז קהילתי ויצו מיאמי־ביץ
מזמין מדריכים מקצועיים
בתחומים:
★ פלדנקרייז
★ אומנות על כל שטחיה
★ מאמני כדורסל
★ חינוך יצירתי לגיל הרך
★ התעמלות מתקנת לילדים
נקבל בשמחה הצעות להפעלת חוגים נוספים
המעוניינים מתבקשים לשלוח הצעות
לרח' איינשטיין 16 רמת־גן
מיקוד 52295

למלון 4 כוכבים
באילת
דרוש/ה
* מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
לפנות בכתב יד לת.ד. 13025 ת"א 69710

למלון רימונים בצפת
דרוש
פקיד קבלה בעל תעודה
בוגר בית ספר למלונאות
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית
06-930665

"פרסום־פון"
קבלת מודעות
מ־8.00 עד 20.00
03-727630; 03-739297
בעלי כרטיסי אשראי
תנאים לא מקובלים

לכפר הנוער בן־שמן
במלאת 60 שנה ליסודו
שלוחה ברכתנו
להמשך המפעל החנוכי
משה קול יו"ר
"יסודות"
ארגון כפרי חינוך של "הנוער הציוני"

לעובדי תדיראן
במלאת 25 שנה לתדיראן
ברכתנו לכל עובדי החברה
להמשך עבודה פוריה ומוצלחת
מאחל:
הועד הארצי של עובדי תדיראן

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
8.75 ש"ח כולל מע"מ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

כלהעיר ירושלים

הלוח הארצי

דירות למכירה

● הודעה לציבור המפרסמים דירות בעיתון. בעקבות ההענות הרבה לפרסום מודעות דירות למכירה, שבועון הלוח הארצי ועיתון הארץ החליטו להעניק לכל המפרסמים הנחה ... 02-223342

קבלנים מציעים

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

וילות ובתים

ישקו
המרכז הישראלי לדירות
02-227424/5/6

● ברמות וילה 6 ב-370 מ"ר + גינה 146,000 דולר.

● בגבעת זמנה 3, 84 מ"ר מחיר 56,000 דולר.

● בבקעה קוטג' 4 חד' + 2 מרפסות 133,000 דולר + מע"מ.

● ברמות 5-02 חד' כניסה נפרדת מרפסות גג 92,800 דולר.

● ברמות 02, 4 חד' קרקע כניסה נפרדת + מרפסות גדולות 95,000 דולר.

● בגבעת זאב קוטג' 4 חד' עם אפשרות הרחבה החל מ-66,000 דולר + מע"מ.

קרן היסוד 29 ירושלים

3—3.5 חדרים

● הודעה לציבור המפרסמים דירות בעיתון. ... 02-223342

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בדמ"ב

לציבור הדתי

● בבית וגן דירות מדורגות 5, 4 ,3 חדרים

● בהר-נוף ב' דירות 5, 4 ,3 חדרים (בסטנדרט גבוה)

● בשכונת בקעה - משכנות פאר קוטגים 5.4½ בסטנדרט בניה גבוה

מעוהב
חברה לשכון
בנין ויזמות בע"מ
02-224151

מכוניות

אוטוביאנקי

אלגנט 1980 מצב מצוין
(3902) 828334

אוסטין

אופל

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

וולבו

טלבוט

מזדה

מסחריות

לנציה

אינוצ'נטי

אבדים 1982,
שחורה ומקסימה,
48,000 ק"מ,
12,000
(4165) 521630

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

אופנועים

הצעות עבודה

המשך בעמוד 18

כפר עידוד
בית לנוער בלתי משתלב ו־M.B.D

כפר עידוד, בלב איזור השרון, ממשיך לקלוט צעירים וצעירות בלתי משתלבים ו/או מזוהים כ־M.B.D (Minimal Brain Damage) מגיל 18 ומעלה למסגרת של

מגורים־עבודה־נופש

בהנהלת יצחק יצחקי

ההרשמה לגרעין השני תסתיים בחודש יוני ש.ז. לתיאום פגישה, נא לטלפן למשרד כפר עידוד בע"מ, תל־אביב טל. 238189. רחוב באר טוביה 10.

מספר המקומות מוגבל.

שיעור נהיגה, טסט — 23 ש"ח

מאת יפעת נבו

המחיר הכירבי לשיעור נהיגה ברכב פרטי שנמשך 40 דקות, יהיה 23 שקלים, ומחיר מבחן נהיגה מעשי (טסט) יהיה גם הוא 23 ש"ח, כמחירו של שיעור נהיגה אחד. כך קבעו אתמול שרי האוצר והתחבורה, שחתמו אתמול על צו הקובע את המחירים המירביים בתחום זה.

הצו החדש שם קץ להסדר שהיה קיים במשך שנים, לפיו שילם תלמיד הנהיגה עבור מבחן הנהיגה המעשי שנמשך כ־20 דקות.

צברים מוויאטנאם. מנא מלא ביכורים מביאים שני ילדי משפחת טרם, צברים למשפחות של פליטים מווייטנאם שנקלטו בארץ, לקשישים בבית האבות פנסיון ברמי בירושלים הסמוך לגן הילדים שלהם. (צילום: רוני נעמן)

קוטג'ים יוקרתיים
ב־נאות אמירים
בהרצליה, במקום שקט. קרוב למרכז העיר ורחוק מאזורי תעשיה

ע"י רח' בריכובבא פינת רח' בן־גוריון

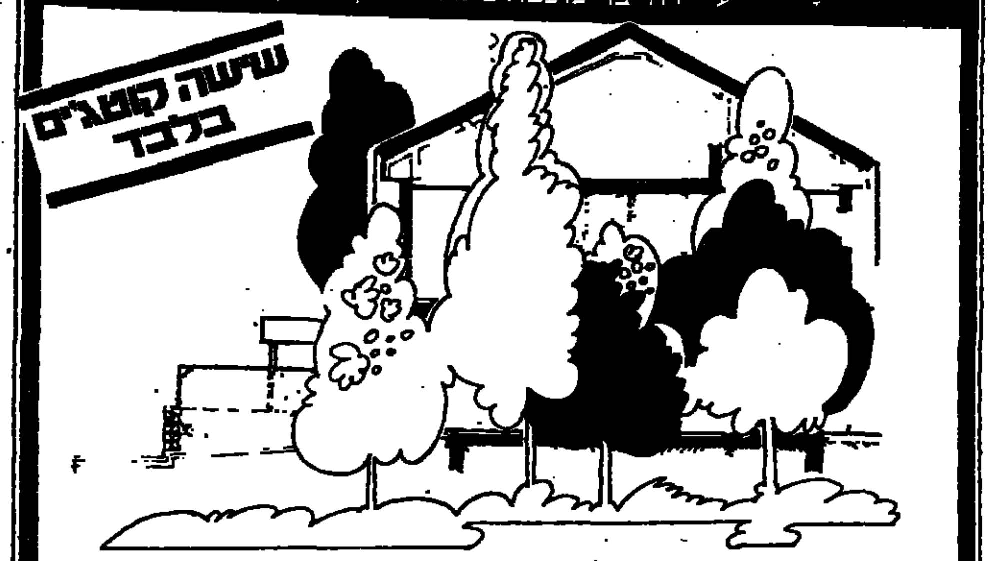

קוטג'ים מרווחים תלת מפלסיים הכוללים שטח מגורים ואירוח נרחב, 4 חדרי שינה, 3 חדרי שירותים, חדר כביסה ופינת טלוויזיה — הכל בתכנון חדשני לנוחות המשפחה.

נוה חברת בנין בע"מ

חברת בת של החברה לנכסים ובנין בע"מ

המשרד בנוה אמירים — טל' 052־550227, פתוח בימים א־ה, 9:00־13:00

המשרד הראשי: רח' ארלוזורוב 53, ת"א, טל. 241166 (03)

ימים א', ב', ג', ה' 9.00 — 13.00; 16.00 — 18.00 ד' 9.00 — 13.00

MICKI.LEI

נעלמה בת 22 שהודיעה כי תתאבד ותתרום את לבה לנזקק

קודם להיעלמותה יצרה רחל שעיה קשר עם נזקק לתרומת לב והודיעה לו כי היא מתכוונת להתאבד מכיוון שהיא בודדה וללא אמצעים לקיים את עצמה

(ע). צעירה בת 22 שהודיעה בסוף השבוע שעבר כי ברצונה להתאבד ולתרום את לבה לחולה לב, נעלמה שלשום ממקום מגוריה. המשטרה מבקשת את עזרת הציבור באיתורה.

הצעירה, רחל שעיה מרחוב הלפיד 5 בקרית שלום, תל־אביב יצאה מבית הוריה שלשום בשעות הערב, כשהיא רכובה על טיליון. היא השאירה אחריה מכתב שבו כתבה כי היא קצה בחייה.

במקביל לעזיבתה יצרה שעיה קשר עם עובדיה מצרי (49) מבאר־שבע, העומד בראש הממתינים להשתלת לב בארץ. היא הודיעה לו שבכיוון שהיא מתכוונת להתאבד, ברצונה שאדם אחד, שרוצה לחיות, ייהנה מלבה.

מצרי עשה מאמצים רבים לאתר את הצעירה, כדי להניאה מכוונתה, ולאחר שיחות טלפון רבות שכנעה להיפגש עמו. במהלך הפגישה שהת־קיימה בינה לבין עובדיה מצרי ואשתו, סיפרה הצעירה כי קצה בחייה, לאחר שנותק הקשר בינה לבין הוריה שבע שנים קודם לכן.

מאז, סיפרה למצרי, היא משוטטת ברחובות ומתגוררת לסירוגין בבתים של ידידים. בנוסף לכך, היא פוטרה לפני כחודשיים מעבודתה, ומאז אין לה כל אמצעים לקיים את עצמה, ולכן היא קצה בחייה.

בני הזוג מצרי החליטו לאמצה, לאחר שסיפרה להם שכבר ניסתה להתאבד מספר פעמים בעבר, אבל לצערה, תמיד הצילו אותה.

למרות כוונתם לאמצה, נעלמה הצעירה, ולכן מבקשת המשטרה את עזרת הציבור באיתורה.

תיאורה: גובהה 1.62 מ', גזן פניה בהיר, היא מרכיבה משקפיים. שערה זהוב וגולש לגובה הכתפיים. עיניה חומות. כשיצאה מביתה רכבה על טיליון שחור שמספרו 56־247־2. לבשה מעיל קצר אפור־שחור ומכנסי ג'ינס. ברשותה תיק עור לבן.

מחזור הרצאות מאת ישעיהו בן־אהרון

האנתרופוסופיה והעולם המודרני

מתשבתו של רודולף שטיינר היום

תל־אביב: בית ציוני אמריקה יום חמישי 4.6

ירושלים: צוותא יום חמישי 11.6, יום שני 22.6

כל ההרצאות בשעה 8.30 בערב

כרטיסים במקום

תקליטי COMPACT DISC DIGITAL AUDIO

אופרה, בלט, ותזמורת בידור: קונים ב־ תקליטור taklitor

המשטרה חושדת שמחבל ששוחרר בעסקת ג'יבריל סחר בהרואין

המחבל הוכרז כעבריין נמלט, ואחיו, שסייע לו, נעצר ● חשד שסיפקו סמים לתחנה שהפעילו שתי צעירות ישראליות בתל־אביב

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

מחבל מרצועת עזה ששוחרר מהכלא בעסקת חילופי השבויים לפני כשנתיים, חשוד כי לאחר ששוחרר עסק באספקת הרואין לתחנת סמים שפעלה בתל אביב. המחבל הוכרז כעבריין נמלט והמשטרה מחפשת אחריו.

על־פי החשד, סיפקו המחבל ואחיו, עבדול והב חסניז, בן 29 מחאן יונס, כמויות הרואין גדולות לתחנת סמים בדירה ברחוב לוריא בתל אביב, שהפעילו שתי צעירות ישראליות. שתי הצעירות והאח נעצרו על־ידי אנשי מפלג הסמים של היחידה המרכזית במחוז תל אביב.

לפי החשד, נהג האח, שעסק במ־כירת ירקות, להביא את ההרואין מרצועת עזה לתל אביב, כשהסם מוסתר בתוך גופו.

ראש מפלג הסמים ביחידה המרכזית, שחשף אתמול את מעור בותו של המחבל מרצועת עזה בפע־ילות הסמים בתל אביב, אמר כי משטרת תל אביב הגבירה מאז תחילת השנה את מלחמתה בסוחרי הסמים ומפיציהם. בחמשת החודשים הראשונים של השנה נעצרו בתחומי מחוז תל אביב כ־300 חשודים ביבוא, סחר, הפצה ואחזקה של סמים בכמויות מסחריות, ונחשפו כ־20 תחנות. להערכת המשטרה, פוע־לות במחוז תל אביב עוד כ־44 תחנות.

במהלך חשיפת רשתות הסמים השנה התברר כי בסחר הסמים יש, לטענת המשטרה, "עסקים משפח־תיים": בגבול יפו־בת־ים פעלו האחים אברהם, יצחק ויעקב ועקנין וכן האחים אברהם ויעקב בוסקילה. שלישיה אחרת של אחים היא ישראל, צדוק ויואב כהן מכפר שלום.

מפקד היחידה המרכזית נצ"מ עמוס עוזאני אמר כי למרות הצלחות המשטרה בלכידת סמים ובחשיפת רשתות יבוא והפצה של סמים קשים, אין לדבר על "יובש" שנוצר בשוק הסמים. קצינים בכירים במשטרת תל אביב ציינו כי המשטרה לוכדת רק אחוז קטן מכמויות הסמים המגיעות לארץ, אך הדגישו כי החשיבות בלכידת רש־תות סמים היא בניתוק נתיבי יבוא הפועלים במשך תקופות ארוכות. בנתיבים אלה זרמו לארץ לפי החשד כמויות גדולות של סמים, שלא נתפסו.

טיולים זה השטח שלנו

קניה - ספארי 16/23 יום קמפינג $1290, לודג'ים $1670 — 16.7, 30.7, 6.8, 13.8, 1.10

איטליה 17 יום $1600 — 27.7, 30.9

מזי תורכיה 15 יום $1080 — 31.8

אלפים ודולומיטים 17 יום $1550 — 11.7

יוגוסלביה 18 יום $1495 — 16.7, 6.8, 30.9

יוון 16 יום $990 — 13.7, 4.8

צפ' ספרד והפירנאים 17 יום $1550 — 17.7

אנגליה 20 יום $1875 — 10.8

ספרד 19 יום $1500 — 1.10

נפאל 33 יום $2250 — 1.10

סיני לבודדים ולמשפחות בליווי גמלים

מע' תורכיה 17 יום $1080 — 15.7, 12.8, 5.10

בשיתוף EL AL

בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.

טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 381044, 03-375063

מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א

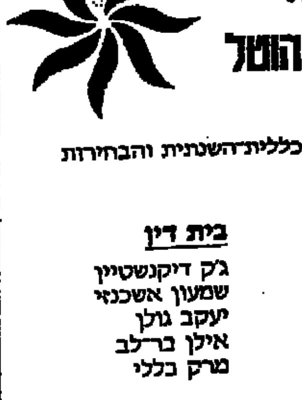

החברה להגנת הטבע

קלי המפרסם

מרים אשכול בראיון ראשון לטלוויזיה שישודר במוצ"ש:

לחצתי על בעלי להתפטר בגלל מינוי דיין, אך הוא סירב

אשכול השיב: אין לפתוח במלחמות דיאדוכים כשחיילים שוכבים בתעלות

מאת לילי גלילי סופרת "הארץ"

בתכנית "מבט" תוקרן במוצאי שבת בחלקה למרים אשכול, אלמנתו של לוי אשכול, שנעתרה לראשונה להופיע בטלוויזיה. ההיענות באה לאחר תקופה ארוכה של הסתגרות ציבורית מוחלטת, ולאחר פגישות רבות שקיימו עמה יורם רונן ואהוד יערי, שגם ראיינו אותה במוצאי שבת.

בראיון מספרת אשכול לראשונה כי לחצה על בעלה להתפטר מתפקידו לאחר שתפקיד שר הביטחון הועבר למשה דיין. אשכול סירב, והשיב כי הוא חייב לבלוע את זה ולהישאר בתפקיד, כי "אין לפתוח במלחמות דיאדוכים כשחיילים שוכבים בתעלות".

עוד היא מספרת, כי ערב מלחמת ששת הימים פנו האמריקאים לראש הממשלה לוי אשכול, באמצעות מאיר עמית, שהיה ראש המוסד, וביקשו לדחות בשבוע את פתיחת המלחמה. אשכול סירב.

בראיון מגלה עוד מרים אשכול כי בעלה כעס מאד על דיין שנתן הוראה לעלות להר הבית בלי אישור, ומספרת כי התנגד עקרונית להתיישבות רבתי בשטחים.

מרים אשכול

בוחני הנהיגה שובתים מיום ה' במחאה על פיטור 23 מחבריהם

אומרים כי טענת האוצר על מחסור תקציבי מגוחכת כי משרדי הרישוי מכניסים 5 מיליון דולר לשנה נטו

מאת יפעת נבו כותבת "הארץ"

כל משרדי הרישוי בארץ ישבתו החל מיום חמישי במחאה על כישלון המאמצים לבטל את פיטוריהם של 23 מתוך 70 בוחנים. לפני כחודש הכריזו עובדי משרדי הרישוי על סכסוך עבודה, בשל כוונת משרד התחבורה להעביר את מבחני הרישוי לגוף חיצוני, שבראשו יעמדו כמה מאנשי המשרד.

23 הבוחנים, אשר הוגדרו במשרד התחבורה כ"מאגר הבוחנים", היו במעמד של "זמניים", ולאחר שמשרד האוצר ביטל את הכיסוי התקציבי לשכרם, הוחלט להפסיק את עבודתם. ועד העובדים הארצי טוען כי ללא שליש מן הבוחנים, הם לא יוכלו לתת שירות מינימלי לציבור, ועל כן מוטב שישבתו את המשרדים.

ועד עובדי המשרד טוען עוד כי גרסת האוצר על מחסור תקציבי היא מגוחכת, משום שמשרדי הרישוי הם רווחיים ביותר, ומכניסים לאוצר המדינה 5 מיליון דולר נטו לשנה לאחר הורדת הוצאות התפעול ושכר העובדים.

לטענת העובדים, הפיטורים נועדו לשמש לחץ כדי לאפשר העברת מבחני הרישוי העיוניים והמעשיים לגוף פרטי, שיגרוף את הרווחים שהיום מועברים לאוצר.

בית המשפט נזף בתביעה על עסקת טיעון לאדם שהטריד שופט בטלפון

השופט טימן הקליט את מטרידו בטלפון, על רקע מהומות השבת בפתח תקווה, והתלונן במשטרה ● הנאשם נידון ל־15 ימי מאסר

מאת נורית אמיתי סופרת "הארץ" בשרון

שמעון פלנבאום (41) מפתח תקווה נדון אתמול ל־15 יום מאסר בפועל לאחר שהורשע, על־פי הודאתו, בהטרדה ובאיומים כלפי שופט בית משפט השלום בפתח תקווה שלי טימן. טימן ישב במש־פטים שנגעו להפגנת הציבור הדתי בעיר בפרשת הפעלת קולנוע "היכל".

פעמיים במהלך חודש אפריל אשתקד, התקשר הנאשם לביתו של השופט טימן והשמיע באוזניו מילות גידוף, ובין־היתר אמר לו: "עוכר ישראל". הנאשם טען שהמניע למעשיו הוא התמרמרותו של השופט עם דתיים ובמיוחד עם רבה של פתח־תקווה, הרב שמעון ברוך סלומון.

האיש שהצליח לאתר את הנאשם היה השופט טימן עצמו. בעקבות ההטרדות החוזרות ונשנות באותה תקופה החליט טימן להקליט את המטרידים. באחת השיחות הצליח ליצור דו־שיח ממושך עם הנאשם והקליט את השיחה ביניהם.

בעקבות בירור פרטים עם פקיד העזר בבית משפט השלום בפתח תקווה, הגיש השופט טימן תלונה במשטרה. החוקרים איתרו את המטריד, שהודה בכל האשמות המיוחסות לו.

התביעה התבררה בבית משפט השלום בנתניה בפני השופט יהודה יפת. סניגורו של הנאשם, עו"ד דוד מקרין, הגיע עם התביעה לעסקת טיעון שלפיה יוטל על הנאשם מאסר על תנאי. אולם השופט יפת מתח על התביעה ביקורת קשה וגזר על הנאשם מאסר בפועל.

השופט ציין כי אלמלא עסקת הטיעון, היה גוזר על הנאשם תקופת מאסר בפועל לחודשים רבים בשל חומרת העבירה.

שנתיים וחצי בפועל לאיש הוצאה לפועל על עושק, סחיטה ושוחד

הנאשם פעל במסגרת קבלן עבור ההוצאה לפועל

מאת נורית בהנא כופרת "הארץ" בחיפה

שופט בית המשפט המחוזי בחיפה מיכאל לינדנשטראוס הטיל אתמול ארבע וחצי שנות מאסר, מהם שנ־תיים וחצי בפועל, על אהמד עלי סעב (51) מכפר קרע, שהורשע בעושק וסחיטה במסגרת עבודתו אצל קבלן הוצאה לפועל בבית משפט השלום בחדרה.

על־פי כתב האישום, לפני כחצי שנה הופיע הנאשם עם עובד אחד בביתו של אדם והציג בפניו צו עיקול למכונת תפירה, אף כי החוב שבגינו עוקלה המכונה כבר שולם. הנאשם תבע ממנו 150 שקלים כדי לבטל עיקולים נוספים.

במקרה אחר ביקש הנאשם, בעת ביצוע עיקול, 200 שקלים מאדם בטענה כי בכך את ארנקו בבית כביכול. כשנשאל מתי יוחזר את ההלוואה, רמז לאיש שנגדו הוצא צו העיקול כי מוטב שלא ישאל שאלות מכיוון שיזדקק לו בעתיד. כתב האישום מפרט עוד מקרים של סחיטה וקבלת שוחד מאנשים שנגדם הופעל צו עיקול.

השופט לינדנשטראוס קבע כי העבירות בהן הורשע הנאשם פו־געות בסדר הציבורי ומחייבות ענישה חמורה. אולם בהתחשב במצוקת משפחתו מרובת הילדים של הנאשם, שאינה מקבלת תמיכה, גזר עליו השופט שנתיים וחצי שנות מאסר בפועל, ויתרת הזמן על תנאי.

עורך את העמוד: ישראל עמרני

צעיר קנדי שהרג שיכור כשהיה בן 16 שוחרר מכלאו וייקלט בקיבוץ

מאת מנחם הורוביץ סופר "הארץ" בצפון

לאחר משא ומתן ארוך בין חרות לפיד, משקם האסירים מקיבוץ אילת השחר, ובין שלטונות קנדה, שוחרר בסוף השבוע מכלאו בקנדה צעיר יהודי בן 26, שנשפט לפני עשר שנים למאסר עולם לאחר שהואשם כי בהיותו בן 16 הרג שיכור שנטפל אליו ואל חברו.

הצעיר היהודי הגיע בסוף השבוע לישראל מצרפת, לשם הוטס כשהוא כבול ומלווה בשלושה שוטרים קנ־דיים. שלטונות קנדה לא אפשרו לבני משפחתו של הצעיר לבקרו לאחר ששוחרר.

בני משפחתו של הצעיר עומדים להגיע בימים הקרובים לישראל ולפגוש אותו כאן, לאחר שנים ארו־כות שבהם לא ראו אותו. מתברר כי הוריו לא באו כל השנים לבקר את בנם בכלא מכיוון שלא סיפרו על כך לאיש, לרבות לשני אחיו הקטנים שנולדו לאחר שנכנס לכלא.

נעצר נער החשוד ברצח שאחיו הודה בביצועו

(ע). משטרת ירושלים עצרה אתמול נער בן 17 מהכפר אבו־טור כחשוד ברצח תושב סילואן בשוק הסיטונאי בעיר העתיקה בירושלים בחודש שעבר. אחיו של הנרצח הודה בשעתו בביצוע הרצח, אך המשטרה לא האמינה לו. טרם ברור מה היה המניע להודאה.

אימד דזאג בן 72 מהכפר סילואן נרצח לפני כשלושה שבועות. מיד אחר הרצח הודה אחיו של הנרצח במעשה ואף שחזר אותו. אך חוקרי מחלק הפשעים החמורים לא האמינו לו והמשיכו בחקירה שבמהלכה נעצרו ונחקרו חשודים רבים.

בעקבות החקירה נעצר צעיר בן 17, תושב הכפר אבו־טור. בחקירתו הודה במעשה, וטען כי רצח מכיוון שאימד דזאג הציק לו עד כדי כך שגרם לו לסיוטים. לחשוד ברצח אין עבר פלילי.

המשטרה הגבירה נוכחותה בכפרים כדי למנוע מהומות העלו־לות להיגרם כתוצאה מסכסוכים בין משפחת הנרצח למשפחת הרוצח.

אל חברי עמותת בעלי יחידות
טיים שרינג אילת קלאב הוטל
מס' עמותה: 58-009-990-1

חברים נכבדים: שמחים אנו להודיעכם כי בעקבות האסיפה הכללית־השנתית והבחירות מיום 25.5.87 נבחרו האנשים הבאים:

ועד העמותה		ועדת ביקורת	בית דין
שמואל גוטנטג	יושב ראש	מאיר הרשקוביץ	ג'ק דיקנשטיין
יעקב שטדלר	ס. יושב ראש	ד"ר גבריאל מור	שמעון אשכנזי
אהוד חזקי	מזכיר	ד"ר עימנואל וקס	יעקב גולן
יהודה בלאו	גזבר		אילן בר־לב
עו"ד יוסף בורלא			מרק בללי
מיכאל נירי			
מתניה מרץ			
דב גולדרינגר			
עו"ד יעקב לוי			

* בהחלטות ראשונות שנתקבלו אושר כי הוועד ייצג את כל בעיות החברים כולל בעלי המשכנתאות הזקוקים לעזרה. לצורך הבהרות נא לפנות לעמותה.
* כרטיסי חבר לעמותה ניתן להשיג במשרדי העמותה (נא לשלוח תמונת דרכון).

לצורך הבהרות נוספות יש לפנות למשרדי העמותה רח' ריב"ל 18 ת"א מיקוד 67778 טלפונים 371433; 371508; 03-381255

שמואל גוטנטג
יושב ראש העמותה
בשם המוסדות הנבחרים

חדש

להיות מש עם

אניין

ערכת ציונן יין לבית ולחיק הטבע

כולל את כל הפריטים הדרושים להגשה אנינה ונכונה של יין:

מבחר מיכלי ציונן לשמירת היין בטמפרטורה הנכונה למשך כל הארוחה או הבילוי, שייקר לערבול משקאות. מיכלים מהודרים לקוביות קרח, שמשיה לבקבוקים - לשמירת קרירות המשקה.

היבואן: "רהגר", שד' בן גוריון 55, תל אביב, טל': 03-238237

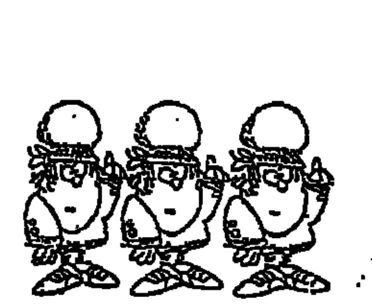

מסדרת הפיקולינים

השבע

הארץ

יום ג' ה' סיון, תשמ"ז
2 ביוני 1987

המערכת, המנהלת, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב הבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661146־8, ת"ד 5257 מיקוד 31052
המו"ל הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן · עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת בפרסומן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

העולם הנומינלי של הנגיד

בדברי נגיד בנק ישראל במסיבת עיתונאים שלשום ניכר שינוי הראוי להערכה. הנגיד הציג, באותו מעמד, את הדו"ח השנתי של הבנק ל־1986 והשינוי הוא בהופעתה של נימת ההדרה: לא עוד דברי הרגעה בנוסח "יש לנו רזרבות מט"ח בשפע" אלא הפניית תשומת הלב לעקב אכילס של המשק הישראלי — צריכת יתר, שהביטוי המובהק, במהדורת 1986, הוא הגידול ביבוא.

היעד בחודשים הבאים של 1987: הורדה במחצית, בפועל, של שעור האינפלציה השוטפת, כלומר הורדתו ל־10 אחוזים בשעור שנתי. מהצבת היעד הזה נגזרת פנייתו של הנגיד אל כל הנוגעים בדבר, ואל ההסתדרות במיוחד, לנהוג ריסון בתביעות להעלאת שכר או בהיענות להן. ואמנם, זה הוא יעד הראוי להסכמה כללית; השאלה היא אם בהצבתו כיעד בלעדי יוצאים ידי חובה. הדברים אמורים בסימנים של עודפי ביקוש, שעל קיומם לא יכול להיות ספק נוכח הנתונים הכלולים בדו"ח הבנק. יש מקום לשאלה מה מציע הנגיד, שהוא גם יועצה הכלכלי של הממשלה, לעשות בנידון?

שאלה זו מקבלת משנה תוקף על רקע העובדה שתחום השכר, וכללית יותר — תחום החלוקה מתוך של ההכנסה הלאומית, אינו תחום ייחודי לבנק המרכזי; זאת — להבדיל מן השליטה בביקוש המצרפי בעזרת הצירוף של מדיניות מוניטרית, קביעת שערי חליפין ובמידה ידועה, מדיניות תקציבית, שהיא עיקר עיסוקו. אין חולקים על ההסבר שבהעדר ניפוח הביקוש ע"י גרעון בתקציב הממשלה עזרו הבריות לעצמם והגדילו את הצריכה על חשבון שעור החיסכון. אך האם זה כל מה שיש לנגיד הבנק לומר בנידון? וכלום יש עצה, או שמא עלינו להשלים באפס מעשה עם התופעה ועם תוצאותיה?

המדיניות הכלכלית הנהוגה מאז פתיחת המהלך האנטי־אינפלציוני, ביולי 1985, התבססה על שתי הנחות יסוד: האחת — שהמכביר כיום אשר גרם לסחרור המחירים מונע ע"י עלויות; והשניה — שבאמצעות ייצוב היחסים בין העלות הנומינלית הראשית, השכר, ובין שער החליפין של השקל, ניתן לייצב את המערכת הנומינלית כולה.

הנחות אלה הוכחו ע"י מה שקרה מאז. אולם, התברר מאז, ייצוב נומינלי (יחסי) אין בו די כדי להבריא את המאזן הריאלי בין ייצור וצריכה. פסיקה קלה — ואפשר לשער, בלי כוונה תחילה — על עובדה זו, שביטויה העיקרי הוא במאזן המסחרי, שעוד הורע ב־1986, היא אשר גורמת חוסר נחת למקרא דבריו של הפרופסור ברונו במסיבת העיתונאים.

מן המחצית השניה של 1986 ואילך דעכה תנופת ההבראה. את הסיבה העיקרית לכך יש לתלות בממשלה, שחסרה את הכוח הדרוש לעבור מן הטיפול (הנומינלי) באינפלציה, מסוג מסוים, לטיפול (הריאלי) במאזן שבין הייצור מכאן, והצריכה מכאן. במוקדם או במאוחר, ויפה שעה קודם, תידרש הממשלה להתעמת עם הבעיה של המאזן הזה (המקבלת את ביטויה המובהק בחוסר האיזון המתמשך בין יבוא ויצוא). שתיקתו של הנגיד בעניין זה אין פירושה כי נמצאה התשובה לבעיה, או שהמשק הישראלי נמצא בדרך אליה.

ראדאר אמריקאי גורם משבר ממשלתי ובחירות בגרינלנד

מאת אליהו זהבי
כתב "הארץ" בסקנדינביה

מערכת הראדאר הגדולה ביותר באירופה הוקמה בקצה הצפוני של האי גרינלנד בראשית שנות החמישים. המערכת נועדה לשמש להתרעה מוקדמת מפני טילים סובייטים המשוגרים אל ארה"ב. באחרונה הודיעה ארה"ב להקים ראדאר חדש בבסיס תולה בצפון האי. הממשלה הסעירה את הרוחות באי.

על רקע פרשת הראדאר הצליחה מפלגת "אינואיט", מפלגה שמאלנית שהשתתפה בקואליציה עם המפלגה הסוציאל־דמוקרטית של גרינלנד, להביא לפיזור בית הנבחרים. בבחירות שהתקיימו השבוע התחלקו 27 המנדטים לפי ההתפלגות הבאה: 11 למפלגה הסוציאל־דמוקרטית, 11 למפלגה הליברליזציונית, ואילו מפלגת "אינואיט" שגרמה את המשבר הגדילה את כוחה מ־3 ל־4 צירים. במנדט אחד זכתה לראשונה מפלגת "יורקיט" אסקימוסית. למרבה האירוניה, תוצאות הבחירות לא פתרו את בעיית הראדאר.

יותר מדי היסטריה

מאת יואל מרקוס

כן, האירועים והמשגים היו חמורים, אבל אין זה קץ העולם. נאפסו אינו דרייפוס ופרשת פולארד אינה מחייבת להחליף את הנהגת שתי המפלגות הראשיות

האם נתן מישהו דעתו על האפשרות למהול תרכיז "ואליום" במערכת הארצית של מי השתיה? רעיון לא רע, אולי. אפילו מרשם רופא־לאומי שהוא חובה, בהתחשב בסף ההתמוטטות העצבים שהמערכת השלטונית הגיעה עדיה, ובעצם כולנו.

אדם נעדר מהארץ בסך הכל שבועיים. תשעה הראשונה לשובו מארה"ב נוחת עליו מה שקורה כאן. איך? שקורה, כמכת באבנים על הראש. איזה טירוף! אילו טורים גבר הים! גם באפריקה רצוחים ילדים קטנים ונשים חסרות ישע. גם שם השלטון נתון ביריבות פנימיות, ולא ברמת אייראיאי. גם שם יש פאשלות, חקירות, ואף גרועים מאלה. אזורים שלמים של עוני מוזנח, מיליוני מובטלים, שנאה גזעית, קבוצות מכל הסוגים וחוזרים בתשובה מכל המינים. אך מה בכל זאת ההבדל? שם יש פרופורציה. יש תרבות שלטון. יש תרבות ביקורת. יש תרבות של יריבות.

טול שני אנשים תרבותיים ומאופקים מטבעם כשמיר ופרס — קשה להאמין לאיזה סגנון ביטוי והיחסים ירדו. אני מכיר את פרס כשלושים שנה. מעולם לא שמעתי ממנו גסות לשון ורגזנות תוקפנית מן הסוג השגור אצלו באחרונה. הוא מתנפל על עיתונאים, על שרים ועל חברי כנסת בחריפות. את בן־אליעזר הוא מכנה "הרצל מפלסטיק" (כינוי גנאי שהדביק לו אחים מבצרה), "פקיד קטן במוסרי", "פוליטיקאי קטן המחפש כותרות". ושרון הוא פוליטיקאי "מרובה חול מדרגה עשירית". שמיר הוא "רוצח השלום" וחברי ועדת המשנה למודיעין של הכנסת "טווסים מנופחים". הלקסיקון של שמיר באחרונה אינו נופל מזה.

במשבצת המתאימה

הבעיה איננה בגלגוליות הלשון הציבורית, אלא בדרך ההתייחסות ההיסטרית וערעור הפרופורציה לאירועים. בכל נושא כאילו בא קץ העולם. כל נושא מוחזר ברמת הקיצוניות הגבוהה ביותר, והמסקנות תמיד בסופרלאטיביים: לספח, להדיח, לחסל — בלי לתת את הדעת מה החלופות לתביעות אלה. הסיכויים להידברות עם חוסיין, למשל, היו מיד לזירת קרב תרנגולים, שבה ניצחונו של האחד הוא ביזיונו של השני. פרס היה הדוף מדי ואולטימטיבי מדי בעניין הוועידה, שמיר תוקפני מדי בגינויה. והשניים נקלעו לעימות דמים שלא לצורך, וראי לא בעתו. בכינוס של האחד לא היה דבר שלם ובשעתו של האחר לא עמד שום "אסון ושואה", שהצדיק להעמיד את הממשלה במצב של לא שולטת ולא מתפרקת.

ועדה פרלמנטרית מילאה את תפקידה — כשלעצמה התפתחות חיובית — והשלטון השואב כוחו מהכנסת יוצא מכליו. במרכז העבודה עורכים לאבן משפט־שדה על שהעדיף את האינטרס הממלכתי על האינטרס המפלגתי. פרשת פולארד הרגיזה את הממשל האמריקאי והעיקר הביכה את העסקנות היהודית. אך היחסים לא התמוטטו כפי שחזו. בארה"ב שיבצו את הפרשה זה כבר במשבצת הפרופורציונית המתאימה. פולארד היה עניין חמור, אבל בכל זאת. מקרה יוצא דופן בנסיבות יוצאות דופן, ששתי ועדות עינו את האחראים לו בכל דרך אפשרית — בצנעה ובפומבי. אך האם לשם כך צריך להחליף את כל ההנהגה הראשית של שתי המפלגות הראשיות?

ברצח ילד מאלקנה ובכבר עלות דרישות משני הכיוונים — זה דורש לספח את הגדה וזה דורש להחזירה לאלתר. כביכול אם תוחזר הגדה לא יהיו עוד מעשי טרור ולא מעשי רצח בארץ. ואגב, גם יהודים יודעים לרצוח יפה מאוד, גם ילדים. פרשת נאפסו, כמעשה האוטובוס 300, היא מסוג הדברים שחייבו ועדת חקירה, כדי להכפיף כללים של חוק על גוף חשאי בעל עוצמה שיעדי פעולתו אינם מאפשרים לו תמיד דבקות בתרי"ג מצוות. אך מה הסידור הזה — כפי שעשה "כותרת ראשית" — להשוות את נאפסו לדרייפוס? בית־המשפט העליון לא זיכה אותו מכל האשמות — ואפילו היה עיוות דין מוחלט, טוב שהצדק יצא לאור. כמה פעמים הוצאו במדינות נאורות, אנגליה למשל, חפים מפשע להורג? משגים נעשים וה לקח מהם הוא לא לשפוך את המים עם התינוק, אלא לחפש דרכים כדי שלא יישנו.

ואיפה החדשים

דרושה לא רק פרופורציה, אלא גם פרספקטיווה. אין שום יסוד להניח שמה שקורה בממשלת האחדות לא היה קורה בממשלות בשלטון אחת משתי המפלגות. שמיר טוען שפרס חותר תחתיו כי הוא רוצה את מפלגתו יחידה בשלטון. אבל כשהעבודה היתה לבדה בשלטון, האם היה מצבו של ראש הממשלה יצחק רבין שונה? תניח שרק הליכוד בשלטון — האם לוי ושרון היו מקשים על שמיר פחות מאשר פרס? זו דרכה של פוליטיקה.

בעשור האחרון נעשו משגים לא קטנים. ואיפה אינם נעשים? כשהייתי כתב בפאריס פידיקו הזהבות, פוצצו בתים וכל שני וחמישי היתה המדינה משותקת בשביתות אימתניות. כשהייתי כתב בוואשינגטון עמדתי בתורים שעתיים כדי לקבל חצי מכל דלק למכוניתי, וזה לבד מאינפלציה פתאומית של 18 אחוז. בפרספקטיווה היו לנו בעשור הזה הישגים לא רעים: השלום עם מצרים, השלמה של מדינות ערב עם קיומה של ישראל והבנתן שאין להן אופציה אחרת מאשר מו"מ עמה, השתפרות מתמדת באיתנות היחסים עם ארה"ב, צמצום הסחרור לממדים אפסיים, תהליך ההבראה הכלכלית, סימנים מבשרי טובות שהכנסת חדלה להיות חותמת גומי, והיוזמה מסלול של ביקורת וחקירה לפאשלות. ולפרט בסך הכל אין סיבה להתלונן — חוץ מהלחץ הזה בראש.

צריך להתרגל לרעיון שאי אפשר להיות בזעזוע של היסטריה מתמדת, ועל כל דבר בכל נושא לומר ולדרוש את החמור מכל. לא צריך לתלוש את השערות, לשאול "מה יהיה הסוף" ולתבוע השכם והערב הדחת ראשים והורדת הממשלה בלי לחשוב מה מחכה לנו אחרי המבול. בסופו של דבר יש לאפשר לציבור לסכם את דעתו בקלפי. הכל מדברים אמנם על "אדישות הבוחר" — אבל לא הייתי מהמר עליה. לבוחר קרה משהו טוב: הוא השתחרר מהשיטה הבולשביקית ששררה בשלושת העשורים הראשונים של המדינה, כשאדם הצביע תחת עינו הפקוחה של האח הגדול ובלחץ נתוני פרנסתו. אולי אין הציבור יודע מה בדיוק עושים בחופש הבחירה הזה שנפל לידיו — משום שאין לו כרגע לא האתגר ולא החלופות הדרושות. כשהרגיש צורך, לא התבייש להחליף את השלטון. כשתהיה לו שוב סיבה מתאימה, ידליט. תנו לזמן לעשות את שלו — בפחות היסטריה, ביתר פרופורציה.

ובינתיים? להכניס "ואליום" במערכת הארצית של מי השתיה כבר אמרנו?

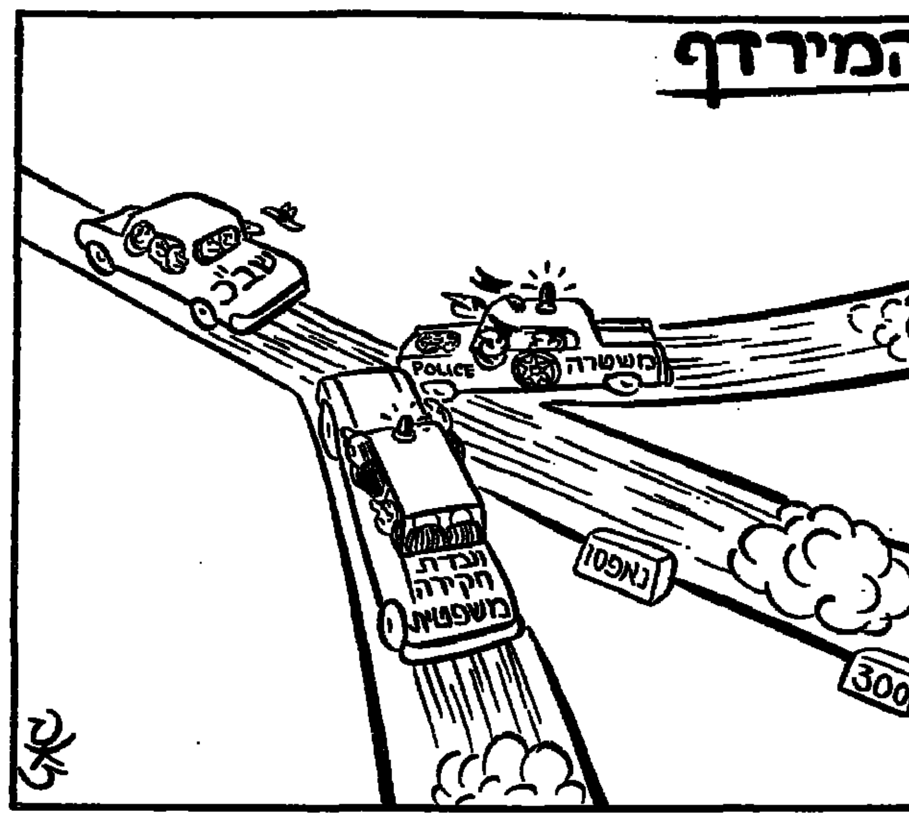

הכה את המוחה

מאת עוזי בנזימן

במפלגת העבודה מתייחסים לאבא אבן כפי שוועדי עובדים מתייחסים לעמית שחשף שחיתויות

העובדים במינהל מקרקעי ישראל ידעו לחייו של חברם דוד עמר על שחשף אצלם מעשים פסולים. הם החרימו אותו, התנכלו לו, הטרידו אותו, איימו עליו ואילצו אותו לעבור לסניף אחר. סבלו של עמר הוצג בפני הציבור בתוכנית הטלוויזיה "כניסה חופשית" לפני חודשים אחדים. עמר אינו יחיד. שותפים לסבל הם מאיה קוך מתנובה, צבי אסטליין שחשף את שחיתותו של שמואל רכטמן, דוד גיב שסיפר לציבור הרחב מה מתרחש בחברת "נתיבי נפט", ואחרים. על־פי הנורמה המסואבת המקובלת במינהל הציבורי הישראלי, עובד מצפוני שאינו יכול להבליג לנוכח שחיתות, בטלנות, התנהגות פסולה, אינו ראוי לצל"ש אלא להוקעה ולהנקעה. הוא מצטייר בעיני חבריו כמרגל, כמפשפש מים־לתיאבון, תבען ומלשן. על־פי המקובל בשירות הציבורי, עובד כזה הוא בעצם פראייר גדול; במקום לשבת בשקט ולהתעלם מהלכלוך ומהמסמכים הוא מכניס את עצמו לצרה גדולה. הוועד וכלל חבריו לעבודה מנדים אותו. במקרים לא מעטים נגרם לו נזק של ממש — במעמד, בחיי חברה, בעוגמת נפש, וגם בסבל פיסי מחמת התנכלויות גופניות.

לכאורה, היתה הנורמה האמורה נחלתו של המינהל הציבורי בלבד, בעוד שמנהיגות המדינה הסתייגה ממנה ואף נלחמה בה. עתה, בכנסת חוקק חוק שנועד להעניק הגנה לחושפי שחיתויות מסוג זה. עד שבא מרכז מפלגת העבודה בשבוע שעבר ולימד אותנו מהיכן מסריח הדג. חברי המרכז, בהנהגתם של לא אחרים מאשר ה"ה שמעון פרס ויצחק רבין, העניקו לאבא אבן טיפול דומה לזה שוועדי העובדים בדוגמאות האמורות נתנו לחושפי השחיתויות.

בוגד בעיני המפלגה

מרכז מפלגת העבודה דמה לבית־דין־חברים בולשביקי. אבא אבן היה לפתע נאשם שבגד בערכי המפלגה. חברי המרכז הוכיחו בהתנהגותם את ימיה החשוכים של מפא"י, בראשית שנות המדינה. הבשורה שהם שידרו בישיבה זו היתה שהמפלגה מעל לכל, שמי שמעריך ערך אחר — למשל: האמת או היושר הציבורי — פסול מכל וכל. מאות חברי המרכז התנפלו על אבא אבן, נתנו ביטוי להתקפות ההיסטריות עליו שבאו מפיות פרס ורבין, וראו בו בוגד של ממש.

יש משהו מגוחך במדים שהלבישו חברי מרכז העבודה, בהתנהגותם, על אבא אבן. אבן מעולם לא הצטיין בנחישות עמדה או בעצמאות רעיונית. כישוריו העיקריים התבטאו בדרך כלל ביכולתו להסתגל לקווים מדיניים שקבעו אחרים ולהעניק להם הגנה מרשימה. זכור שדר ששיגר אליו בן־גוריון, שבו אמר כי למקרא דבריו באו"ם שוכנע שישראל אכן צדקה כאשר ביצעה פעולת גמול נגד ירדן.

אילו היו החלטות מרכזיות — כמו, למשל, כיבוש העיר העתיקה ואיחוד ירושלים ב־1967 — תלויות באבן, הן לא היו מתקבלות. הוא המליץ תמיד לדחות הכרעות מעין אלה בנימוק שהעיתוי בלתי מתאים. מעולם לא היה גיבור. עם זה, אי אפשר לשלול ממנו את ניסיונו המדיני העצום, את השכלתו העשירה, את ייחודו בנוף הפוליטי הישראלי. והנה באים עתה חברי מרכז מפלגת העבודה ובאחריה של אספסוף מוסת מתנפלים עליו, מגדפים אותו ומוכנים לעשות בו לינץ'. וכל־כך למה? משום שהעז לומר משהו שלא על־פי קו המפלגה.

אבא אבן לא היה גיבור מופלג גם בתפקידו כיו"ר הוועדה הפרלמנטרית שחקרה את פרשת פולארד. בדרך כלל סגר שורות עם ה"ה שמחה דיניץ ומיכה חריש. הוא נבדל מהם בכוונתו לייחס לפרס ולרבין אחריות עודפת בתוקף תפקידיהם בראשות הממשלה ובמשרד הביטחון. ועל כך יצא עליו הקצף.

איש לא קם

מה באמת חשבו להם ה"ה פרס ורבין, ועמם יתר אומרי־הן במרכז מפלגתם, שניתן להתעלם מאחריותם של ראש הממשלה ושל שר הביטחון לכישלון המחפיר? שהם שותים באחריותם בעניין זה לשר האנרגיה או לשר הדתות? מדוע במקום להציק בשאלות לפרס ולרבין היפנו חברי המרכז את זעמם אל עבר אבא אבן? מדוע כאשר היו השניים אחראים למהלך חיובי — מבצע אנטבה, למשל, או הנסיגה מלבנון, או בלימת האינפלציה — לא התעוררו במרכז מפלגת העבודה השגות על כך שהצלחות אלה נזקפו בראש ובראשונה לזכותם של מנהיגי המפלגה?

הרי אחריותם המיוחדת של פרס ורבין בפרשת פולארד זועקת לשמים. רבין, כאשר קיבל וקרא את הדיווחים המאד־מיוחדים שהסתמכו על המידע שסיפק פולארד, ופרס, כאשר עיצב את אסטרטגיית הטיפול בבעיה לאחר שהמרגל נתפס. בין אם שאל רבין מה מקור החומר המעניין שסיפק פולארד ובין אם לא — אחריותו להפעלתו שנעשתה באמצעות רפי איתן, הכפוף לשר הביטחון, ישירה ומכל מקום עודפת על פני חברי ממשלה אחרים. ובין אם פעל פרס בהיסטריה או בשיקול־דעת כאשר נחשף פולארד — אחריותו לגירסה שנמסרה לארצות־הברית ולהשפעתה על תוצאות משפטו של פולארד גדולה לאין שיעור מזו של שר החינוך או שר הרווחה.

מוזר ומצער שמרכז מפלגת העבודה של שנת 1987 דומה כל־כך לזה של ראשית שנות החמישים. איש לא קם שם ביום חמישי שעבר כדי להגן על אבא אבן. כולם שם היו שותפים לדעה כי בהכרעותיו בוועדת החקירה הביא במו ידיו את הקץ על הקריירה הפוליטית שלו. ממש כמו הפראיירים מתנובה וממינהל מקרקעי ישראל, ששילמו במשרותיהם על אומץ לבם ורגישותם המוסרית.

כסאות לוהטים

מאת אברהם טל

חיים הנזווקר דיווח לנו ביום ששי האחרון שבדרך חזרה מארה"ב ביקר ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, בצרפת, וצפה שם במיתקן בית שימוש בעל עמידות גבוהה מפני פגיעות, אשר יותקן במקומות ציבוריים בתל אביב. מי שיבקש להשתמש במיתקן הזה יצטרך לשלם.

ההגדרה המדויקת היא כאמור: לפני שהמבקש ישלשל את המכנסיים, יצטרך לשלשל מטבע לחריץ כדי שהדלת תיפתח.

אט־אט אנחנו מתחילים להידמות למתוקנות שבהן, גם בעניינים החשובים באמת. יש רק לקוות שההחזקה של המתקנים האלה תצדיק את התשלום, כי אין דבר מתסכל יותר מאשר בית שימוש מטונף בתשלום.

אני מבין שהנושא נבחן בצרפת לא רק על ידי ראש העירייה, אלא גם על ידי משלחת פקידים עירוניים, ומהורהרים כפי שפורסם נודף ניחוח של ביקורת, כאילו לא די בראש עיר שיחליט איזה בית שימוש מתאים לתושבי העיר, הנוצרה לשם כך גם משלחת פקידים.

ביקורת זו איננה נראית לי כלל ועיקר.

בית שימוש ציבורי זה לא דבר פשוט. בית שימוש ציבורי צריך להיות מיתקן שיתאים (בכלל, ומבחינת הנדסת אנוש בפרט), לכל התושבים, בלי יוצא מן הכלל. וכי מי אינו נזקק למיתקן זה מפעם לפעם? לכן היה בהחלט מקום להרכיב משלחת פקידים שתוכל לבדוק את העניין מקרוב באופן מעשי, משלחת שתהיה רפרזנטטיווית לאוכלוסיה הנזקקת למיתקן זה. אני לא מכיר את כל אלה שנסעו, אבל יש לי יסוד להניח שבחרו אותם בקפידה: גדולים וקטנים, שמנים ורזים, קלים וכבדים, ורודים ומגושמים — חתך של עם ישראל.

אני מופתע רק מדבר אחד: שלא היתה אשה במשלחת. שוב ושוב המחדל המפיניסטי הזה.

נשים מהוות לפחות 50% מן הנזקקים למיתקנים כאלה, ואף לי נראה יותר, כי גברים פותרים כידוע לפחות את הבעיות הן שטפות גם בדרכים אחרות, בלי מיתקן צרפתי מיוחד.

חרף זאת, לא היתה אשה במשלחת. איפה ארגוני הנשים? מהרייה של הנזווקר עולה שנמתחה ביקורת על כך שמבקר העירייה השתתף במשלחת.

השתתפותו עוררה רוגז של חברים מסויימים במועצת העירייה שטענו, שמי שאחראי לביקורת — אינו יכול לצאת "למשימה ביצועית". זה מראה על אי הבנה יסודית. הצדק דווקא עם העירייה כאשר הבהירה שהאיש נכלל במשלחת "בגלל כישוריו המקצועיים שאפשרו לעירייה לבצע את הבחירה הטובה ביותר בעבור העיר". זה נראה לי הגיוני לגמרי.

ראשית — מדובר אמנם בפעולה ביצועית, אבל זו פעולה ביצועית שאותה מבצע ומוסמך המבקר לבצע — וגם מבצע הלכה למעשה (כך אני מקווה לפחות) — יותר, לא פחות מכל אחד אחר. ואין כל הצדקה לפסול אותו מראש.

הסיבה השניה חשובה עוד יותר. מהי, אחרי הכל, תכונתו העיקרית של מבקר של מוסד ציבורי? הוא צריך להיות בעל אף רגיש. כל אחד מבין מדוע. ומה אם הדרישות הבסיסיות ממיתקן מסוג זה שלהם מביא לתל אביב? — שלא - - - - -. נבון מאוד. אז מי אם לא מבקר העירייה מתאים יותר לבחון עניין זה? ופי רשעים ייסכר.

מבט אחר / הדה בושס

גורודיש — האיש ושברו

גורודיש: לא את דיין רצח, אלא את עצמו

פצע שלא הגליד, כזה הוא המקרה של שמואל גורודיש, שהשר תבה מלב. יש לנו זיכרון קולקטיווי קצר, אבל גם קצר מאוד. זיכרונות קולקטיוויים אחרים, חיים וקברים אף הם, השכיחו את גורודיש. "גורודיש לב האפליה. גורל מבוצר בבנקר. בתוך עצמו הוא גר. עץ השדה, חיית השדה. העולם הוא אוהד אש אחר גדול". כך כותב עליו אדם ברוך ב"ידיעות אחרונות" של יום ששי האחרון.

עשרים שנה לאחר מלחמת ששת הימים, ארבע עשרה שנה לאחר מלחמת יום־הכיפורים, תשע שנים מאז גורודיש מצא לו מסתור־כביכול בג'ונגל האפריקאי כ"כורה יהלומים. לבד. בודד. יחיד. כמעט עירירי". אדם ברוך, שלא היה מידידיו הקרובים של גורודיש בימי זוהרו, עולה אליו לרגל. מה משך את אדם ברוך אל שמואל גורודיש? מה הוא חיפש שם? מדוע נמכר דווקא כתב? אדם ברוך בטלוויזיה נראה כמי שעבר חוויה מרגשת, אולי גם מזעזעת. גם המלים אינן מגוננות עליו עוד. הסיבות שהביאו אותו עמוקות ומורכבות פי־כמה מאלה שהוא מודה עליהן בשמבי. הוא אומר שחש קרבה אל גורודיש כמו אל אח בוגר. "יש בינינו," הוא מסביר, "קשר דתי־ביניני".

אכן, שניהם ילידי מאה־שערים, בימים אחרים של השכונה. אבל שלא כמו גורודיש, המסרב לדבר על ימי ילדותו בשכונה, נושא עמו אדם ברוך "את יהדות ההשתייכות למאה שערים" ומשייך גם את גורודיש ליהדות זו, גם ללא רצונו. אדם ברוך מאמין — אולי בתמימות — שרק גורודיש מסוגל להבין אותו כשהוא אומר לו בכבוד — תוך שהוא מצביע על הילד הקטן, דוד לוי, שהתקבל תימול כאשר — "אני בולהבר". וגורודיש אינו שוכח אמירה זו. "לא היית צריך לומר לי את זה", הוא אומר לאדם ברוך בכפר יקיה בגבול הגעושה. "זה חיבר אותו לנקודה מסוימת בעבודה", כותב ברוך. "הוא באמת אבנו את מבני".

גורודיש אומר על מצבו "אני בכלות. בגלות. בגלות. אני לא רואה אלטרנטיבה. אני לא רוצה לסלוח. לא יכול לסלוח. לא בנוי לסליחה. רצית, ואני חי."

עשרים שנה למלחמת ששת הימים, גורודיש, שהיה גיבור לאומי, השתף בברית, יהודה המכבי של זמנו, נעקף יחד עם דדו במלחמת יום הכיפורים. עכשיו הוא מצביע על אלה שהוא רואה כרוצחיו. "דיין זרק אותי לכלבים. ואת דדו הוא ריסק לאטילאים, עד מוות". דיין בעיניו הוא השטן בהתגלמותו. הוא אינו יכול להסכים עם העובדה שדיין כבר אינו בין החיים, מפני שהוא רוצה לעצמו את דיין החי, הסיבה לקיומו הנוכחי.

הוא מעיד על עצמו שאינו נשבר. "אני היה משתגע או מתאבד", הוא אומר, אבל לא הוא. רגש הנקם הוא שמחזיק את גורודיש בחיים, בלב האפליה. הוא אינו משתגע. אבל הוא הולך ומשתגע. גורודיש היה מאז ומתמיד איש קצוות, אובססיווי, עיקש. שונה. היו בו גם צדדים אפלים. אפשר היה לאהוב אותו או לשנוא אותו באינטנסיוויות. לא היה אפשר להישאר אדיש כלפיו. גם אני הייתי מאלה שאהבו אותו. הייתי ידידים. הכרתי את הרגישויות שלו. אם כי גם האמנתי למה שסיפרו עליו שונאיו.

כדי להאיר ולוא רק צד אחד באישיותו, שאינו מוכר לרבים: כשהתמנה לאלוף פיקוד הדרום, ובכולם שיחרר לפתוח, שאלתי אותו מה הוא רוצה במתנה. הוא ביקש את ספר שיריו של אלכסנדר פן. גם אני, כמו אחרים, שכחתי אותו. חשבתי שהיה צריך לנהוג אחרת, אבל לא היה אפשר להתווכח אתו. עכשיו בא אדם ברוך, ואני נזכרת, ובמידה רבה, גם מכה על חטא.

אני זוכרת, כאילו היה זה אתמול, את גורודיש יושב ומרצה בקור־רוח, בביתי, על תוכניתו לרצוח את דיין, לירות בו ולחסל אותו. ידיד משותף אמר לו "לפחות כך תיכנס להיסטוריה בכבוד" וגם תתאבד בכבוד".

לא רק גורודיש אלא רבים אחרים ראו בדיין רוצח והשתוקקו באותם ימים אפלים לרצוח אותו. גורודיש אמר ואמר זאת במפורש.

אבל גורודיש לא רצח את דיין, ולא מפני שהוא פחדן. הוא רוצח את עצמו, באיטיות, בעקביות ובישודיות. הוא מנתק את עצמו במודע מן הידידים המעטים שנותרו לו. הוא מאשים את כולם בבגידה.

הוא חי במציאות שונה. הוא נושם את ימי מלחמת יום הכיפורים האחריה. הוא מכיר בעל פה לא רק את דו"ח ועדת אגרנט, אלא את כל הדו"חות, המסמכים מאז. את כל המהלכים של המלחמה ההיא. הוא חוזר אליהם שוב ושוב, וכאילו לא קרה דבר מאז והעולם קפא במקומו. הזמן עמד מלכת.

הוא טועה כשהוא אומר: "הם לא ישתגעו משמחה שבאת לכאן להזכיר לעם ישראל שגורודיש חי. לא מת. לא נעלם." הוא אינו רוצה לדעת שלעם ישראל לא איכפת אם גורודיש חי או מת. רבים אינם יודעים מיהו גורודיש ומעטים מאוד חשים את הכאב הגדול של שלושת הימים שעשה אדם ברוך באפריקה. "הוא משוגע" אומרים לי אנשים מבוכחים.

במעבה הג'ונגל האפריקאי מתכנן גורודיש את נקמתו הגדולה בחיים. דיין מת. לסקוב, ודיין, שאת דו"ח ועדת אגרנט הוא מכנה על שמם, מתו גם הם ("אחד אריים, האחר המסכ"ל שלא ראה קרב; הם הגנו על דיין בבלוף. כליברשה, באופן צייני"). "מה אני צריך לעשות?" הוא שואל את אדם ברוך, "לשכוח?" ואינו מחכה לתשובה. אבל הוא יודע שאת התנ"ך כתב האיש של זה, ולא של שאול. "ההיסטוריה שלנו, עד כה, נכתבה מנקודות המבט של דיין, בולקה הגדול".

זה שנים הוא מתכנן שיתעשר. שיהיה "למליונר". ואז יחשוף את ההיסטוריה של מלחמת יום הכיפורים מנקודת מבטו שלו, ואחת ולתמיד יחשוף את האשמים האמיתיים, ויביס ויחסל את דו"ח ועדת אגרנט. הוא אינו טיפש, אבל מאוד תמים.

גורודיש וגם דדו היו אשמים במחדל יום הכיפורים. אבל הם לא היו האשמים היחידים. והם נהפכו לשעירים לעזאזל ששילמו את מלוא המחיר על מלחמת יום הכיפורים. זו כנראה דרכן של ועדות חקירה בישראל: הדרג המבצעי משלם את מלוא המחיר, והדרג המדיני יוצא נקי מאשם — אם כי בעוד שינוי.

אני מביטה בתמונתו של גורודיש. הוא השתנה לבלי הכר. אלא שהוא כנראה אינו רוצה לדעת שהכל השתנה לבלי הכר מאז מלחמת יום הכיפורים. במחשבה שנייה — אולי רומנטית במקצת — מתאים לו לצאת למלחמות אבודות, אם כי התרגל לנצח גם בהן.

זה הזמן להשקעה בנדל"ן

חדשות המשק
ח"כ אדרי: מחירי הדירות יעלו בחודשים הקרובים ב־20% — 25%

רכוש בית כפרי בכנרת

רק $ 26.850 והבית שלך
היתרה בתנאים נוחים במיוחד.
ערבות בנקאית צמודה.

נוה נוף — שלב ב'

כדאי להזדרז שלב אחרון בבניה ומכירה!
נוה־נוף

* קוטג'ים במושבה מגדל אל מול הכנרת.
* הנוף היפה ביותר באזור.
* אווירה כפרית ומרשאות.
* לכל יחידה 2 חדרי שינה, מטבחון, מרפסות, חניה פרטית, גינה פרטית צמודה או מרפסת גג על הגג.

השקעה נבונה איכות חיים והנאה
לפרטים נוספים
התקשר עוד היום טל. 03-721191/2
החברה לפיתוח מיגדל חוף הכנרת בע"מ
רח' ז'בוטינסקי 54 ר"ג

هكذا منذ الأصل

מייק־אפ לדוד המלך

מאת מאיר שלו

קטעים מהרצאה שניתנה באוניברסיטת הרווארד על הספר "תנ"ך עכשיו".

מתי נולדה השאלה המפורסמת "מי נתן את ההוראה?" אצלנו, אני מניח, שאלו אותה בפעם הראשונה אחרי פרשת שנים עשר המרגלים ששלח משה לתור את ארץ כנען. בעטיה של הפארסה המודיעינית הזו נשארו בני ישראל במדבר ארבעים שנה.

ספר במדבר מספר בגילוי־לב שהוראה למבצע הנפל יצאה מדרגים גבוהים ביותר: "וידבר ה' אל משה לאמור, שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען". אבל בספר דברים, שנכתב מאוחר יותר, מספקת ההנהגה גירסה חדשה. משה אומר לעם: "ותקרבון אלי כולכם ותאמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ". כך דאג המחבר לזיכויים של אלהים ונביאו בבית הדין של ההיסטוריה. בני ישראל, ולא מנהיגיהם, הם שדרשו לשלוח את המרגלים. היום מבטאים את זה בקיצור — כולנו אשמים. זה מה שקורה כשאלהים הוא ראש הממשלה, או מה שגרוע יותר, כשראש הממשלה חושב שהוא אלהים.

התנ"ך מציע דוגמאות רבות לשכתובי היסטוריה. מרביתן מצויות בספר דברי הימים. דברי הימים הוא דוגמה לשכתוב גס ובולט, המזכיר באופיו עיתונות מפלגתית בימינו. במבט לאחור, זהו ספר שמלאכת השיפוץ והריסוס שלו היתה ראויה להלולים. אם אנו מצליחים להעריך את דמותו של דוד המלך למרות חטא אוריה ובת שבע, אנו עושים זאת הודות לכתיבה החכמה של ספר שמואל ולא משום מחיקת הסיפור על־ידי מחבר דברי הימים.

הספר נכתב ככל הנראה בתקופת שיבת ציון, ומתוך מגמה ברורה — קידום יוקרתם הציבורית של בית דוד ובית המקדש. מטרה לגיטימית שתכליתה לשוב ולנטוע את העם בארצו, אבל בהגשמתה כרוכות התעלמות מגיבורים מסוימים (כמו המלך שאול), מחיקת אירועים (כמו מרד אבשלום) וטיוח נרחב של מחדלים.

כך, למשל, ספר מלכים מספר לנו על עסקותיו הכלכליות של שלמה עם חירום מלך צור: "חירום מלך צור נשא את שלמה בעצי ארזים ובעצי ברושים ובזהב לכל חפצו. אז יתן המלך שלמה לחירם עשרים עיר בארץ הגליל". מכירת שטחים מהארץ המובטחת למדינות שכנות נתפסה כבר אז כחוכרה, ואכן, ספר דברי הימים מתקן את הרושם שהקורא עלול לקבל על שלמה: "והערים אשר נתן חירם לשלמה, בנה שלמה אותם ויושב שם את בני ישראל". עיסקה מעניינת — שלמה קיבל מחירם עצי ארז, ובתמורה נתן חירם לשלמה גם עשרים ערים. מסתבר ששלמה היה עוד יותר חכם ממה שחשבנו.

שלמה המלך נהנה, כידוע, מהפרזה מסוימת בתחום חיי הנישואין. חלק מאלף נשותיו נישאו לו במסגרת בריתות פוליטיות. אולי זוהי הגירסה המקראית למונח [illegible]. אבל — ריבוי נשים, אשר לפי חוק המלך [illegible], ספר דברי הימים אינו מזכיר את הרמון הגדול של שלמה, וגם אינו מספר לנו שבאחרית ימיו הטו הנשים את החכם מכל אדם לעבודת אלילים.

או סיפור מצער אחר. לאחר אחד מניצחונות דוד על הפלשתים, מסופר בשמואל: "ויעזבו (הפלשתים) שם את עצביהם, וישאם דוד ואנשיו". מחבר דברי הימים חש לתקן את הרושם כאילו נעים זמירות ישראל היה מעוניין באלילים זרים כלשהם, והוא מתקן את הפסוק: "ויעזבו שם את אלהיהם ויאמר דויד וישרפו באש".

* * *

אותה התקופה שספר דברי הימים מעדיף לצמצם היא שחר מלכותו של דוד. התדמית של מורד הנרדף על־ידי השלטונות, מוקף בכנופיית אנשי מצוק אלימים וחי בעצמו על גבול החוק — לא נעמה למי שמבקש להציג את דוד כמלך נכבד ובעל שיעור־קומה. אחד הסיפורים העסיסיים בנוגע לתקופת המערב הפרוע של דוד כרוך בדמותה של אשתו השנייה — אביגיל, לשעבר אשת נבל הכרמלי. אביגיל מתוארת בספר שמואל כ"טובת תואר וטובת שכל". היא האשה היחידה במקרא הזוכה לתואר הכפול. בתקופת התנ"ך, בלונדינית שלא היתה מטומטמת משכה כנראה תשומת לב.

ספר שמואל מתאר את ניסיונו של דוד לגבות דמי חסות מנבל. נבל דוחה בגסות את ההצעה שלא היה אפשר לסרב לה, ודוד עומד להשמיד אותו ואת רכושו. אביגיל, שהתערבה ביוזמתה בהתרחשות, שיכנעה את דוד שלא יהרוג את בעלה. זהו מעשה צפוי, אבל נימוקיה של אביגיל היו בלתי צפויים: היא הסבירה כי בעלה אכן ראוי למיתה, אבל רצח עלול לקלקל את הקאריירה העתידית של דוד כמלך. היא העניקה לדוד את השיעור הפוליטי הראשון שקיבל — אל לדרג המדיני ללכלך את ידיו בדם. יש להשאיר את הביצוע בידי אחרים. נבל מת מוות מסתורי, והאלמנה היפה, החכמה והערמומית [illegible] חשה להתחתן עם דוד. היא ילדה לו את בנו השני, כילאב.

וזהו הסיפור של ספר שמואל. דברי הימים העניקו לו טיפול שמזכיר את הדיווח הסובייטי על אסון הכור בצ'רנוביל. העימות בין נבל לבין דוד — אינו מופיע. עד כדי כך הקפידו בכך, שאביגיל, המתוארת בספר שמואל כ"אביגיל אשת נבל הכרמלי" מופיעה בדברי הימים כ"אביגיל הכרמלית". איש אינו יודע שכלל היתה נשואה בעבר למישהו אחר, שמא יקום איזה עיתונאי חצוף וינסה לברר כיצד בדיוק הסתיימו הנישואין הראשונים של המלכה. אולם, מה שמפתיע יותר, גם בנם של דוד ואביגיל — "כילאב" עבר איפור הולם. בספר דברי הימים הוא נקרא "דניאל".

שינוי השם משך את תשומת לבה של הפרשנות המסורתית. ר' יצחק אמר כי השם כילאב בא כלשון "כלאים אב" — "שהיו ליצני הדור אומרים מנבל היתה אביגיל מעוברת". ספר דברי הימים בחר לשנות את השם המעורר החשד הזה, כילאב, כדי למנוע לזות שפתיים.

אחת הדוגמאות המעניינות להשוואה היא מקרה המצור האשורי על ירושלים בעת מלכותו של המלך חזקיהו. התנ"ך מציג לפנינו שלושה מקורות לארוע, ספר מלכים, ספר ישעיהו וספר דברי הימים. שלושתם מסכימים על עובדה אחת — מלך אשור נסוג מירושלים לאחר שמלאך ה' פגע בצבאותיו. ניסים, מסתבר, היו אצלנו מאז ותמיד בגדר שכתוב מוסכם של ההיסטוריה.

מתוך ספר מלכים אנו לומדים שחזקיהו נתן למלך אשור את כל אוצרות המקדש כדי שישוב לארצו, אך ללא הועיל. תגובת הממשל הישראלי והממסד הדתי היתה התמוטטות מוחלטת. המלך, השרים והכהנים התכסו בשק וקרעו את בגדיהם, וכצר לו פנה המלך לישעיהו. אפשר להניח שמשלחת הכהנים והשרים שבאה אל הנביא לא חשה בנוח. אחרי הכל, וזה היה האיש שכינה אותם "קציני סדום", דרש לבטל את הקרבנות, ואמר על ירושלים: "שרייך סוררים וחברי גנבים, כולו אוהב שוחד ורודף שלמנים". אבל עתה התגייס הנביא למערכה. הוא פנה לעזרת השם, ועוד באותו לילה היכה המלאך באשורים.

סופר דברי הימים, שערך מחדש את הסיפור, מוכיח כי לא קיבל משכורת לשווא. ראשית, מחק את העובדה המביכה כי חזקיהו מסר למלך אשור את אוצרות בית המקדש. הממסד הדתי תמיד גילה רגישות ראויה לציון בנכסים החומריים, ורעיונות כאלה לא כותבים אפילו בצחוק. שנית, הוא מציג לפנינו מלך אחר לגמרי מבחינת כשרון ההנהגה שלו. אין זה חזקיהו מוכה הפאניקה מספר מלכים, שקרע את בגדיו ואץ אל הנביא בבקשת עזרה, כאשר הצבא האשורי צר על ירושלים. המלך ושריו אינם מתאבלים והכהנים אינם מתכסים בשק. להיפך — המלך מבצר את העיר, כונס את אנשיו, מעודד אותם, ובסופו של דבר, הוא מתחלק עם הנביא בקרדיט של הנצחון. הסופר כותב "ויתפלל חזקיהו וישעיהו בן אמוץ על זאת ויזעקו השמיימה". יש להעריך אותו על שהואיל לאיית את שמו של ישעיהו בלי שגיאות. אך הנבואה, כיריבה ותיקה של הממסד הדתי [illegible], עברה כאן תהליך מכוון של ביזוי.

אחרי דגימה קטנה זו משכתוב ההיסטוריה [illegible] דברי הימים הבה נראה דוגמא יפה, שכתוב אלגנטי, חכם, הנעזר באמצעים ספרותיים, ולא בכתם השחור של הצנזור.

הדוגמה במגילת רות. במבט ראשון מתעוררת השאלה — מה לסיפור אהבה כפרי, תמים ומלבב זה, ולתופעות פוליטיות כמו שכתוב ההיסטוריה? על כך אענה בשאלה נגדית, מדוע בכלל מופיע סיפורם של רות ובעז במקרא? עורכי התנ"ך, כידוע, לא הדפיסו בו סיפורים ורומנסים כדי להגדיל את התפוצה. המענה מופיע בפסוקים האחרונים של מגילת רות, המגלים לנו שהאשה המואבית היתה אם סבו של דוד המלך. אם כך, אני שואל, מדוע נבחרו דווקא בעז ורות מבין כל אבותיו של דוד? מדוע, למשל, לא מספר לנו התנ"ך על הנשיקה הראשונה של ישי, אבי דוד, ואשתו, ששמה אף אינו ידוע?

התשובה היא שסיפורה של רות בא לפתור בעיה פוליטית לא נעימה. העובדה כי בעורקיו של דוד זרם אחוז מסויים של דם מואבי לא היתה בגדר סוד. רמז על כך מופיע בספר שמואל המספר לנו כי כאשר ברח דוד משאול, החביא את הוריו במואב. מדוע דווקא במואב? אולי משום שהמואבים היו משפחה.

המואבים, יחד עם אחיהם העמונים, היו עם בזוי על בני ישראל. הביטוי הראשון לכך הוא הסיפור המפוקפק על בואם לעולם, על הורתם במערה השכוחה בה הזדווגו בנות לוט עם אביהן הלום היין. במקרא מופיעה פקודה מפורשת האוסרת את הנישואין עם נחותי הדרגה הללו.

לבד מהצורך הדחוף בהסרת כתמים גנטיים מתכלת טליתו של דוד, יש הסבורים כי מגילת רות נכתבה בימי עזרא ונחמיה, תקופה בה היתה סוגיית נישואי התערובת, נשים נכריות היוו בעייה חמורה. הידיעה כי דוד המלך בכבודו ובעצמו נשא בקרבו כמה כרומוזומים מואביים, היתה עלולה לתת לנישואי תערובת שם טוב.

ספר רות בא לתקן את המעוות. למזלנו, לא כתב אותו אחד מעיתונאי החצר של דברי הימים, אלא סופר מוכשר, שיצר סיפור אהבה יפה, רגיש, ואחת הדוגמאות היפות של הומור בתנ"ך. אבל, וזוהי יצירה פוליטית המוסווית בהצלחה כסיפור עממי תמים. וזוהי הוכחה להצלחתו של המחבר. כמו בחליפה טובה, גם כאן אין רואים את התפרים.

רות: ציידת בעלים

"ויהי בימי שפוט השופטים, ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב, הוא ואשתו ושני בניו". הסיפור, אם כן, נכתב הרבה אחרי זמן התרחשותו. הוא מציג תופעה מוכרת, המצב הכלכלי בישראל גרוע, ומשפחות יורדים מישראל מחפשת גרין־קארד מואבי. "ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון" שמות המרמזים ששני צעירים אלו לא ימשיכו לבלות איתנו זמן ממושך. "וימת אלימלך איש נעמי ותישאר היא ושני בניה, וישאו להם נשים מואביות. שם האחת ערפה ושם השנית רות". זוהי התזכורת הראשונה שמדובר במואביה. המחבר בחר להתמודד עם נכריותה באמצעים סגנוניים יותר ממספריים. שיטתו מזכירה את הדרך בה התמודד מחבר ספר שמואל עם פרשת דוד ובת שבע. הוא הודה בכל העובדות, אבל בנה את תדמית המלך החוטא כחוזר בתשובה שנענש על מעשיו. מחבר רות יודה במואביותה, אבל יבנה לה תדמית של אשה כלילת מעלות, מיוחדת במינה.

לאחר מות בעלה ובניה, מחליטה נעמי לשוב לבית לחם. שתי כלותיה רוצות לצטרף אליה. אנו חשים חשד מסויים, מדוע מתאמצות שתי האלמנות המואביות ללכת עם נעמי? אין זה קל לעזוב בית ומולדת וללכת לארץ זרה, שלא לדבר על כך שמספר הכלות המגלות דבקות כזו בחותנתן, אינו רב גם בימינו. מתברר שאין אנו החושדים היחידים. נעמי עצמה אומרת — "שובנה, בנותי, למה תלכנה עימי? העוד לי בנים במעי והיו לכן לאנשים?" ואכן, למשמע טיעון זה, ערפה נפרדת מנעמי וחוזרת למשפחתה. אבל "רות דבקה בה". אנו מתחילים להעריך את רות, שלא מניעים אגואיסטיים או חמריים שולטים בה, אלא אהבה ומסירות נפש לנעמי. ולא רק לנעמי. רות אומרת עכשו את אחד הפסוקים היפים ביותר במקרא, פסוק שמרגש גם היום כל יהודי, פרט לאלו שרק גיור אורתודוקסי מעניק להם סיפוק מלא: "אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך, כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין, עמך עמי ואלהיך אלהי. באשר תמותי אמות ושם אקבר. כה יעשה לי אלהים וכה יוסיף, כי המוות יפריד ביני ובינך".

הקורא מתחיל להבין שרות היא אמנם מואביה, אבל אישה מיוחדת במינה. היא מגלה אהבה, מסירות, ודבקות במשפחתה, בעם ישראל ובתורתו. הוא חש אהדה אל גיבורת הסיפור, מבלי לדעת עדיין, וזה העיקר, את מקומה החשוב בהיסטוריה היהודית. מבחינתו היא מואביה כלשהי. השם "דוד", השם החשוב ביותר בסיפור, שמור עדיין בשרוולו של המחבר.

רות ונעמי מגיעות לבית לחם בעונת הקציר. הן חסרות אמצעים ולכן תתפרנסנה בעזרת החוק העברי האנוש הרחום — על ידי ליקוט התבואה הנופלת לקרקע בעת הקציר. "ותלך (רות) ותבוא, ותלקט בשדה אחרי הקוצרים, ויקר מקרה חלקת השדה לבעז אשר למשפחת אלימלך". אנו יודעים כי אין זה מקרה בלבד. בתנ"ך אין מקרים. אלוהים, ברחמיו, התפנה לרגע מניהולו השוטף של היקום וכיוון את צעדיה אל שדה בעז, שקרבתו לאלימלך מרמזת על היותו בעל פוטנציאל.

בעז בא אל השדה. שאלתו הראשונה למנהל העבודה אינה נוגעת לקציר אלא לרות — "למי הנערה הזאת?" כך רומז לנו המחבר שרות המואביה מושכת תשומת לב, וכי משהו זע בליבו של בעז למראה. הקוצר משיב לבעז — "נערה מואביה היא השבה עם נעמי משדה מואב".

בעז מציע לרות מאכל, משקה והגנה. היא משיבה: "מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואני נכריה" — כך נזכרת נכריותה בפעם השלישית, ואנחנו מתחילים לחשוד שזוהי מדיניות ספרותית של המחבר, לא רק שלא להעלים את העניין, אלא אפילו להדגיש.

עכשו מביע בעז את הערכתו לעובדה שרות עזבה את ארצה והצטרפה לנעמי. בעצם הוא משמש פה למחבר. המחבר עצמו נמנע מלהביע דיעה על רות, אלא מותיר את השיפוט בידי הקורא. במקומות אחרים בתנ"ך קובע הסופר לא אחת מה טיבו של גיבור זה או אחר: נבל — איש קשה ורע מעללים; אביגיל — טובת שכל וטובת מראה; נוח — איש צדיק תמים; יעקב איש תם. אבל כאן אנו מכירים את הגיבורים רק דרך מעשיהם ודיבוריהם. זו אינה טכניקה ספרותית גרידא, אלא שיטה מתוחכמת שתכליתה לתת לקורא להחליט לבד מה דעתו על הגיבור, ולא לעורר בו חשדות שמנסים לשכנע אותו ולהשפיע על שיפוטו. כך הולכת המואביה הצעירה וטווה את קורי קיסמה סביב הקורא, וזוהי, יצירת התדמית, היא מטרתו של הכותב.

רות נשארה בשדהו של בעז עם תום הקציר, אבל למרות הפגישות היומיומיות, ולמרות רמיזותיה המפורשות של נעמי — "קרוב לנו האיש, מגואלינו הוא" — אין התנ"ך רוצה להציג אותה כציידת בעלים. והפרק מסתיים באכזבה גדולה — "ותשב את חמותה". הקציר הסתיים, הפרק הסתיים, רות חזרה הביתה. לא קרה שום דבר.

עתה נכנסת נעמי לפעולה. אלוהים תרם את חלקו לשידוך בפרק הקודם, ואלהים, כפי שכולנו יודעים, לא תמיד נותן לנאהבים צ'אנס נוסף.

נעמי שולחת את רות לפגישה לילית עם בעז בגורן, אתר רומנטי מסורתי. היא מקווה שהלילה הזה יניע את בעז להתאמץ יותר כדי להשיג את רות. ישנן נשים, נדירות, שלילה אחד במחיצתן עשוי לנטוע מוטיבציה כזו בליבו של גבר. נעמי מתדרכת את רות בהוראות בסיסיות ביותר. מזכירה לה מה כדאי לעשות לפני פגישה: "ורחצת, וסכת, ושמת שמלותיך עליך". היא חושבת על כל פרט: "אל תיודעי לאיש עד כלותו לאכול ולשתות". כי גבר עייף ורעב, אחרי יום עבודה קשה, עלול להיות קצת עצבני עד שלא אכל כלום. "ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם", כדי שלא תחפש אותו אחר כך בחושך. תארו לעצמכם את רות זוחלת על ערמות הדגן, מגששת באפילה ומחפשת את בעז, או גרוע יותר, דורכת עליו בטעות. למאהבים יש מספיק הזדמנויות להיראות מגוחכים גם בלי זה. לסיום באה ההוראה העדינה והמדוקדקת ביותר — "ובאת, וגלית מרגלותיו, ושכבת". בעז ישן תחת כיפת השמים, ובהרי יהודה מנשבת בלילה רוח קרירה. נעמי אינה רוצה שרות תעיר את בעז ותסתבך בהכעסתו. היא בונה על צינת הבהונות. בעז יקיץ מחמת רגליו שנחשפו וימצא אשה יפה, חשוקה, מבושמת, ומהודרת שוכבת לידו. "והוא יגיד לך את אשר תעשין" — אם גם הוא לא ידע מה לעשות, הרי הוא מקרה אבוד. את יכולה לקום וללכת הביתה.

הקורא, הנהנה מן הקטע המלבב המשעשע, עלול לא להבחין בכוונתו האמיתית של המחבר — להדגיש, בעזרת מזימותיה ותכנוניה של נעמי, את תמימותה וצניעותה של רות.

סצינת הפיתוי, לה תרמו רות ונעמי כל אחת את כישוריה שלה, השיגה את מטרתה. השכם בבוקר מיהר בעז לנקוט צעדים הדרושים לגאולת אהובתו. הפי אנד. בעז נשא את רות לאישה. הקב"ה (אלא מי?) נותן לה הריון והיא יולדת בן. רק עכשיו, כבדרך אגב, מוליך המחבר באלגנטיות את ההפתעה הגדולה:

"ותקראנה שמו עובד. הוא אבי ישי אבי דוד".

רק עכשו מבין הקורא כי הסופר הוליך אותו באפו לאורך כל הסיפור. עתה מתגלה המטרה האמיתית. הסופר אומר לקורא — מצא חן בעיניך הסיפור? מצאה חן בעיניך האשה הנהדרת ממואב? אבל איזו דמות דגולה. כמה מסירות, אהבה, יופי וכבוד כרוכים באישיותה. זהו כבוד לעם ישראל שאשה כזו הצטרפה אליו.

ואכן, אנשי בית לחם מברכים את בעז לנישואיו: "יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל". עד כדי כך מוערכת רות המואביה. עד כדי השוואה לשתי האמהות הקמאיות של העם.

המחבר מצרף אלגוריה יפה נוספת, אירונית למדי: אנשי בית לחם ממשיכים ואומרים — "ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה". משפט זה מחזיר אותנו אל ספר בראשית. אל ספורה של תמר כלת יהודה. כמו רות, היתה גם תמר אלמנה שרצתה להיגאל על ידי קרוב משפחה. אבל בניגוד לרות הצנועה, התחפשה תמר לזונה ופיתתה את חמיה, יהודה. מזיווג מפולפל זה באו לעולם התאומים פרץ וזרח, מהם נולד שבט יהודה כולו. כך, על ידי העמדת תמר המופקרת מול רות התמה, מתווספת משיכת המכחול האחרונה לדמותה של רות. ובקירבה הערה אירונית: אם יש למישהו דבר רע לומר על נישואי בעז למואביה, ראו נא כיצד נוצר השבט הזה כולו.

מעניין שהפרשנות המסורתית רואה את ספר דברי הימים כיצירה של עזרא הסופר. זה מעניין, כי עזרא, מי שפעל ברוחה של הרבנות שלנו, אכן ייצג תפיסות חשוכות מהסוג המופיע גם בדברי הימים. הן עזרא והן דברי הימים מתרכזים בפולחן, ברשימות גניאלוגיות מפורטות, וביחס גרוע למי שאינם יהודים (בניגוד למסופר בספר מלכים, כי שלמה העסיק בעבודות הכפייה של בנין המקדש את בני עמו, מציין דברי הימים כי שלמה שיעבד לצורך זה את הגרים).

ספר דברי הימים הוא סיום מדאיג לתנ"ך. הוא אינו מעוניין בערכים הרוחניים של היהדות, שהוצגו על ידי הנבואה, אלא בטיפוח הממסד הדתי כמתווך בין האדם לאלוהיו. מתוך שכבה עמלה באה עבור שרותיו. זהו הספר של הארמון והמקדש. היוצרים כאן ברית מאוד לא קדושה. ספר מלכים מתאר את דוד המלך בימיו האחרונים כקשיש רפה שמתחת לאפו מתנהלים מאבקי הירושה. דברי הימים מספר שבאותו גיל העביר דוד את כתרו לבנו, כדי להתפנות לתחביבו האהוב — ארגון סדרי העבודה בבית המקדש.

וזהי גם רוחו של עזרא. איש דת שכוחו נבע לא מסגולותיו הרוחניות אלא מעוצמת הכתר הפרסי. וזהי גם רוח האורתודוקסיה הישראלית, שעוצמתה נובעת מתמיכת הממסד הפוליטי. נוח יותר לעסוק במעשרות, הקצבות, ורשימות שחורות של נשים נכריות כמו רות המואביה, מאשר לשוב אל דרכם של הנביאים. הרי מאז שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מישראל. לעומת זאת, אין מחסור בקרבנות.

חופי הכינרת סביב סביב

בתהליך הדרגתי ומבוקר פותחה בשנים האחרונות תשתית הולמת למערכת חופי רחצה ציבוריים חדשים לקליטת קהל הנופשים, בעיקר לאורך החוף המזרחי של האגם • הפעולה נמשכת

מאת אלי אלעד

הכינרת בימים אלה של השנה, לאחר חורף הישועה האחרון שהחזיר לה את עטרתה, נראית כמו כלה לפני חופתה. הכל צוהל וחוגג. לא עוד חופים נסוגים למאות מטרים שמראיהם המדולדל עושה רע על הנשמה. הגשמים הרבים של החורף האחרון החזירו לו — למאגר המים העיליים הגדול של המדינה — את גאונו משכבר הימים והמפלס חזר ועלה וכמעט הגיע לשיא. בסך הכל עלתה הכינרת מהשפל הנמוך ביותר שאליו ירדה אי־פעם, מינוס 212.45 מ' מתחת לפני הים (בנובמבר 1986), בכמעט שלושה מטרים — שהם תוספת נטו לנפח המאגר של כ־500 מיליון מ"ק מים.

בפסח האחרון חזרו המוני ישראלים לפקוד את חופי הכינרת ומעתה צפוי כי בסופי השבוע שעד לתחילת הקיץ יילך מספר הנופשים המגיעים לכינרת ויעלה בהדרגה. כל זאת לקראת השיא בחודשי יולי־אוגוסט, שאז מגיעה הצפיפות בחופים הפרושים לאורך האגם לשיאה, כאשר באחדים מימי סוף השבוע של החופש הגדול נוכחים בכינרת כ־80־70 אלף נופשים. אגב, מספרי השיא הנקובים מעת לעת בלהט הדיווח על המתרחש בכנרת והמזכירים 100 אלף נופשים ויותר, הם מופרזים לגמרי מאחר ויכולת הקליטה של חופי הרחצה מסביב לאגם אינה עוברת בשלב זה את ה־80־70 אלף. המספרים הוכחו בסקרים שערכה מינהלת הכינרת בשנים קודמות.

מינהל סביבתי לדוגמא

ביקור מחודש לאורך חופי הכינרת מציג תמונה מעוררת על ההתפתחות המבוקרת המתחוללת על שפת הים של האגם. החל מראשית שנות השמונים, בעקבות פינוי חופי סיני ועליית המודעות התיירותית־עסקית של ישובי האיזור, ננקטת לאורך הכינרת מדיניות של פיתוח והסדרת חופים: הגוף שעומד מאחורי המאמץ העיקרי לפיתוח התשתית לקליטת קהל הנופשים בצורה מבוקרת היא מינהלת הכינרת. לפעילות זו שותפים משרד התיירות, הקק"ל, משרד הפנים, השירות לשמירת איכות הסביבה וגופים נוספים.

המינהלת היא שלוחה של נציבות המים אשר במשך השנים רכשה לעצמה מעמד של "בעל־בית" על כמעט כל המתרחש מסביב לאגם. למעשה התפתחה מינהלת הכינרת לגוף שיצר דגם סביבתי־אזורי לדוגמא, יחיד כמעט בכל. כך חלה בשנים האחרונות, התקדמות ניכרת בהסדרת כל נושא האשפה באגן ההיקוות של הכינרת. דברים דומים ניתן לומר בנושא הביוב, מי הנקז של בריכות הדגים ועוד.

אחת מגולות הכותרת של פעילות המינהלת, שבראשה מכהן כיום חבר קיבוץ תל קציר צבי אורטנברג (המוכר בכינוי אורטי) היא הפעילות לפיתוח תשתית החופים הציבוריים. בסך הכל מתמשך קו החוף של הכינרת לאורך 60 ק"מ, תלוי ברמת המפלס ומתחלק ל־4 "משתמשים" עיקריים: חופי רחצה מסחריים, חופי רחצה ציבוריים, שטחי חקלאות ושמורות טבע. בצורה גסה ניתן לומר שחופי הרחצה למיניהם תופסים כמחצית מסך כל רצועת החוף של האגם. בהמשך נתייחס בעיקר לחופי הרחצה, למה שקיים בהם היום ולתכניות בעתיד.

יצחקי גל מאפיקים, בן קרית ענבים, הוא מומחה לאיזור. ארכיאולוג ואיש שטח אשר היה הראשון שזיהה את מקומה הנכון של גמלא. מאז 1978 הוא נמנה עם הצוות המוביל של מינהלת הכינרת. לפי נתונים שבידיו בסך הכל פרושים בכינרת מעט יותר מ־20 חופים מסחריים. חלקם הם "חופים היסטוריים" דוגמת חוף־ליד, חוף עין־גב, חוף גנוסר ואחרים. במגזר זה — המסחרי — נוספו בשנים האחרונות כמה וכמה חופים.

עיקר ההתפתחות חלה במגזר הציבורי. כאן ניכרת העובדה שחלק ניכר מהחופים בצפון מזרח הכינרת — למעשה כל קו החוף שראשיתו החל מצפון לעין גב ועד כפר נחום בצפון מערב, "שרד" ללא פיתוח וללא בעלות פרטית. עובדה נוספת שעזרה לא מעט, היתה סלילת הכביש הראשי לאחר מלחמת ששת הימים, שנעשתה במרחק מקו המים והותירה שטח ניכר של עורף חוף. עובדה זו איפשרה ביצוע פיתוח מסודר המאפשר קליטה של נופשים רבים. בשנים האחרונות נוספו במגמות שונות של פיתוח, כ־7 ק"מ של חוף מוסדר.

משמרת טבעית בחוף האל הכנעני

החל משמורת הטבע הגדולה של הבטיחה (בקעת בית ציידא), המתמשכת לאורך קו חוף באורך של כ־4 ק"מ בפינה הצפון מזרחית של האגם, נשמר החוף הטבעי של הכינרת, על צמחייתו המיוחדת, הלגונות ותופי המים המייחדים אותו. פוקדים אותו נופשים מעטים יחסית המחפשים פינה שקטה להתבודד בה והוא נעדר פיתוח ומערכת דרכים והוא אמור להישאר במצב זה לטובת הטבע והדורות הבאים.

החוף המפותח הראשון מדרום לבטיחה הוא חוף־כינר, שהוא כפר נופש דתי המופעל על ידי חברי המושבים הדתיים בגולן. חוף כינר כולל בתחומו את שטח המוצב הסורי לשעבר בכפר עקב. היתה זו טעות תכנונית לקבוע את מקומו של כפר הנופש הדתי של הכינרת, כשכנה הקרוב ביותר של שמורת הבטיחה, דבר שמונע את השימוש בו כבסיס הלוגיסטי הקרוב לפעילות הטבע והתיירות המבוקרת בתחומי שמורה יחודית זו. אגב, מקור השם כינר — שעל שמו נקרא כפר הנופש, הוא בשמו של האל הכנעני כינר, שהעיר הקדומה כינרת — ששכנה בצפון מערב האגם קיבלה ממנו את שמה.

מדרום לחוף האל הכנעני, משתרע הארוך בחופי הרחצה הציבוריים המפותחים של הכינרת: חוף דוגית, המתמשך לאורך של כ־3.5 ק"מ. זהו חוף שנמסר להפעלה לחברי המושב החדש כנף ונחשב לחוף בעל איכויות טובות בהיותו נטול אבנים. חוף זה ממחיש היטב את התשתית שפותחה בשנים האחרונות לאורך חלק מחופי הכינרת. ראשית נציין את השירותים הרטובים הנשענים על קו ביוב חדש שהניחה מינהלת הכינרת לאורך כל הצד המזרחי של הכינרת והאוסף את כל ביבי החופים. מערכת דרכים סלולה מאפשרת נגישות טובה לכל פינותיו. אבני בזלת נקיות (בולדרים) שהובאו לכאן מהגבעות, יוצרות מחסום המונע גישת רכבים עד לקו המים, ומותיר רצועה נכבדה לנופשים בלבד. קיימת תאורה, ברזיה, מערכת פחי אשפה — שאנשי התפעול דואגים לרוקנם בתכיפות ראויה לציון ומעל לכל — צל.

המינהלת דאגה כאן לנטיעה השלמה של חלקות חשופות כאשר הדגש הוא על נטיעת מינים חדשים של עצים שיגוונו את הנוף ויוסיפו צבע וצורה לנטיעות הקיימות. במסגרת זו ניטעו צאלונים, תמרים, פיקוסים, מכנפים ועוד. אגב, בעורפו של חוף דוגית, ממוקם חוף־גולן הידוע בלונה־גל שלו, המציג את מערכת מגלשות המים המפותחת בארץ. מדרום לדוגית, אנו פוגשים את חוף צאלון, שהוא הצעיר בחופים הציבוריים של הכינרת והמופעל על ידי אנשי המרכז האזורי בני־יהודה.

חוף האשלים, שכן בדלתא של נחל סמך, ובולט בחצי האי הירוק שלו המוזדקר לתוך הכינרת. בקרבת מקום היה המוצב הסורי של כורסי. כאן עדיין אין פיתוח ויש לקוות כי יישמר כחוף טבעי, בשל הערכים הטבעיים שנשמרו כאן.

חופים פופולריים

שני החופים הבאים הם חוף לבנון (השם לא אושר על ידי ועדת השמות והשם החדש שנקבע הוא חוף כורסי) וחוף חלוקים — שהוא קטע חוף מאד פופולרי אצל יורדי ים הכינרת, בהיותו עשוי מחלוקי כינרת יפים של בזלת, גיר וצור. שירותים נמצאים בשלב ראשון של פיתוח. התחזוקה של שלושת החופים האחרונים מתבצעת על ידי מינהלת הכנרת.

חופי גופרה (מתחת למוצב נוקיב) וצלצל, מצפון לעין גב, הם חופים ציבוריים המופעלים על ידי חברי תל־קציר וכוללים שירותים רטובים וצל. וזקוקים להשלמת תשתית. חוף סוסיתא הוא חוף ציבורי הנחשב לאחד החופים הנעימים של מזרח הכינרת. הוא מתוחזק על ידי חברי קיבוץ עין גב, וכולל מערכת שירותים מפותחת. לאחר החוף המסחרי של עין־גב אנו פוגשים מדרום את חוף השיטים ואת חוף אלה שעדיין לא מפותחים. קיימים בהם שירותים רטובים.

בקבוצה הבאה יש את חופי קנה, שיזף ורותם הכוללים מערכת שירותים מפותחת. מחוף רותם ועד צמח, לא קיימים יותר חופים ציבוריים, והם תפושים בעיקר על ידי שטחים חקלאיים, בריכות דגים והחופים המסחריים של האון ומעגן.

עד כאן חופי מזרח הכינרת, שבהם ניכרת בעיקר תנופת הפיתוח. לא נתייחס הפעם למערכת החופים של טבריה ושל מגדל־גנוסר. לאלה ראוי להקדיש רשימה נפרדת. נזכיר בדרום־מערב את החוף החדש בצמח, שבא במקום חלק גדול מגן־הכינרת ומופעל על ידי חברי קיבוץ אלומות ואת חוף צינברי, המופעל על ידי המושבה כינרת.

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי הרוח
בית הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
החברה ההיסטורית הישראלית
בית התפוצות ע"ש נחום גולדמן

ערב עיון לזכרו של
פרופ' אוריאל טל ז"ל
במלאת שלש שנים למותו
ולרגל הופעת ספרו: מיתוס ותבונה ביהדות ימינו
יו"ר: פרופ' שלמה סימונסון
פרקי נגינה
קריאה מכתביו
דיון: יסודות הזהות היהודית בדורנו
המשתתפים: פרופ' יוסף גורני
ד"ר מיכאל רוזנק
פרופ' נתן רוטנשטרייך
ערב העיון יתקיים ביום שלישי י"ב בסיון תשמ"ז 9.6.87
בשעה 20.00, באודיטוריום "בני ציון" בבית התפוצות,
קרית האוניברסיטה, רמת אביב

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר

המפגש הפתוח למעוניינים בלימודי התואר השני בבית־הספר לרפואה ע"ש סאקלר יתקיים ביום ששי 5.6.87, בשעות 13.00 — 9.00, באולם 201, בבניין סאקלר לרפואה.

משרד הבריאות
מרכז ההדרכה לבריאות הציבור
ע"ש פרופ' ג.ג.מר
צריפין

נפתחה ההרשמה לקורס "תברואנים מוסמכים" דו־שנתי

הלימודים יתקיימו ב־4 שלבים:
1. שלב א' – 5 חודשי לימוד עיוני (לימודי יום מלא)
2. שלב ב' – 5 חודשי הכשרה מעשית מודרכת בשדה (במקום העבודה ובמסגרת לשכת הבריאות – יום בשבוע).
3. שלב ג' – 5 חודשי לימוד עיוני (לימודי יום מלא)
4. שלב ד' – 5 חודשי הכשרה מעשית מודרכת בשדה.

תנאי קבלה: 1. תעודת בגרות (או תעודת סיום 12 שנות לימוד עיוני) […] ממשטרת ישראל. 3. הצלחה בבחינות כניסה ועמידה בפני ועדת מיון וקבלה.

בוגרי הקורס יקבלו בנוסף – "היתר להדברה"
הנהלת המרכז מסייעת בהשגת מקום עבודה במקצוע.
מועד פתיחת הקורס – יום א' 13.9.87 שעה 09.30
בחינות כניסה וועדת מיון – יום ד' 5.8.87 שעה 11.00
מועד אחרון להרשמה: יום ו' 31.7.87
לצורך הרשמה יש לפנות בכתב, בצירוף צילום תעודות ההשכלה, לפי הכתובת:
מרכז ההדרכה לבריאות הציבור
מרכז רפואי "אסף הרופא"
צריפין – 70300
לקבלת פרטים יש לפנות אל:
מזכירות המרכז – טל' מס' 08-205827

האוניברסיטה העברית בירושלים
בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש פאול ברוואלד

הרשמה לתוכנית לימודים לתואר מוסמך בעבודה סוציאלית לשנה"ל תשמ"ח

נמשכת ההרשמה ללימודי התואר "מוסמך בעבודה סוציאלית" במגמות הבאות:
1. מחקר בעבודה הסוציאלית וברווחה חברתית.
2. מינהל ומדיניות בשירותי הרווחה.
3. פרקטיקה ישירה מתקדמת בעבודה הסוציאלית והדרכה.

לתוכנית זכאים להתקבל בעלי תואר "בוגר", בעבודה סוציאלית, במדעי החברה וההתנהגות ובחינוך, אשר ממוצע ציוניהם "טוב" ומעלה.
בוגרים במדעי החברה וההתנהגות ובחינוך יידרשו ללמוד בתוכנית ההשלמה כשלב ראשון לקראת לימודי המוסמך. תוכנית ההשלמה כוללת קורסים עיוניים והכשרה מקצועית בהיקף של שלושה ימים בשבוע.
לביה"ס לעבודה סוציאלית מספר מוגבל של מילגות שנועדו לסייע לתלמידים בכיסוי שכר לימוד והוצאות מחיה.
פגישת מידע על תוכנית המוסמך ותוכנית ההשלמה תתקיים ביום רביעי, 10 ביוני 1987, שעה 15:00, חדר 420, בביה"ס לעבודה סוציאלית, הר־הצופים, ירושלים.
פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות התוכנית, חדר 516, ביה"ס לעבודה סוציאלית, הר־הצופים, ירושלים. מיקוד 91905. טל: 02-882188, ובטלפון מס' 02-826740, בימים א'־ה' בין השעות 10:00–12:00.

נאות הככר טיולי קיץ 87 לגלות עולם נסתר עם מדריכי נאות הככר

חדש יוגוסלביה איטליה 16, 18, 19 יום
חדש ספארי בקניה 9, 16, 23 יום
תורכיה מערב ומזרח 10, 18, 19, 20 יום
חדש פולין הונגריה 15 יום
חדש סקנדינביה 18 יום
יוגוסלביה אוסטריה הונגריה 17, 18, 23 יום
דרום אמריקה 20, 23, 32 יום
המזרח הרחוק 30–35 יום
חדש ספרד פורטוגל והפירנאים 15, 20, 21 יום

מועדון מטיילי מעריב
לקבלת חוברת מפורטת והרשמה:
ירושלים—קרן היסוד 36, טל. 699385, 02-636494
תל־אביב—הירקון 252, טל. 03-5463111
חיפה—הרצל 61, טל. 04-671292
ואצל סוכן הנסיעות שלך.

בין הפטיש והשולחן

לא מכבר נמכרה במכירה פומבית בתל־אביב תמונה שערכה כערך דירת־פאר גדולה. בשבוע שעבר מכרו אנשי "סותבי" בירושלים ציור בכ־800 אלף דולר. אנשי עסקים ישראלים מנסים לרכוב על גל ההצלחה הפוקד את ענף המכירות הפומביות בעולם.

מאת רומן פריסטר

המהפכה הבולשוויקית חיסלה את מחולליה ומיליוני רוסים קפחו את חייהם בקרב, קפאו בכפור ונגועו ברעב כאשר נולדה למרק שאגאל בתו אידה. בלי כל קשר ל"עשרת הימים שזעזעו את העולם" עמד שאגאל מול כן־הציירים בסטודיו בוויטבסק וצייר את עצמו יושב על כתפי רעייתו בלה ומרים כוס יין אל התינוקת המרחפת מעל ראשו. המקור תלוי במוזיאון לאמנות מודרנית בפאריס. אבל ציור פסטל זהה, קטן יותר, שצייר שאגאל כשנתיים לאחר מכן, הוצע אמש לבאי המכירה הפומבית של גלריה גורדון.

שעיה יריב, בעל הגלריה הבקי במכירות פומביות, העמיד את מחיר המינימום של היצירה על 80 עד 120 אלף דולר. לטעמו מציאה. אבל אנשים ששפשפו הרבה כיסאות במכירות פומביות בארץ ובעולם ידעו שכאשר ייפול פטישו של הכרוז על לוח השולחן בפעם האחרונה, יהיה המחיר הסופי מרקיע שחקים. "פרחים" של שאגאל, שהוערך על־ידי מומחי בית המכירות הפומביות "סותבי" בכחצי מיליון דולר, שילם הקונה במכירה שהיתה בשבוע שעבר בהילטון בירושלים 300 אלף דולרים יותר.

"סיזוף מוחלט", אמר מנהל "כריסטי", שביקר באחרונה בארץ ונפגש עם יריב. הוא סיפר על אספנים יפנים הרוכשים כל דבר בעל ערך ועל מוזיאון גטי בארה"ב, שתקציב הרכישה השנתי שלו הוא 50 מיליוני דולרים. העיתון הראלד טריביון כתב על "המכה הגדולה" שהיתה בשלושה ימים של מאי, כאשר במכירות של סותבי ושל כריסטי בניו־יורק נמכרו חפצי אמנות בערך כולל של 133.8 מיליוני דולרים. פסליו של ג'יאקומטי, למשל, שהוערכו במיליון וחצי דולרים כל אחד, עברו לידי הרוכשים במחירים כפולים.

עולם המכירות הפומביות נעשה גדול. ההוצאה היוקרתית הארפר אנד ראו הוליכה להוציא לאור, לפני שש שנים, מדריך ל־600 בתי מכירה ברחבי תבל, מארה"ב ואנגליה ועד לזימבבווה שבאפריקה. לא רק חפצי אמנות ועתיקות נמכרים בחברות הללו, אלא בקבוקי יין, ספרים, שטיחים, רהיטים, ממצאים ארכיאולוגיים ובולים. ישראל אינה מופיעה עדיין במדריך מכיוון שעסקי המכירות הפומביות התפתחו בארץ רק בשנים האחרונות. היזמים שלנו עקבו אחר הקורה באירופה ובאמריקה והחליטו לעלות על גל ההצלחה העולמית.

ערכו של ייחוס

לפני שלוש שנים נפתח בתל־אביב משרד של סותבי. דניאלה לוקסמבורג ורבקה סקר המייצגות את החברה אינן מסתפקות בעשיית מכירות פומביות פעם בשנתיים. הן מעבירות גם חפצי אמנות שבבעלות ישראלית למכירה בניו־יורק, לונדון, מונאקו וז'נווה. "בהתחלה לא הנהלת סותבי לא התלהבה מהרעיון שנעשה מכירות פומביות גם בירושלים", מספרת רבקה סקר. "אמנם כולם יודעים שיש בארץ הרבה חפצי יודאיקה עתיקים ונדירים, אך יודעים גם שהאספנים העשירים יושבים בניו־יורק. לבסוף נתקבלה טענתנו כי גם את הערך הסנטימנטלי של ירושלים אפשר לתרגם למונחים עסקיים. המציאות הוכיחה שצדקנו. את "הפרחים" של שאגאל מכרנו בשבוע שעבר לאדם שבא מחוץ לארץ. המחזור השנתי שלנו — בשני הביזונים — מגיע עתה ל־3 מיליוני דולרים. בשביל בית סותבי זה לא הרבה, ובכל זאת המשרד כאן פעיל מאוד. השוק העולמי צמא לכל דבר. אנו מחפשות ספרים עבריים וספרי יידיש עתיקים ולארכליבר עתיקים. אפילו להוצאות הראשונות של יצירות קפקא בעברית יש מחיר גבוה בעולם".

רבקה ודניאלה מספרות על אשה שהביאה למכירה בירושלים שתי כריכות־עץ של ספר תפילה ואצבע תורה מגולפת, מעשה ידיו של נפתלי שטרן שחי בקראקוב במאה הקודמת. "הערכנו את החפצים בפחות מחמשת אלפים והם נמכרו ב־15 אלף דולר. האשה היתה מאושרת. גם אנחנו. אנחנו משוכנעות שאם היתה האשה פונה לסוחר אמנות, היה מציע לה סכום נמוך בהרבה".

הבריכות של נפתלי שטרן הוצגו בשנות השלושים בתערוכה בבצלאל בירושלים. הפחות לפלין והגבאו לארץ שנית. ברוסה ל"דיוקן כפול עם כוס יין" לשאגאל, שנמכר אתמול במכירה של ישעיהו יריב. מה שמעלה את המחיר גם כאן הוא הסיפור שמאחורי היצירה. תכשיטים שעברו לפנים כרכבת קולנוע מפורסמת, או שטיח שלחר כלשהו דרך עליו נמדדים לפעמים לפי חשיבותם של בעליהם הקודמים. ממצאים ארכיאולוגים מאוסף של משה דיין משיגים תמורה גבוהה מחפצים זהים, אבל אנונימיים.

בקטלוגים הישראלים אין מזכירים בדרך כלל את הבעלים הקודמים. הישראלים המוכרים חפצי אמנות שלהם במכירה פומבית מבכרים להישאר בעילום שם, גם אם האלמוניות גורעת מהתמורה. כשנמכרים ציורים של אמנים ישראלים או יהודים, מציינים מארגני המכירות את המוזיאונים והתערוכות שבהם הוצגו בעבר.

אנשים המוסרים את חפציהם למכירה פומבית חייבים לקבל את ההערכה הכספית של מפעיל המכירה. החברות בארץ אימצו, בקווים כלליים לפחות, את התקנות הנהוגות בבתים יוקרתיים כסותבי, כריסטי ופיליפס. גם על חפץ שלא נמכר גובה בית־המכירות את עמלתו. האחריות שמקבל הקונה מוגבלת מאוד בדרך כלל. כלומר, מארגן המכירה הפומבית אינו נושא באחריות לפגמים אפשריים שיתגלו ביצירה. כלל זהו. יש פריטים שמארגן המכירה הפומבית אחראי אך ורק למקוריותם. אבל שמו הטוב של בית המכירות תלוי באמינותו ושום חברה הדואגת למוניטין שלה לא תוליך את הקונים שולל בזדון.

עצבים חזקים

"אין במכירות פומביות מציאות מבחינת המחיר, מאחר שזו הדרך היחידה כמעט לרכוש פריטים יפים ונדירים", אומר מיכאל ברעמי. "המכירות הפומביות שלו בבית אסיה היו לשם דבר. "אדם המזמין למכירה שלי באקראי, שאינו מנוסה, אינו יודע לקרוא בעיון את הקטלוגים ואינו בוחן את הפריטים בתצוגה הקודמת למכירה ולבסוף נסחף גם בהתלהבות של ההצגה הגדולה, עלול להיפגע. במכירה פומבית צריך הרבה ידע והרבה סבלנות ובדרך כלל משתלם לשבת עד סיומה.

"מעטים בלבד יוצאים נשכרים מכירה כספית. וגם זה רק בגלל טעות שלנו. קרה לי שמכרתי קופסה עתיקה במחיר נמוך כי לא שמתי לב להוראות האומן. זו היתה קופסה מעשה ידיו של פברז'ה, מגדולי התכשיטנים האירופים של המאה שעברה. מי שקנה את הפריט וידע מה הוא קונה, הרוויח הון. אולם טעויות מהסוג הזה נדירות. ברוסה לבתי מכירות גדולים, גם אני נעזר במומחים, כמו אילה דוישה, אוצרת המוזיאון היהודי באוגסבורג, ואחרים".

גלריה גורדון נכנסה לעסקי המכירות הפומביות לפני כעשר שנים. מיכאל ברעמי החל בכך רק בנובמבר 1984. מכרים בארה"ב הטילו עליו לחסל תכולת בית של הדים שמתו בישראל. היו שם שטיחים עתיקים, תרסינה סינית, חפצי כסף, תמונות של הרמן שטרוק ושעונים ישנים. ברעמי הדפיס קטלוג מפואר, שכר אולם בבית אסיה — והנה כי טוב. המכירה ה־18 שלו היתה ב־25 במאי והמחזור הממוצע של כל מכירה כזאת הוא 200 אלף דולר.

בניגוד לגלריה גורדון, אצל ברעמי מוכרים הכל: הרבה יודאיקה והרבה תכשיטים עתיקים. "חלק גדול מהחפצים המסורים לנו למכירה, מקורם מהאפוטרופוס הכללי", הוא מסביר. "במשך עשרות שנים היו הפריטים נעולים בכספות והפקידים לא ידעו כיצד לשווקם. המכירה הפומבית היא הפתרון הנוח ביותר מבחינת ההגינות הציבורית. פריטים רבים נמכרים על־ידי מרשאותים ועל־ידי אספנים המבקשים להחליף יצירות מסוימות באוספיהם. גם תרומות המגיעות לרבי ולמוסדות אחרים מוצאות לבסוף את דרכן לבית אסיה. חלק גדול מהפריטים מגיעים מאנשים העוברים לגור בבתי אבות. אנשים שבאו בשנות השלושים מאירופה הביאו עמם אוספים גדולים והארץ מלאה דברי אמנות בכל השטחים. אני מקווה שעד שיתייבש המקור הזה אצא כבר לגימלאות, ולאו דווקא כאיש חסר אמצעים".

מיום הקניסו מיכאל ברעמי אינו אוהב את המלה נובו־ריש. אבל הקונים הטובים הם אנשים שלא תמיד היו בעלי אמצעים ועכשיו ידם משגת לרכוש תכשיטים או חפצי אמנות המסמלים מעמד חברתי. "הגאות בעסקים שלנו החלה כשהנשים התחילו לגרור את בעליהן למכירות פומביות. רוב הפריטים העושים את המחזור הגדול, גם אצלנו וגם בעולם, אינם בהכרח תמונות של גדולי הציירים או תכשיטים של פברז'ה, אלא חפצים שמחירם מגיע ל־500 דולר לכל היותר".

מאחורי הקלעים

מארגני מכירות פומביות מרכזים עוצמה מסחרית גדולה. על־ידי מניפולציות מתוחכמות הם יכולים לקבוע מחירי שוק, בעיקר לציירים מקומיים. ישעיהו יריב מגלריה גורדון אומר שאינו מקבל למכירות יצירות שאין להן מחיר שוק ברור. אלא שמחיר ברור יש לרוב רק לגרפיקה הנמכרת בחוץ־לארץ. יצירה שיש לה כמה עותקים הנסחרים גם בניו־יורק וגם בתל־אביב, לא קשה לקבוע את ערכה. קביעת מחיר מינימום לפריט יחידאי פותחת אפשרויות לאי־מגבלות. הפיתויים גדולים מאוד. האתיקה המקצועית דורשת שיוצגו למכירה אך ורק חפצים שנמסרו על־ידי צד שלישי. אך מי יכול לבדוק אם חלק מהחפצים אינם בבעלותו של מארגן המכירה הפומבית, שקנה אותם בזול ממוכר שלא התמצא בערכם האמיתי ומציע אותם ביוקר למשתתפי המכירה? אין כל חוק — פרט לתקנות פנימיות של בתי המכירה — המגדיר את הגבולות בין המוכר והאוסף. הכל מבוסס על אמון ועל תגובות השוק, האמיתיות והמדומות.

ססנה גרמנית בכיכר האדומה: 80% מהנשאלים בגרמניה בעד מעשהו

כבוד גרמני בכיכר האדומה

הטייס מתיאס רוסט הוכיח לעולם שגבולות הם דבר מלאכותי, שבני האדם קרובים זה לזה ושאפשר גם אחרת. מה חושבים בגרמניה על גיבור היום?

מאת דניאל דגן

בון

אחרי מה שאירע בשבוע שעבר בכיכר האדומה במוסקווה, אין להתפלא אם מתיאס רוסט ינסה להנחית מטוס באחד מרחובות ירושלים. הצעיר המערב־גרמני בן ה־19 חלם זמן רב על ביקור בישראל, הדיבר בהתלהבות על רצונו לראות במו עיניו את המקומות והנופים המוכרים לו מסיפורי התנ"ך וההיסטוריה הקדושה.

מה שעמד בין מתיאס לבין הגשמת החלום היה, לדברי אמו, העומס הכספי הכרוך בביקור בארץ. "בני היה סקרן מאוד לדעת מה קורה בארצכם", אמרה מוניקה רוסט. "הוא דיבר על כך לעתים תכופות וקרא הרבה ספרות על ישראל. מתיאס, כמו כל בני המשפחה, הוא פרוטסטנטי. היה לו דחף טבעי להכיר מקרוב את הדברים שעליהם קרא בכתבי הקודש. לכך מצטרף העניין המיוחד של כולנו, כגרמנים, בעשייה בארצכם. בבית הספר ובמקומות אחרים למד מתיאס הרבה על תקופת השואה. הוא רצה לדעת יותר על היהודים, להכיר את ארצם, לראות אותם מקרוב, לקשור אתם קשרים".

לדברי בני המשפחה התעניין מתיאס גם בסכסוך הישראלי־ערבי. "לא היו לו דעות פוליטיות מגובשות, ככל שאני יכולה לשפוט", אמרה מוניקה רוסט. "אך אני בטוחה שיש לו אהדה גדולה כלפי ישראל. עצם ההתעניינות המיוחדת שלו בה מעידה על כך".

ידיעות מרגיעות

אחרי שחלף ההלם הראשון של הידיעה על הנחיתה בכיכר האדומה נושמים בני משפחת רוסט לרווחה. הם קיבלו ידיעות מרגיעות. השלטונות הסובייטיים אינם מתכוונים לנהוג ביד קשה כלפי בנם. שר החוץ המערב גרמני הבטיח לרוסים בשידור רדיו שלמתיאס רוסט בוודאי לא היו כוונות רעות כלשהן.

"אני גאה בבני", אומרת האם. היא מסרבת להסתפק בהסבר שבנה פעל אך ורק מתוך יצר הרפתקנות. "הוא בוודאי רצה הרבה יותר מזה. הוא חשב על שלום, על קרבה הדדית, על כך שגבולות הם דבר מלאכותי. אני מאמינה שבני רצה להקנות לנו את התחושה שכולנו קרובים איש אל רעהו ושאפשר גם אחרת. הוא רצה לעשות זאת בצורה פשוטה וברורה, שתהיה מובנת לכל אחד".

מתיאס רוסט ומשפחתו מתגוררים בדירה לא גדולה בבית משותף בעיירה וודל, מרחק חצי שעה מהמבורג. האב קרל היינץ הוא מהנדס בחברת אא"ג. האם עקרת בית. לאחר סיום בית ספר ריאלי (תיכון מקוצר) התחיל מתיאס בהכשרה מקצועית כפקיד בנק. אך התחום לא עניין אותו במידה מספקת, והוא עבר באחרונה כלבלר בחברה למשלוח מתנות.

חלומו הגדול של מתיאס היה טיס. ייתכן שבאמצעות הטיס ביקש הנער שוחר ההרפתקאות לצאת מן הקרתנות של עיירה קטנה וחסרת ברק. ייתכן גם שביקש לעצמו עתיד מקצועי שוחר הכנסה כספית נכבדה. מכל מקום הוא לא הסתפק בחלומות, אלא התחיל להגשים אותם הלכה למעשה. את כל זמנו הפנוי ואת כל חסכונותיו הצנועים, הקדיש ללימוד טיס במועדון התעופה "ארו קלוב" בהמבורג.

אחד מראשי המועדון, הלמוט גאס, אמר שמתיאס רוסט הוא טייס טוב, שהוכיח את כישוריו פעמים רבות. ואף על פי כן "לא נוכל לחדש את רשיון הטיסה שלו. הוא נכשל בהתנהגות לא אחראית".

כל הכבוד

אלי ביינהורן־רוזמאייר, הטייסת המפורסמת ביותר בגרמניה (כיום בת שמונים) אמרה על טיסתו של מתיאס למוסקווה: "מבחינה מקצועית־תעופתית הוא הוכיח ביצועים מעולים. כל הכבוד". ביטויים דומים של הערצה והתפעלות באו גם מאחרים. אמו של מתיאס אומרת: "שמעתי שהלמוט גאס שינה בינתיים את דעתו ושוקל אפשרות לחדש את רשיון הטיס של מתיאס. אני מקווה לכך בכל לבי".

המזל שיחק למתיאס, ולהצלחה אין מתחרים. הטיסה הסנסציונית עלולה היתה להסתיים באסון נורא. ייתכן שמטוסים סובייטיים היו מפילים את הססנה הקלה של מתיאס, כפי שעשו למטוס הג'אמבו הקוריאני לפני כשנתיים. ייתכן שמתיאס היה פוגע בהולכי רגל ובסקרנים בעת נחיתתו בכיכר האדומה במוסקווה.

דברים נוראים כאלה לא התרחשו. מה שנותר מן הטיסה הוא אירוע בין־לאומי מרתק, שכבר נכנס להיסטוריה הפוליטית התעופתית. איך אפשר שלא להיות גאה על הנער בן ה־19, שהצליח להוכיח, בדרכו שלו, את חוסר התכלית שבניסיון לסגור גבולות של מדינות באמצעות מערכות הגנה מתוחכמות?

שר החוץ המערב־גרמני הנס־דיטריך גנשר, התומך בהצעות סובייטיות־אמריקאיות לסילוק הטילים הגרעיניים מאירופה, כבר השתמש בטיסה כדי לעקוץ את יריביו־שותפיו בבון, ובתוכם הקאנצלר הלמוט קוהל. "מתיאס הראה לכולנו", אמר גנשר, "שמצבנו עשוי להיות טוב יותר עם פחות כלי נשק".

גם המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב ניסה להפיק רווח פוליטי מן העלבון הצורב שנגרם לארצו כתוצאה מן השלומיאליות שהפגינה מערכת ההגנה האנטי־אווירית הרוסית. במכה אחת הדיח את שר ההגנה ומפקדים בכירים, והוכיח שיש בידו להמשיך בניקוי המערכת, ולהילחם בהתבצרות ובאי־היעילות המאפיינים חלק גדול מן המוסדות הסובייטיים.

הטייס שנחת בכיכר האדומה נהפך בן־לילה לאישיות מפורסמת, והוא נמצא בדרך המלך לקראת רווחה כלכלית. נציגי הוצאות ספרים מתדפקים על דלתות משפחת רוסט ומגישים הצעות מפתות לרכישת זיכרונותיו של מתיאס. האב והאם אומרים: "רשמנו לעצמנו את ההצעות, ויש ברשותנו כתובות ומספרי טלפון של כל המוכרים למיניהם. בסופו של דבר יצטרך מתיאס עצמו להחליט באיזו מן ההצעות לבחור".

הפרשנים הגרמנים הגיבו תחילה בהיסוס מה. אחד מהם אמר בשלודר זה, כי המעשה הלא־אחראי של מתיאס רוסט עלול להגביר את הפחדים הרוסיים מפני גרמניה, ולהעכיר את האווירה ביחסי מוסקווה־בון. נשמעו הערות מזלזלות או אף פוגעות כלפי הטייס הצעיר.

כל זה חלף כלא היה כשהתברר ממדי ההצלחה. עכשיו מתקשים אפילו פוליטיקאים בכירים להסתיר את גאוותם על הגרמני הצעיר והנועז, שהצליח להתגרות בצורה כה מקורית במעצמת־על מסוכנת. משאלי דעת קהל מגלים ששמונים אחוז מן הגרמנים מחייבים ללא היסוס את המבצע של מתיאס, וקושרים לו הלל כטייס אמיץ העושי ללא חת.

לאווירה האופורית והנינוחה תרמה גם התגובה הרוסית המתונה. המנהיגות בקרמלין אינה מתכוונת כנראה להעניש את מתיאס רוסט בעונש חמור במיוחד. עונשים חמורים היא שומרת למי שנמנעו מליירט את מטוס הססנה בדרכו מהלסינקי אל הכיכר האדומה. הדברים סובייטיים בכירים רומזים שרוסט יישלח כנראה לחופשי — עם או בלי משפט. יותר מזה, הם אף מודים לרוסט על כך שסייע לחשוף ליקויים במערכת ההגנה האנטי־אווירית של ארצם. מיכאיל גורבאצ'וב ינצל את פרשת הנחיתה בכיכר האדומה לצורך המשך מדיניות הרפורמות שלו. רוסט סיפק הזדמנות מצוינת להכניס גם למערכת השמרנית של הצבא הסובייטי את העקרונות של ביקורת עצמית ושל אחריות כלפי מחדלים.

העיתונות הגרמנית צוהלת. "וולט אם זונטאג" כתב: "חיל האוויר הגרמני, במלחמת העולם השנייה, לא זכה להגיע אף לשערי מוסקווה. מתיאס רוסט הצליח לחוג גם על מעל הקרמלין ונחת בכיכר האדומה". ב"זודדויטשה צייטונג" נכתב: "לענק הצבאי המעורר האימה במזרח יש הרבה מאוד נקודות תורפה". ה"אקספרס": "שד של בחור". ספק זה: "מתיאס הוא טיל אוילנשפיגל של העשור".

בחוש האימהי שלה הבינה מוניקה רוסט את משמעות הנחיתה בכיכר האדומה טוב יותר מהרבה פרשנים מלומדים, שהביעו חששות לדימויה של גרמניה: מתיאס רוסט לא העמיס על הגרמנים נטל נוסף בתחום הדימוי. להיפך, הוא העניק להם גאווה מחודשת.

מרכז התנועה ליהדות מתקדמת ההולך ונבנה בירושלים

הרפורמים בישראל (ב')

הפריצה מבית־הכנסת

התנועה הרפורמית בארץ עברה את שלבה הגרמני, משנות השלושים, ואת השלב האנגלו־סאקסי משנות השישים. עכשיו זוהי תנועה ישראלית, השואפת להתרחבות ונכונה למאבק ציבורי על זכויותיה

מאת רן כסלו

לפי גירסתו של מאיר אזרי, מנכ"ל תל"ם — התנועה ליהדות מתקדמת, המייצגת את הזרם הרפורמי בישראל, היתה ההיסטוריה של הרפורמים בארץ בת שלושה שלבים. השלב הראשון החל בראשית שנות השלושים, עם העלייה מגרמניה — מולדת הרפורמה ביהדות. גם הזרם הרפורמי בארה"ב נוסד בסוף המאה הקודמת על־ידי מהגרים יהודיים מגרמניה, ובמשך שנים לא רבות קנה לעצמו מקום כזרם היהודי־דתי המרכזי בשכבות שהתבססו מבחינה כלכלית וחברתית. רק בתחילת המאה ה־20, עם גלי ההגירה ממזרח אירופה, נוצר הזרם הקונסרווטיבי (לא מעט בעזרתם הכספית ובתמיכתם האישית של ראשי הזרם הרפורמי), שעם הזמן עלה מבחינה מספרית על הזרם הרפורמי, ושני הזרמים יחד — על הזרם האורתודוקסי, שנדחק לפינה בקרב יהודי ארה"ב.

כך זה בארה"ב. אך לא כך התפתחו הדברים בארץ־ישראל של שנות השלושים. השפעתם של יהודי גרמניה, ושל ההשקפה הרפורמית־ליברלית, שהביאו עמם, על החיים הדתיים של הארץ היתה מוגבלת מאוד. הוקמו כאן שלושה מרכזים רפורמיים, שפעלו בנפרד ולכל אחד מהם היסטוריה נפרדת. בתל־אביב עמד בראש הקבוצה הרב רוזנברג, אך במשך הזמן הוסט הדגש הפעילות מהדת לפוליטיקה והדבר מצא את ביטויו בהקמת המפלגה הפרוגרסיווית.

בירושלים הקים הרב וילהלם בית־כנסת רפורמי, והיתה זו תקופה קצרה של חיכוכים חריפים בין הרפורמים והאורתודוקסים בארץ ישראל. הרב וילהלם אף קיבל את אישורו של הרב קוק לערוך נישואין בקהילתו. אך לדוקים זה נודעה גם השפעה שלילית: כדי להמשיך ולהיות במוסדם של הרבנים הראשיים, נע בית־הכנסת הירושלמי ימינה, הצטרף עם הזמן לזרם הקונסרווטיבי ולבסוף — הגיע עד לאורתודוקסיה.

המרכז החזק ביותר, שהאריך ימים מעל ומעבר לשניים האחרים, הוקם בחיפה דווקא. היה זה הרב מאיר אלק, תלמידו של לאו בק, שהקים בחיפה מרכז חינוכי על שם מורו ורבו, בית־הספר ליאו בק. עם חטיבת ביניים, ע"ש לאו בק קיים ופעיל בהצלחה על הכרמל הצרפתי עד היום, ויצאו ממנו לא מעטים מפעילי הדור החדש של התנועה הרפורמית בארץ. אגב — גם מאיר אזרי, דור רביעי בארץ, יליד תל־אביב הקטנה שעקר לחיפה בילדותו עם הוריו, הוא תוצר בית־הספר הזה.

השלב השני בהיסטוריה של התנועה הרפורמית בארץ מאוחר מהראשון בשלושים שנים תמימות. בשנות השישים — בעיקר אחרי מלחמת ששת הימים — הביאו את הרפורמה לארץ עולים מארה"ב ומארצות מערב אחרות. בגל העלייה הזאת קמו בתי־כנסת רפורמיים בכמה מרכזים בארץ — במקביל לבתי־כנסת קונסרווטיביים. בתי־כנסת אלה התנהלו במשך שנים במתכונת אמריקאית — לרבות סידור־תפילות וניהול טקסים ודרשות בשפה האנגלית. הרפורמים מהגל הזה הסתגרו בבתי־הכנסת שלהם ונמנעו מלהתערב במאבקים ציבוריים מחוץ לקהילותיהם הקטנות. אולי התיאור הנכון הוא ניהול חיי דת במחתרת. מכל מקום, בצינעה מוחלטת.

התוצאה החשובה יותר של הגל השני — הגל האנגלו־סאקסי בהתפתחות התנועה הרפורמית בארץ — היתה הקמתו של המרכז הרוחני של התנועה, סביב שלוחת ההיברו־יוניון־קולג' בירושלים. עם התפתחותו החל המרכז להשפיע לא רק על הקשר המתהדק בין התנועה הרפורמית בארה"ב עם ישראל, אלא גם להקרין על סביבתו הישראלית: כמרכז דתי וחינוכי גם יחד.

* * *

התפתחויות אלה, בצד התמורות שחלו בארץ בשנים אחרונות והדי חיפוש אחר תוכן רוחני בקרב צעירים שהתאכזבו ממסגרות אידאולוגיות מוכרות, הולידו בשנות השבעים את השלב השלישי בתולדות התנועה הרפורמית בארץ, הישראלי במקורו ובאופיו. צעירים מחפשי־דרך גילו את הזרם הרפורמי והם אשר שינו את אופיו לתנועה ישראלית ליהדות מתקדמת. הם נכנסו לבתי־הכנסת שהקימו עולים ממערב, ועם הזמן שינו את הרכב הקהילות וכמובן את השפה המדוברת בהן. הם דרשו סידור־תפילות ישראלי, מתאים להווי הארץ, וקיבלו אותו בעריכת מועצת רבני התנועה. הם הוציאו מתוכם ראשי קהילות ואף רבנים חדשים, שקיבלו את הסמכתם בשלוחה הירושלמית של היברו־יוניון־קולג'.

השינויים בהרכב האנושי לוו בפעילות ממין חדש. הזרם הרפורמי בישראל יצא מבית־הכנסת ומהמסגרות הסגורות של הקהילה. בערבה, כ־40 ק"מ מצפון לאילת, הוקמו שני קיבוצים של התנועה. הקיבוצים משתייכים למסגרת הארצית של התק"ם, וכך נוצר הקשר ההדוק ומתהדק בין התנועה הקיבוצית ובין התנועה הרפורמית. זה כמה שנים פועלת תנועת נוער של תל"ם. לפני שלוש שנים היא שולבה כיחידה עצמאית בתנועת הצופים. הצופים של התנועה הרפורמית הרכיבו גרעיני נח"ל של התנועה ליהדות מתקדמת.

במשך השנה האחרונה הביאו השינויים בהרכב הקהילות לתוצאה בלתי נמנעת: מהפך בשליטה במוסדות התנועה. מוסדות התנועה ליהדות מתקדמת נבחרים את ועידת התנועה, שציריה מתכנסים מדי שנתיים. הועידה האחרונה נערכה לפני כעשרה חודשים והשתתפו בה כ־200 צירים של הקהילות בארץ. התוצאה: מבין 11 חברי ההנהלה, חמישה הם מתחת לגיל 35. חשוב יותר: שישה הם צברים ילידי הארץ. שני חברי ההנהלה הם קיבוצניקים.

מאיר אזרי, מנכ"ל התנועה הישראלית, שנבחר לתפקידו באותה ועידה, רואה במהפך השליטה לא רק את התוצאה אלא גם נקודת זינוק להתפשטות התנועה ולהתרחבותה לרוחב — ההמונים לא יבואו מעצמם אל התנועה הרפורמית. יש להביא את התנועה הרפורמית אל ההמונים. אחד המכשירים לכך יהיה המרכז הירושלמי, שבנייתו הגיעה סוף־סוף לשלבים המאפשרים לנצלו לא רק כמשכן של הקולג' ושל מוסדות התנועה אלא גם כמרכז חינוכי, עם אולמות הרצאות והצגות, אכסניה ברמה גבוהה לכ־250 איש, מסעדה וקפטריה. בשבת שלפני האחרונה נערכו במרכז החדש שלושה סמינרים: מועצה חינוכית של תנועת הנוער הרפורמית; סמינר של בני־ישראל, כ־20 אחוזים מהודו, המבקרים בארץ; וסמינר לסטודנטים ממפלגת העבודה על יהדות בעולם. בתוכנית השנתית: עריכת 20־30 ימי עיון, במקום שלושה ימי עיון בשנה הקודמת.

"יש להוציא את התנועה מבתי־הכנסת לרחוב ומהשולחן לפוליטיקה", אומר אזרי.

* * *

המאמץ הארגוני, האמור להכפיל ולשלש את שורותיה של התנועה (כיום — כ־6000 חברים רשומים) הוא רק פן אחד במאבק. הפן השני, חשוב לא פחות, בא לביטוי בין כותלי בית־המשפט העליון, בפעילות למען הכרה בזכויות התנועה כזרם דתי לגיטימי. גם את החלק הזה במאבק מרכז נציג של הזרם הישראלי בצמרת התנועה, הרב אורי רגב, צבר תל־אביבי, חניך בית החינוך צפון התיכון חדש, בעל תואר במשפטים ובפילוסופיה יהודית מאוניברסיטת תל־אביב, שלמד לימודי רבנות בהיברו־יוניון־קולג' בירושלים והוסמך כרב לפני כשנה.

הבג"ץ המפורסם ביותר הוגש על־ידי התנועה הרפורמית בעניינה של שושנה מילר: הוא גרם לפרישתו של הרב פרץ ממשרד הפנים ועדיין מאיים על המערכות הפוליטיות בבירה. שני בג"צים נוספים, שהוגשו על־ידי עו"ד יוסף ברמנשה — גם הם על רישום גיורים רפורמיים כיהודים — מצפים להכרעה בתקופה הקרובה. ואם גם שני בג"צים אלה יוכרעו לטובה, מצפים בתיק התנועה לבתי־המשפט עוד כ־20 עתירות מסוג זה.

אך הבג"ץ בעניין ההכרה בגיורה של שושנה מילר לא היה הראשון שבית־המשפט העליון התבקש להכריע בו לטובת התנועה הרפורמית. הראשון התברר עוד בתחילת שנות השישים ונכנס להיסטוריה המשפטית של ישראל תחת השם "פרץ נגד כפר שמריהו". היה זה בתחילת הגל האנגלו־סאקסי בהתפתחותה של התנועה, כאשר קבוצת עולים מארצות המערב ביקשו להקים בארץ בתי־כנסת רפורמיים. קהילה רפורמית שקמה בכפר שמריהו ביקשה מהמועצה המקומית להתיר לה להשתמש באולם לצורך זה. המועצה סירבה, והעניין התגלגל לבית־המשפט העליון, שחייב את המועצה להיענות לבקשת הקהילה.

לפרשה זו היה המשך בתל־אביב דווקא. באותה תקופה בערך החליט מרדכי נמיר, ראש עיריית תל־אביב דאז, להקצות לקהילה הרפורמית מגרש שעליו תוכל לבנות את בית־הכנסת שלה. ההחלטה נפלה, אך הדתיים בעירייה היו חזקים דיים לטרפד את מימושה במשך שנים רבות. לבסוף, בתקופתו של שלמה להט, החליטה העירייה לבטל את ההחלטה, בנימוק כי אם יינתן מגרש לרפורמים לא יהיה אפשר לסרב בעתיד לדאגי קרישנה או ליהודים למען ישו. התנועה פנתה לבג"ץ, אך העתירה לא הגיעה לדיון. שלמה להט חזר בו מהחלטתו, אימץ מחדש את החלטת נמיר ואף הרחיק לכת: הקצה לתנועה הרפורמית מגרש ברחוב בני דן, ליד הירקון. עבודות הבנייה מתחילות בימים אלה.

אלא שכל אלה היו פרשיות פשוטות יחסית. פרשה מסובכת בהרבה נמצאת בטיפולו של בית־המשפט העליון מ־1980, ועדיין לא הגיעה להכרעה. ראשיתה כאשר רב רפורמי ערך בקיבוץ יהל — קיבוץ של התנועה הרפורמית בערבה — טכס נישואין, והרב האורתודוקסי של אילת, שנכח בטכס, אישר ורשם את הנישואין. עם פרסום הדבר הודיעה הרבנות הראשית כי היה זה מקרה בודד ושוב לא יירשמו נישואין בעריכת רבנים רפורמיים. התנועה פנתה לבג"ץ וביקשה להורות לשר הדתות להסמיך שני רבנים רפורמים — הרב זמר מתל־אביב והרב רותם מחיפה — כרושמי נישואין. הדיון בבית־המשפט העליון, בהרכב של חמישה שופטים, נמשך עד דצמבר 1985. מאז ועד היום עמלים שופטי בית־המשפט בחיבור פסקי־דינם.

כל אלה, אומר הרב אורי רגב, הם רק שלבים במאבק להכרה מלאה בזרם היהדות המתקדמת כזרם דתי שווה־זכויות בישראל. אחרי הכרה משפטית בגיור רפורמי שנעשה בחו"ל, ייפתח מאבק על הכרה בגיור רפורמי הנעשה בארץ. עד עכשיו נערכו כ־50 גיורים כאלה וכ־40 נמצאים בשלבי למידה והכנה. כבר מתכוננת התנועה למערכה על פריצת חומת הקבורה האורתודוקסית, להקמת שירותי קבורה נפרדים של הזרם הרפורמי.

* * *

ראשי התנועה ליהדות מתקדמת יודעים כי שני עוצי המאבק — הארגוני, להרחבת התנועה, והמשפטי להשגת זכויות, שלובים זה בזה. אין טעם במאבק להשגת זכויות מלאות לזרם הרפורמי בלא גידול ניכר במספר מאמיני הזרם; ואין אפשרות להרחבה משמעותית של התנועה מבלי שזכויות רבניה ומוסדותיה יוכרו במלואן.

איש מהם גם אינו משלה את עצמו שהמאבק יהיה קל או קצר. ככל שתפרוץ התנועה, במאבקה המשפטי, את המונופול האורתודוקסי, כך ירבו המאמצים הנגדיים לחזקה שתסתום את הפרצות. וככל שיגדל כוחה המספרי והציבורי של התנועה, כך יגבר התהליך נגדה. ולא יהיו אלה רק התקפות פולמוסיות, או השמצות. ניסיון הצעירים בהדרים בבית־הכנסת הרפורמי בשכונת בקעה בירושלים, במהלך הקפות שמחת־תורה השנה, הוא רק אות הראשון לבאות.

(בכתבה שנייה ואחרונה)

זהב פוליטי

כעשרה אחוזים מכלל ההוצאות על מערכות בחירות בארה"ב הולכים לחברות ייעוץ, המלמדות את לקוחותיהן מה לומר, למי ובאיזה מקום כדי לרכוש את לב הבוחרים. 600 חברות ייעוץ, 50 אלף עובדים

מאת צבי בראל

ואשינגטון

רונלד ראמספלד, מי שהיה שר ההגנה של ארה"ב, פרש באחרונה ממירוץ המועמדים לבחירות לנשיאות לשנת 1988. "לא רציתי עוד להשקיע כל כך הרבה זמן למחשבה מנין להשיג את הכסף" הוא הסביר. ואמנם, כדי להחזיק מטה באילינוי הוא נדרש לשלם 6000 דולר מראש, חברת הטלפונים דרשה ממנו ערבות של מיליון דולרים. "כשאתה תכפיל סכומים אלה באלף — מספר המשרדים שמועמד זקוק להם — אתה רואה באלו סכומים מדובר".

מועמד נוסף, ג'ורג' בוש, כבר גייס ארבעה מיליוני דולרים. רוברט דול גייס שלושה מיליונים. ג'ק קמפ — 1.5 מיליון. ג'וזף ביידן — שני מיליונים. העשיר מכולם, המועמד האוונגליסטי מריון "פאט" רוברטסון, גייס עד כה, שנה וחצי לפני הבחירות, שבעה מיליוני דולרים. כל אלה מנסים להתגבר על שתי בעיות עיקריות הניצבות בפני כל פוליטיקאי המתמודד למשרה כלשהי בארה"ב: כיצד להשיג כסף ואיך לבזבז אותו בצורה היעילה ביותר. כיצד לקבל יותר פוליטיקה בעבור כל דולר. אלו סוכנויות להשקיע בפני איזה קהל, היכן נמצאים מרבצי התמיכה הכספית, והיכן התומכים הפוליטיים.

קונסורציום של יועצים

את התשובות יש מי שמוכן לספק תמורת תשלום נאות. סקוט מילר, האיש שדירג לבחירות את הסנטור ג'ון גלן ועזר לשמעון פרס בארץ, אמר בראיון שהתפרסם ב"ניו יורק טיימס": "מסע הבחירות מצריך עתה יותר מאי פעם קונסורציום של יועצים: לתקשורת, לגיוס תרומות, לסקירת דעת קהל". אמירה זו משקפת אולי פתגמיה, אבל מי יוכל לומר למועמד אלו מלים לומר בתשדיר שירות של 20 שניות? כיצד למלא דקת שידור שלמה? ומה תשובת עקרות הבית במחוז העירוני?

ויש עניינים נשגבים יותר: מה מצב הרוח של האומה? האם יש נכונות למלחמה? האם הציבור רוצה בהתנתקות מענייני העולם או רוצה לראות יותר מעורבות? האם האומה הולכת ונעשית דתית יותר או ליברלית? כדי לקבל תשובות נכונות צריך לשאול שאלות נכונות, ואותן יש להפנות למגזר הראוי של האוכלוסין. ומכאן יוכלו המחושבים בחברות הייעוץ להחליט מה על המועמד לומר, באיזה רוח ובאיזו אינטונציה.

ככל שהחברה מורכבת יותר מתגוון גם סוג המומחים הנחוץ. יש המתמחים בדור הצעיר ויש באמהות עובדות. יש יועצים היודעים כמה ואלו טלפונים להתקין במועדות, ויש כאלה שחייהם נעים סביב פתוח מעטפות פרסומת לבוחר. בחברת הייעוץ פי אנד אם קומיוניקיישן חושבו ומצאו, למשל, ש־90 אחוזים מכלל בעלי מכוניות וולוו הם ליבראלים עשירים. לעומתם 80 אחוזים מבעלי מכוניות היגואר משתייכים לשמרנים המרוויחים למעלה מ־50 אלף דולרים בשנה. באמצעות מידע כזה יכולה חברת הייעוץ להפנות את מכתבי גיוס הכספים של מועמד דמוקראטי לציבור המתאים.

מזון לתינוקות במחיר

חברת הייעוץ של ריצ'רד ווירדלין, שסייעה בניצחונו של הנשיא רייגן, התברכה במקורות מידע ב־38 סוכנויות במשל. באמצעות רשימות שהכין משרד המסחר האמריקאי לייצרני מזון מהיר לתינוקות, יכלה חברת הייעוץ לאתר בקלות את המקומות שבהן מתגוררות אימהות עובדות — ציבור היעד של מזון מהיר לתינוקות. לפי המידע הזה יכולה החברה לייעץ לנשיא רייגן מה לומר בהופעותיו במקומות הללו. חברת הייעוץ של פאטריק קאדל, שייעצה לנשיא קארטר ולגארי הארט לפני שפרש, ועתה מייעצת לסנטור ג'וזף ביידן, מתמחה בתחזיות פוליטיות על סמך ניתוח היסטורי של בחירות באזורים מסוימים. יועצים אחרים מתמחים בקבוצות גיל שונות או בבעלי מקצוע. הצלחתם נמדדת ביכולתם לגייס בעבר קבוצות בוחרים בשביל מועמד דמוקראטי או רפובליקאי. במחוזות בחירה, רבים יש מומחים מקומיים העובדים בשביל חברות הייעוץ בוואשינגטון, תפקידם לחוש את האווירה ולדווח לחברות הייעוץ.

ככל שתכנית הייעוץ נעשית מדויקת ופרסונית, מתרבה מספרם של המומחים. אגודת היועצים הפוליטיים שמנתה לפני שש שנים 43 חברים, מונה היום 600 נותני עצות המעסיקים 50 אלף עובדים.

מעריכים שכעשרה אחוזים מכלל ההוצאות על מסע בחירות, בכל הרמות והתפקידים, הולכים לחברות ייעוץ. כאשר מועמד לנשיאות — כמו רייגן — הוציא 67 מיליוני דולרים במסע הבחירות שלו, וכשסכום שהוציאו כל המועמדים לפני שנה כ־211 מיליוני דולרים (פי שניים יותר מאשר בבחירות הקודמות), וכאשר אחד המועמדים למשרד השריף של סנטה ברברה היה מוכן להוציא כחצי מיליון דולר, יש גם מי שמוכן לקלוט את כל כמויות הכסף הללו, שהצטברו בשנה שעברה לשני מיליארדי דולרים.

הנתונים הפומביים מורים שחברת ייעוץ גובה עמלה של 15 אחוזים ממחיר תשדיר שירות בטלוויזיה ו־10־25 אחוזים מכמות התרומות הנגבית באמצעותה (לאחר הוצאות). בנוסף לכך היא גובה על פי מחירון קבוע תשלום בעבור ייעוץ לשיפור תדמית, קביעת אסטרטגיית בחירות, בחירת כוח אדם מקצועי למועמד, ועוד שירותים המבדילים את הרכן של החברות למס ההכנסה.

חברות ייעוץ אלה עובדות עם לקוחות מסחריים ולא רק פוליטיים. יש אינטרסים משותפים לשני סוגי הלקוחות. הפוליטיקאים מקווים ליהנות מתמיכה כספית, שהלקוחות המסחריים יכולים לספק אותה. מצד שני מקווים הלקוחות המסחריים שהלקוחות הפוליטיים של חברת הייעוץ שלהם יעזרו להם בשירותים אחרים, כמו רישוי, חקיקה או הכוונה. אך למעשה לשניהם יש עניין באותו סוג שירות: ציבור היעד הוא זה הבוחר במועמד הפוליטי כפי שהוא בוחר במוצר מסחרי זה או אחר. ושניהם בסופו של דבר נמכרים כמעט באותה דרך. בעזר מאות פרסומות, במודעות ובתשדירים.

השאלה היא אם המועמד הוא תוצר של עצמו או שמא של היועץ שייעץ לו ולימד אותו בעל פה את "ספר האסטרטגיה" שהכין בשבילו. זו שאלה שגם הסובייטים התמקדו בה. רולאנד פארי, שכתב ספר על הכנת נשיאים בארה"ב באמצעות חברות הייעוץ, מספר כי לאחר ניצחונו של רייגן בשנת 1980 הגיע אל חברת הייעוץ של ווירדלין נציג סובייטי, וביקש מן החברה להסביר לו כיצד הצליחו למכור שחקן קולנוע לציבור האמריקאי. "תשובה על כך הוא לא קיבל", מוסר פארי. ולא רק הוא.

هكذا عنه الأصل

שבוע המכירה הגדולה

נסתיימה הרשמת המו"לים לשבוע הספר. עכשיו הקונים צריכים למלא את חובתם ולקנות, בהנחות.

בהתאחדות המו"לים אומרים שה־שנה יהיה כדאי לקנות ב"שבוע הספר", כי מדובר בהנחות של ממש – בין 25 ל־40 אחוז, כשעל סדרות תהיה הנחה של 20 אחוז.

הקורא העברי נוטה להיות ספקן כשמבטיחים לו על מבצעי הנחות. הוא בטוח שמייקרים את מחיר הספרים לפני שבוע הספר, כדי שיי־תנו הנחות בשבוע עצמו.

לא הפעם. מחירי הספרים הוקפאו באפריל 1986, זמן קצר לפני כן שוחררו את מחירי הספרים מפיקוח, אבל היו מו"לים שהפריזו בהעלאת המחירים, ועל־כן הוחזרו מחירי הספרים לפיקוח, תוך אישור העלאה של 20 אחוז. במרץ 1987 אושרה התייקרות של חמישה אחוזים, והד פיקוח חל גם על מחירי הדפוס לאחר שיוקרו ב־35 אחוז. פירושו של דבר, שלפני שבוע הספר הקודם התייקרו הספרים ב־25 אחוז, וזו ההנחה המינימלית בשבוע הספר הזה.

הקפאת מחירי הספרים היא אחת מטענות־הרוח המכסיות בהן לוחמת התאחדות המו"לים. הקפאה זו גורמת, בין השאר, לאבסורדים, כמו למשל כששני ספרים זהים של אותו מחבר, המופיעים לפעמים באותה כריכה, ומודפסים על אותה כמות נייר. אלא שהאחד יצא לאור לפני שנה והשני הופיע לאחרונה במחיר הגבוה פי שניים מן הראשון. ספר חדש הוא מוצר חדש, הזוכה למחיר חדש, ואין ספק שהספרים החדשים מקבלים מחירים האמורים לפצות גם על הקפאת מחיר הקטלוג כולו.

עתה יש להתאחדות המו"לים רבע הבטחה שאחרי שבוע הספר יוסר הפיקוח או שתאושר להם התייקרות. אם יוסר הפיקוח תצטרך ההתאחדות להפעיל את כוחה כדי שחברים לא יעשו דין לעצמם במ־חירי ספרים, ויחזירו את כולם שוב לפיקוח.

בינתיים, באופן אירוני, אחד המו־"לים המשתתפים בשבוע הספר ביקש לפרוק את עול הפיקוח על מחירי הספרים, ופנה למשרד המ־סחר והתעשייה בנוגע למחיר שגובה ההתאחדות מחבריה ומאלה שאינם חבריה עבור מטר של דוכן ספרים בשבוע הספר. כזכור, הועלה המחיר מן השנה שעברה בשלושה אחוזים. כשחברים משלמים מחיר מסויים, חברים שאינם רוכשים נייר דרך ההתאחדות (זו דרכה של ההתאחדות לגבות מיסי חבר פרופור־ציוניים) משלמים מחיר כפול, ואילו הוצאות ספרים שאינן חברות משל־מות מחיר גדול פי שלושה, שהגיע ל־1001 ש"ח. ההתאחדות נימקה את ההתייקרות במחירים ששלמה עבור הירידים הרוכבים בתל־אביב, וב־הוצאות שנגרמו מאירגון השבוע. ממשרד המסחר והתעשייה פנו להתאחדות המו"לים וקיבלו את כל ההסברים בעניין המחיר.

ההרשמה לשבוע הספר נסגרה. נרשמו 115 מו"לים, ששילמו את המחיר שנדרש מהם. אף אחד מהם לא שילם את המחיר הכפול, כי כל חברי ההתאחדות התחייבו לקנות מעתה נייר דרך ההתאחדות, או הו־כיחו שאם לא רכשו נייר השנה, הרי שלא הוציאו ספרים. כ־45 אחוז מהרוכשים אינם חברי ההתאחדות. הם רכשו ביחד 1880 מטר רץ של דוכני ספרים: 680 בתל־אביב, 480 בירושלים, 300 בחיפה, 160 בבאר־שבע, ו־130 ברמת־גן ונתניה. בתל־אביב זהו ניצול השטח עד למקסי־מום האפשרי בכיכר מלכי ישראל.

בהשוואה לשנה שעברה ניכרת עליה קטנה של שטחים נדרשים בערים הגדולות וירידה קטנה בערים קטנות יותר. אך השינויים אינם משמעותיים. 35 אחוז מן השטח נרכש על־ידי מו"לים שאינם חברי ההתאחדות.

הקוראים יצטרכו לעשות את שלהם כדי להצדיק את קיומו של שבוע הספר. אבל צריך לזכור כי במשך כל השנה, בכל חנות ספרים, מתקיימים מבצעי מכירת ספרים בהנחות, העולות לפעמים בהרבה על ההנחות של שבוע הספר. בס־טימצקי מוכרים רבי מכר נבחרים בהנחות עד 50 אחוז, ב"לידיק" ניתן למצוא את ספרי זמורה־ביתן במבצע במחירים מגוחכים, בחנויות "מודן" מתקיימים מבצעים חוזרים לגבי ספרי מודן, והוצאת "מעריב" מוכרת ספרים בשלישות ארוזות היטב, בזול מחיר. האטרקטיביות של שבוע הספר מבחינת ההנחות המוצעות, קטנה בהשוואה למה שמוצע במהלך השנה. אלא שבשבוע הספר קיימת החשיפה הגדולה לספרים ולאפשר־ויות רכישתם.

שעות המכירה בימי השבוע הן עד 11 בלילה, ובמוצאי שבת עד 12, כשהעיריות דרשו מן ההתאחדות לפקח שהמו"לים לא יפתחו דוכנים לפני צאת השבת, וכשמדובר בשעון קיץ זה בזבוז של שעות מכירה. בזבוז גדול עוד יותר עוד יהיה בגלל שעות הנעילה המוקדמות, המונ־עות את קהל היוצא מהצגה הבכירה בקולנוע ומהתיאטרון. אבל תקנות עירוניות דורשות נעילה מוקדמת, וכששטח התצוגה הב־כירה ניתן חינם להתאחדות המו־"לים על־ידי העיריות, קשה להת־ווכח איתן על שעות סגירה העוגנות בתקנות.

חידושים, השלמות

* "הזמן הצהוב" – עדותו של דויד גרוסמן על 20 שנות כיבוש שנכתבה על־פי הזמנת "כותרת ראשית" – נרכש, כדי שייצא בספר על־ידי הוצאת הקיבוץ המאוחד. בסדרת סימן קריאה. גרוסמן הוסיף עוד ארבעה פרקים לחומר שהודפס בגליון (שנעשה בינתיים "עורב לבן" של אספנים), והושקע מאמץ מיוחד כדי שהספר יהיה מוכן ומונח על השולחן כשירון לונדון יראיין את גרוסמן ל"סוף ציטוט".

בינתיים עושה הספר חיל גם במ־כירה בחו"ל. באמצעות "דומינו" המשקשים גם סוכנים ולא רק מו־"לים, נמכר הספר לפרסום בכתב־העת היוקרתי "ניו יורקר" וכן נרכש כספר על־ידי הוצאת "פראר, שט־ראוס, ג'ירו" המוציאה גם את "עיין ערך: אהבה". את "הזמן הצהוב" מתרגם לאנגלית חיים וייצמן, וקשה להעלות על הדעת שם מתאים יותר למתרגמו של ספר הבודק ביסודיות את אפיה של מדינת ישראל.

* "עוד בדיחמיך" – בהתחלה זה נשמע כמו בדיחה. דידי מנוסי, המרפיס ב"ידיעות אחרונות" בדיחות במוסף השבועי זה כמה שנים, הוציא אוסף בדיחות בהוצאת "כינרת" תחת הכותרת "בדיחמיך לשבת". במשך שנה שהספר היה בשוק נמכרו ממנו כ־20 אלף עותקים, והתברר שיש קהל לבדיחה.

מנוסי מרגיש שיש בדיחות על כל נושא, וגם על נושאים שהם טאבו: עדות או מוות.

בדיחות על המוות הן כמובן התגוננות מפניו. ואילו בדיחות עדתיות מצביעות על כך שהעדה הולכת ונטמעת בין שאר העדות. הראיה היא שבדיחות על עדות אינן מתות: הן פשוט מועברות לעדה אחרת. בספרו אין בדיחות פוליטיות. במתכוון, כי רוב ההומור הישראלי בשנים האחרונות הוא פוליטי. קוראים ממשיכים לשלוח אליו אוספי בדיחות וקריקטורות (מת־ברר שקשישים הם אספני בדיחות מושבעים), אבל הוא זה שמנסח ומד־פיס אותן. וכל מי ששמע פעם בדיחה מפיו יודע שבדיחה נבחנת לפי איכות המספר.

אחרי שמנוסי והוצאת "כינרת" ראו כי טוב, החליטו להוציא לקראת שבוע הספר "עוד בדיחמיך" – אוסף בדיחות שני (בהדפסה ראשונה של 5000) הכולל תרגומי המשידים והד־רים משעשעים, המובאים גם במ־קורם האנגלי. אם על עטיפת הספר הראשון צולם מנוסי עם הקסקט הנצחי, הרי על עטיפת ספר־ההמשך הוא מצולם עם הקסקט. אבל בזווה חשוף ובתוך אמבט־קצף. מה הם לא מוכנים לעשות למען הבדיחה.

האם ה"בום" נבלם?

אף אחד לא יגיד את זה בקול רם, מחשש עין־הרע, וגם כדי לא ליצור שמועה המגשימה את עצמה. אבל משיחות לא רש־מיות, אומרים כמה מן המו"לים ומוכרי־ספרים שמסתמנת עצירה בענף המשגשג הזה. לפי הער־כת החלה העצירה עוד בנו־במבר, ומאז השוק אינו מתפתח.

והרי זה רק טבעי. שוק הספרים הישראלי מנופח מעבר לכל פרופורציה. אם יוצאים ארבעה ספרי קריאה חדשים ביום, הרי ברור שבשלב מסוים ההיצע יתחיל לעלות על הבי־קוש.

כמות הכותרים הגדולה הוד־אה אחד מוסברת בקטנותו של השוק – כל כותר מודפס במה־דורה קטנה יחסית (הממוצע הסטטיסטי הוא 1.9 אלף). טכ־ניקות הדפוס מאפשרות להדפיס במהירות יחסית עותקים נוספים. במצב כזה סיכויו של ספר אחד להיות רב־מכר קטנים. הקפאת המחיר של הספר היא תמריץ נוסף להוציא ספרים חדשים, כי המערכת המו"לית [illegible]

בשנה האחרונה היו כמה ספרים לרבי מכר. בין אם היו מתורגמים, או רומנים חדשים של סופרים ישראליים ידועים. תחרות בענף ויחסי ציבור אגר־סיביים יצרו רושם של ענף משג־שג מאוד, ולרושם הזה היתה השפעה על המציאות. אין דבר מצליח כמו הצלחה.

הדבר גרם לשגשוגן של הוצאות ספרים המתרכזות ב"פר־ונט ליסט", לשגשוגם של חדשים חדשים בענף המו"לות, ולתחרות אגרסיבית בין הוצ־אות. אם אתם מחפשים קולגי־אליות והערכה הדדית, לא תמצאו תכונות כאלה בין מוצ־אים לאור, חבל, כיוון שהיו עשויות להועיל לספרים עצמם.

העובדה שספר נדחה בהוצאה אחת, לא חסמה את סיכוייו לצאת לאור בהוצאה אחרת. גבר החיפוש אחרי שמות חדשים, והד־דבר גרם לפעמים לכך שהוציאו לאור ספרי מקור שלא היו טובים או בשלים. בכך לכשל־עצמו אין כל רע – האיכות נב־חנת על רקע הכמות. אין ספר טוב מבלי שיהיה ספר רע שניתן להשוותו אליו.

אבל עתה נראה שמתחילים לחפש את נקודת האיזון. ברשי־תות שיווק הספרים מתחילים להרגיש קושי בהתמודדות עם מסות הספרים המגיעות מן ההוצאות. התחושה שהשוק ע־לול להיעצר אינה גורמת להאט־ת הייצור, כי אם להגברת מאמצי השיווק, המתבטאים במ־תן הנחות גדולות יותר, וב־הוצאת ספרים נוספים, כי הם ממילא בתהליך ייצור שצריך להיגמר כדי לפנות מקום לספ־רים הבאים אחריהם. הקשורים כולם בהתחייבויות שבהן הו־שקע כבר כסף.

השאלה הגדולה היא למי מצב זה יתפוצץ בפנים. מוכרי ה־ספרים ינהגו בזהירות. ברוב המקרים הם לוקחים את הספרים בקונסיגנציה, המאפשרת להם להחזיר ספרים שלא נמכרו ולהתחשבן עם ההוצאה או המפיץ. כשהשוק מאט ונעצר, עשוי הדבר לגרום לכך שחיי־ספר על מדף בחנות יתקצרו. חנות לא תוכל להרשות לעצמה לשווק ולהציג ספר שלא נמכר טוב דיו כדי להצדיק את החזקתו בחנות. כתוצאה מכך יהיו הוצאות ספרים – בעיקר אלה שאינן מתוכננות לטווח ארוך – שיתחילו לעבוד בארץ על "פרונט־ליסט" שמשמעו רק ספרים חדשים שיש להם סיכוי להימכר, על חשבון הנחות ה"בקליסט". היות הספרים "ד־קנים בלבד" עשוי להגיע ל־קיצה.

כל אלה תהליכים שמוקדם לנתח אותם, ויש הוצאות ספרים ("כתר", למשל) או רשתות שיווק ספרים (סטימצקי, למשל) שאצלם לא מצאתי עד כה אישור לכך שהשוק נעצר. עתה יבוא שבוע הספר ויעוות את כל החישובים. אחר־כך יגיע הזמן הבת שאחרי שבוע הספר. בס־פטמבר אפשר יהיה לדעת איפה אנחנו עומדים, אם כי אז ידברו על מכירות של ספרי לימוד לקראת שנת הלימודים ועל קניות לקראת החגים. אף פעם אין זמן שבו מתנהלת "מכירת ספרים נורמלית". תמיד יימצא מי שיסביר ש"הנתונים לא משקפים".

המלך במבט אירוני

"אלוהים יודע" של ג'וזף הלר יצא ב"עם עובד". הלר הוא לא הראשון שגילה את התנ"ך כמקור ספרותי

"אינני אוהב להתפאר. ידוע לי כי יש שמץ של התפארות באמירה שאין לי צורך להתפאר. אבל באמת אני חושב שזכיתי בסיפור הטוב ביותר בתנ"ך". כך מצהיר דוד המלך הזקן, הנאלץ להכריע אם להמליך אחריו את שלמה, בנו מבת שבע, או את אדוניה, בספרו של ג'וזף הלר. דוד של הלר הוא זקן אשמאי תשוש, המעלה את סיפור חייו כשהוא מצטט קדימה ואחורה את התנ"ך ונעזר אף בטקסטים האיר־ועים שהקורא והלר יודעים אותם, אך דוד לא יכול היה לדעתם, כי בזמנו הם טרם התרחשו.

מאיר וילטיר תרגם את הטקסט לעברית (יש רצון לאמר "תרגם חזרה לעברית", בשל גודש הפסוקים התנ"כיים), ואין מנוס מלאמר שלבד ממלאכת ה"פאסטיש" המשעשעת, הרי שדוד המלך של הלר מאכזב משהו. הוא מרבה לעסוק בענייני מין, וטרוד את נפשו בכך שכאשר כתב "נפלאה לי אהבתך מאהבת נשים" על יהונתן, חשבו אותו להו־מוסקסואל. הוא כמובן נטרד מהנתק בינו לבין אלוהיו, ושאול המלך הוא לגביו מושא שנאה, כאב והודחות כאחד.

"מילכוד 22", הספר האנטי־מלחמתי האבסורדי שעשה את הלר, יצא בעברית ב־1976 בהוצאת "ביתן" (תרגום בני לנדאו וצבי הדר), ומאז ממשיך להימכר בקצב המש־ביע את רצון ההוצאה. "משהו קרה" ו"גולד שווה זהב" יצאו ב"זמורה ביתן" בשיתוף עם מועדון קוראי "מעריב", ולא הודפסו פעם נוספת אחרי ההדפסה הראשונה של כ־4,000 עותקים. הם מוצעים במכירה של "מעריב" (שלושה ספרים בסדרה אחת, בחצי מחיר, אבל שני הספרים לא כלולים בחבילה אותו). "זה לא צחוק", הכתוב על־ידי הלר והספיד פוגל, ומספר על התקופה שבה היה הלר משותק בכל גופו כתוצאה מסינדרום גיום־ברה, אפילו לא נרכש להוצאה בארץ. כתיבת "אלו־הים יודע" הושלמה בעצם בתוך תקופת המחלה.

קשה לאמר שהלר הוא הראשון שגילה את התנ"ך בכלל, ואת סיפור דוד בפרט. בארץ מופיע דוד, כמובן, עם שאר גיבורי התנ"ך בספרו של מאיר שלו "תנ"ך עכשיו", שיצא בהוצאת שוקן ב־1985, וחלקו מבוסס על מאמרים שפרסם שלו ב"הארץ". שלו כתב מתוך ראיית המציאות העכשווית, ולכן, למרות שהספר נמכר כבר להוצאת "גרוב פרס" בארצות הברית, יצטרך שלו להתאימו להבנת הקורא האמריקאי. אחרי ככלות הכל, הם לא כל כך יודעים מיהו דוד לוי, גם אם שמעו על בגין או שמיר. הקשר התנ"כי אקטואלי מקומי מצחיק אותנו, אך לא אותם. אנשי "דומינו", שהציעו את הספר הזה למכירה בארה"ב, מספרים שהמכשול היה הסיווג שלו, שהוא תנאי לשיווק אמריקאי הגו־דת, פוליטיקה, הומור?

ניסיון שאפתני ורציני יותר הוא "דו"ח המלך דוד" של הסופר המזרח־גרמני סטפאן היים. היים (ספרו "אהשורוש, היהודי הנצחי" ראה אור בעברית ב"ספריה לעם", מס' 299) כתב, באמצעות הסיפור התנ"כי על דוד, סאטירה על כתיבת היסטוריה במדינה טוטאליטרית. זהו סיפורו של איתן הסופר, שנשכר על־ידי שלמה המלך לכתוב את ההיסטוריה הרשמית של מלכות דוד, ונקלע למלאכת הסתירות בין מה שצריך להיות כתוב על תולדו־תיו של מלך טוב לבין מה שהיה כנראה האמת, המרתקת, האנושית, אך לא כל כך "מוסרית ומתמיאה" על מלך ישראל. הספר, שנכתב בגרמנית, נמצא בתרגום אצל בר־ודיה בן ברוך, וצפוי לצאת לאור בהוצאת "כתר", אך לא בעתיד הקרוב.

המבט הרציני ביותר הוא של פרופ' מאיר שטרנברג, מהחוג לתורת הספרות הכללית באוניבר־סיטת תל אביב. בספרו "הפואטיקה של הסיפור המקראי" (באנגלית, אינדיאנה יוניברסיטי פרס, 1985, הספר נבחר לספר האקדמי הטוב ביותר בשנה שעברה על־ידי רבעון הספריות האמריקאי "צ'ויס") בוחן שטרנברג את תחבולותיו הרשניות של המספר המקראי והיחסים שהוא יוצר עם הקורא שלו. משהו מהמבט של שטרנברג על הטקסט המקראי יכול הקורא העברי למצוא כבר עכשיו, בחוברת "הספרות" כרך א' מס' 2, קיץ 1968, במאמר "המלך במבט אירוני" שנכתב על־ידי שטר־נברג עם מנחם פרי. שם הם מנתחים את סיפור דוד ובת שבע, ומראים שהפערים הנפערים בסיפור על־ידי המספר, שהוא כל יודע, אך בעולם לא כל מרוזח (מה עשה המלך בעירו? האם יודע אוריה החתי על בגידת אשתו? מה חושב דוד על מחשבותיו של אוריה?), מעמידים בפני הקורא כמה אפשרויות, ומשאירים אצל הקורא את הפרשנות הרצויה, מבלי שתיאמר במפורש. המאמר, שנועד להדגים תהליך של קריאה והבנה של הפרזה על־ידי הקורא, ביחסים של המחבר והמספר, הופך בספרו של שטרנברג לחלק מאיפיון וניתוח הפואטיקה של הסיפור המקראי.

גם זה ספר שצריך לתרגם חזרה לעברית. הוא מיועד לא לאקדמאים בלבד.

ללמוד אבהות

יותר משני מיליוני עותקים בכרי־כה קשה מכר ספרו של ביל קוסבי "אבהות" בארצות הברית, ועתה הוא עושה חיל ברשימת רבי־המכר בכרי־כה רכה. עכשיו נותר עוד לראות מה יעלה בגורלו בשוק הספרים העברי. הוצאת "מטר" המתינה בסב־לנות עד שהסדרה של ביל קוסבי, המשודרת במוצאי שבת, תיקלט בארץ (וחלק מן ההמתנה נגזר מן הזמן הנדרש לתרגם את הספר מאנגלית, ולהתקינו לדפוס) ועתה יכולים מעריציו של קוסבי ומשפחתו הטלוויזיונית לקבל אותו גם בדפוס.

אין קשר מיידי בין קוסבי הטלוויזיוני (המגלם בסדרה, כזכור, את הגינקולוג בעל המשפחה, ד"ר האקסטבל) לבין הספר, שבו מתחלק קוסבי הבדרן והאב עם הקורא בחוויות ההורות שלו. זה ספר המבוסס על ניסיונו כהורה (לחמישה, אף כי הוא עצמו מצהיר ש"מאמן כדורגל יכול לומר הרבה על עבודתו מהניסיון שצבר כשהשתתף במשחק, אבל הורה אינו יכול לומר דבר מכך שהיה פעם ילד".

זהו בעיקרו של דבר ספר בידור, שהרי קוסבי הוא בדרן במקצועו, הגם שהוא דוקטור לחינוך (לרבות גופני, מסתבר). תנו לא רק בחוויות שכל הורה יוכל ממנו שעבר, הוא מעמת גלריה, אלא גם מלוחה שני־הפקר של הטקסט, שבו הפואנטה באה בסוף המשפט, כשהקורא אמור אפילו לא להבחין בה עד שהוא קורא וקולט אותה.

הפקדת התרגום בידי אהוד מנור ובתו גלי היתה צעד מחושב. כך מי־תוספת לפופולאריות של קוסבי זו של מנור, התורם מניסיונות האבהות שלו בהקדמה. אך לבל נחשוב שרק בהורים פופולאריים מדובר, יש גם אחרית דבר מדעית של ד"ר אלבין פוסינט. במקור האנגלי כתב הדו־קטור המלומד גם הקדמה וגם אחרית דבר, ובעברית ויתרו על הקדמתו.

מנור ובתו עשו מאמצים ניכרים להעביר את סגנונו של קוסבי לעברית קריאה, ולרוב הצליחו. גם אם פה ושם נראה שהמאמץ ניכר בתרגום והתוצאה אינה זהה למקור. מה שעושה את הספר הזה הוא הסגנון הקוסבי, וקשה מאוד לתרגם סגנון המעוגן כל־כך במטבעות ובס־לנג אמריקאיים. אחת הצרות, שמ־קורה במביא לדפוס ולאו דווקא במתרגם, היא השימוש במרכאות, כדי להדגיש מלה בעלת משמעות. המלה אמנם מודגשת, אבל הסגנון של קוסבי, אותו "פני פוקר" שבטקסט, הולך לאיבוד. במקור האנגלי יש מלים מודגשות, הן נשמרות בעברית באות מודגשת, אבל המרכאות הן נופך עברי טהור.

אין שום סיבה לכתוב את המלה "חנות" בין מרכאות, כי הקורא מבין מההקשר שלא מדובר בבית עסק, אלא במכבסים.

הוצאת "מטר" עוקבת היטב אחרי רשימת רבי־המכר של השוק האמ־ריקאי. הם הוציאו את "איאקוקה" שנדחה על־ידי 10 הוצאות בארץ לפני שהגיע אליהם, את "ייגר", את "זוה לתמיד" – כולם רבי־מכר גם בישראל. להוצאה יש גם זרוע הפצה מיומנת (סדיוואקס) וגם יחסי ציבור (מנהל ההוצאה ובעליה משה טר־ריוואקס התחיל בעצם ביחסי ציבור), והתוצאות נראות לעין.

"מטר" תוציא לאור בקרוב את "מאחורי הקשתות" – על אימפריית ההמבורגרים ופילוסופיית ניהול־העסק של מקדונלד'ס (שעובדת אי־היותה בישראל זכתה לסיקור נרחב בעיתוני סוף שבוע זה), "שירת חייו" – הביוגראפיה של פרנק סינטרה, או "גברים השונאים נשים ונשים האוהבות אותם". כולם מרשימת רבי־המכר בתחום ה"נון־פיקשן" ב־ארה"ב. ה"פבלישרס וויקלי" מספר גם שהוצאה זו רכשה את הזכויות של הוצאת ספרו של "איאקוקה" בספר־קלטת. אבל טר־ריוואקס עדיין מתחבט אם יש שוק לספר־קלטות למבוגרים בארץ. בינתיים עוסקת ההוצאה, ההפצה וחברת יחסי הציבור בקידום מכירת פרויקט לימוד אנג־לית, הנעשה בדיוק מטעם הבי־בי־סי באמצעות קלטות וידאו.

לראות איך זה להיוולד

ספר תצלומים מדהים על התפתחות העובר, בהוצאת מודן

זו אחת העסקות שנחתמו ונחתמו בירידי בפרנקפורט. ספרה של המומ־חית לענייני לידה שילה קיצינגר "להיוולד" ראה אור בהוצאת דור־לינג קינדרסלי בלונדון, בשיתוף עם סטריפרס בשטוקהולם. ההקשר הסקנדינאווי מתבקש בשל השתת־פות הבכירה של הצלם לנארט ניל־סון, המסוגל לצלם הכל. מכל מצב. את הספר ראה בפרנקפורט יהודה מלצר, או כבר לא מהוצאת "ארם", שרכש אותו מעט לפני עודד מודן.

בספר כלולים תצלומים של העובר החל מהיותו ביצית וזרע, דרך הימים הראשונים של עובריותו ועד לשלבי הקדם־לידה והלידה. עצבה תצלומים צבעוניים ב"קלוז־אפ" בהדפסה מעולה, שיש באיכותם כדי לרגש.

ליד התצלום המוגדל מובא באות קטנה מידע על המימד האמיתי של העובר המצולם בדף הנידון. אבל לא פחות הטובים מהתצלומים הם הטקסטים המלווים אותם. הטקסט מיועד לא רק למבוגר, אלא בעיקר לילד. והוא כתוב בשפה פשוטה ועניינית. בגוף שני יחיד. כדברי המחברת והצלם בהקדמה, "אין זה סיפור המתרחש כשאתה או אחות נולדים, אלא על קורות העובר בהם". הילד המדפדף בספר אמור לשמוע אותו כמופנה אליו וזן בו. "פעם היית במקום קטן חשוך בתוך הגוף של אמא, צפת בתוך בלון מלא במים חמים. זה היה הרחם של אמא". באנגלית אין הבדל בין זכר לנקבה בגוף שני נוכח. בעברית יש, אבל אפשר לעקוף אותו אם אין מבקרים. אבל מכיוון שיש סיכוי סביר שילד ידפדף בספר זה יחד עם ההורה, המקריא לו, על ההורה להחליט אם הוא מפנה את הספר לאוזן קטן ממין זכר או נקבה.

כקורא והורה אני יכול להעיד שאיכות הספר מרגשת יותר הורים מאשר ילדים. שהריאליזם הצילומי הגובל בפיוט עשוי אפילו לרתוע אותם. התרגום לעברית, השומר על נאמנות, נעשה בידי רתי כהן־שנקר.

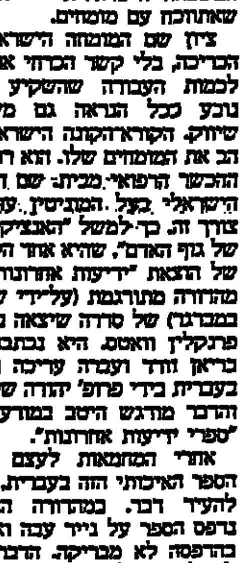

אין זו פגישה ראשונה לקורא העברי עם הצומחיות של שילה קיצינגר בענייני לידה. ספרה הגדול "הריון ולידה" (שגם הוא יצא לאור בבריטניה בדורלינג קינדרסלי) יצא לאור לפני כמעט שנתיים בהוצאת "כתר". וגם בו יש איורים ותצלומים מדהימים, בצד טקסטים מרתקים למכביד.

הספר "הריון ולידה" של "כתר" עבר עריכה מדעית בידי פרופ' רבי ויינשטיין ופרופ' יוסף שנקר. והדבר מצוין באותיות גדולות על הכריכה. לאלבום התצלומים הזה כתב הקד־מה קצרה פרופ' יוסף שנקר, וגם דבר זה מצוין באות גדולה למדי על העטיפה.

שנקר כתב בהקדמה ש"יש לברך את ההוצאה שמצאה לנכון להביא ספר חשוב, יפה וחינוכי זה למסגרת המשפחה הישראלית" – ומי אני שאתווכח עם מומחים.

ציון שם המומחה הישראלי על הכריכה, בלי קשר הכרחי או מיידי למנות העבודה שהשקיע בספר, נובע ככל הנראה גם משיקולי שיווק. הקורא־הקונה הישראלי או־הב את המומחים שלו. הוא רוצה את ההכשר הרפואי־מדעי: שם המומחה הישראלי בעל המוניטין. עונה על צורך זה. כך־למשל "האנציקלופדיה של גוף האדם", שהיא אחד הלהיטים של הוצאת "ידיעות אחרונות", היא מהדורה מתורגמת (על־ידי שלומית במברגר) של סדרה שיצאה בהוצאת פרנקלין ואטס. היא נכתבה בידי בריאן וורד ועברה עריכה רפואית בעברית בידי פרופ' יהודה שיינפלד. הדבר מודגש היטב במודעות של "ספרי ידיעות אחרונות".

אחרי ההתמאות לעצם הוצאת הספר האיכותי הזה בעברית, יש גם להעיר דבר. במהדורה האנגלית נדפס הספר על נייר עבה ואלבומי; בהדפסה לא מבריקה. הדבר מקנה לתצלומים ולטקסט, המודפס לבן על גבי שחור, איכות אמנותית. לדברי עודד מודן, הגירסה העברית מודפסת על כמעט אותו סוג של נייר (לטענתו 135 גרם), ו"אילו היינו מדפיסים על נייר עבה יותר, היו אומרים עלינו שאנחנו מוכרים נייר". אלא שבגירסה העברית ההדפסה היא מבריקה, כי הנייר, לדברי מודן, מלוטש, ולכן גם נראה מעט דק יותר מזה שבגירסה האנג־לית. איכות הנייר, המתבטאת באי־כות ההדפסה, עושה את כל ההבדל בין ספר מדהים ומרהיב לספר שהוא רק "חשוב, חינוכי ויפה".

הארץ חדשות · הלוח הארצי

לבנק ישראל בירושלים
דרושים
שומרים ומאבטחים ליחידת הבטחון
העבודה המוצעת היא במשמרות על בסיס שעות ומתאימה לסטודנטים
● הכישורים הדרושים
1. משוחררי צה"ל (עדיפות ליוצאי יחידות שדה, בוגרי קורס מכ"ים) לתפקידי שומרים.
2. קציני צה"ל משוחררים יוצאי יחידות שדה – לתפקידי מאבטחים.
3. השכלה תיכונית.
4. כושר בריאות תקין.
למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, מתקיים יום קבלה במשרדי בנק ישראל בירושלים, קרית בן־גוריון ביום שני 1.6.87 בין השעות 09:00 – 15:00
על המועמדים להביא עימם תעודת זהות, תעודת שחרור מצה"ל פנקס מילואים, קורות חיים ושתי תמונות

תיל
תיעוד טכני בע"מ
לחברה העוסקת בכתיבת ספרות טכנית דרושים:
כתבים טכניים:
* בתחום הקשר והאלקטרוניקה המכניקה והחל"א.
* יתקבלו רק בעלי נסיון.
שרטט/גרפיקאי:
* עבודות שרטוט (חשמל, מכונות).
* כשרון איור.
* הפרדות צבעים ושקפים.
* יום עבודה מלא.
מעבדת תמלילים:
* בשפה האנגלית (רצוי שפת־אם).
* תוכנה "וורדסטר".
* ידע באנגלית טכנית.
* יכולת עריכה לשונית – יתרון.
עדיפות תינתן לבעלי נסיון בתחום הכתיבה הטכנית.
טל: 03-497662-3-5-7

חברה ישראלית לאשפרה בע"מ
דרוש
מכונאי אחזקה
לאחזקת מכונות טקסטיל
נא לפנות אישית/טלפונית מנהל כ"א אזור תעשיה יבנה טל' 08-439021/5
– סודיות מובטחת –

לבנק ישראל
מתבקשים מועמדים למשרת
עורך־דין
במחלקה המשפטית בירושלים
העובד יועסק על־פי חוזה מיוחד
המועמדים יפנו עד ליום 12.6.87, בצירוף קיצור תולדות חיים, כולל פרטים על השגיהם הלימודיים, ניסיונם ושמות ממליצים, ליחידה לניהול כוח אדם בבנק ישראל, קרית בן־גוריון, ירושלים, ת.ד. 780

לחברת תיירות ונסיעות בת"א
דרושה:
פקידת מכירות
בתיירות יוצאת
★ עם ניסיון במשרד נסיעות
★ תינתן אפשרות גם למשרה חלקית
לטלפן: 248293, 243571, 247092

SONY
לישפאר – מחלקת מוצרי אלקטרוניקה ביתיים
דרוש
סוכן מכירות עצמאי
לאזור ירושלים והדרום
נסיון קודם במכירת מוצרי אלקטרוניקה הכרחי
טל: 03-652431 (אשדוד)
העולם מתקדם מסוני לסוני

ביה"ס האזורי עין גדי
דרושים
מורים
לשנת הלימודים תשמ"ח
★ מורה למתמטיקה־פיסיקה
★ מורה לחינוך מיוחד
בדבר פרטים נא לפנות לביה"ס עין גדי טל: 057-84742 (עד הצהריים) או לדניאלה סנדלון 057-84841

למושב חצבה בערבה
דרושים/ות
★ פקידה לגיזבר
★ קלדנית למחשב
★ אחראית למשרד מתנדבים
מגורים במקום.
למתאימים תנאים טובים
לפנות בטל: 057-81511 ,81513 ,81442

לסוכנות ביטוח גדולה
דרושים/ות
1. מקבל/ת עסקים
★ ידע ונסיון בהפעלת מחשב.
2. קלדנ/ית
★ יועדף נסיון בענף הביטוח.
נא לפנות טלפונית 03-614401-2 ,03-624095 בשעות העבודה

לבי"ס מקיף א' אשדוד
דרושים
מורים ל:
־מכונאות רכב
־טקסטיל
(למגמת אופנה)
לפנות לטל. 055-32116/7/8
ת.ד. 2276 אשדוד

לאלומית אריזות בע"מ
דרושים
★ טכנאי מכונות
(או חשמל) להפעלת ואחזקת קו ייצור רצוי רקע בפלסטיק והבנה בפיקוד
★ מכונאי אחזקה
בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון בתעשייה – רצוי בקו ייצור פניאומטיקה ומסגרות מכנית
★ מדפיס
בוגר בי"ס מקצועי או בעל נסיון בדפוס (הכשרה יעודית תינתן במקום)
לפנות טלפונית ליואל 03-803615

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD
למזכירות החברה דרושה
פקידה
הכישורים:
★ שליטה בשפות אנגלית ועברית על בוריין, כולל הדפסה מושלמת בשתי השפות
★ נסיון בנוהלי יבוא ויצוא ובהפעלת טלקס – יתרון
★ המשרה מלאה – 6 ימים בשבוע
המועמדות המתאימות מתבקשות להתקשר לאגף משאבי אנוש, 03-914931 או לפנות בכתב בציון השכלה ונסיון לת.ד. 38 פתח־תקוה 49100

עיריית קרית־גת
המחלקה לשירותים חברתיים וקהילתיים
דרושים/ות
★ 2 עו"ס כוללניים
★ 1 עו"ס גמילה
כשירים או אקדמאיים
תנאי העסקה על פי הכישורים
המעוניינים יפנו אל מינהלת המחלקה לשירותים חברתיים רח' הזית 42 קרית־גת מיקוד 82000
טלפון: 051-874565/6

מכון דור
מיון אבחון והשמת כ"א
ללקוחנו חברת תעופה גדולה בחיפה
דרושה
פקידה – כתבנית
הדפסה עברית אנגלית, 5 ,10.00-18.00 ימי עבודה לפנות מכון דור טל. 295445

למוסד ילדים "עלומים" כפר־סבא
משען MISHAN
דרושים
– מטפלות
– עובדת סוציאלית
– מורים לשיעורי עזר
טל. 052-33139 ,052-20539
* * *
למרכז משען בת"א
דרושה
מזכירה – פקידת כוח אדם
טל' 03-248261
למנהל כוח אדם אורי ענבר

למוסד ממלכתי בירושלים
דרושה
מזכירה מנוסה
לשעות אחה"צ
התכונות הדרושות:
1) בעלת נסיון ויכולת עבודה עצמאית בעבודות מזכירות
2) שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית
3) יכולת בהדפסה בשפות הנ"ל
4) הכרת העבודה עם מחשב
נא לכתוב בכתב יד בצירוף המלצות ופירוט נסיון קודם בעבודה לת.ד. 7013 ירושלים עבור מזכירה אחה"צ

מועצה מקומית ערד
דרושים בערד
* מהנדס המועצה – מנהל מחלקת תכנון ובניין מכרז 87־1 כ"א
תנאי שירות – משרה מלאה ושכר בהתאם לכישורים ולוותק
כישורים – מהנדס בניין או אדריכל רשום ותק מקצועי של 5 שנים לפחות
דרישות התפקיד – אחריות וניהול כל הקשור בוועדה לבניין ערים
חוק התכנון והבנייה. משרדי ממשלה וציבור הנדסה עירונית, פיקוח על קבלנים, עבודות ביצוע ותכנון עירוני
* נושא המשרה חייב להתגורר בערד (יינתן סיוע בדיור)
* אחראי לפיתוח תעשייה וכלכלה בערד
– תנאי שירות – משרה מלאה וחוזה אישי מיוחד
– כישורים – השכלה אקדמאית בכלכלה · מנהל עסקים.
מועדף כושר ביטוי בעברית בכתב ובע"פ טובים ושליטה באנגלית
התמצאות וידע בתעשייה ובנוהלי הטיפול בהשק־עות בתעשייה בכלל ובאזורי פיתוח
התמצאות בחוקי ובתקנות לעידוד השקעות הון ובחישובי כדאיות כלכליים להשקעה
דרישות התפקיד
קידום ופיתוח התעשייה והתיירות בערד
עידוד מפעלים קיימים ויזמים להעברה והקמת מפעלים
סיוע למפעלים קיימים בערד לפיתוח וקידום סיוע ממשלתי
הגשת מועמדות בתכריך הון פירוט תולדות חיים ונסיון קודם בצירוף מסמכים מאושרים עד ליום 12.6.87 למועצה המקומית ערד ת.ד. 100 80750 טלפון המועצה 057-957911

חזית הגלאזנוסט בנסיגה

מתנגדים בדרגים בכירים רואים בעין רעה את פרסומן של יצירות שנאסרו בעבר והופש עיתונות מסוג חדש

מאת פיליפ טאובמן

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

מוסקווה

מסעו של גורבצ'וב למען גלאסנוסט או פתיחות בחברה הסובייטית, הוקהה בשבועות האחרונים כאשר מתנגדים שאזרו עוז פעלו להגבלת הפצתם של מידע יוצא דופן ויצירות אמנות החורגות מהמקובל. על העיתון מוסקובסקי "קומסומולאסט" המתפרסם על־ידי הסניף המוסקואי של הקומסומול, נמתחה ביקורת חריפה מצד הביטאון היומי הארצי של הקומסומול, מכיוון שפירסם מאמר ארוך וגלוי בנושא ההומוסקסואליות. באפריל ננזף עורך "חדשות מוסקווה", אחד המיישמים היותר נועזים של הגלאזנוסט, לאחר שפירסם התקפה שנונה ומרקסיסטית על השיטה מאת קבוצה של מהגרים סובייטיים. מאז שמר העיתון על נימה מימית שאינה מעוררת מחלוקת.

השבועון "אוגוניוק" נוגע בשבועות האחרונים מקור החזית של המחלוקת. בבמה וכמה נושאים, דחה תוכניות לפרסם שורה של מאמרים פרובוקטיביים, לאחר שפקידי מפלגה הביעו בפני העורך את דאגתם מנימת העיתון. יאגור ליגאצ'וב, האיש השני בהיררכיה המפלגתית, התלונן במרס על סיקור חדשות השם דגש על המשנים, ועל ניתוח ספרותי המפריז באיכותן של יצירות חדשות ומתעלם מהקלאסיקה.

בדברים שפורשו על־ידי רוסים ודיפלומטים מערביים כניסיון לעמעם את הגלאזנוסט, אמר ליגאצ'וב כי "הסביבה היצירתית מעניקה לעתים קדימות לפן האמנותי של יצירה, אך אסור לשכוח את התוכן האידיאולוגי".

התפתחויות אלה לא הפכו על־פיה את המגמה הכללית לקראת פתיחות רבה יותר, וכמה צעדים שהתנהגו באחרונה אף הגבירו את הגלאזנוסט, לרבות הגילוי כי מוסקווה הפסיקה לשבש את שידורי הרדיו של "קול אמריקה". אך זו הפעם הראשונה מאז מונה גורבצ'וב למזכיר הכללי לפני שנתיים, הוחלשה במידת־מה תנופת הגלאזנוסט ומתנגדיה פועלים בגלוי. המתנגדים תוהים בהעזה גדלה והולכת על התבונה שבפרסום יצירות ספרותיות האסורות זה מכבר, כגון "ד"ר ז'יוואגו" של בוריס פסטרנק, האמור להתפרסם בהמשכים בכתב־עת בתחילת השנה הבאה, ועל ריהביליטציה לסופרים כניקולאי גומילוב, משורר שנורה ב־1921 באשמה כי היה מעורב בפעילות של "הלבנים". הם גם תקפו את העיתונות על פרסום דיווחים גלויים בנושאים חברתיים שעד כה היו בבחינת טאבו, כגון אכזריות משטרתית, הומוסקסואליות, סמים וזנות.

ריאקציה זו באה בד בבד עם עלייתו על פני השטח מאוחר הרחורחים הפוליטיים של ארגון רוסי לאומני "פאמיאט" (זיכרון), העורך הפגנות ופועל למען מצע שיש בו גם נימות אנטישמיות. "אוגוניוק" הוא בין המטרות שאליהן מכוון "פאמיאט" את חציו. "האנשים המתנגדים לגלאזנוסט נעשים יותר ויותר מאורגנים", אמר ויטאלי קורוטיץ', עורך "אוגוניוק" בראיון. "בתחילה הם מצאו עצמם בלתי מוכנים, אבל עכשיו הם יודעים במי הם לוחמים ולמען מה".

כמה דיפלומטים מערביים המשוכנעים כי ויכוחים כאלה אינם יכולים להתקיים ללא תמיכה שבשתיקה לפחות מצד כמה מנהיגים פוליטיים, סבורים כי המתקפות על גלאזנוסט משקפות התכתשות פנימית בקרמלין והתנגדות לגורבצ'וב. במיוחד הם סקרנים לגבי תפקידו של ליגאצ'וב, שהוא אחד משלושה פקידים בלבד המשמשים גם חברים מלאים בפוליטביורו וגם מזכירי הוועד המרכזי. שני האחרים הם גורבצ'וב עצמו ולב זייקוב, המפקח על התעשייה הצבאית. בעוד שליגאצ'וב אינו מתנתק מהמדיניות של גורבצ'וב בכללותה, הוא מציג אותה לעתים קרובות במעטה שמרני יותר מאשר שאר המנהיגים.

ביקורת ארסית

במהלך ביקור בעיר סאראטוב במרס, אמר ליגאצ'וב לקבוצה של סופרים ואמנים כי "מיקוד תשומת הלב בשלילי בלבד הוא רק חלק מהאמת". הוא שיבח את הקלות הצנזורה בספרות ובאמנויות, אך הדגיש כי "ההערכות של כמה יצירות שהיו אסורות זמן רב מופרזות, ובכמה פרסומים שמותיהם של כמה אמנים המייצגים את מיטב הקלאסיקה הרוסית והסובייטית נדחקו לרקע".

מבקרי גלאזנוסט ציטטו את דבריו של ליגאצ'וב כתמיכה בדרג בכיר בדעתם, כי הליברליזציה הרחיקה לכת יותר על המידה ומאיימת על אמות־מידה תרבותיות לאומיות. ביקורת זו היתה ארסית במיוחד בישיבה במרס של מזכירות מועצת התאחדות הסופרים הרוסית. הסופר יורי בונדרייב אמר כי "פסוודו־דמוקרטים בספרות גזלו את לפיד הגלאזנוסט מהצדק והאמת והדליקו אותו על סף התהום". סופר אחר, פיוטר פרוסקורין, תיאר סיפור שהופיע ב"חדשות מוסקווה" כ"חולניות".

"חדשות מוסקווה" המתפרסם ברוסית, באנגלית, בצרפתית, בספרדית ובערבית נמצא בפיקוח שירות הידיעות "נובוסטי". בסוף מרס פירסם העיתון מכתב ממהגרים סובייטיים שקראו לגורבצ'וב להוציא את הכוחות הסובייטיים מאפגניסטאן ולהכריז על חנינה כללית לאסירים פוליטיים. עורך העיתון ייגור יאקובלב זומן למשרד הראשי של "נובוסטי" וננזף על פרסום המכתב, כפי שמסרו חברי המערכת שלו. ולנטין פאלין, מנהל "נובוסטי", אמר בראיון לא מכבר כי העניק ליאקובלב "חופש מלא", אך הוסיף: "אני לא יכול לומר שכל מה שמודפס עוזר לי לישון בלילה".

קומוניסטים מזן שונה

שלטונות סינגפור עצרו פעילים קאתוליים בחשד למעורבות ברשת מחתרתית קומוניסטית

מאת מייקל ריצ'רדסון

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

סינגפור

מעצרם בסינגפור של 16 איש, לרבות עשרה פעילי הכנסייה הקאתולית, בחשד מעורבות ברשת מחתרתית קומוניסטית זיעזע את חברי הקהילה הקאתולית רבת ההשפעה בסינגפור. השלטונות טוענים כי ארגוני סעד וסיוע חברתי, כמו גם ארגוני סטודנטים בניהול הכנסייה, שימשו לקבוצה כסות לפעילות חתרנית. לקבוצה יש קשרים בפיליפינים, במאלזיה ובבריטניה, אמרו פקידים. המשטר אמר כי שני אנשים בעיקר מילאו תפקיד חשוב בפיתוח מה שכונה "קשר מארקסיסטי להפיכת תחת השיטה החברתית והפוליטית הקיימת בסינגפור באמצעות טקטיקות של חזית מאוחדת קומוניסטית". אחד מהם, אמרו פקידים, הוא טאן וה פין, בן 35, לשעבר מנהיג סטודנטים בסינגפור שהיה עצור שנה ב־1974 בגלל מעורבותו בסכסוך בין פועלים להנהלת בית־החרושת. הוא נסע לבריטניה ב־1976 ועדיין שוהה שם. השני, אמרו פקידים, הוא וינסנט צ'אנג, בן 40, מזכיר הוועדה לצדק ושלום של הכנסייה הקאתולית בסינגפור. הוא היה אחד מה־16 שנעצרו.

"סטרייטס טיימס", העיתון העיקרי של סינגפור בשפה האנגלית, כתב במאמר מערכת כי יש סיבה לחשוש ש"האיום הקומוניסטי" שהיה בתרדמה במשך זמן רב צץ מחדש ברשת שונה: "אין זו עוד תנועה של קאדרים עניים ברובם, חילוניים, בעלי חינוך סיני", כתב העיתון. "עתה בא האיום מרדיקאלים אמידים, בעלי כישורים, בעלי חינוך אנגלי, שהסתננו לא רק לארגונים המקצועיים אלא גם למסדר דתי הידוע בתשתיתו המבוססת המאורגנת היטב".

מומחים אמרו בסוף השבוע שעבר, כי משרד הביטחון הפנימי של הממשלה אסף מידע על הקבוצה במשך שנים. הוא החליט לעצור חברים בארגון לחקירה, כדי לחשוף את פעילויותיהם ולמנוע בעד התפשטות השפעתם.

"נדהמים והמומים"

בהכרזה שפירסמו גרגורי יונג, הארכיבישוף של סינגפור, ויותר מחמישים כמרים, נאמר שהם "נדהמים והמומים" מהאשמות ומזועזעים. נוצרים שמהם קאתולים, מונים רק עשרה אחוזים מ־2.6 מיליוני תושבי סינגפור, אך יש להם השפעה ניכרת בחינוך, במקצועות החופשיים, בצבא ובממשל. דתות חשובות אחרות בסינגפור הן בודהיזם, טאואיזם, אסלאם והינדואיזם. שניים מהעצורים הם מאלזים, אחד מהשניים הוא עיתונאי.

לדברי הממשלה, טאן הוא מוכן של תנועה קומוניסטית שהוצאה אל מחוץ לחוק והפועלת להפלתם בדרכים אלימות של המשטרים בסינגפור ובמלאזיה. לדברי פקידים, השפעת הקבוצה כעת בשתי המדינות מוגבלת מאוד. טאן השיג ביצירת קשר מאז 1972 עם חברים ב"חזית הדמוקרטית הלאומית", שמה של המפלגה הקומוניסטית בפיליפינים. "צבא העם החדש", ארגון הגרילה של המפלגה, הרחיב באחרונה את פעולותיו נגד אקינו. לדברי פקידים, אימץ צ'אנג שיטות של "צבא העם החדש" בפיליפינים כדי להסתנן לארגונים כנסייתיים בסינגפור.

בהכרזה רשמית שפורסמה בעיתוני סינגפור נאמר: "בחברה הרב־דתית של סינגפור אי אפשר להתכסס ולנצל שום קבוצה דתית ופרסומיה למטרות חתרניות, או כדי לעורר תסיסה פוליטית, ללא תוצאות הרות־אסון".

המעצרים בוצעו במסגרת חוק הביטחון הפנימי המתיר מעצר ללא הגבלת זמן וללא משפט. את החוק הנהיגו השלטונות הקולוניאליים הבריטיים לפני הענקת העצמאות ב־1965. נעשה בו שימוש נרחב בשנות השישים כאשר הפגנות, מהומות ואלימות עדתית היו בעיה רצינית. בהכרזתם לא יצאו הארכיבישוף יונג והכמרים נגד הצורך לאפשר לממשלה לעצור אנשים ללא צו בית־משפט, אך הם אמרו: "אנחנו מקווים ומתפללים שהצדק ייעשה ויראה בפעולה".

ג'ושוא ג'יארטנאם, מנהיג מפלגת הפועלים באופוזיציה, אמר כי ארבעה מהעצורים הם תומכי מפלגתו. הוא אמר שאמנם כמה אנשים בסינגפור הם בעלי דעות שמאליות קיצוניות, אך הם אינם רבים, והוא לא היה מסווג אותם כקומוניסטים.

לומדים לחיות מקיצבה

מערכת החינוך באירופה המערבית אינה מלמדת את המקצועות הדרושים במשק

שירות Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

בתערוכת מחשבים באוקטובר, בגרמניה המערבית, חיזרו ציידי־כישרונות אחרי תלמידים מתחום עיבוד הנתונים כאילו היו כוכבי־אתלטיקה — מבטיחים להם משכורות גבוהות הטבות נדיבות. בטקסטיל שבדרום אנגליה מעבירות חברות טקסטיל הזמנות למזרח הרחוק משום שאינן מוצאות פועלים שיפעילו ויתחזקו את המכונות הממוחשבות שלהן. ברוקרים בפאריס משחרים לעובדים מקצועיים שידעו לנצל את הליברליזציה החדשה בצרפת. בצפון איטליה מאט קצב ההתעוררות הכלכלית בגין מחסור בטכנאים רבים, אנשי־תוכנה וחרשים.

בכל רחבי אירופה התמונה דומה: אין די כימאים, מהנדסי־מכונה, מנהלי־חשבון, אנשי־מכירות, רתכים או מזכירות למילוי הצרכים הגדלים של התעשייה. מחסור דרמאטי זה בבעלי־מקצוע הוא אירוני באירופה הסובלת מאבטלה בת שתי ספרות. הוא הוליך דיון ער במדינות ברחבי היבשת, שבהן המחסור בבעלי־מקצוע נראה ככתב־אישום כבד נגד מערכות־חינוך ריכוזיות מדי, לא יעילות, שאינן מותאמות לצרכי הכלכלה החדשה. בתקופה שבה נעשתה התעשייה האירופית יעילה יותר, כשירה יותר ומצטיינת יותר בפריון־עבודה, מאיים המחסור בבעלי־מקצוע על יכולתה של אירופה להתחרות לאורך ימים בארצות הברית וביפאן.

"האוניברסיטאות מוציאות בוגרים שאין להם ביקוש ואולי לא יהיה עוד ביקוש", טוען דניאל מוסקה, מנהל המשאבים בחברת "אוליבטי" יצרנית הציוד המשרדי באיטליה. "כיתות שלמות של בוגרי מדעי־הרוח, שהוסמכו להשכלה גבוהה מכשירים אותם לחיות על קיצבות־אבטלה".

"בעיה מטרידה"

פער המקצועות חוצה ענפי־תעשייה ותרבויות. בבריטניה, שבה קיימת מערכת ההשכלה הגבוהה המוגבלת והאליטיסטית ביותר באירופה, קיימת "בעיה מטרידה — על כל צעד ושעל יש משרות פנויות המחפשות בעלי־מקצוע, ויש צעירים שאינם מוכשרים אלא לשוטט ברחובות", אמר סטנלי קאלמס, מנכ"ל "דיקסונס", קמעונאית מובילה של מוצרי חשמל בבריטניה. אפילו בגרמניה המערבית, המתגדרת בתוכנית המקיפה ביותר להכשרה מקצועית באירופה, רבע מ־14,000 החברות שנסקרו באחרונה על־ידי לשכת המסחר והתעשייה ציינו כי המחסור בבעלי־מקצוע הוא "בעיה חמורה".

המחסור בבעלי־מקצוע אינו ייחודי לאירופה, כמובן. בארה"ב הפך המסע לשיפור "כושר התחרות" (סיסמה לאומית חדשה) באמצעות השכלה והכשרה טובות יותר, לנושא־קרב פוליטי. היפאנים, שמופעל עליהם לחץ בינלאומי להגמיש את כלכלתם, דנים בדרכים להכשיר מספר רב יותר של צעירים שיהיו בעלי חשיבה יוצרת. בכל העולם המתועש היתה למיחשוב ולאוטומציה — אשר בזמנו ציפו שימלאו את מקומם של בעלי־המקצוע — תוצאה הפוכה. אמנם כיום מייצרים מגוון־רחב באמצעות רובוטים, אבל מפעילי הרובוטים הללו צריכים להבין את המכאניקה, המטאלורגיה והאלקטרוניקה שלהם. "סף המקצועיות שנדרש כדי לקבל עבודה גבוה יותר", אומר גריגורי רוצבורג, כלכלן בארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי, בפאריס.

אירופה מפגרת במירוץ להעניק יותר "מוח" לכוח־העבודה שלה. מערכות החינוך באירופה, שרובן נוסדו ונוהלו עד כה על־ידי המדינה, נוטות למלא אחר הוראות ביורוקרטיות יותר מאשר אחר צרכים תעשייתיים. אוניברסיטאות בצרפת אינן יכולות לשנות תוכניות־לימוד בלי אישור ממשלתי. "האוניברסיטאות זקוקות למידה רבה יותר של אוטונומיה בפיתוח תוכניות הכשרה בטכנולוגיות חדשות", אומר פיאר דאלאר, עוזר למנהל המכון האירופי להשכלה גבוהה בפאריס. "המערכת אינה מסוגלת להגיב במהירות מספקת על הצרכים המשתנים של החברה".

מחאות נמרצות

לא קל לשנות את המערכת. התנגדות עזה באה מצד הסטודנטים עצמם. בדצמבר שעבר גנזה ממשלת צרפת תוכניות לאפשר לאוניברסיטאות להעמיד את דרישות הקבלה ולהעלות את שכר־הלימוד. הפקידים נסוגו כאשר הסטודנטים יצאו לרחובות בהפגנות המחאה האלימות ביותר מאז 1968. מאמציה של ממשלת ספרד לעשות את ההשכלה הגבוהה סלקטיבית יותר, נחלו תבוסה דומה. בשתי המדינות, האוניברסיטאות משמשות במקרים רבים כמין רשויות רווחה־למתנה: הן מרחיקות סטודנטים, למשך שנים מספר, מלשכות העבודה — אך הן אינן מכשירות אותם לקבל משרה קבועה. בצרפת כמחצית מכל הסטודנטים נושרים כעבור שנתיים, ובספרד 50% מכל הצעירים — מובטלים.

פער ההכשרה מוחמר עקב תסמונת "מגדל־השן" בגרסתה האירופית. סטודנטים — במקרים רבים, בעידודם של המרצים שלהם — רואים בתעשייה "רע במיעוטו" מבחינת הקריירה. הבוגרים המוכשרים ביותר, במיוחד בבריטניה, מחפשים קריירה במשפטים, ברפואה או בשירות־המדינה. אמנם היחסים בין הקמפוס לבין התעשייה משתפרים והולכים, אבל הסטודנטים חוששים מפני דגש חזק בהכשרה מקצועית. אומר לורן אפל, פעיל־סטודנטים צרפתי: "אין אנו רוצים ששוק העבודה יכתיב תמורות לאוניברסיטה ולחברה".

תמורות מסוימות מתגבשות אל מערכת החינוך, לפחות בצרפת. כיום מציעות אוניברסיטאות קורסים רבים יותר בתחומים הטכניים, וטכניונים (שנוסדו בשנות ה־60) אשר עמדו על כרעי תרנגולת, נתחזקו באחרונה כשהתעשייה הפרטית מזרימה אליהם ממון רב יותר. אבל בספרד ממשיכה מערכת החינוך להוציא לגיונות של בוגרים שאין אפשרות להעסיקם.

תעשיינים באירופה קובלים על מגרעות בתי־הספר, אבל עד כה לא הצטיינו בהכשרה מקצועית במפעלים עצמם. בין השאר, זו מורשת השפל הכלכלי של תחילת העשור, כאשר התעשייה האירופית המשופעת בכוח־עבודה ובסובסידיות, פיטרה עובדים, חדלה לשכור עובדים חדשים וקיצצה בתוכניות הכשרה לעובדים. כיום החברות יעילות יותר, אבל השקעותיהן בהכשרה מקצועית עדיין קטנות על־פי הסטנדרד הבינלאומי. מחקר שנעשה בבריטניה מלמד כי חברות אמריקאיות גדולות משקיעות 3% מרווחיהן השנתיים בהכשרה מקצועית. מעסיקים בבריטניה משקיעים בזה רק 0.15%. עובדים ביפאן משתתפים בקורסי־הכשרה בכל שנות עבודתם. רק באחרונה החלה הגישה הזאת להכות שורשים באירופה.

באחרונה העביר הפרלמנט הצרפתי חוק חדש המחייב חברות להוציא לפחות 1.1% מן הסכום שהן מוציאות על שכר — בהמשך ההכשרה של עובדיהן.

מנהלים חובבים

מכל אירופה, בריטניה היא המודאגת ביותר מפער ההכשרה. אוניברסיטאות (ומספר רב של חברות) עדיין מאמינות ב"חובב בעל ההשכלה המקיפה", איש־אשכולות, סטודנט של קלאסיקה, מדעי־המדינה ושפות מודרניות, המוכשר (זו הטענה) לנהל חברה וגם לנהל משלחת־כתר. אבל הבעיה הגדולה היא שרק מיעוט קטן מקבל השכלה גבוהה כלשהי. בריטניה מוציאה מדי שנה רק 12,300 בעלי תואר בטכנים, לעומת 90,000 בני־אדם שנעשים מנהלים מדי שנה. הסטטיסטיקה על הכשרה מקצועית אינה זוהרת יותר. במידה רבה, "המדינה שלנו סובלת מהשכלה מעטה מדי, ומהכשרה מקצועית מעטה מדי", אומר ג'ופרי הולנד, מנהל הוועדה למשאבי־אנוש.

ראש־הממשלה מרגרט תאצ'ר, שקיצצה מאוד את תקציבי ההשכלה הגבוהה בשנות כהונתה הראשונות, הבטיחה באחרונה לפתוח את האוניברסיטאות לפני מספר רב יותר של סטודנטים. ממשלתה מתכננת גם בניית רשת בת 20 "מכללות טכנולוגיות עירוניות", אשר חלק הארי של תקציבן יבוא ממענקים מן התעשייה. בשלוש השנים האחרונות חנכה ממשלת תאצ'ר סדרה של תוכניות ממלכתיות להכשרה מקצועית. התוכנית השאפתנית ביותר, להכשרת צעירים, מציעה לבני 16 שנתיים של הכשרה מקצועית במקום העבודה בחברות פרטיות.

עדיין מוקדם מדי להעריך את הצלחתן של התוכניות הללו. אבל אין ספק שהרעיון של הכשרה מקצועית במפעל מכה שורשים באירופה. לפני שנתיים חנכה איטליה את תוכנית ה"חוזים להכשרה מקצועית". חברות מקבלות סובסידיה ממשלתית כדי להכשיר צעירים במשך שנתיים, ואחר־כך הן יכולות להחליט אם להעסיק את הבוגרים בקביעות. צרפת מגדילה את מאמציה להכשיר־מחדש פועלים בתעשיות השוקעות, וממשלת ספרד, המקצצת תקציבים ברוב התחומים, מתכננת להקציב השנה 1.4 מיליארד דולר כדי להכשיר עובדים במפעלים.

הגרמנים רואים במערכת הכפולה את הסיבה העיקרית לשגשוגם הכלכלי ולהצלחתה של תעשייתם, ומדינות אירופיות אחרות מקנאות בהם בגלוי. אך אין צורך בהכשרה מקצועית מוגדרת באורח נוקשה, כדי למלא את הצרכים המשתנים במהירות של התעשייה האירופית. מומחים גרמניים טוענים, כי השיטה שלהם ספציפית מדי ומוציאה בוגרים מוכשרים מאוד אבל בתחומים צרים מאוד, מה שמכביד עליהם להסתגל לשינויים.

הספרדים הולכים לבחירות

מצביעים סוציאליסטים רבים שאינם מסכימים עם הריאל פוליטיק של מפלגתם אך סבורים עם זאת שאין שום אלטרנטיווה סבירה, יכולים להדיר את רגליהם מהקלפיות ב־10 ביוני

תיארי מאליניאק

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

מאדריד

פעם נוספת — הפעם ה־21 בעשר שנים אם כוללים במניין את כל סוגי הבחירות ומשאלי העם — יילכו הספרדים לקלפיות ב־10 ביוני כדי לבחור 60 חברים בפרלמנט האירופי, את המועצות המקומיות שלהם וב־13 מבין 17 הקהילות האוטונומיות — פרלמנט אזורי (בחירות לפרלמנט האזורי כבר נערכו בארץ הבאסקים, קטאלוניה, גאליסיה ואנדלוזיה).

בחירות אלו ייערכו בתקופה בה מפלגת השלטון, המפלגה הסוציאליסטית, מוצאת עצמה מול גל של מתחים ותסיסה חברתיים חמורי תקדים מאז עלתה לשלטון בדצמבר 1982. מפלגות האופוזיציה מציגות איפוא את בחירות ה־10 ביוני כמבחן, כ"בדיקה כללית" של המדיניות שלה. המפלגה הסוציאליסטית, לעומת זאת, מרגישה כי המדובר בבחירות "אדמיניסטרטיביות" בלעדיות המיועדות לבדוק את רמת ביצועם של שלטונות מקומיים ולא לתת ציונים למדיניותו הכלכלית של פליפה גונזאלס.

עם זאת, יאפשרו בחירות אלו להבהיר אי אלו נתונים בלתי ידועים במישור הארצי. האם התסיסה החברתית המוצאת את ביטוייה ברחובות תשפיע על המפלגה הסוציאליסטית שמזה חמש שנים יש לה רוב מוחלט בפרלמנט במאדריד? האם יתברר שהתפטרותו של המייסד והמנהיג ההיסטורי של מפלגת הימין "אליאנסה פופולאר" מנואל פראגה, מעניקה תנופה חדשה לימין או שמא דווקא תחליש אותו?

האם תימשך העלייה בכוחו של "המרכז הדמוקרטי והחברתי" (סה"דהאס) של ראש הממשלה לשעבר, אדולפו סוארס, איש המרכז, שגרסה בבחירות לפרלמנט ביוני 1986? האם מקווה מפלגה זו לתפוס את מקומה של אליאנסה פופולאר כתור אלטרנטיווה לשלטון? האם תוכל המפלגה הקומוניסטית הספרדית להרוויח במסגרת הקואליציה "שמאל מאוחד" בקלפיות מהתסיסה החברתית בה נטל חלק משמעותי האיגוד המקצועי שלה — "הוועדות הפועלות"?

הסוציאליסטים לא חוששים

לא יהיה זה קל למפלגה הסוציאליסטית לחזור על מעללה לפני ארבע שנים: הבחירות המוניציפליות והאזוריות במאי 1983 הביאו למפלגה זו ניצחון מוחץ כמעט בכל האזורים. זאת בשובל "הניצחון ההיסטורי" של מפלגת גונזאלס בבחירות לפרלמנט ב־1982. כך איפוא לשלושה רבעים מהספרדים יש ראשי עירייה מהמפלגה הסוציאליסטית. מבין עשר הערים הגדולות ביותר במדינה (להוציא את בילבאו בארץ הבאסקים בראשה עומד חבר המפלגה הלאומית הבאסקית) לתשע יש מועצת עירייה בעלת רוב סוציאליסטי, רוב מוחלט בשמונה מקרים. למפלגה הסוציאליסטית יש גם רוב ב־11 מבין 13 הפרלמנטים האזוריים בהם ייערכו בעת הבחירות מחר (בשניים האחרים באיים הבלאריים ובנבארה) קווה כהה לבחוה של אליאנסה פופולאר.

על פי סקרי דעת הקהל תהיה המפלגה הסוציאליסטית מסוגלת לשמור על השליטה במרבית המועצות המקומיות על אף ירידה קלה במספר המצביעים בעדה. אם הם יאבדו את הרוב בפרלמנט אזורי זה או אחר, כמו למשל קסטיליה־ליאון, הם עשויים לעומת זאת לזכות ברוב בפרלמנט האזורי בנבארה. גם עיריות הערים החשובות — ביוצא מן הכלל אפשרי של סאראגוסה, שם המפלגה מאד מפולגת — ייראו ככל הנראה בידי אנשי מפלגתו של גונזאלס. יותר על כן, ההסתייגויות של האופוזיציה מקשה על הקמת "קואליציה אנטי סוציאליסטית" שתבוצע בעד נציגי מפלגה זו מלהיבחר ברוב רגיל.

סילוק שרידי תקופת פראנקו

עם זאת במקרה כזה יהיה על המפלגה הסוציאליסטית לבקש לעצמה בעלי ברית במישור המקומי. אולם גם מנהיגי המפלגה הסוציאליסטית עצמה וגם מנהיגי המפלגה הקומוניסטית מוציאים הפעם מכלל אפשרות ברית בדרג הארצי כפי שנחתמה ב־1979 בין הסוציאליסטים והקומוניסטים בבחירות המקומיות.

בעוד שהמפלגה הסוציאליסטית אינה מייחסת חשיבות יתרה לבחירות ה־10 ביוני, מפלגות האופוזיציה מודעות לחשיבות האירוע. בניצוח יורשו של פראגה, אנטוניו הרנאנדז מאנצ'ה, לא פוסקת "אליאנסה פופולאר" מלדבר במסע הבחירות שלה על חידוש ומודרניות. לאחר שסילקה משורותיה אי אילו מבכירים של "הגווארדיה הישנה" שרידי תקופת פראנקו, היא מנסה כעת להציג עצמה כגירסה הספרדית של אותו ימין בעל תדמית מודרנית ואירופית שנראה כי הרוח נושבת בגבו בכמה מדינות שכנות.

באשר לסה"דהאס, זו הגדירה את עצמה כ"מרכז מתקדם" ונשענת על הכאריזמה של סוארס יותר מאשר על אידיאולוגיה מוגדרת כלשהי. מקווה בעזרת נאומים פופוליסטיים, היכולים להזכיר את נאומי הסוציאליסטים בזמנו, לשאוב אליה שיעור ניכר מהבוחרים של המרכז שאינם מרוצים ממדיניותה הכלכלית של הממשלה. זו גם מדיניות אותה אימצה קואליציית "השמאל המאוחד" שמסביב למפלגה הקומוניסטית, שסיכוייה להצליח פחות טובים.

אבל האויב הגדול ביותר של המפלגה הסוציאליסטית עשויה להיות ההימנעות. מצביעים סוציאליסטים רבים שאינם מסכימים עם הריאל פוליטיק של מפלגתם ועם הצגת עצמה כתור אני או התוהו ובוהו הסבורים עם זאת שאין שום אלטרנטיווה סבירה, יכולים לפיכך להדיר את רגליהם מהקלפיות ב־10 ביוני.

עיריית תל־אביב־יפו
מינהל החינוך, הנוער והתרבות

ספריית שער ציון
בית אריאלה
שד' שאול המלך 25 תל־אביב

כנס מספרים וסיפורים
11־8 ביוני 1987

מושב הפתיחה החגיגי של כנס "מספרים וסיפורים"
יום שני 8.6.87 שעה 18.00 אודיטוריום
למוזמנים בלבד

יום ג'
10.00־11.30 מושב 1: בין סיפור שבעל־פה לסיפור שבכתב
יו"ר מר נתן וולוך
משתתפים: ד"ר מיכל שרף ד"ר צבי מלאכי גב' דבורה טנן.
12.00־13.30 מושב 2: ספור סובב עולם
יו"ר מר ישראל שפירא
משתתפים: מר יעקב שריג, ד"ר יעקב רז ד"ר בן בריינר מר יואל פרץ.
16.00־17.30 מושב 3: אמנות ההצגה של המספר העממי (חלק א')
יו"ר פרופ' דב נוי
משתתפים: ד"ר תמר אלכסנדר, שלמה רבי, מתילדה כהן סרנו, יוסל ברנשטיין, מכיטו ג. מונקו.
18.00־19.30 מושב 4: אמנות ההצגה של המספר העממי (חלק ב')
יו"ר ד"ר תמר אלכסנדר
משתתפים: פרופ' דב נוי, דניאל ישנסקי, בן הגרטי מלקה טנגהוף.
21.00 סיפורים לתוך הלילה.

יום ד' 10.6.87
10.00־11.30 מושב 5: תרומת הסיפור להתפתחות הילד.
יו"ר פרופ' אדיר כהן
משתתפים: גב' הרצליה רז מנחם רגב, גב' עדית וינקלר.
12.00־13.30 מושב 6: הסיפור העממי ועיבודו לילדים.
יו"ר מר יותן דובוסרסקי
משתתפים: גב' חיה בר יצחק גב' נירה פרדקין ד"ר אליעזר מרכוס.
16.00־17.30 מושב 7: לזכר אוריאל אופק.
יו"ר ד"ר מירי ברוך
משתתפים: גב' רות רביד, פרופ' יהודית דישון, גב' תקוה שריג, ד"ר רות שטיין.
18.00־19.30 מושב 8: אמנות הקריאה והסיפור.
יו"ר ד"ר שמעון שושנה
משתתפים: מר יוסף דקן, ד"ר מירי ברוך שלמה אבס יענקלה יעקובסון, טליה שפירא, עודד בורלא, רחל רבקה, דן ורד

יום ה' 11.6.87
16.00 מרתון מספרים וסיפורים.
שלמה אבס, טליה שפירא, רחל רביד, דן ורד, יענקלה יעקבסון, עודד בורלא, מסיסי ג. מונקו, דניאל ישנסקי, בן הגרטי מלקה טנגהוף, יוסי סלע, חדווה אלמוג.
דמי השתתפות 50 ש"ח
הרשמה: ספריית שער ציון בית אריאלה חדר 310 בימים א'־ה' 10.00־14.00
פרטים נוספים: טל. 03-210141

ירושלים

עיריית ירושלים
המחלקה לתרבות

קרית אמניות ואומניות

תתקיים ברחבה של תיאטרון ירושלים במסגרת פסטיבל ישראל בתקופה שבין ה־19.5.87 — 14.6.87.
הקריה תכלול ביתנים בהם תתקיים תצוגה, מכירה והדגמה של תהליכי היצירה בתחומי האמנויות השונות:
ציור, פיסול, צילום
אמנויות יצירה בנייר, קרמיקה וזכוכית
בובות, מסכות ותלבושות תיאטרון
תכשיטים, ריקמה ואריגה
הקהל מוזמן לצפות, להשתתף ולרכוש יצירות בימים:
א'־ה' בשעות 17.00־23.00 ובמוצ"ש ותג מ־20.45־23.00
כמו־כן תתקיים בימת מופעים ללא תשלום מדי יום בשעה 18.30.
הציבור מוזמן

בטחון ישראל שרגאי — מנעולן
* שכפול מפתחות מיוחדים.
* התקנת שרות לפלדלת רב־בריח.
* התקנת שרות לדלתות חוסם.
* שכפול מיוחד ומהיר ללקוחות חוסם, סאאה וקבה.
* תחנת שרות ראשית למנעולי כספות JUWEL.
* התקנת מנעולים נוספים לדלתות פלדה, JUWEL ומדיקו.
* שרות חילוץ מהיר ויעיל לפתיחות כל סוגי דלתות הפלדה.
שרות אדיב, ייעוץ וביצוע מקצועיים
רחוב אבן גבירול 171 תל־אביב 62033 טלפון 455115
טלפון 24 שעות ביממה 296829 מנוי 4463

המועצה הישראלית למען שלום
ישראלי — פלסטיני
ביום חמישי 4.6.87 בשעה 20.00, יתקיים באולם ע"ש מוזס, בית אגודת העיתונאים, רחוב הלל 37, ירושלים.
ערב רב־שיח על הנושא
20 שנה לכיבוש
בהשתתפות: פרופ' ישעיהו ליבוביץ
אברהים קרעין — עורך אלעוודה
נציג המזרח לשלום
חיים ברעם
המנחה חיים הנגבי
הציבור מוזמן

המרכז הישראלי לניהול
כנס שנתי של חברי המי"ל - סניף באר־שבע - 1987
לציון מלאת 100 שנה לתעשיה בארץ
בנושא
פיתוח התעשיה בנגב
יום ג', 9 ביוני 1987, "בית ציוני", באר־שבע
בהשתתפות
מר ראש הממשלה ושר החוץ, מר שמעון פרס
ונשיא התאחדות התעשיינים, מר דב לאוטמן
והיו"ר:
● ד"ר ג'ימי ויינבלט - אוניברסיטת בן־גוריון
● בנימין יפעור - מנכ"ל "נגב 2000"
● אליעזר פרמינגר - סגן יו"ר מועצת המנהלים גדות פטרוכימיה בע"מ
● צבי צור - תעשיין
● אריה שחר - מנכ"ל מפעלי ים־המלח
● משה שמיר - נשיא ווישי ישראל בע"מ
מנחה הכנס:
● מר דניאל יקיר - יו"ר הנהלת סניף המי"ל ב"ש ומנכ"ל חברת הפוספטים בנגב
לפרטים נוספים והרשמה: בב"ש טל. 057-37914 בין השעות 08.30-12.00 או בת"א טל. 03-252282

תכנית האירועים:

יום ג' 2.6.87 (ערב חג שבועות)
בכורה בישראל
מריו מרקש
הזמר הקונטרה־טנור (פורטוגל)
בליווי הפסנתרן מא וירה דה אלמדיה.
בתוכנית: אריות אנגליות, עממיות, שירים מאת מוצרט, היידן והנדל.
בשעה 19.00 באולם המופעים
חמישיית כלי הקשת של ברלין
החמישייה תנגן, בפעם הראשונה בארץ בשני הקונצרטים את המחזור השלם של שש החמישיות לכלי קשת של מוצרט.
התכנית א': חמישיות ק. 174, ק. 515, ק. 516
בשעה 21.00 באולם המופעים.
"אמריקה"
בבכורה ישראלית
שלמה גרוניך הלחין שירים ומחזה של יורם פורת, שנכתבו בהשראת הרומן "אמריקה" של פרנץ קפקא.
בשעה 21.00 באמפיתיאטרון

יום ד' 3.6.87
(חג שבועות)
משחקונצרט
עדי עציון ויונתן זק שרים, מנגנים ומשחקים מוסיקה קלאסית לילדים והוריהם.
התכנית כוללת יצירות מתקופת הבארוק (באך והנדל), אופרות (מוצרט, רוסיני וביזה), שירים אמנותיים (שוברט, פורה, שומן) ומלחינים ישראלים.
בשעה 11.30 (לכל המשפחה) באולם המופעים
"ארבע בארבע"
רסיטל לפסנתר ב־4 ידיים
איריה רוב ואריאל כהן
בתוכנית: מוצרט, הינדמית, רחמנינוב וברהמס.
בשעה 16.00 באולם המופעים
להקת הג'אז "מהצד האחר"
בהרכב "ביגבנד"
בניהול מוסיקלי מייקל גרינבלט (פסנתרן השנה בג'אז הישראלי)
ה"ביגבנד" הכולל 11 נגנים (2 זמרות־השנה ונגן הקונטרבס של השנה) יופיע בערב מיוחד של מוסיקה מקורית, שהוכן במיוחד לפסטיבל.
בשעה 18.30 באולם המופעים
חמישיית כלי הקשת של ברלין
תוכנית ב' חמישיות מוצרט ק. 406 ק. 593 ק. 614
"אמריקה"
בשעה 21.00 באמפיתיאטרון

יום ו' 5.6.87
"קולך"
הלהקה הקולית הגרוזינית־הישראלית.
בתוכנית: שירים גרוזיניים, רוסיים, ישראליים וחסידיים... ואפילו שירים ביידיש.
בשעה 17.00 באולם המופעים
רסיטל לגיטרה
עמנואל סגרה (איטליה)
יליד איטליה. בוגר הקונסרבטוריון של מילאנו. מופיע באיטליה, אוסטריה, צרפת, שוויץ ויוגוסלביה.
הקליט כסולן עם תזמורות קאמריות באיטליה ובגרמניה.
בתוכנית: וייס, באך, גלויאני, וילה־לובוס, וולטון.
בשעה 19.00 באולם המופעים
בכורה ישראלית
רסיטל לפסנתר
קז'ישטוף יבלונסקי (פולין)
זכה במקום השלישי בתחרות שופן הבינלאומית.
בתוכנית: שופן, רחמנינוב, סקריאבין.
בשעה 21.00 באולם המופעים

שבת 6.6.87
התיאטרון הלאומי "הבימה" מציג
שמואל עצמון, בהצגה
הקונטרבס
בשעה 11.30 באולם המופעים
סוס מוסיקלי לכל המשפחה
בשעה 13.30 באולם המופעים
כרטיסים במקום
מקהלות הקיבוץ הארצי — והאיחוד
מקהלות האיחוד
בתוכנית: רוסי, מוצרט, פולנק, שור, קודאי ושירי עדות.
מקהלת הקיבוץ הארצי
בתוכנית: קודאי, הולסט, הלוהיים, מנדלסון, שירי עמים ועוד.
בשעה 16.00 באולם המופעים
התזמורת הקאמרית הקיבוצית
ערב סרנדות: מוצרט, בריטן, אלגר
מנצח: ליאור שמבדל
סולנים: כריסטוף המברגר (טנור) מאיר רימון (קרן)
בשעה 19.30 באולם המופעים
הגבעתרון
בשירי חג ואביב
בשעה 21.30 באמפיתיאטרון
כרטיסים במקום.

טייסט אוף סצ'ואן
חגיגה אמיתית של מטעמים מן המזרח הרחוק.

טייסט אוף סצ'ואן
כפר שמריהו
מרכז מסחרי כפר שמריהו
טל': 052-70448
טייסט אוף סצ'ואן
בסקאלה
מרמורק 10 מול היכל התרבות
טל: 225007, 246000

هكذا منه الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ירושלים המשך מעמוד 11

מנפאואר

תיגבור

מחסנים

מציעים למכירה

ת.ל.ם

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

דואל

חבר

עסקים

מצלמות וידיאו

מקררים

מחשבים

מכירות

מערכות סטריאו

מערכות קול

פסנתרים

ציוד בנין

צילום

קיט ונופש

משרדים

חנויות

מגרשים

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

העבריינים צפויים לעונש עליפי החוק.

גנס הרימון

בריכות השחיה ומגלשות המים פתוחות לציבור

סאונות

ספרים

ריפוי והרזיה

מודעות

מוסך

תעמולאות רכב

סיעוד

מרקמורים

כלי נגינה

שיעורים

ספורט

בריאות

בתיאבות

בגדים

בעלי־חיים

תנורים

שידוכים

הכרזות

קונים זהב

ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל 03-235924
ZAMLER

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

4 חדרים ויותר

העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

פנטהאוז

דירות גג

קבלנים מציעים

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

טוביה לשם

תל אביב

גוש דן

4 חדרים ויותר

לוח העיר
"לא מברת לא שלמת"
וגם שיחת
ה-
על חשבוננו!
קבלת מודעות
8.00-20.30
290697
293648

קבלת מודעות לוח
מבזק
03-623811
גם בכרטיסי־אשראי

דון נכסים
בגבעתיים
03-313347
03-311561

● בגבעתיים "הפועל המצעיר" 3 יפיפיה שקט ומרכזי. 313347 311561
● בגבעתיים בתע"ש, 3 ק"א יפיפיה + חנית שקט ומרכזי
● בגבעתיים בכצנלסון, 3 יפיפיה ק"ע או ק"ב
● בגבעתיים 4 חדרים ק"ב + מעלית + חנית יפיפיה
● בגבעתיים רמבם, 5 חדרים יפים ק"ב מרכזי

טלויזיה
ברודצקי 43 ת"א
03-423077
03-421535

● ברמת אביב הירוקה, 3, קרקע + בית מקום מעולה ושקט
● ברמת אביב ב' 2½ ק"ב מקום שקט 72,000 דולר
● ברמת אביב ב' 3 + 1½ ק"ב. במצב טוב $80,000
● ברמת אביב הירוקה 2 + פ"א ק"ב 63,000 דולר

לצבור הדתי

● בקרית הרצוג, בני־ברק. דירות 3, 4 חדרים ודירות 5 חדרים עם גג צמוד.
● בגבעתיים – דירות 5 חדרים, רחוב מודעין – ריינס.

משהב
חברה לשכון
בנין ופתוח בע"מ
03-664631

תיווך הבנה
רש"י 7 ר"ג
טל 03-7517074

● 3 + ½ מפוארים בבני ברק הרב קוק חזית ק"ע + חניה 68,000
● בבני ברק 3 – רח' הרצוג ק"ב חזית $56,000
● להשקעה בבני ברק, בביש ז'בוטינסקי 5500 מ"ר לבניה כ־10,000 מ"ר 1,700,000
● בבני ברק תל־גיבורים (רב כהנמן) בבנין 2 קומות, כל דירה 4 חדרים + גג $160,000. כניסה מיידית
● בר"ג דירת חדר גדולה, רח' עמל $25,000 מיידית

דון נכסים
בגבעתיים
03-313347
03-311561

● בגבעתיים 4 יפים ק"ב מרכזי ושקט.
● בגבעתיים בכצנלסון 3 חזית ק"ב או ק"ע גדולה ויפה.
● בעמק הברכה 4 או 4.5 + גג שקט ומרכזי.
● בר"ג 3 1/2 בארלוזורוב ק"ב מושקעת, יפהפיה + נוף.
● בר"ג דירת גג 4 + 1 לזוגות ממשרד השיכון $82,000

נתניה

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

דירות
בדמ"פ

דירות
בשכ"ח

מכוניות

אאודי

תיווך דון
ביאליק 58 ר"ג
03-726545 727382

● בבניה בר"ג ובגבעתיים דירות פאר 3, 5, 6 חד.
● ברמת חן בבניה קוטג' מפואר 7 חדרים.
● בגבעתיים 4.5 חדרים בהזדמנות עקיפות.
● בקרית קרניצי 400 מ"ר לקוטג' במקום שקט ומעולה.
● בר"ג במקום יוקרתי מרכזי ושקט מגרש לוילה.

"אתגר" תיווך נכסים
כצנלסון 3 גבעתיים
נ"דלן
03-318169 03-315366

● בבניה בר"ג ברח' שקט 3, 4 חדרים, 5, 4 + גג.
● בגבעתיים 4 חדשה בבניה ברח' שקט ביותר.
● בעמק הברכה ברח' שקט 4½ מסודרת, ק"א, גג.
● מגרשים למכירה ברמת גן, בבני ברק, בהרצליה, בכפר סבא.
● אולמות, עסקים להשכרה במקום שונים לעסקים ולמשרדים.

חולון ובת"ים

1–1.5 חדרים

4 חדרים ויותר

טלויזיה
ברודצקי 43 ת"א
03-423077
03-421535

● ברמת אביב, בטאגור, 3 מרוהטת, מקסימת, כניסה מיידית, 380
● ברמת אביב, בלבנון, 3 מרוהטת, כניסה מיידית 390
● בנווה אביבים ברב אשי 3 מרוהטת/ריקה, כניסה 1.7.87, 600
● ברמת אביב, בלבנון 3 ריקה, מיקום מעולה, 360

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ראשל"צ

3–3.5 חדרים

ויצמן 52
כפר־סבא
052-32343
85

● להשכרה בהוד השרון קוטג' מפואר 7 חדרים 2 דונם קרקע $1000
● פנטהאוז 6 חדרים, כניסה מאי 88, צמוד לפארק הרצליה
● דירת 5 חדרים מתאימה לרופא כניסה מיידית
● דירת 4 חדרים ק"ב מעלית באזור מעולה 10 דיירים
● דירת 4 חדרים בבניין חדש כניסה ספטמבר 87'.

איזור השרון

תיווך מרגליות

● בהמר קוטג' 170 מ"ר 2 קומות מיידי, בהזדמנות
● בבורשבג 3 חדרים ק"ע קוטג' כולל ריהוט.
● בנ"א מרכז 4 + תכנית מפוארת אקסלוסיבית, חדש בבניה
● גבעתיים – מרכז, דירות 4 + מטמונה, כל השיכללים, בנין
● מגרשים בכל חלקי השרון, קניה, מכירה/ קומבינציה

תיווך
לעם

● בשמריהו לוין 4 (120 מ"ר) ק"ב – קוקה לשיפוץ – 103,000
● בטורשוב 3 חדשה ק"ב לוזוס + מעלית + חניה – 110,000
● בטורשוב 3 גדולה לוזוס + מעלית בבנין ישן – 75,000
● 2 קרקע – בוזייל (54,000) 52,000 בסיביל (58,000)
● 3-2½ בזוברינציון, שלוטר עליכם, רופין, פרוג, מוסליב ושטל.

דירות וקרקעות
השרון
052-32690

● 4 חדרים + מרפסות מרפסות + 5 $85,000 $96,000
● $110,000 6 + מרפסות או דירות קוטג', פנטהאוז
● 5 חדרים יד שניה – דרוש שיפוץ $68,000
● בדב חוז 5 חדרים – פינוי מיש $85,000
● בנקטה 3 חדרים ק"ב מיידי, $32,000

משהב
חברה לשכון
בנין ופתוח בע"מ
03-664631

קנין – תווך נכסים
רח' ארלוזורוב 59 ת"א
טל' 242392

ביקוש
דירות

דירות
מרוהטות

صكنا من الاهل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

● ביטוא אישי כל סוגי הרכב באספקה ב־ירית, עיסקות, בהתאמות הכותו לבעלי רכב 03"673733 08"643881 18401325

● 80 ג'יאל 1983 אוטומטי + כוזן 61.000 03"478030 15385128א

● 80, 1981, 1600 אוטומטי + מזגן 75.000 ק"מ 03"844164 16352828

אוטוביאנקי

● גיבור אדום 80 פרטי רבייעית במצב בעולה 03"9615268 16042927א

● אוטוביאנקי, 1982 מהשכרה לעובר במצב מצוין 03"780294 20312227 03"481506

אוסטין

● מגרו 1300 ה.אלגרו. 1985, 03"415691 18.500 + כזגן 15303707

● מטרו, 1300 1983, כבב כצוין 03"7513605 ק"מ 55.000 16185907

אופל

● קאדט 1300 1984 אמ. 5 הילוכים יבואן אישי 03"842575 בערב 16103907

אמריקאיות

אינוצנטי

אלפא רומאו

ג'יפים

דאף

דייהטסו

וולוו

ב.מ.וו.

ווקסהול

● ווקסהול ויוה 75 + טסט + קלאץ' 03"5740162 16351614

טלבוט

טריומף

לנציה

מוריס

● מוריס 1300, מצב מצוין 1970 02"636679 19222107

מיני מיינור

מרצדס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

סימקה קרייזלר

המשך ת"א גוש דן והשרון

מקצועות

קרוואנים

אופנועים

חלפי רכב

הצעות עבודה

לתשדירי שירות בטלוויזיה בקולנוע — פרי הפקות —

סוסריות

פיז'ו

מזדה

משאיות

קונטסה

רנו

פיאט

מכירות

דפוס

הנהלת חשבונות

סוכנים/ות

חשמל / אלקטרוניקה

אחיות

נוידה ותפירה

מכונאים / הרכאים

מחסנאים

נערים

יהלומים

מוכרים/ות

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי, יש לראות בכל מודעה כאילו היא מנוסחת בלשון זכר ונקבה — אלא אם כן צוין אחרת. כל העיתונים בארץ מחויבים לנהוג על פיו.

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

נהגים

עוזרות ומטפלות

"דרור"
שרותי אופר,
מטפלות, עוזרות,
פיזיוטרפיסטיות
אחיות
03-290911

ספרים/ות

עובדי מתכת

בתי אבות

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

פועלים/ות

פקידים/ות

א.ו.ת.

נפץ משאבי אנוש

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

עסקים

מימון קבלן רשום
לנושא בניה
טל 03-831466

חברה סולידית
מבצעת
ניכיון צ'קים
* שירות מהיר
* מחירים סבירים
טל: 03-260581

מקדמי מכירות

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

חנויות

משרדים

מגרשים

הלוואות

מבני תעשיה

חקלאות

מכירות ושירותים

מציעים למכירה

ריפוי והדיה

מדריך הארץ

יום שלישי

תורנות רופאים

המוקד רופאים בבוקרים הדחופים ב-6 בערב עד לשעות ב"ז בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-61333
רחובות 08"451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 8.00"-20.00
בימי ו' 8.00"-15.00
טלפונים: 03"433300
"שקר" – שירות רפואי לקבל שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24–19
טל' 03"7549111 "שקר" קוד מנוי 222
שח"ל – שירות רפואי נייד ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת ילדים
מוקד יום 02"669531 .660585
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהמשיך הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום 218820 .218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהמשיך הודעה לרופא תורן מבין ב"ר
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל-אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03"284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג 18.00 עד 24.00. שבתות וחגים 15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעבר) טל: 03–285822 .294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז סיוע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02"245554
חיפה טל' 04"382611
קשר לבית – שרות מידע לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052–548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04"672222/3.
תל-אביב 03"261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04–672222/3.
נתניה 35316
באר-שבע 057–48111.
מרכז רפואי באר יעקב 03"223958.
מרכז סיוע למבוגרי להיך מטעם "מקליק"
א ו-ה 11.00"13.00
ב ו-ד 16.00"18.00
רח' מאזה 13 תל-אביב
קו אל"י האגודה להגנת הילד עזרה בטבעי אליהות כלפי ילדים 16.00"20.00 א'-ה' 261070

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים,פנימית)
איכילוב – (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ – (ילדים, אורתופדית, עיניים, א.א.ג)
שערי צדק – (כירורגית)
בקור חולים – (פנימית, נשים)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
שור (מרכז) פנקס 27 441449
דיזנגוף דיזנגוף 132 223390
ירושלים
מרפאת רוממה הפ"ג 28 523191
חיפה
נורדוי נורדוי 13 664039
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433

בת ים
בני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת גן
יהלום קריניצי 63 721968
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
הנשיא שד' ויצמן 36 23639
הקריות
הקמן קניון מרכז קרית מוצקין 715136
רחובות
מאוחדת בנימין 23 457991
מרכז מידע ייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושאי חברות, משפחה, מיניות – אבטיפ בגיטו.
תל-אביב: ימים ב' ג' ד' ה' 16.00–19.00.
יום ו' שעות 8.30–11.00
רמב"ם 9. טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' – 16.00"19.00
רח' הנספה 14 טל. 81520

יום רביעי

תורנות רופאים

המוקד רופאים בבוקרים הדחופים: מ-6 בערב עד לשעות ב"ז בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052–61333
נהריה 923335
רחובות 08"451333
בת ים 585555
חולון 803135
לוד-רמלה 08"221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00"-20.00
בימי ו' 8.00"-15.00
טלפונים: 03–433300

שח"ן – שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רפואת ילדים
מוקד יום 669531 .660585
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהמשיך הודעה לרופא תורן מבין ב"ר
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49 טל: 03"284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעבר) טל: 03–285822 .294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04–521245. שעות הקבלה כל יום 20.00–23.00.
מרכז סיוע לקורבנות אונס – 24 שעות ביממה.
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים – 245554
חיפה – טל' 04–82611
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה.
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04–672222/3.
נתניה 35316
באר-שבע 057–48111.
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה בטבעי אליהות כלפי ילדים 16.00"20.00 א'-ה' 261070

תורנות בתי-חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגית)

ירושלים
שערי צדק – (ילדים)
הדסה ע"כ – (פנימית, נשים, כירורגית, עיניים)
בקור חולים – (א.א.ג)
הדסה הר"צ – (אורתופדית)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
אלרוד אלרוד 76 230746
ירושלים
אל חיאת בית חנינה מול נוה יעקב 859386
חיפה
קרית אליעזר כבי מאירהוף 6 511707
חולון ובת ים
סוזר חבקה דייך 20 583360
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן
רמת יצחק שד' ירושלים 96 777506
נתניה
קריאל מרכז מסחרי ק. נורדאו 51774
הקריות
הקמן קניון מרכז קרית מוצקין 715136
רחובות
כללית בני משה 452381

מרכזי מידע – אגד 02–528231-2 03–432377 04–549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

מכון דור
מיון אבחון והשמת כ"א

עבור לקוחנו
חברת מחשבים
גדולה בת"א
דרושים

טכנאי / הנדסאי
אלקטרוניקה
בעל נסיון מוכח לשירות ותיקון ציוד
של מחשבי IBM–PC
והכרת מערכת הפעלה DOS

לפנות מכון דור יהודה הלוי 108 ת"א
טל: 03"290510, 03"295445

להיפרשוק תנובה
פתח-תקוה
דרוש
קצין בטחון

הכישורים הדרושים:
★ בעל עבר בטחוני פיקודי
★ נסיון מעשי כקב"ט, או בתפקיד דומה
★ בעל יכולת שליטה על צוות עובדים
★ בעל יחוסי אנוש תקינים
★ ידע בניסוח והתכתבויות
★ מקום מגורים תל-אביב, פתח-תקוה
העבודה במשמרות לחילופין

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון של "תנובה" מחוז ת"א, ת.ד. 282 תל-אביב 61002 ולציין קורות חיים ונסיון מעשי בעבודה.
– סודיות מובטחת –

המועצה המקומית הוד השרון
דרושים/ות

1. מנהל/ת לספריה הציבורית בהוד השרון
דרישות התפקיד: B.A בספרנות, נסיון מוכח של 5 שנים לפחות, תנאי השכר בהתאם לכישורים

2. ספרנית עם נסיון של שנתיים לפחות
אפשר לפנות למזכיר המועצה בשעות העבודה הרגילות

ראש המועצה

התאגיד מדרשת שדה בוקר
דרוש/ה
מנהל/ת
מחלקת כספים

בוגר/ת כלכלה / חשבונאות
עם נסיון של שנתיים לפחות.

אחריות - למערך הכספים, תקציב, מאזנים מתוכננים, הנהלת חשבונות וכיו"ב.
תדרוג - מדעי התברה.
הדרגה - בהתאם לנתוני המועמד.
כפיפות - למנהל הכללי של התאגיד.

אפשרות של מגורים במקום.

הצגת מועמדות עד 10.6.87 בכתב יד עם פרוט קורות חיים, נסיון, תעודות והמלצות.

לפנות למנהל כח־אדם - מדרשת שדה בוקר
ד.נ. הר הנגב מיקוד: 84993
טלפון: 057"35333 או 057"86086

למוסדות החינוך במדרשת שדה בוקר
דרושים
לביה"ס היסודי, ולביה"ס התיכון

★ מורה לאנגלית
מועמדים יפנו למנהלת ביה"ס היסודי
בטלפון: 057"86085 או 057"86960

לביה"ס התיכון לחינוך סביבתי
★ מורה לארכיאולוגיה והסטוריה
לפנות למנהל ביה"ס התיכון
טלפון: 057"86009

★ מגורים במקום.

יוסי אליהוא
מנהל כללי

לחברה בענף התקשורת
עם סניפים בכל הארץ דרוש

חשב

נסיון הכרחי ב:
★ ניהול כל ענייניה הכספיים של חברה מסחרית.
★ ניהול עסקים ומו"מ.
★ ניהול מערך בקרה כספי.
★ יבוא אשראים דוקומנטריים ורשויות
תפקיד בכיר כפוף ישירות למנכ"ל החברה
התפקיד מתאים רק לאדם יוזמתי, שאפתני, אחראי ובעל כושר עבודה גבוה
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 33335 ת"א 61332 עם פרוט קורות חיים ונסיון
– סודיות מובטחת –

יעל
תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל
דרוש/ה
תוכניתן IBM/PC
בעל נסיון של שנה ב-DBASE III+
מקום העבודה – חיפה
לפנות לשחר מיום א' 03-5323186-9
או בכתב.
רח' כנרת 22 גבעת שמואל 51905

הארץ
רשת מדריכים לצרכנות
דרושים
נציג/ות מכירות
רוכשי מודעות
השכלה תיכונית, חריצות,
הגינות בעלי חוש מסחרי
יחסי אנוש
עבודה בכל הארץ
תנאי שכר: משכורת +
עמלות + הוצאות ובונוסים
פנה לליאור 05-650737,8 655154

מכון וינגייט
לחינוך גופני ולספורט
משרד החינוך והתרבות
המנהל לספורט ולחנ"ג
ביה"ס למאמנים ולמדריכים ע"ש נט הולצמן

מכרז

1. מנהל המחלקה להכשרת מאמנים
דרישות המשרה: בוגר צה"ל, מורה בכיר לחינוך גופני ו/או מאמן מוסמך עם ניסיון של 5 שנות עבודה בספורט התחרותי, השכלה אקדמאית יתרון.
תאור המשרה: אחראי לתיכנון והפעלת קורסי מאמנים מוסמכים וקורסי מאמנים בכירים בענפי הספורט השונים בתיאום מוסדות הספורט בישראל.
היקף המשרה: מלאה בדרוג עובדי הוראה.

2. מנהל המחלקה להדרכה והשתלמויות
דרישות המשרה: בוגר צה"ל, מורה בכיר לחינוך גופני ו/או מאמן מוסמך עם ניסיון של 5 שנות עבודה בספורט התחרותי, השכלה אקדמאית יתרון.
תאור המשרה: אחראי לתיכנון והפעלת קורסי ההדרכה בדרגת עוזרי מדריכים ומדריכים ברחבי הארץ ובמכון וינגייט. אחראי להפעלת השתלמויות מאמנים ומדריכים.
היקף המשרה: משרה מלאה בדרוג עובדי הוראה.

3. רכז קורס מדריכי ספורט כלליים
דרישות המשרה: המועמד יהיה בוגר צה"ל, מורה בכיר לחינוך גופני.
תאור המשרה: אחראי להפעלת קורס מדריכי ספורט כלליים במכון וינגייט. (25 חניכים בתנאי פנימיה מלאים). הקורס מערך בשיתוף משרד העבודה והרווחה.
היקף המשרה: משרה + 1/3 (התפקיד מחייב לינה במקום).
* המעוניינים בפרטים נוספים יפנו טלפונית למזכירות לשכת ההנהלה בביה"ס למאמנים ולמדריכים במכון וינגייט – טלפון: 053-29445

מינהל

1. מנהל המתקנים והשרותים במכון
דרישות המשרה: בוגר צה"ל, מורה לחנ"ג בעל רקע ספורטיבי ברמה גבוהה, בעל נסיון ארגוני מוכח.
תאור המשרה: אחראי על השרותים והמתקנים במכון.
היקף המשרה: מלאה, בדרוג עובדי הוראה.
שכר: בהתאם לכישורי המועמד.
* המעוניינים יפנו בכתב למכון וינגייט, דואר מכון וינגייט 42902

קריסטל
מכונות ומוצרי חשמל בע"מ
דרושה
פקידת שרות
למחלקת שרות
הכישורים הדרושים:
– בוגרת תיכון
– אחראית
– בעלת תודעת שרות לקוח
מועמדות מתאימות יפנו לטלפון 03"7511132

לחברת שקם בע"מ
דרושים/ות
עובדי/ות אחזקה
בעלי/ות תעודת הסמכה של חשמלאי/ת מוסמך/ת או ראשי/ת לעבודה בחנויות השקם:
★ גבעתיים
★ קניון – ר"ג
★ אבן־גבירול – ת"א
המעוניינים/ות יפנו/תפנינה לקביעת ראיון בימים א'-ה' בין השעות 09.00"-12.30 ומ-16.00"-19.00.
בחנות – קניון ר"ג טל: 783003 למר חנן דורון
בחנות גבעתיים טל: 319172 למר יצחק המר.
בחנות אבן גבירול ת"א טל: 262161"2 למר שאול כתב

המשך ת"א גוש דן והשרון

נינון
בריאות

מילואי שיעור
בטכניקה שוויצרית
מתקדמת מתאימה
להשלמה
לפני או אחרי השתלה
03-846738 טל.
אלברט

בריאות ופהמלח
חימוי והדברה
נופש וקיט
שיפוצים
אותיות דביקות
מוצרי חשמל
צילום
הלבשה והנעלה
תכשיטים וכלי כסף
מלגזות ושינוע
ציוד אלקטרוניקה
מקרר
מערכת סטריאו
רהיטים
כלי נגינה
מחשב
ריהוט
חיות בית
רוצים לקנות
מוני אויר
וידאו
ציוד אמבטיות
הודעות לציבור
שיעור
מכונות תפירה
מכונות כתיבה
טלוויזות
קופות ומשקלים
נשק ותחמושת
אספרולוגיה
מכונות כביסה
מיזוג כלים
סירות
תנורי אפיה

مكتبة الأصل

מכתבים למערכת הארץ

על מה רגש שריד

"מסע הפלאות" של שמעון פרס, שתואר בשפה כה ציורית במאמרו של ח"כ יוסי שריד ("הארץ", 21.5), מעורר תמיהה — לא כליכך ביחס לפרס כמו ביחס לשריד.

בימים אחדים לפני פרסום המאמר עוד נמנה שריד עם אלה שמיהרו לגנות את הרשימה המתקדמת לשלום על התנגדותה־כביכול לבחירות מוקדמות, על תמיכתה־כביכול בליכוד, על הגלותה כביכול מתוכנית ההצלה של פרס ועל מוסכם שהיא כביכול־כביכול בדרך ישראל אל השלום. כל זאת מפני שלא מיהרנו, כמוהו, להתייצב לצדו של פרס.

והנה בתוך ימים ספורים, ומי שרגעש מעט הרוחות, מוקיע שריד את שר־החוץ, מטיל ספק ב"שיב הסוורה" שלו, כמשיל אותו ל"גוזמאי גדול" ומתשיר אותו ב"אורות עיניים".

ובכן, על מה רגש שריד, ומה הניע אותו להטיל בנו רפשו?

לא הייתי נדרש להתקפותיו של שריד עלינו, אילולא הולידו סברות־כרס כמו זו של עקיבא אלדר ("הארץ", 22.5), שהרשימה המתקדמת מתנגדת ליוזמת השלום בגלל "זיקתה לפת"ח" כביכול.

אין אנו מתנגדים ליוזמת־שלום ולהקדמת הבחירות. אולם איש לא יאלצנו לברוך את הדבר בחתימה בלאנקו על יוזמת־השלום בלי הנציגות הלאומית של העם הפלשתיני ובלי נסיגה מהשטחים הכבושים.

ח"כ מוחמד מיעארי
הכנסת, ירושלים

סארטר וישראל

הפרופסור יוסף נדבה מבקש לאשש את השקפותיו הלאומניות במובאה מדברי ז'אן־פול סארטר, שבה הוא דגל, כביכול, בחיסול ישראל ("הארץ", 13.5).

הנה עדותי:

ב־1959 ביקרתי בביתו של סארטר ברחוב בונאפארט בפאריס. את הפגישה סידר עמוס קינן. הייתי בדרכי לארץ, אחרי פגישותי הפרטיות עם האשם ג'וזאר, ערב התמנותו כשר־החוץ של עיראק, בממשלתו של עבד־אלכרים קאסם.

דיווחתי לסארטר על הפגישה, וסיפרתי לו על הקמת "הפעולה השמית" בישראל, שהטיפה לשלום ולדו־קיום בין מדינת־ישראל הריבונית ובין מדינה פלשתינית, שתקום לצידה, ולהשתלבות ישראל במסגרת מרחבית גדולה.

סארטר השיב: "אותי, אתה מגולל אבן מלבי. במשך כל השנים תמכתי ברעיון הציוני. אך מה כמה שנים אני שותק. לא יכולתי להזדהות עם מדיניותה של ממשלת־ישראל נגד הערבים. לא יכולתי גם לגנות אותה, מפני שלא רציתי להימצא במחנה אחד עם האנטישמים, שבהם לחמתי כל חיי. עם גישה ישראלית כמו זו שלך אני יכול להזדהות!"

סארטר ביטא עמדה זו בפועל, כאשר הזמין אצלי בו במקום מאמר לכתב־העת שלו, מאמר מורחב. המאמר פורסם כעבור כמה שבועות.

בימי־ההרדה ערב מלחמת ששת־הימים, כאשר היה נדמה לרבים שאורבת סכנה לקיומה של ישראל, פרסם סארטר קול־קורא, שבו ביטא את חרדתו לקיום המדינה. קראתי קול־קורא זה מעל דוכן־הכנסת.

אורי אבנרי
תל אביב

גז ומים ושטחים

אני מצטט מידיעה ב"הארץ" (26.5):

"בקיבוץ בית אלפא מפתחים על פי דרישת צה"ל בבאית חרשה בעלת תותח מים חדיש לפיזור הפגנות בשטחים".

ובהמשך, אני מצטט:

"בצה"ל מפתחים אמצעי גז חריפים לשימוש במפגינים. הצורך בפיתוח אמצעים אלה נוצר לאחר שהמפגינים בשטחים למדו להכיר את רימוני הגז הקיימים ולנטרלם".

ועכשיו, שאלה לקיבוץ בית אלפא:

במקום לפתח אמצעים לפיזור הפגנות במים, מדוע לא תפתחו טפטפות להשקיה.

ולצה"ל: אני יודע שזה לא אותו גז, לא אותו זמן, לא אותו מקום, ולא אותו עם, ובכל זאת יש לי חלחלה.

שלמה שוורצברג
חיפה

דיברות — רק בזכר

"עידן הדיברות מוכות לא־מידתך" אמר זה מכבר הרב אבידור הכהן על פרשת השבוע. ועוד רבים באמצעי התקשורת טועים כמוהו.

"דיברות" — לשון זכר. ביחיד — "דיבר", "עשרת הדיברות" או "עשרת הדברים".

ברוך ששון
תל אביב

הדרמה של מגילת רות

מאת הרב שלמה גורן

מגילת רות היא היצירה הספרותית היפה והמרתקת ביותר בכתבי הקודש. היא מתארת בצורה דרמטית וטבעית את חיי העם בראשית צמיחתם בארץ, האפופה הוד קדמים. המגילה מעבירה לנגד עינינו ללא כחל ושרק את הלבטים הבלבליים, הרוחניים והמשפחתיים, יגונם ותקוותם של ישראל בתקופת השופטים. ואת שמחת היהדות הקדומה המהווה תשתית למבנה הפטריארכלי של השבטים בימי קדם. במגילה זו טבועה החקיקה שושלת היוחסין של מלכות בית דוד, כנאמר בסיומה: "ועובד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד". ממנה צמח החוטר המשיחי, ככתוב: "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה" (ישעיה י"א א').

זוהי הסיבה לקריאת מגילת רות בחג השבועות, משום ששנינו בתלמוד ירושלמי חגיגה פ"ב הלכה ג': דוד מת בעצרת (בשבועות) והיו כל ישראל אוננין ולא הקריבו חגיגה בחג והקריבו למחר. מכיוון שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש, כמו שנאמר "את מספר ימיך אמלא" (שמות כ"ג כ"ו — פסיקתא רבתי פרשה כ"ו), לכן נקבע חג שבועות במסורת ישראל כיום הולדתו של דוד המלך. וחג מתן התורה — יומם של גרי הצדק בישראל.

אולם מנקודת השקפה יהודית, מעוררת מגילת רות בעיות מוסריות יהודיות חמורות שקשה לפתרן או להסבירן. כוונתי למה שכתוב על מחלון וכליון "וישאו להם נשים מואביות שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים". בא המדרש וקובע: תני בשם ר' מאיר לא גיירום ולא הטבילו אותם ולא היתה הלכה להתגייר.

כוונתו של ר' מאיר לומר, שמחלון וכליון נשאו את ערפה ורות המואביות ללא גיור וללא טבילה ליהדות, וחטאו חטא כפול בזה שגם עברו על איסור "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם" (דברים כ"ג ד'). כי בזמן שנשאו עדיין לא נתחדשה ההלכה שבנות עמון ומואב מותרות לבוא בקהל לאחר גיור, והאיסור הוא רק על הגברים, משום שדורשים את הכתוב "לא יבא עמוני — ולא עמונית, מואבי — ולא מואבית". כמו ששנינו במסכת יבמות ח' ג': עמוני ומואבי אסורים ואיסורם איסור עולם, אבל נקבות מותרות מיד. ומצינו בתלמוד יבמות ע"ז א' שהלכה זו נתחדשה בימי שמואל הנביא, כאמור שם: כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. אבל לפני כן היו גם הנקבות בעמון ומואב אסורות לבוא בקהל.

יואש ושרף

בדברי הימים א' (ד' כ"ב) מרמז הכתוב על הנשאם של מחלון וכליון — לפי פירוש התלמוד (בבא בתרא צ"א ב') — "ויוקים ואנשי כוזבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישובי לחם והדברים עתיקים". בתלמוד נחלקו בפירוש הכתוב. רב אמר מחלון וכליון שמם ולמה נקרא שמם יואש ושרף? יואש שנתייאשו מן הגאולה, שרף שנתחייבו שריפה למקום. ושמואל אמר יואש ושרף שמם, ולמה נקרא שמם מחלון וכליון, מחלון שעשו גופם חולין, וכליון שנתחייבו כליה למקום. אשר בעלו למואב, שנשאו נשים מואביות.

גם מדרש רות רבה (פ"ב ד') מפרש את הכתוב בדברי הימים: ויואש — שנתייאשו מארץ ישראל. ושרף, ששרפו את התורה. ר' מנחם בשם ר' אחא: וכי שרפוה אלא ללמדך שכל מי שבטל מן התורה דבר אחד כאילו שרפה. אשר בעלו למואב, שנשאו נשים מואביות והשיאו את ישראל ונסתפחו בשדי מואב.

לאור דבקותה של רות ביהדות כפי שמגיה ספרה על תהילתה, קשה מאוד להבין את התנהגותם של מחלון וכליון, שכנראה לא הציעו כלל לערפה ולרות להתגייר ולקבל עליהן אורח חיים יהודי. כי ברור שרות היתה מסכימה להתגייר גם בעוד בעלה כליון חי, שהרי לאחר מותו השתדלה ללכת עם נעמי והכריזה "עמך עמי ואלהיך אלהי" ונשבעה "כה יעשה ה' לי וכה יוסיף כי המות יפריד ביני ובינך". על אחת כמה וכמה בעוד בעלה בחיים. יש לשער שגם ערפה לא היתה מתנגדת להתגייר ולקבל עליה אורח חיים יהודי בעוד מחלון בחיים. כי לאחר מות בעלה הצטרפה גם ערפה לנעמי לשוב אל ארץ יהודה, ככתוב "ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה" (רות א' ז').

מדוע לא גיירו רות וערפה

גם כשהציעה נעמי לשתי כלותיה "לכנה שובנה אשה לבית אמה", סירבו שתיהן לשוב ותאמרנה לה "כי אתך נשוב לעמך". וכוונתן היתה להתגייר ולהידבק בעם היהודי, כפי שמתרגם יונתן. "ואמרו לא נשוב לעמנו וליראתנו אלא נשוב אתך לעמך להתגייר". רק כאשר חזרה נעמי והפצירה בהן לשוב לעמן ולבית אמותיהן ואחרי הסברים ודברי שכנוע רבים שאין להן עתיד בצרה, ובשאלה אותם למה תלכנה עמי וכו', רק אז נשברה ערפה ונפרדה מנעמי, ואילו רות דבקה בה.

נאמנותן של ערפה ורות לבעליהן ולנעמי חמותן נמשכה זמן רב לאחר מות בעליהן. כפי שיש ללמוד מדברי נעמי "יעשה ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי" (רות א' ח'). מתרגום יונתן שמתרגם ומפרש את הכתוב באריכות, אנו למדים כי פירוש הדברים "יעשה ה' עמכם טובה כמו שעשיתן עם בעליכם המתים, שסרבתן להנשא לגברים לאחר מותם ועמדי שפירנסתן וסעדתן אותי".

מדוע איפוא לא גיירו אותן מחלון וכליון? איך הניחו להם הוריהם אלימלך ונעמי לחיות כעשר שנים עם נכריות? והרי מתברר מן הכתובים כי נעמי היתה דבקה ביהדותה, עד שהדביקה גם את רות באמונתה.

לולא האמור בדברי הימים הנ"ל, היה מקום לומר שדבריו של ר' מאיר במדרש רות רבה שלא גיירון ולא הטבילו אותן אינם אלא דעת יחיד, או שנוהל הגיור לא היה ידוע או ולא היה מקובל על מחלון וכליון ולא על אלימלך ונעמי. רק לאחר מותם של מחלון וכליון הן הביעו את נכונותן להתגייר. כפי שיש ללמוד מהכתובים עצמם ומתרגום יונתן בן עוזיאל שמתרגם את הכתוב "כי אתך נשוב לעמך — כדי להתגייר". אבל לפני כן לא נקטו שום תהליך של גיור. והרי תרגום יונתן נערך עלפי שלושה נביאים אחרונים, חגי, זכריה ומלאכי, כפי שנאמר בתלמוד בבלי במסכת מגילה ג' א'.

כן משתמע גם ממדרש רות רבה (פ"ב י"ב), המפרש את הכתוב "ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה" — שהיו עסוקות בהלכות גרים. וכמעט כל הלכות גרים נלמדות מסוד גיורה של רות. כמו שמצינו במסכת יבמות מ"ז ב'. נשאלת השאלה איך אירע המפנה הגדול הזה בחייהן של נעמי ורות? שהרי בהיותן עשר שנים בשדה מואב וגם לאחר מותם של מחלון וכליון לא התקרבו ליהדות ולא עשו שום צעד להתייהד; רק כאשר שמו פניהן לשוב לארץ יהודה הפעילו את נוהלי הגיור, כפי שמצינו בכתובים ובהלכה.

דבריו של ר' מאיר במדרש שערפה ורות לא נתגיירו ולא הוטבלו לשם יהדות והיו באיסור כפול של נכריות ומואביות, מקבלים משנה תוקף מהכתוב בדברי הימים הנ"ל, שמחלון וכליון נתחייבו שריפה למקום. והתלמוד קובע שאלימלך, מחלון וכליון גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו. ומפני מה נענשו? מפני שיצאו מארץ לחוצה לארץ, כדבריו של ר' שמעון בן יוחאי במסכת בבא בתרא צ"א א'. איך השלימו גדולי הדור הללו עם הנשים המואביות ללא ניסיון כלשהו לגיירן? המדרש גם מפאר ומשבח את נעמי על צדקתה. את הכתוב "ותצא מן המקום אשר היתה שמה" דורשים כך: וכי לא יצאה משם אלא היא? אלא כשהצדיק בעיר הוא זיוה, הוא הודה והוא הדרה. יצא משם, פנה זיווה, פנה הודה, פנה הדרה. ובהיותה בשדה מואב היתה נעמי הצדקת זיווה, הודם והדרם (רות רבה פ"ב י"ב). האיך צדקת היא זו שנותנת לבניה לחיות עשר שנים עם מואביות ללא כל גיור וקבלת עול יהדות?

חביבה א"י שמכשרת את הגרים

תשובה לבעיה זו אפשר למצוא במה ששנינו במסכת גרים פ"ד, ב', "חביבה ארץ ישראל שמכשרת גרים". לפרים אנו מסמך זה על זיקה פנימית מיוחדת בין ארץ ישראל לגרות. על רקע זה אפשר להבין את חילוקי הדעות הקוטביים בין תלמוד בבלי לתלמוד ירושלמי בבל הנוגע ליוחסם לגיור ולגרים. בתלמוד בבלי רווחת ומפורסמת המימרה של ר' חלבו, שאמר "קשים גרים לישראל כספחת, דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב" (ישעיה י"ד א') (יבמות מ"ז ב'). מאמר זה מובא ארבע פעמים בתלמוד בבלי בסוגיות שונות. חמורה מזה היא דרשתו של ר' יצחק ביבמות ק"ט ב', המביע זעמו על מקבלי גרים. כמו שדורש שם את הכתוב "רע ירוע כי ערב זר" (משלי י"א ט"ו) — רעה אחר רעה תבוא למקבלי גרים.

בעלי התוספות מימי הביניים מנסים להמתיק את דבריו של ר' חלבו ולהסביר שדבריו מכוונים לשבחם של הגרים המקפידים בקיום המצוות יותר מישראל, כמו שכתבנו במסכת קידושין (ע' א'). אבל אין בידם לשנות את דרשתו של ר' יצחק המביע התנגדות עקרונית לקבלת גרים. אלא ששיטת תלמוד בבלי יחידה היא ואינה מתיישבת עם תלמוד ירושלמי, ולא עם דברי המדרש רבה בפרשת ויקרא (פ"א ב') ובפרשת נשא פ"ח.

הדורש את המקרא "ישובו יושבי בצלו" (הושע י"ד ח') — אלו הגרים שבאין וחוסין בצלו של הקב"ה. "יחיו דגן" — נעשו עיקר כישראל. אמר הקב"ה: חביב עלי שמתם של גרים כיין נסך שקרב על גבי מזבח. כן מצינו פרשיות רבות במדרשים המשבחים ומפארים את המגיירים והגרים. כמו שמצינו במדרש רבה פרשת וישב פ"ד ב' לאמור: כל מי שהוא מקרב את הגר כאילו בראו. אברהם גייר גיורים, יעקב גייר גיורים. ביצחק לא שמענו. והיכן שמענו? וישב יעקב בארץ מגורי אביו — מאי מגורי אביו, מגיורי אביו.

באווירת הארץ

אבל שיטת המדרשים הולמת את תלמוד ירושלמי. שם אין מובאת המימרה של ר' חלבו ולא דרשתו של ר' יצחק. אדרבה, הירושלמי במסכת קידושין פ"א א' יש לו גישה חיובית לגרים ולמתגיירים, כאמור שם: המתגייר לשם אהבה, וכן איש מפני אשה וכן אשה מפני איש וכן גרי שולחן מלכים וגרי אריות וכן גרי מרדכי ואסתר, כלם גרים הן ואין דוחין אותן כדרך שדוחין את הגרים תחילה. אבל מקבלין אותן וצריכין קירוב פנים, שמא נתגיירו לשם שמים.

בידוע במאמר אחר שחילוקי הדעות בין תלמוד בבלי לירושלמי אינם הלכתיים בלבד, אלא תלויים במיקומו של הגיור. בחו"ל, כאשר המתגיירים ובניהם נשארים בחיק המשפחה באווירה נכרית, קשים הם הגרים ואין לקרב אותם. אבל מי שמתגיירים בארץ ישראל, נכנסים לאווירה של יהדות ומכים שורשים בחייה. עליהם אמרו במסכת גרים "חביבה א"י שמכשרת גרים". כל המדרשים שהוזכרו הם מדרשי א"י ודעתם כדעת תלמוד ירושלמי.

זוהי הסיבה שמחלון וכליון לא גיירו את ערפה ורות בעודם בשדה מואב. רק כאשר החליטו נעמי, ערפה ורות לשוב אל ארץ יהודה, הוחלו שתי האחרונות בהליכי הגיור וכניסתן לחיק היהדות, בידען כי לא תתקבלנה למשפחות בעליהן ללא גיור ליהדות.

מדריך תורנויות בעמוד 23

יום שלישי

טלוויזיה

לימודית

- 09.00 טלטקסט — חדשות קול ישראל
- 09.03 שעת כושר
- 09.15 גברת פלפלת
- 09.25 הזבב טוסטוס
- 09.55 הנסיכה מרקזית — אגדה של האחים גרים
- 10.55 להקת יזרועמיקס
- 14.00 טלטקסט — חדשות קול ישראל
- 14.03 קשת וענן — רבגוניותו של חג השבועות
- 14.25 החיים עם אבא — סרט קצר לנוער עם ליו סיילור
- 16.00 הטבסריקים — מדע בידורי

כללית

- 16.30 להופש נולדה — סרט קולנוע
- 18.00 (ע) קיצור החדשות
- 18.02 (ע) בידור הז"ל — להקות ישראליות באולם אולימפיה
- 18.30 (ע) סיפור האפנה
- 19.30 (ע) חדשות
- 20.02 עשרת הדברות — תכנית לערב שבועות, יסודו של המשפט העברי ומשמעותו בחברה הישראלית כיום
- 21.00 מבט לחדשות
- 21.20 הדרך לטדי — מחווה לטדי קולק ראש עיריית ירושלים
- 21.35 טיסה נעימה — סרט קולנוע
- 00.10 פסוקים לחג וחדשות

ישראל ערוץ 2

- 19.00 שיבולת בשדה
- 19.30 גבעתרון
- 20.30 תצפית — חלב ממוחשב
- 21.00 פופ 2
- 18.00 תכנית בצרפתית
- 19.00 חדשות בצרפתית
- 19.15 סרט תיעודי
- 19.30 חדשות בעברית
- 19.45 לקט שירים
- 20.00 חדשות בערבית
- 20.30 שב אתה (קומי)
- 20.55 לקראת שנת האלפיים
- 21.10 סדרה חדשה
- 22.00 חדשות באנגלית
- 22.20 המלחמה האלאידית
- 23.00 ברנראק (מתח)

לבנון ערוץ 12

- 13.30 חיים אחרים (סדרה)
- 14.00 מועדון 700
- 14.30 התעמלות
- 15.00 סרט: "הטיסה לריו"
- 16.30 ילדי ההבובות (מצויר)
- 17.00 הבית המעופף (מצויר)
- 17.30 היצורים הסלעיים (לילדים)
- 18.00 נסיעה בחלל (דמיוני)
- 19.00 חדשות
- 20.00 צוות לעניין (פעולה)
- 21.00 מקגוויר (מתח)
- 22.00 זאבאוויר (מתח)
- 23.00 מועדון 700

רדיו

קול המוסיקה

- 06.02 צלילי בוקר
- 07.09 בהאזנה נינוחה
- 09.00 קונצרט בוקר
- 11.57 פינת השיר — משירי א.צ. גרינברג
- 12.00 מן הפרטיטה
- 13.05 בהאזנה נינוחה
- 15.00 מוסיקה צעירה
- 16.00 אינתותא
- 17.30 קולות
- 18.00 ממקור התקליטייה
- 19.00 לקראת החג — פרקי מוסיקה כלית וקולית ברצף
- 20.08 מאולמי הקונצרטים שלנו
- 22.30 תכנית מלל לחג
- 23.00 מחוזי יצירות

רשת א'

- 11.05 שירים עבריים
- 15.00 לקראת חג מתן תורה
- 16.05 מועדון שפון הזהב
- 17.10 שיר כאב — עם מאיר אריאל
- 18.06 רדיודראמה
- 19.15 שירים לחג
- 19.30 שידורים לעולים
- 22.05 היכל של מחול

רשת ב'

- 07.00 הבוקר הזה
- 08.05 מכב הבוקר — עם דליה
- 09.05 ביקור בית
- 10.05 כל צבעי הרשת
- 11.30 סעו לשלום
- 12.10 "אלף־אלף" ב"בית"
- 13.05 בחצי היום — חדשות ופזמונים
- 14.06 רגעי קסם — שירים ישנים
- 16.05 ושמחת בחגך — שירים ומקראות לחג השבועות
- 17.05 טוס הזהב — חוה אלברשטיין שירים באידיש
- 18.06 בוא איתי אל הגליל
- 19.05 שירים בקצה המנהרה — עם המשוררת, חוקרת הספרות נילי כרמל־פלומין
- 20.05 אהבתי לבנת צוואר — שירים ופזמונים
- 22.05 מיילס דייויס, אמן הג'אז, בקיסריה
- 00.10 דברים קטנים — עם ירון אנוש על אנשים ורגשות

רשת ג'

- 06.11 בחורה לאושר — להיטים ותיקים
- 07.07 שיר בבוקר בבוקר — שירים ופזמונים
- 09.05 מה, כבר תשע?
- 10.05 שבעים מי יודע
- 11.05 אהבה יומיומית
- 13.05 רק בערב חג
- 15.05 לפנות ערב — שירים עבריים
- 17.05 שירים הם חברים
- 19.05 זמר שכוח — שירים עבריים
- 20.05 מחזורות
- 22.05 טיול לילי — שירים עבריים
- 23.05 עונג הוא הלילה

גלי צה"ל

- 14.05 שירי משוררים
- 15.05 מראה מקום — עם אלי לנדאו
- 16.05 אני אוהב להיות בבית — עם עולים חדשים
- 17.05 ראיון מיוחד עם נתן שצ'רנסקי
- 18.05 לשיר עם שרוליק שרון
- 19.05 עם הגב לים עם הראש לשם — ראיון עם הזמר מאיר אריאל
- 20.05 ריקודי־עם
- 22.05 אהבת לא הייתי שר — עם חנן יובל
- 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה
- 05.05 צלילי חג — שירים עבריים

יום רביעי

טלוויזיה

כללית

- 16.30 (ע) קיצור החדשות
- 16.32 (ע) אטלנטיק סיטי — חיי [illegible]
- 18.10 (ע) לקט שירים
- 18.25 (ע) סיפור האפנה — ב'
- 19.30 (ע) חדשות
- 20.00 כותרות מבט
- 20.02 משהו מהסרטים — ענייני קולנוע
- 21.30 מבט לחדשות
- 21.45 מוקד — עם חברי המטה הכללי במלחמת ששת הימים
- 22.00 חג שבועות תעשה לך — להקת ענבל והבמה בית רוטשילד
- 22.30 קיץ מסוכן — סרט טלוויזיה אוסטרלי
- 23.55 פסוקו של יום וחדשות הלילה

ישראל ערוץ 2

- 19.00 שישאר ביתנו
- 19.30 חיילים יצאו לדרך
- 21.00 פופ 2

ירדן ערוץ 6

- 18.00 שנת האשליות (סדרה בצרפתית)
- 19.00 חדשות בצרפתית
- 19.15 ירדן כיום
- 19.30 חדשות בעברית
- 19.45 לקט שירים
- 20.00 חדשות בערבית
- 20.30 שלושה הוי צנוף (קומי)
- 21.10 מלחמת סדרה (היסטורי)
- 22.00 חדשות באנגלית
- 22.20 המודדים

לבנון ערוץ 12

- 13.30 חיים אחרים (סדרה)
- 14.00 מועדון 700
- 14.30 התעמלות
- 15.00 סרט: "ימי המוחינג"
- 16.30 ילדי ההבובות
- 17.00 סופר־בוק (מצויר)
- 17.30 היצורים הסלעיים (לילדים)
- 18.00 זוהי הליבוד
- 18.30 משפחת קמבל (סדרה)
- 19.00 חדשות
- 20.00 סיימון את סיימון (בלש)
- 21.00 רמינגטון סטיל (סדרה)
- 22.00 קנגי וליינר (משפחתי)
- 23.00 מועדון 700

רדיו

קול המוסיקה

- 07.09 שחרית לחג
- 09.00 קונצרט לבוקר
- 11.57 פינת השיר — משירי א.צ. גרינברג
- 12.00 עם אמנים ישראליים
- 13.05 קונצרט לצהרי חג
- 15.00 מוסיקה משלנו לחג
- 16.00 קונצרט לחג
- 18.00 דיוקן
- 19.00 מוסיקה אהבה עליכם
- 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקאלי
- 20.30 אופרה
- 23.00 מחוזי יצירות

רשת א'

- 07.30 רדיו קל — בעברית קלה
- 09.05 מעבדות חקר בבתיה"ס — עם המנחה עמינדב ברנשטיין
- 10.05 דוד המלך — דמותו של דוד המלך
- 11.05 ניחוחו חציר
- 12.05 שרות לבשר מחול
- 14.06 בראש צעיר — מאגאזין לילדים
- 15.05 חג שבועות תעשה לך — מגזין, מאוצר עדות ישראל
- 16.05 תמונת אביב בדרום — אנשי הנגב לאחר שנה ברוכת־גשם
- 17.10 סיפורדיו — "סוסון הים הזהב" מאת אברהם הולדלומר
- 17.40 אנתולוגיה לשבועות
- 18.06 "777" — משמעות המספר 7 ביהדות
- 19.05 כי תורה לנו ניתנה — שירים תפילות לחג בנוסח עדות ישראל
- 19.30 שידורים לעולים
- 22.05 מעורב ים תיכוני — עם מרגלית צנעני

רשת ב'

- 07.10 זמר לחג
- 08.05 בראש צעיר
- 09.05 שאלה של טעם
- 10.05 העברת משחק כדורסל על אליפות אירופה לאומות בין ישראל לבין צ'כיה, שידור חי מאתונה
- 12.05 מאסטרו לני — סיפורו של לאונארד ברנשטיין
- 13.05 שיבולים ידוקות — עם נעמי שמר
- 14.06 יגאל ידין בין השורות
- 15.05 שלכם לשעה קלה — עם תיקי דיין ו[illegible] אורחים
- 16.05 ראשינו על כתפינו — חיי רונים לחג
- 17.05 בנות הזיל — סיפורן של פלמ"חניקיות
- 18.06 לכל איש יש שם — מירון בנבנישתי על בית־עלמין בירושלים
- 19.05 הושע: זרם ופרי — פגישת חג עם המשורר [illegible] אלדן
- 20.05 חיילים יצאו לדרך — שירי הלהקות הצבאיות
- 21.05 עלי שלכת — שירי איב מונטאן
- 22.05 פרקי היום בתנ"ך
- 22.10 במוצאי חג השבועות
- 23.05 רצח השלושה ביבנאל — 50 שנה לאירוע
- 00.10 דברים קטנים — עם ירון אנוש

רשת ג'

- 07.10 בוקר של זהב — שירים עבריים
- 09.05 כרטיס ביוון אחד
- 11.05 עטור מצחך זהב שחור — משירי יוני רכטר
- 13.05 נעימה חמד
- 15.05 בא שיר עברי
- 17.05 שיר שלי ושלה
- 19.05 זמר שכוח — שירים עבריים
- 20.05 מחזורות
- 22.05 טיול לילי — שירים עבריים
- 23.05 עונג הוא הלילה

גלי צה"ל

- 05.05 צלילי חג
- 07.05 שירים לבוקר החג
- 09.05 מקהלה עליה לחג
- 10.05 הפילהרמונית בזמר העברי
- 12.05 פליטת פה בלי חשבון — עם דודו טופז
- 13.05 רוח קדים — עם יו"ר הכנסת שלמה הלל
- 14.05 צהרי חג
- 16.05 שתי וערב — עם המורה לאה אברהם
- 17.00 סימפוזיון ישראל והתפוצות
- 19.05 אני אוהב להיות בבית — עם עולים חדשים
- 20.05 לבד וביחד — עם נער אתיופי שעלה בלי משפחתו לארץ ועם משפחתו המאמצת
- 21.00 מבט לחדשות
- 21.30 אוניברסיטה משודרת — התאים הלבנים
- 22.05 מסורת מסורת
- 23.05 שירי הביכורים — אמנים מספרים על שירם הראשון
- 00.05 ציפורי לילה קלאסיות
- 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה
- 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

- 07.30 רדיו קל — עברית קלה
- 08.05 הגה
- 08.30 משפט דמיאניוק — שידור חי
- 14.06 בראש צעיר — מאגאזין לילדים
- 15.30 השכלה ודעת לכל
- 16.05 משפט דמיאניוק — שידור חי

רשת ב'

- 07.00 הבוקר הזה
- 08.00 נושאים עניין
- 09.05 בראש צעיר — לילדים בחופשה
- 10.10 כל צבעי הרשת־מגאזין יומי
- 11.30 סעו לשלום
- 12.10 אלף־אלף בב'
- 13.00 בחצי היום־חדשות ופזמונים
- 14.06 לראות לאן — תרבות ואמנות
- 14.30 בת צחוק—הדי הזמר
- 15.05 רגעי קסם
- 16.05 תוצרת הארץ—שירים עבריים
- 16.55 קראתי ספר—קוראים ממליצים
- 17.10 יומן כלכלה
- 17.30 על מספרים ואנשים

רשת ג'

- 06.05 בחורה לאושר־להיטים
- 07.05 שיר בבוקר־בבוקר־פזמונים
- 09.05 מה, כבר תשע?
- 10.05 שבעים מי יודע
- 11.05 בדור פורה
- 12.05 רק מוסיקה
- 13.05 חג לאתן
- 14.05 פזמון חוזר
- 15.05 חיים, חיים ומוזיקה
- 16.05 הבנה יומית

גלי צה"ל

- 06.05 אוניברסיטה משודרת
- 06.30 מוקדים עין—מידע ומוסיקה
- 07.07 שבע אפס שבע
- 08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
- 09.05 אילה בוקר
- 10.05 הפסקת עשר
- 11.05 נבון לעכשיו
- 13.05 אחר אחר פזמונים ישראליים
- 14.05 רדיו־יומי
- 15.05 מה יש
- 16.05 ארבע אחר הצהרים—שירים
- 17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

- 19.05 רדיו, רדיו
- 20.05 סמבאבה בכסים
- 22.05 על הדבש ועל הביקאוק
- 23.05 לילה לילה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — ילדים הורגים לאלוהים ערב־חג 10.00, מוצאי־חג 7.00, 9.30
גת — משחק פראי ערב־חג 10.00, 12.15, מוצאי־חג 7.30, 9.40
בית לסין — הנבואה 11.15
אסתר — ריטון וזי ערב־חג 10.00, מוצאי־חג 7.30, 9.45
בן יהודה — יומן חוף ברייטון ערב־חג 9.45, 12.00, מוצאי־חג 7.15, 9.30
גורדון — נערת ליווי 7.30, 9.30
גת — סיפור מהדים ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.30, 9.45
דיזנגוף 1 — פשע מבטל וילדה קטנה 11.00, 1.30, 10.00 בלילה, מוצאי־חג 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 — שיחות מלוכלכות 11.00, 1.30, 10.00 בלילה, מוצאי־חג 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 — המורות 11.00, 1.30, 5.00, זיכרונות אהבה מפירנצה ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.30, 9.50
דקל — קרוקודיל דנדי ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.15, 9.30
דרייב אין — יצרים ערב־חג 10.00, מוצאי חג 8.00, 10.00, ערב־חג 12.00, סקס מוצאי חג 12.00
הוד — בקו ערב־חג 9.45, 12.00, מוצאי־חג 7.15, 9.30
הקלטנ — בית ציוני אמריקה — מוסיקה ארוטית ערב־חג 10.00 12.00, מוצאי־חג 7.30, 9.30
חן 1 — אנשי הפח ערב־חג 9.50, 12.15, מוצאי־חג 7.30, 9.45, בנבי חג 11.00 בבוקר
חן 2 — חנות קטנה ומפחידה ערב־חג 9.50, 12.05, מוצאי־חג 7.30, 9.45, אליס חג 11.00 בבוקר
חן 3 — אל תקרא לי לבן ערב־חג 10.00, 12.20 מוצאי־חג 7.35, 9.45, הזקן חג 11.00 בבוקר
חן 4 — משעים שבלב ערב־חג 10.00, 12.05, מוצאי־חג 7.30, 9.40, השפנה והיהקן חג 11.00 בבוקר
חן 5 — צבע הכסף ערב־חג 9.55, 12.15 מוצאי־חג 7.15, 9.45 שלגיה ושבעת הגמדים חג 11.00 בבוקר
לימור — הפרוטוקול הרביעי ערב־חג 9.45, 12.15 מוצאי־חג 7.00, 9.30
לב 1 — רודפי החוק ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.30, 9.40
לב 2 — בקצב השטן ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.40, 9.40
לב 3 — מלו ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.30, 9.40
לב 4 — חליפת ערב ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.50, 9.50
מוזיאון ת"א — שואה 13.00, תמיד 7.30, 9.30
הוזהיה הישראלית — שתי אצבעות מצידון ערב־חג 10.00, אואמנוי מונלו מוצאי־חג 10.00
סינמה 1 — ילדים הורגים לאלוהים ערב־חג 9.45, 12.00, מוצאי־חג 7.15, 9.30
סינמה 2 — תנה האוזתיה ערב־חג 10.00, מוצאי־חג 7.15, 9.30
מאי — בילי גאלבין ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.30, 9.30
סינמטק ישראלי — נוצות מים 8.00 ... 9.30
פריז — בטי בלו ערב־חג 10.00, 12.00, מוצאי־חג 7.00, 9.30
תמוז — נערת הטלפון הבלש ערב־חג 10.00, 12.15, מוצאי־חג 7.15, 9.40
תכלת — דקה לחצות 7.15, 9.50
תל־אביב — מעבר לשיא ערב־חג 9.45, 12.00, מוצאי־חג 7.15, 9.30

טבריה

יר שמעית — נהר הזהב 9.15

פתח־תקוה

היכל 1 — מעבר לשיא ערב־חג 10.00, מוצאי חג 7.15, 9.30
היכל 2 — ילדים הורגים לאלוהים ערב־חג 10.00, מוצאי־חג 7.00, 9.30
היכל 3 — שיחות מלוכלכות ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.15, 9.30

ירושלים

אביבן — מעבר לשיא 9.30
אביגיל — אנשי הפח 9.00
אור 1 — קרוקודיל דנדי 9.15
אור 3 — הפרוטוקול הרביעי 9.15, מסרה 11.15 בלילה
אור 4 — ג'ק פלאש המקפץ 9.15, הזקן 11.15 בלילה
אור 5 — יצרים 9.15, הצרה לכל 11.15 בלילה
אדיסון — חנות קטנה ומפחידה 9.15
בית אגרון — חברי הודקון אליכם ערב־חג 11.00, מוצאי־חג 5.00, האדם בלוו ערב־חג 12.30, כל מה שרצית לדעת על המין 14.30, מוצאי־חג 20.15, מתחת את מר גודבר ערב חג 4.15, פינק פלויד החומה מוצאי־חג 6.30, ברוגז עליון 10.00, מסע הקולנוע של רוקי 12.00 חג
כפיר — שם הוורד 9.30
הבירה — סיפורים שסיפרתי לאמא 9.50
מיטבל — ילדים הורגים לאלוהים 9.30
ממדר — אפואס 9.15
סינמטק 1 — שלגיה 10.00, הסנדק חלק ב'. 15.15, הבימה נעימה מוצאי־חג 8.00, אשה תחת השפעה 9.45
סינמטק 2 — מכונה כללית 8.30
קיין — שתי בנות לטהרה 9.50
רון — דקה לחצות 9.15

רמת גן

ארמון — הרומן שלי באוקספורד ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.30, 9.45
אורדע — מעבר לשיא 7.15, 9.30
ארמון — קרוקודיל דנדי ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.30, 9.45
הוד — ילדים הורגים לאלוהים ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.00, 9.30
רב גן 1 — משחק פראי ערב־חג 10.00 12.15 מוצאי־חג 7.30, 9.45 בנבי חג 11.00 בבוקר
רב גן 2 — אנשי הפח ערב־חג 10.00 12.15 מוצאי־חג 7.30, 9.45 שלגיה ושבעת הגמדים שבת 11.00 בבוקר
רב גן 3 — הבוקר שאחרי ערב־חג 10.00 12.15 מוצאי־חג 7.30, 9.45, 20 אלף מיל מתחת למים 11.00 בבוקר
רב גן 4 — חנות קטנה ומפחידה ערב־חג 10.00 12.15 מוצאי־חג 7.30, 9.45, מרי פופינס חג 11.00 בבוקר
לילי — הפרוטוקול הרביעי ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.15, 9.30
שביט — אואמנוי מונלו 7.30, 9.30

רחובות

בית העם — פלאטון 8.30
הדר — קרוקודיל דנדי 7.45, 10.00
חן — מעבר לשיא 7.45, 10.00

כפר סבא

חן — להתחתן רצית 7.15, 9.30

סגל — פלאטון 7.15, 9.30
בית ביל — הבוקר שאחרי ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 8.00, 10.00

בת־ים

אורנים — פלאטון 7.15, 9.30
עצמאות — מעבר לשיא ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.15, 9.30

נצרת עילית

כוכב — ג'ינג'ר ופרד 7.00, 9.15

חדרה

חירות — אהבה גנובה 7.15, הרומן של אנטול בלילה 9.30
חוף — צבע הכסף 7.00, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — שם הוורד ערב־חג 10.00 במוצאי־חג 7.00, 9.30
אורלי — פלאטון 6.30, 9.15
אמפיתיאטרון — אנשי הפח 7.00, 9.15
חן — בטי בלו 7.00, 9.15
סינמטק — מונטי פייתון תוכים בהולוד 7.00 קנרים 9.30
עצמון 1 — ילדים הורגים לאלוהים ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.15, 9.30
עצמון 2 — שיחות מלוכלכות ערב־חג 10.15 מוצאי־חג 7.15, 9.30

עצמאות — שמתי כרז לטורה 7.15
קרן אור הכהודש — שבוע עדין 7.15, 9.15
פאר — קרוקודיל דנדי ערב־חג 10.00, מוצאי־חג 7.00, 9.15
רון — מעבר לשיא 7.00, 9.10
שביט — נזודי החוק 7.00, 9.15
רב גת 1 — חנות קטנה ומפחידה ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.00, 9.15
רב גת 2 — בקצב השטן ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.00, 9.15
אורות — פלאטון 7.00, 9.15
בית העם — קיץ ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 9.15
היכל — פלאטון ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.00 9.15
ביתן — חליפת ערב 7.00, 9.15
סביון — ריטון וזי 7.00, 9.15
ספיר — ג'ק פלאש המקפץ 7.15, 9.30

הרצליה

דוד — פלאטון 7.15, 9.30
היכל — מעבר לשיא 7.15, 9.30
מלון דניאל — הקטר הנודבי 7.15, 9.30
תפארת — קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
חן אביה — מועדון קולנוע — אהבה בשוקים ערב־חג 3.15, ג'ק פלאש המקפץ מוצאי־חג 7.00, 9.30

חולון

מגדל — מסעים שבלב ערב־חג 10.00 מוצאי חג 7.30, 9.45

ארמון — נערת ליווי ערב־חג 10.00 מוצאי חג 7.30, 9.30
כנסי — ילדים הורגים לאלוהים ערב־חג 10.00 מוצאי־חג 7.00, 9.30
רינה — מעבר לשיא 5.00, 7.30, 9.30
מתנ"ס קריית־שרת — צבע הכסף 7.15, 9.30

בית שאן

מתנ"ס — ללא רחמים 7.00, 9.15

ק. אונו

מרכז קהילתי — ג'וסוע אתמול היום ערב חג 8.00 מוצאי־חג 9.00

נס ציונה

מוסת — 3 אמיגוס 11.00 בבוקר 7.00 9.15

רמת השרון

כוכב — מרן וקדרת הקסמים ערב־חג 11.00 שלושה אמיגוס 9.30, מ.א.ש 11.45 מוצאי חג מרן וקדרת הקסמים 11.00 שלושה אמיגוס 7.00 התבל הסודי 9.30

עפולה

היכל התרבות — אל תקרא לי לבן 9.00

נתניה

סמדר — אל תקרא לי לבן 7.00, 9.15
שרון — צבע הכסף 7.00, 9.15

הארץ ממליץ

רודפי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים באמה"ב, הבורחת מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הצחה ביותר והאפשרית. קומדיה דרומית.

אנשי הפח (ת"א) — סיפור שנות השישים באמריקה בעיניים של האחים המבוגרים יותר, המנסים בכל כוחם להשיג עוד דולר אחד לפרנסה טובה יותר. קומדיה של מצבים עם הרבה מריוות של בארי לוינסון.

יומן חוף ברייטון (ת"א) — מחזה של ניל סימון על התבגרותו של צעיר יהודי בברוקלין של שנות השלושים, בצלה הכבד של אימו הדומיננטית, זוכה לעיבוד קולנועי לא מרחוק מהמקור. מי שאהב את המחזה יאהב את הסרט.

סיפורים שסיפרתי לאמא (ת"א) — שנה בחייו של ילד. בשווריה של שנות החמישים.

שם הוורד — (ת"א, חיפה) — סיפור מותח המתרחש במנזר במאה ה־14. לפי ספרו של ההסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השטן (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, התועה בדרכו לוועידה חשובה. בכיכובו של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייתון".

פלאטון (ת"א, ירושלים, חיפה) — סרט מלחמה אמריקאי על חוסר הטעם שבמלחמת ויטנאם. נכתב ובוים ע"י אוליבר סטון, שלחם בוייטנאם ואף זכה בעיטור גבורה.

חליפת ערב (ת"א, ירושלים, חיפה) — סאטירה הנעשית למלודרמה, על משחקי כוח המשנים את הגדרת הזהות המינית. סרט צרפתי.

תיאטרוני ישראל

מחר יום ד' 3.6
תיאטרון הבימה:
מירלה אפרת 21.00
החזור וגיה 21.00
הקונטרבס — במרתף: 21.30
התיאטרון הקאמרי:
הבלי משיח — בקאמרי: 21.00
רכוש נטוש — צוותא: 21.00
המלך ואני — בית דני
שכונת התקוה: 20.00
התיאטרון העירוני חיפה:
שידוכים — ת' חיפה (28)
המטוס — ואדי סאליב (ש')
הקיץ של אביה —
מעורון חיפה: (15) 21.00

תיאטרון · בידור · מוסיקה

דודו טופז — בהפקת הגיבור החדשה — **בלי חשבון**
גבעתיים "שביט" הערב יום ג' ע' שבועות 2.6 ב־10
טל' הקופה 314797
חיפה "אודיטוריום" מחר יום ד' 3.6 ב־10.00
טל' הקופה 380023
תל־אביב "ת' הקאמרי" יום ו' 5.6 ב־10.00
באר־שבע "גילת" מוצ"ש 6.6 ב־9.00
חולון "דיפו" יום ו' 12.6 ב־10
כרטיסי הדרן, קסטל ובמשרדים
תיאטרון לילך 293905

עבריה — רבקה זהר — בהופעה
תל־אביב "צוותא" הערב יום ג' 2.6 ב־9.30
כרטיסי "לאן" 247373 במשרדים ובקופה 250156/7
חיפה "בית־אבא חושי" מחר יום ד' 3.6 ב־9.00
כרטיסי ק. חיפה 662244 ובקופה 227850
קרית־חיים "בית־נגלר" יום ו' 12.6 ב־10.00
רמלה "היכל־התרבות" מוצ"ש 13.6 ב־9.00
סדרי הפקות: 222995

מנחם זילברמן — ערב בלי אשתי
יפו "החמאם" הערב יום ג' 2.6 ב־10 ובחצות
יום ו' 5.6 ב־10 ובחצות
טל. הקופה 813261
פתח־תקוה "מופת" מוצ"ש 6.6 ב־10.00
כרטיסים במשרדים ובקופה
הרצליה "אודיטוריום" מלון דניאל יום ו' 12.6 ב־10 ובחצות
הדסים "אולם הדסים" מוצ"ש 13.6 ב־9.30
כרטיסי "לאן" 247373 ובמשרדים
סדרי הפקות 222995

נורית גלרון
עפולה "מופת" הערב יום ג' 2.6 ב־9.00
טל' הקופה 06-591501"2
חיפה "בית־אבא חושי" יום ו' 5.6 ב־10.00
טל' הקופה 227850 229278
אביחייל "בית־הגדודים" מוצ"ש 6.6 ב־9.00
כרטיסי מופע 053-330335
חיפה "אודיטוריום" יום א' 7.6 ב־9.00
כל הכרטיסים נמכרו
סוטלר־אשר 200177

פרסום בלקין

פנחס פוסטל — אבי יפרח מציגים:

שטוטגארט
הבלט ביותר בפסטיבל ישראל
אילוף הסוררת
הפקה מלאה - 70 רקדנים
כוראוגרפיה: ג'ון קרנקו   על פי שקספיר

מי שאוהב בלט חייב להזדרז! 20,000 כרטיסים כבר נמכרו!

קיסריה: "התיאטרון הרומי"
מוצ"ש 6.6 ב־21:00
יום א' 7.6 ב־20:30
יום ב' 8.6 ב־20:30
יום ג' 9.6 ב־20:30
כרטיסים: "הדרן־קסטל" הקופה ראשית ת"א טל: 223167, אבן גבירול 90 ת"א, בנצח למוטורולה, הקופה ראשית בנצח טל: 04-384222, ארגונים וקבוצים בבר טל, ובכל מוקדי הכרטיסים ברחבי הארץ

ירושלים: בנייני האומה
13.6 בשעה 21:30
14.6 בשעה 17:00, 21:00
כרטיסים: "בימות" רח' שמאי 8 טל. 02-234061, פסטיבל ישראל טל: 669933-669980

Stuttgarter Ballett